

~~2153/4~~ ✓

_____
_____
_____

צבוי"א אצמ
_____
_____

ק

1.1.80

נפתח:

17.11.81

נסגר:

צבוי"א אצמ
_____

מדינת ישראל
ארכיון המדינה

שם תיק: זכויות אדם

חצ-1/8415

מזהה פנימי

מזהה פריט: 00038ph

כתובת 2-120-1-1-10

תאריך הדפסה 16/03/2017

מי

משרד החוץ-מחלקת הקשר

18

1554

יוצא

בלמים

אל: בון , בריסל , האג , לונדון , פריס , רוטא , קהיר ,
אנבה , וינה , ווש , אוטבה , ני , ביירס , מכסיקו , קרקס ,
נד: חוים 149, מ: המשרד
דח: מ, סג: ב, תא: 171181, יח: 1600
נד: אל פאגר

בלמס/מיירי

העתון יי אל- פאגיריי

עתירתם של עורכי העתון יי אל פאגיריי לבגץ נגד הצנזורה
הראשית בעקבות סגירת העתון בוטלה אתמול בעקבות הסכם פשרה
שהושג בין שני הצדדים .

עורכי העתון התחייבו להגיש לבדיקת הצנזורה כל חומר העלול
לפגוע באופן סביר במסחון המדינה ובשלום הציבור .
עפ"י ההסכם תחודש הדפסת העתון
ב-19.11.81 .

בחוק 30 יום יגישו עורכי העתון עתירה מתוקנת לבגץ ואז ידון
בית המשפט בשאלה אם חוקית היא דרישת הצנזורה להגיש לה כל
חומר העומד לפני פרסום .

הסברה/ תכנים .

תפ: שהח, רהמ, סרהמ, שהבט, מנכל, ממנכל, סמנכל, ממת, רס, אמנ ,
אירא, אירב, סצפא, אמלט, טעת, הסברה, שחחים, מט, משפט, ארבלז

דפוס ירושלים טל 2-716251-475

משרד החוץ-מחלקת הקשר

1553

יוצא

בלתי

אל: בון , בריסל , האג , לונדון , פריס , רומא , קהיר ,
זנבה , וינה , ווש , אוסבה , ני , ביירס , מכסיקו , קרקס ,
נר: חורס 150 , מ : המשרד
דח: ד , סג: ב , תא: 171181 , זח: 1600
נד: הריסת בתים ביוש

ס/רגיל

הריסת בתים ביוש

1. כוחות הבטחון הרשו בליל ה-15.11 שלושה בתים של תושבים
בבית סחור ובית נוסף של תושב בנפת דמאללה. הבתים נהרסו לאחר
תושבי בית סחור
2. ידקו בקבוקי תבערה לעבר שני סיורים של צה"ל בתאריכים 1.11
ו-10.11 והם הודו במטעיהם. בנפת דמאללה נהרס ביתו של תושב
הנפה שהודה בהשתתפות בפגועים חבלניים
3. בעקבות הריסת הבתים אמר דובר משרד הבטחון :
" מדיניות הממשלה היא להעניק הקלות רבות ומשמעותיות
לאוכלוסייה שוחרת שלום החיה בשלווה הקלות רבות כבר נעשו
ונוספות ייעשו בעתיד תוך נקיטת עמדה תקיפה ונחרצת נגד כל
פיגוע חבלני ופעילות אלימה הפוגעת ביהודים או ערבים .
מדיניות הממשלה תימשך "
4. על הסעונים המשפטיים ראונא עמודים 69-71 של החוברת על
שלטון החוק בשטחים

דה/ תכנים =

פ: שהח, דהמ, סרהמ, שהבט, מנכל, ממנבל, סמנבל, סממ, רם, אמן,
אידא, אירב, סצפא, אמלט, מעמ, הסברה, שטחים, מט, ארבל

משרד החוץ - מחלקת הקשר - 1553-1075

18

1/81

אל : הגב' חסר גולן, עוזר ראשי למנכ"ל משרד המשפטים
מאת : לשכת היועץ המשפטי

הנדון : העצור הבחוני ג' אבר וידאן אל ג' זמאין

בהתאם לנוהל המקובל הריני מעביר לשיפוטך הניה כנדון
שנשלחה אל השגרירות שלנו בפאריס.

אבקשן להעביר אלינו ולשגרירות בפאריס העתק חתשובה (או
שיבור חסובה לשגרירות בפאריס, לשמטעברתה לשונה, עם העתק אלינו).

ב ב ר כ ה

אלן בקר
מ"מ מנהל מח' משפט בינלאומי

העתק : מר א. כנדון, השגרירות, פאריס
הנציג לשפטים

פאריס, ח' בחשון התשמ"ב
5 בנובמבר 1981

341/214.2.4

אל: ארנ"ל 3
מאת: השגרירות, פאריס

הנדון: ייצור הבטחתי ג' אבר זידאן אל ג' זמאין.

המכתב שצלומו רצ"ב בשלח לשה"ח. בודה על שיגור תשובה לפונה והעתק אלינו
או, לחילופין, פרטים על העצור וסיבות מעצרו כדי שבשיב אנו לפונה.

כנראה תהיינה פניות בוספות.

נבדכה,

אבשלום רגוב

העתיקים: השגריר - הציר

משפט

מר ע. ערן, נציג המשרד ליד תאום הפעולות בשטחים

המרכז/ערב 2

Brigitte Tichel
15 rue de la Gravière
67100 Strasbourg

Strasbourg, le 2.11. 1981

à Son Excellence
Monsieur l'Ambassadeur
d'Israël

Excellence,

Je me permets de rappeler à votre attention
le cas de Monsieur Jabr Zeidan Al Jazmani
et de vous prier de bien vouloir intervenir en
faveur de sa libération.

Veuillez agréer, Excellence, l'expression de ma
très haute considération.

BB/1

pièce jointe : copie de lettre à Monsieur Yitzhok Samir

Prigille Tiefel
15 rue de la Gravière
67100 Strasbourg

Strasbourg, le 2. 11. 1981

19/11/81 / 1035 277

à Monsieur le Ministre des
Affaires Etrangères
Yitzhok Shamir
Jerusalem

Monsieur le Ministre,

Je me permets de rappeler à votre attention le cas de
Monsieur Jahr Zeidan Al Jazmari, lecteur d'Anglais,
arrêté le 13.12.77 à Jenin, condamné par un
tribunal militaire à 4 ans de prison et 2 ans de sursis
pour appartenance à une organisation illégale et
propagande hostile. Il n'a ni usé de violence, ni
appelé à l'usage de celle-ci. Il a donc été adopté
par Amnesty International comme prisonnier d'opinion.
Sa condamnation ferme prendra fin le 13.12.81. Je vous
 prie donc de bien vouloir œuvrer en faveur de la
libération de Monsieur Jahr Zeidan Al Jazmari, au
nom de la justice et du respect des droits de l'homme
dans le monde.

Veuillez agréer, Monsieur le Ministre, l'expression
de ma très haute considération.

118

וינה, ו' בחשוון החשמ"ב
3 בנובמבר 1981

1473

אל : ארב"ל 3
הסברה/תכנים

מאת: יעקב הס, וינה

הנדון : אוניברסיטת בית-לחם

קיימתי כאן שיחה עם סטודנט אוסטרי צעיר הכותב גם עבור
עתוני הסטודנטים שביקר בארץ, ועקב טיולו בעיר העתיקה בירושלים
הובא ע"י צעירים ערבים לאוניברסיטת בית לחם. לאחר שבדקו זהוהו
ומוצאו קבלו פניו בקריאות שמחה היטלר-אוסטריה-קרייסקי, ולחנים
נאציים.

הנ"ל עומד להשתמש ולכתוב מה ששמע שם. בהזדמנות זו אני חפץ להצביע
על הטועיל שבחמרי ההסברה על האוניברסיטאות ביו"ש ששלחתם לנו בעיקר
החוזר מיום 30.8.81.
נדווח כשיתפרסם.

ב ב ר כ ה ,

יעקב הס

העמק : מתאם לשטחים. ✓

1954, 1st Quarter

1954

1954, 1st Quarter
1954, 1st Quarter
1954, 1st Quarter

1954, 1st Quarter

1954, 1st Quarter
1954, 1st Quarter
1954, 1st Quarter
1954, 1st Quarter
1954, 1st Quarter

1954, 1st Quarter
1954, 1st Quarter
1954, 1st Quarter
1954, 1st Quarter

1954, 1st Quarter

1954, 1st Quarter

1954, 1st Quarter

18

פאריס, ה' בחשון התשמ"ב
2 בנובמבר 1981

342/110.1

אל: מר עודד ערן, נציג המשרד בתאום הפעולות בשטחים
מאת: השגרירות, פאריס

הנדון: מגורשים מיהודה, שומרון ורצועת עזה.

859

לפי כתבת AFP הרצ"ב גרשנו מאז 1967 2015 אנשים מי"ש ואר"ע.
מספר זה נראה מוגזם. האם אפשר לדעת את המספר המדוייק ?

אם נקבל תשובתך במהירות, נספיק עוד להכחיש טענת סי"ץ שהתבססה
על מקורות עויבים לבו.

בברכה,

א.א.א.

אנשלוס מגדון

העתקים: השגריר - הציר
גב' קולט אביטל
המרכז/ערב 2
המרכז/אסוף וקש"ח
הסברה/תכנים

גרסה גלויה ליון אבוסי
נח אסף ע"פ 220 אכ"י
5.11.81 (בניו)

GL

PARD438 4 0229 LBN /AFP-TM54
T/

TERRITOIRES OCCUPES : 2.015 PERSONNALITES PALESTINIENNES EXPULSEES PAR ISRAEL
DEPUIS 1967, SELON DES SOURCES JORDANIENNES (UN)
PAR MOHAMED GHANNAM

AMMAN, 29 OCT (AFP) - ISRAEL A EXPULSE 2015 PERSONNALITES PALESTINIENNES
DE CISJORDANIE ET DE LA BANDE DE GAZA DEPUIS 1967, INDIQUE-T-ON JEUDI A AMMAN
DE SOURCE COMPETENTE, A LA SUITE DE LA DECISION QU'AURAIT PRISE L'ETAT HEBREU
DE PERMETTRE LE RETOUR DE CERTAINES DE CES PERSONNALITES DANS LEURS FOYERS.
DES INFORMATIONS EN PROVENANCE DE JERUSALEM AVAIENT FAIT ETAT DE LA
DECISION DES AUTORITES ISRAELIENNES D'AUTORISER LE RETOUR DANS LEURS FOYERS DE
TROIS PERSONNALITES PALESTINIENNES EXPULSEES: MM. NADIM ZARO, ANCIEN MAIRE DE
RAMALLAH, ROUHI EL KHATIB, MAIRE DU SECTEUR ORIENTAL DE JERUSALEM ET CHEIKH
ABDEL HAMID ASSAYEH, ANCIEN PRESIDENT DU CONSEIL MUSULMAN SUPREME.
CONTACTEES PAR L'AFP, CES TROIS PERSONNALITES QUI RESIDENT ACTUELLEMENT
EN JORDANIE ONT EXPRIME LEUR "JOIE" DE POUVOIR, LE CAS ECHEANT, RENTRER EN
CISJORDANIE. ELLES ONT PRECISE TOUTEFOIS QU'ELLES N'AVAIENT PAS ENCORE ETE
OFFICIELLEMENT AVERTIES, JEUDI, DE LA DECISION ISRAELIENNE.
CHEIKH ABDEL HAMID ASSAYEH AVAIT ETE LA PREMIERE PERSONNALITE
PALESTINIENNE EXPULSEE DE CISJORDANIE, QUELQUES MOIS APRES L'OCCUPATION DE CES
TERRITOIRES PAR ISRAEL EN 1967, EN VERTU D'UNE LOI DATANT DU MANDAT
BRITANNIQUE EN PALESTINE.
SUIVRA

AFP 291715

OCT 81

GLGL

PARD439 4 0202 LBN /AFP-TM63

T/

TERRITOIRES OCCUPES : 2015 PERSONNALITES ... (DEUX DERNIER)

AMMAN - DE SOURCE JORDANIENNE ENCORE, ON INDIQUE QUE L'EXPULSION A ETE SURTOUT APPLIQUEE AU COURS DES CINQ PREMIERES ANNEES DE L'OCCUPATION ET QUE 1.487 PERSONNES ONT ETE CHASSEES DES TERRITOIRES CONTROLES PAR ISRAEL DE 1967 A 1971.

CETTE PERIODE COINCIDE AVEC L'EPOQUE D'INTENSE ACTIVITE QU'AVAIT CONNUE LA RESISTANCE PALESTINIENNE EN JORDANIE, RELEVANT LES OBSERVATEURS. L'ETAT HEBREU JUSTIFIE D'AILLEURS LE RECOURS A CETTE MESURE PAR L'APPUI PLUS OU MOINS DECLARE A L'OLP DES PERSONNALITES FRAPPEES PAR CETTE MESURE.

LES PREMIERES EXPULSIONS AVAIENT EU LIEU PAR LES PONTS QUI RELIENT LES DEUX RIVES DU JOURDAIN, MAIS APRES LE REFUS DE LA JORDANIE, DES 1969, DE RECEVOIR LES PERSONNES EXPULSEES, CELLES-CI ONT ETE DIRIGEEES DE FORCE PAR LES AUTORITES ISRAELIENNES VERS LA FRONTIERE JORDANIENNE OU LE SUD LIBAN, INDIQUE-T-ON PAR AILLEURS.

CES PERSONNALITES EXPULSEES, ETABLIES EN MAJORITE EN JORDANIE, ONT TENTE EN VAIN A DEUX REPRISES EN 1972 ET EN 1980 DE RENTRER "DE FORCE" EN CISJORDANIE EN SE PRESENTANT SUR LES PONTS, DANS DES OPERATIONS SPECTACULAIRES DESTINEES A ATTIRER L'ATTENTION INTERNATIONALE SUR LEUR SORT.

MG/ES/MRV

AFP 291715

OCT 81

TERRITOIRES OCCUPES : 2012 PERSONNALITES ... (CEUX DERNIERS)

AMMAN - LE SOUT DE JORDANIE ENCORE, ON INDIQUE QUE L'EVOLUTION A ETE SURTOUT APPLIQUEE AU COURS DES CINQ PREMIERS ANS DE L'OCCUPATION ET QUE 1.487 PERSONNES ONT ETE CHASSEES DES TERRITOIRES CONTROLES PAR ISRAEL DE 1967 A 1971.

CETTE PERIODE COINCIDE AVEC L'EPOQUE D'INTENSE ACTIVITE QU'AVAIT CONNUE LA RESISTANCE PALESTINNAISE EN JORDANIE, RELIEVEE PAR DES OBSERVATEURS. L'ETAT HEBREU JUSTIFIE D'AILLEURS LE RETOUR A CETTE MESURE PAR L'APPUI PLUS OU MOINS DECLARE A L'EGARD DES PERSONNALITES FRAPPEES PAR CETTE MESURE.

LES PREMIERES EXPULSIONS AVAIENT EU LIEU PAR LES PARTIS QUI RESTENT LES DEUX RIVES DU JORDAINE, MAIS APRES LE RETOUR DE LA JORDANIE, DES 1964 DE RECEVOIR LES PERSONNES EXPULSEES, CELLES-CI ONT ETE DIRIGEEES DE FORCE PAR LES AUTORITES ISRAELIENNES VERS LA FRONTIERE JORDANISME OU LE SUD LISAN, INDIQUE-T-ON PAR AILLEURS.

CES PERSONNALITES EXPULSEES, ETABLIES EN MAJORITE EN JORDANIE, ONT TENTE EN VAIN A DEUX REPRISES EN 1972 ET EN 1980 DE RENTRER "DE FORCE" EN JORDANIE EN SE PRESENTANT SUR LES PAYS, DANS DES OPERATIONS SPECTACULAIRES DESTINEES A ATTIRER L'ATTENTION INTERNATIONALE SUR LEUR SORT.

מספר רב האלפים
מספר האשור מורכב שניים

1046

ב ה ו ל

מאת: איו"ש/יועמי"ש/סגן גיטח גר (10)041000 (.)
אל: מפקדי נפות:שכמ (.) רמאללה (.)
גינינ (.) טוייכ (.)
חברונ (.)

כלא שכמ/מנהל (.) כלא ג'נינ/מנהל (.)
כלא רמאללה/מנהל (.) כלא טוייכ/מנהל (.)
כלא חברונ/מנהל (.) דובר איו"ש (.)
שרות בני הסוד/מזי האסיר/גבי מזל בדזיכ (.)
דע: מפקד האזור (.) סגן מפקד האזור (.)
לשכת ראש אג"ם מבי"ת (.) לשכת אג"ם פסי"ז (.)
נציבות שרות בני הסוד/רבי"ש (.)
נציבות שרות בני הסוד/מבי"ש בני הכימי (.)
מבי"ש אג"ם מבי"ת/רבי"ש מבי"כ (.) נפת ירדן/מפקד (.)
נפת כ"י/מפקד (.) משטרת ישראל/נפות שומרון/מפקד (.)
משטרת ישראל/נפות יהודה/מפקד (.)
איו"ש/ק.ק.ל (.) ע.ע. (.) רע"נ מוי"ש (.) קסי"ט משפטים (.) קסי"נ (.)
איו"ש/ק.ק.אג"ם (.)
דובר צה"ל ירושלים (.)
משטרת ישראל/מפא"ר/אח"ק/מבי"נ/מפקד בני ארוש (.)
משטרת ישראל/מפא"ר/אח"ק/מפקד קיסי"ר (.)
משטרת ישראל/מפא"ר/קסי"ט לשטחים (.)
משרד תרבות/קסי"ט לשטחים (.)
משרד המשפטים/חגי' חטר גולנ (.)
שומר (.) (30)מזעי"א-29-3435 (20)מזעי"א-29-2435 (.)
ת.ד.נ. מבצע הנגות - שרדור אסירים באזורי"ם פליכ"ם לקראת
עיד אל אדחא (.)

כלל 1-

מפקד האזור אשר שדור"ם של 20 (20) אסירים באזורי"ם ו-19 (19)
אסירים פליכ"ם, פתי"כ 29 (29) אסירים במבצע הנגות לקראת
עיד אל אדחא 1981 (1981) (.)

2. תהי"נח והבצע כיום ג' - (6)6 אוקט' 81 (81) בשעה 1000 (1000)
ונת"ן לקיים טקסים ממסל"ים במשכורת מפקדי הנפות ובחשתפות
האסירים ומשפחותיהם (.)

החלטות

3. רשעת האסירים הנכללים במבצע זה מצורפת להלן חזל מסעי"ם (8)
למברק זה (.) נפות יוודאו שכל הכלואים הנפ"עים ברשימה, אכ"ן
אוהרו בבחי הכלא, והצויינים ליד פנותיהם (.)

4. נפות יזמנו את משפחות האסירים מנפתם לשכ"ם שיע"כ במשכת מושל
תפת (.)

+ תע"מ: קיום חשכ"ם במשכת המושל נהוג לשקול דעתו של המושל במידה
ואי"ן כוונה לקיים טקס כנפה, על חושל או סגנו להיות
נוכחים בכלא כעת שרדור הכלואים עיי" מנהל הכלא (.)

5. דובר איו"ש יתפל במת"ן כיסוי למבצע עיי" אמצעי החקירות
כ"ן בעיתונות וב"ן סיקור טלוויזיוני כנפות, וזאת לאחד תיאום
עם החי"ם (.)

6. בדר"מ - בכל מקרה של אי אזור אסיר כחוא"ם לחשימה הנכבדת
נהג"ן, תיצור כל נפה כיוזמה קשר טלפוני עם החי"ם (.)

7. נפות יעבירו דיווחים לחי"ם על בצוע השחרור ועל כל הריג במהלכו
עד לצאתי יום ה-6 (6) אוקט' 1981 (1981) (.)

8. להלן רשימת האסירים הנשחרורים שאושרו עיי" מפקד האזור לתהי"נח
כ"ן מקום מגוריהם וסקום הכליאה:

א. כלא רמאללה -

1. אמ"ן צא"ח עבדאללה צא"ח - סילוואד, נפת רמאללה (.)
2. עודה עוואד עודה עודה - שררה, נפת רמאללה (.)
3. שואיה עוחמ"ן חמדא"ן ק"ק - תורפוס ע"א, נפת רמאללה (.)
4. ע/א סלא"ם ע/א מאוח מחמוד אל סרגו"תי - כוב"ר, נפת רמאללה (.)

ב. כלא חברונ -

1. רח"ם עוחמ"ן ע/א עזי"ז עמר - דיר ראח, נפת רמאללה (.)
2. ראפת עוחמ"ן סאכ"ם קטי"ש - נפת חברונ (.)
3. מחמד ע/א קאדר ע/א האדי קזא"ח - דורא, נפת חברונ (.)
4. אבה"ים מוסא עוחמ"ן מארחה - הדי"ה, נפת חברונ (.)
5. אבה"ים סעי"ד חמ"ן ג'הדבה זשא"רנה - ערב ראדי"ן, נפת חברונ (.)

ג. כלא שכ"ם -

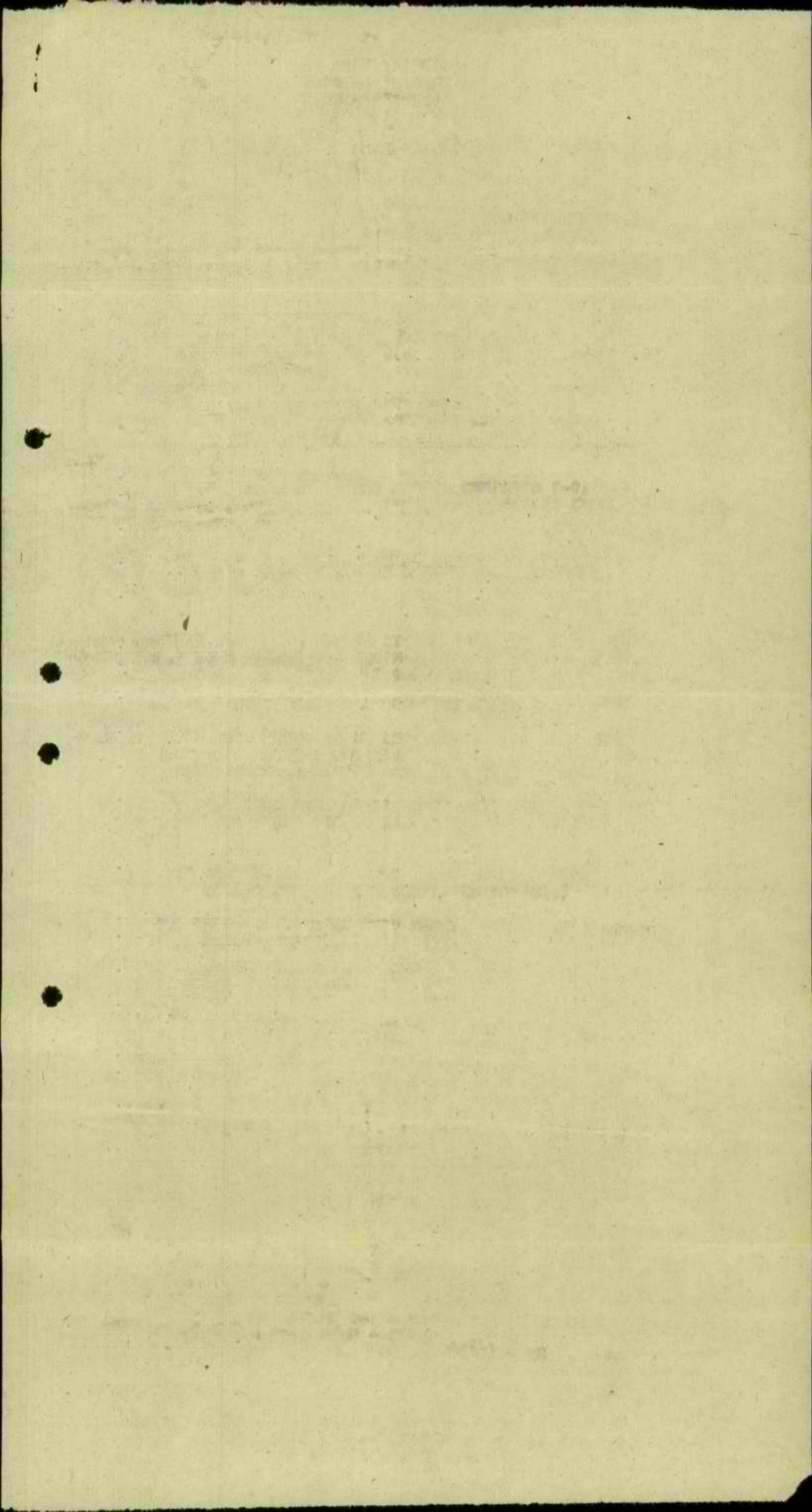
1. מועי"ן סעי"ד מסעוד שרי"ם רוא"יכה - רוגי"ב, נפת שכ"ם (.)
2. עזא"ם (עיסא"ן) רסמי ע/א מאוח מנצור - מ.פ.כלא"ם, נפת שכ"ם (.)
3. סאכ"ם אחמד חס"ן דיא"ב - כפר ככ"ל, נפת שכ"ם (.)
4. אבה"ים מחמד די"ב סוחא"ן - זיחא, נפת שכ"ם (.)
5. מחמד סקיטא"ן אל משר אל מש"ד - כפר ג'סא"ל, נפת שכ"ם (.)
6. מחמד עזי"ב ע/א רח"ם צלחה - בורקא, נפת שכ"ם (.)
7. ראסמי ע/א קאדר צא"ח מארדווח (אל חכ"ם) - עתי"ל, נפת שטוי"כ (.)

ד. כלא ג'נינ -

1. דוח"ד מחמד מוצטפא צוכ"ח - מ.פ. פרעה, נפת ג'נינ (.)
2. האד"ד ע/א לשי"ם חס"ן כסי"ל - קבשי"ה, נפת ג'נינ (.)
3. האד"ד ע/א לז"ר אחמד סונ - ארש"ה, נפת שטוי"כ (.)
4. דירא"י שוואכ"ת מרג'י פנאדקה - ערכ"ה, נפת ג'נינ (.)

סוף חלק ראשון
סמ"ן מירח
1111111111

18

2 נובמבר 1981

ב' בחשוון תשמ"ב

330

אל : מר ע. עירן, נציג משה"ח ליד הממשל
מאת: השגרירות, ושינגטון

FERYAL SALEM : הנדון :

מצ"ב מכתב המדבר בעד עצמו.

מניחים שמדובר בחושבת יו"ש.

הנוכל לקבל פרטים אודות המקרה ע"מ שנוכל להשיב
לפונה.

בברכה

א. בנימיני

1. The first part of the document is a list of names and addresses of the members of the committee.

2. The second part of the document is a list of names and addresses of the members of the committee.

3. The third part of the document is a list of names and addresses of the members of the committee.

4. The fourth part of the document is a list of names and addresses of the members of the committee.

5. The fifth part of the document is a list of names and addresses of the members of the committee.

2818 Greenwood Avenue

Rockford, Illinois 61107

October 28, 1981

Will you please favor me with an explanation as to why the government of Israel will not permit Ms. Feryal Salem to come to the United States for much needed, urgent medical care?

Ruth Weiss

משרד החוץ - מחלקת הקשר

5972

** יצא

שמוך

**

**

**

אל: מנילה, נר: 5, מ: המשרד
דח: ב, סג: ש, תא: 021181, רח: 2000

שמוך/נהול

המשלחת.

גביית הודאות בעברית מעצירים בטחוניים בשטחים:
א. היום 2 נובמבר נערכה ישיבה לחופה בנדון אצל גב בק בהשתתפות
יואל וינגר, דעיין חקירות במטא'ר.
ב. כיום נגבות ההודאות בערבית אך נכתבות בעברית עקב מחסור
בחקרים היודעים קרוא וכתוב ערבית.

ג. הועלו הצעות שונות וסוכם כי תוך תקופה קצרה ביותר תכין
המשטרה תכנית מעשית להנחלת קריאה וכתובה בערבית לאותם
הדוברים שפה זו ולהרחבת מעגל השולטים בשפה.

ארבל 3

תפ: שהח, מנכל, ממנכל, אלי צוד, ארבל, דיבון, שטחים, מט, בך

אזור	מפקדת	
השומרון	יהודה	
המשפטי	היועץ	
4040-	142	1ג(1)
תשמ"ב	חשון	
1981	נובמבר	1

משרד החוץ / קמ"ט לשטחים

הנדון : צו גירוש נגד שתי נערות מחברון

מכתבך מיום 13 ביולי 1981

1. חרף כל הבדיקות שנערכו בשטח ע"י קצין המנהל האזרחי שבנפת חברון עם נכבדי משפחת קוואסמה, איש אינו מכיר את אבי הנערות ואינו יודע אודותן.

2. נא לידיעתך.

בכרכה,

גיטה גופר, סגן

עוזרת למינהל משפטי

כ"ג בתשרי התשמ"ב
21 באוקטובר 1961

אל : תא"ל שיאון - יו"ר הועדה המשותפת

מאת : מנהל מחלקת מצרים

הנדון : מוצטפא כאמל אלפרא

שגריר מצרים העביר לידי הבקשה בענינו של ה"ל, בפתק חלוטה.
הנ"ל סטודנט באל-זהר, בא לבקר אמו שהיא מצרייה ואחותו בח'אן-יונס,
שם נעצר. השגריר מבקש שחירותו והחזרתו למצרים להמשך לימודיו.

בברכה,
צבי קינוד

חבתק : הנציג לשטחים
חיועץ המשפטי

С"С СЛОВО ПЕЧА"Е
ИЗ КИТАЙСКО ПЕЧА

ИЗДАНИЕ ПЕРВОЕ - 1917 ГОДА

ИЗДАТЕЛЬСТВО

ИЗДАТЕЛЬСТВО С"С СЛОВО ПЕЧА"Е

ИЗДАНИЕ ПЕРВОЕ С"С СЛОВО ПЕЧА"Е ИЗДАТЕЛЬСТВО

ИЗДАНИЕ ПЕРВОЕ С"С СЛОВО ПЕЧА"Е ИЗДАТЕЛЬСТВО

ИЗДАТЕЛЬСТВО
[Signature]
ИЗДАТЕЛЬСТВО

ИЗДАТЕЛЬСТВО
ИЗДАТЕЛЬСТВО

Mr. Mostafa Kamel

Al-Farra «الفرار»

student in Al-Azhar
University, Egypt.

Came to visit his mother &
sister in Khan-Younis -

was arrested by Israeli
authorities.

his mother is Egyptian. We
request his liberation and
will appreciate sending him back
to Egypt to continue his
studies.

משרד החוץ-מחלקת הקשר

10

נכנס

בלמיס

18

אל: המשרד, נד: 41, ט: גובה
דח: ר, סג: ב, תא: 070981, רח: 1730
נד: ועדה למניעת אפליה

בלמס/דרגיל

ארבל 1

הת-ועדה למניעת הפליה. אסירים פלסטינאים
1. נוסח הצעת ההחלטה הברקנוו בנפרד.

2. ויה כמעט בתכנה להחלטה שהתקבלה בשנה שעברה, ללא התייחסות
מפורשת השנה לכלא בנגב ועם פרוט יתר בסעיף מבצעי א.
3. תשומת לבכם כי בהתאם להצעה, התת-ועדה ממליצה לוועדה
ליכנויים אדם לגנות זכויות. זאת משום הבקורת הכללית שהושמעה
בעת מושב הועדה ליכנויות אדם על כך שהתת-ועדה אינה יכולה
לפעול בעצמה, אלא, עליה להמליץ על דרכי פעולה לוועדה.

== 7118

חפ: שהת, מונכל, ממנכל, לפידות, טשפט, אליצור, ארבלו, ארבל, 3,
דיבון, שטחים, טט, ר/מדכו, מטת

7825-33-71451-3-3

12

18

1034 - 421
כה' אב תשמ"א
25.8.81

אל: מפקדת נפת בית לחם
מפקדת איר"ש ק.ק. למוסדות

הנדון: אסנון תאופיק היהי.
מכתב משרד הפנים מ-15 יולי 1981.

רצ"ב מכתב משרד החוץ המדבר בעד עצמו.
היות ונושא אחד משפחות הנו בטיפולכם.
לבדיקתכם וטיפולכם.

ב"ב ר. כ. ה.

גא/שנ

שוכלה גונן ארי
מנהל הלשכה

העתיקים: מר אחיאל פן סגן מנהל מח' כנסיות משרד החוץ
למכתבך שבטימוכין.
מר פנחס גונן משרד החוץ.

81

1931
NOV 18 1931

1931

NOV 18 1931
NOV 18 1931

NOV 18 1931
NOV 18 1931

NOV 18 1931
NOV 18 1931
NOV 18 1931

NOV 18

NOV 18

NOV 18
NOV 18

NOV 18 1931
NOV 18 1931
NOV 18 1931

פגועים

פגועים בישראל ובשטחים
(12.6.67 - 11.8.81)

סוג פיגוע	הרוגים	פצועים	בגולן	בעזה	בירוש	בישראל	מספר הפגועים	שנה
1-מוקש 2-מטען 3-ירי	4	9				4	4	1967
5-מוקשים 7-מטענים 3-קטיושה 2-ירי ממארב 1-חופת (מכונית) 2-רימונים	70	211	2	3	2	13	20	1968
4-קטיושה 10-מטען 2-רימון 1-מוקש 1-ירי	11	166	1		2	15	18	1969
3-רימון 3-קטיושה 2-ירי 1-מטען 2-מוקש	21	112	1		4	6	11	1970
2-מוקש 2-רימון 1-קטיושה	5	45			2	3	5	1971
1-רימון 4-מטען 3-ירי 3-מוקש	30	111	3	1	1	6	11	1972
4-מטען 1-רימון 1-מוקש	1	14		1		5	6	1973
12-ירי 6-מטען 2-רימון	65	237	1		2	17	20	1974
11-מטען 4-ירי 1-רימון 1-מוקש 2-קטיושה	38	174			5	14	19	1975
8-מטען	3	68				8	8	1976

שנה	מספר הפגזים	בישראל	בירוש	בעזה	בגולן	בלבנון	פצועים	הרוגים	סוג הפגז
1977	17	10	3	1	1	2	135	5	15-מטען 1-ירי 1-הפגזה
1978	21	13	5	1		1	311	57	15-מטען 3-ירי 1-רימון 1-מוקש
1979	43	35	1			1	301	23	31-מטען 4-ירי 7-קטיושות 1-רימון
1980	19	12	4	3		1	102	13	9-מטען 7-ירי 2-רימון 1-קטיושה
1981	16	6	3	5		1	63	7	4-מטען 4-ירי 6-רימון 1-קטיושה 1-מוקש
סה"כ	238	167	35	15	9	12	2059	353	

EMBASSY OF ISRAEL
WASHINGTON, D. C.

שגרירות ישראל
ושינגטון

ה' באב התשמ"א
5 באוגוסט 81

18

אל : הקונסוליות הכלליות
מאת: השגרירות, וושינגטון

הנדון: עלי עווד אל גמאל

הנ"ל חבר בארגוני החבלה ונמצא במאסר מנהלי מאז מאי 1975. לאחרונה
התקבלו בשגרירות מספר פניות לגביו. במידה וחקבלו פניות דומות, הנכם
מחבקשים להשיב עפ"י הנוסח המצ"ב.

בברכה,
א. בנימין

העחק: מר א. ויינר, ארב"ל 3
הסברה/תכנים
מר פ. גונן, נציג המשרד בשטחים
מצפ"א

STATE OF ISRAEL

The Attorney General

Jerusalem,
16th July, 1981

Mr. Phil M. Shenk
2720 Ontario Road, N.W.
Washington, D.C. 20009
U.S.A.

Dear Mr. Shenk,

In reply to your letter dated 29 June, 1981 concerning Mr. Ali Awad al-Jamal, I have enquired into the matter and would inform you as follows:

Mr. Jamal was detained in May, 1975 on the basis of reliable information according to which he was a member of an extreme terrorist organization, and that in the course of his terrorist activities had murdered an Israeli civilian in the market place of Jenin.

Mr. Jamal has since been held in administrative detention under section 87 of the Security Provisions Order, 1970, which is in full conformity with Article 78 of the Fourth Geneva Convention. This Article provides that persons may be kept in administrative detention if this is essential for security reasons. The purpose of such administrative detention is to prevent hostile and violent acts in circumstances where normal judicial procedures cannot be followed because of the danger to the lives of witnesses or because the secret sources of information cannot be revealed in court. Even closed sessions would be of no avail in this respect as the secret information would in any case have to be disclosed to the accused or his counsel.

In accordance with the above Order, Mr. Jamal appeared periodically before an Appeals Committee presided over by a judge. In each case the Appeals Committee confirmed the detention order after being satisfied that Mr. Jamal did indeed constitute a serious danger to security, that even while in detention he continued to maintain his terrorist connections, and that if released he would return to activities which would endanger the lives and security of innocent people.

By a recent amendment of the above mentioned Order, the detention is now reviewed by a judge every three months, and the detainee has the right of appeal to the President of the military court in the Region.

The detention order against Mr. Jamal, which was extended on April 21, 1981 for a period of six months, was confirmed by the presiding judge, and on appeal, by the Acting President of the Regional military court.

At every stage of the proceedings Mr. Jamal has been represented by counsel of his choice.

Mr. Jamal has recently appealed against his detention order to the Supreme Court of Israel. The hearing has twice been delayed at the request of Mr. Jamal's counsel and is currently pending.

Yours sincerely,

I. Zamir

Itzhak Zamir
Attorney General

c.c.: Embassy of Israel, Washington, D.C.

מדינת ישראל

27/10

משרד הבטחון
עוזר מתאם הפעולה בשטחים

תאריך: 27 יולי 81

מספר: גמ/1 (1) 3478

✓ מר פ. גונן - משרד החוץ
 מתאם הפעולה בשטחים
 מפקד איו"ש
 סגן מפקד איו"ש
 מפק' איו"ש/י.ע.ע.
 מפק' איו"ש/רע"נ מו"ש
 מפק' איו"ש/קמ"ט דתות
 101
 106

הנדון: מקרה רצח שומר המינזר ליד באר יעקב (שכם)

1. בביקורו של ע' מ.פ.ש., אל"מ א. בקנשטיין, בפילדלפיה, ארה"ב, נמסר לו ע"י אנשי הקונסוליה הישראלית הגליון שצילומו מ"ב והנוגע לנושא שבנידון.
2. בגלל רגישותו של הנושא, אנו מוצאים לנחוץ לבקשך להעביר לנוגעים בדבר בנציגויות ישראל, שלצערנו הרב, אין עדיין התקדמות בחקירה ולכן טרם פוענחה תעלומת הרצח. בשלב זה, קיימת נטייה להאמין שהרצח בוצע במסגרת פע"ח.
3. ברגע שיוודע לנו משהו חדש, נודיעך.

ב ב ר כ ה

יז/דב

יחזק זכאי
ארב"ל

לוט: צילום הגליון.

1. Il sistema tributario
2. Il sistema tributario
3. Il sistema tributario
4. Il sistema tributario
5. Il sistema tributario
6. Il sistema tributario
7. Il sistema tributario
8. Il sistema tributario
9. Il sistema tributario
10. Il sistema tributario

11. Il sistema tributario
12. Il sistema tributario

13. Il sistema tributario

- 1. Il sistema tributario
- 2. Il sistema tributario
- 3. Il sistema tributario
- 4. Il sistema tributario
- 5. Il sistema tributario
- 6. Il sistema tributario
- 7. Il sistema tributario
- 8. Il sistema tributario
- 9. Il sistema tributario
- 10. Il sistema tributario
- 11. Il sistema tributario
- 12. Il sistema tributario
- 13. Il sistema tributario
- 14. Il sistema tributario
- 15. Il sistema tributario
- 16. Il sistema tributario
- 17. Il sistema tributario
- 18. Il sistema tributario
- 19. Il sistema tributario
- 20. Il sistema tributario

21. Il sistema tributario

22. Il sistema tributario

23. Il sistema tributario

THE SLAYING OF ARCHIMANDRITE PHILOUMENOS

"These are they who came out of the great tribulation, and have washed their robes, and made them white in the blood of the Lamb" (Rev. 7:14).

On the evening of November 16/29, 1979, a hand grenade was detonated in the monastic cell of Archimandrite Philoumenos (Hasapis), the guardian of the Greek Orthodox Monastery at the shrine over Jacob's Well in the town of Nablus on the West Bank. When the authorities arrived at the site of the explosion, the mutilated remains of the Orthodox cleric were discovered and transferred to Tel Aviv to undergo an autopsy. The body was returned to the Patriarchate of Jerusalem only after five or six days and was interred in the Patriarchal Cemetery on Mount Zion.

Results of the autopsy conducted by the government, though reported in an unofficial manner, show clearly that the bomb blast was not the cause of the cleric's death. The grim evidence of the archimandrite's mutilated body points unmistakably to brutal and sadistic torture being performed on the body of the helpless man. The Canada-based, Greek-language bulletin *I Orthodoxia*, which obtained its information from sources within the Patriarchate of Jerusalem, describes the outrage as follows:

"On November 16, 1979 [O.S.], while a torrential rain was falling, [the murderers] burst into the monastery and with a hatchet butchered [Archimandrite Philoumenos] 'in the form of a cross.' With one vertical stroke they clove his face, with another horizontal stroke they cut his cheeks as far as his ears. His eyes were plucked out. The fingers of his right hand were cut into pieces and its thumb was hacked off. These were the fingers with which he made the sign of the Cross..." (*I Orthodoxia*, May, 1980, pp. 6-7).

The murderers were not content with the butchering of the innocent monk, but proceeded to desecrate the church as well. A crucifix was destroyed, the sacred vessels were scattered and defiled, and the church was in general subjected to sacrilege of the most appalling type (*ibid.*).

The Israeli authorities announced at the time that they were conducting an investigation to identify the culprits, but more than a year has elapsed and, despite an international outcry, no results have been forthcoming.

It is known that shortly before his martyrdom Archimandrite Philoumenos was approached by a group of militant Jewish fanatics who demanded that he remove the Cross and icons from the vicinity of Jacob's Well, since it is a holy site of their religion and they refused to pray there in the presence of such symbols of the Christian religion. This he refused to do, maintaining that Jacob's Well had been in the hands of Orthodox Christians for centuries. He was then threatened and told to leave the shrine or suffer the consequences. Attempts were made to link the murder with the Palestinian Liberation Organi-

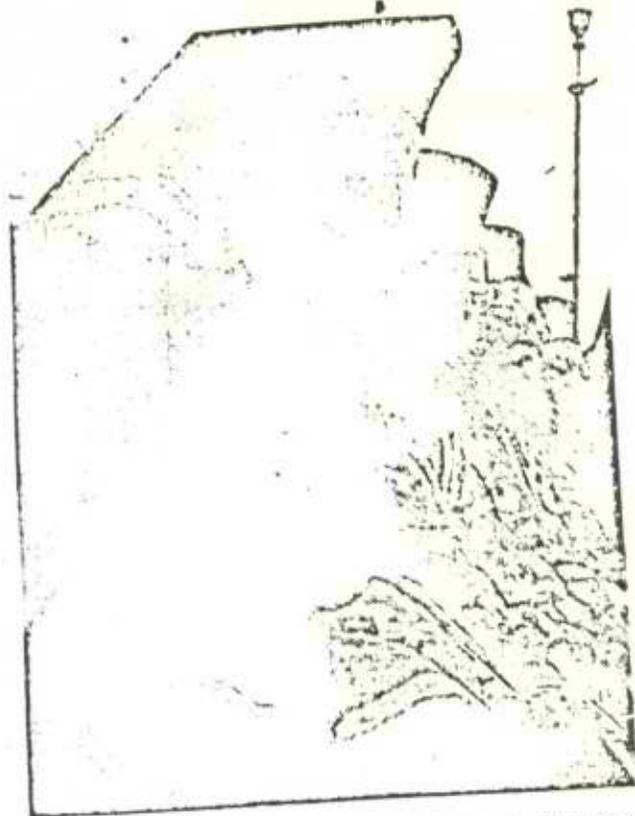

Archimandrite Philoumenos

zation, but its leader, Yassar Arafat, has publically disclaimed any connection between his organization and the crime, pointing out that the local Moslems have long lived peacefully with the Greek monks and have even afforded them a certain amount of protection. Members of the Patriarchate of Jerusalem have testified to Jerusalem Security that the desecration of the church at Jacob's Well had been performed by fanatical Jewish organizations.

In his annual address to the President of Israel on New Year's Day, His Beatitude, Patriarch Benedictos of Jerusalem, this year included the following statement:

"... We have designated the Holy Sites from of old, as is well known, and have maintained them with care, and indeed with great sacrifices, even to [the point of defending them with] our very lives, as has been witnessed throughout history, even to the recently martyred Archimandrite Philoumenos, the most pious, who was slain at the very mouth of the Well of the holy Patriarch Jacob in the Church of our Lord Jesus Christ there, which has been desecrated by the explosion of a hand grenade. We express our deep sorrow, our avid interest and our distress over this terrible event, and we earnestly seek the implementation of all possible measures against such criminal and profane acts, for the safety of the holy sites of pilgrimage and of the people we represent..." (*Orthodoxos Typos*, Jan. 18, 1950, p. 1).

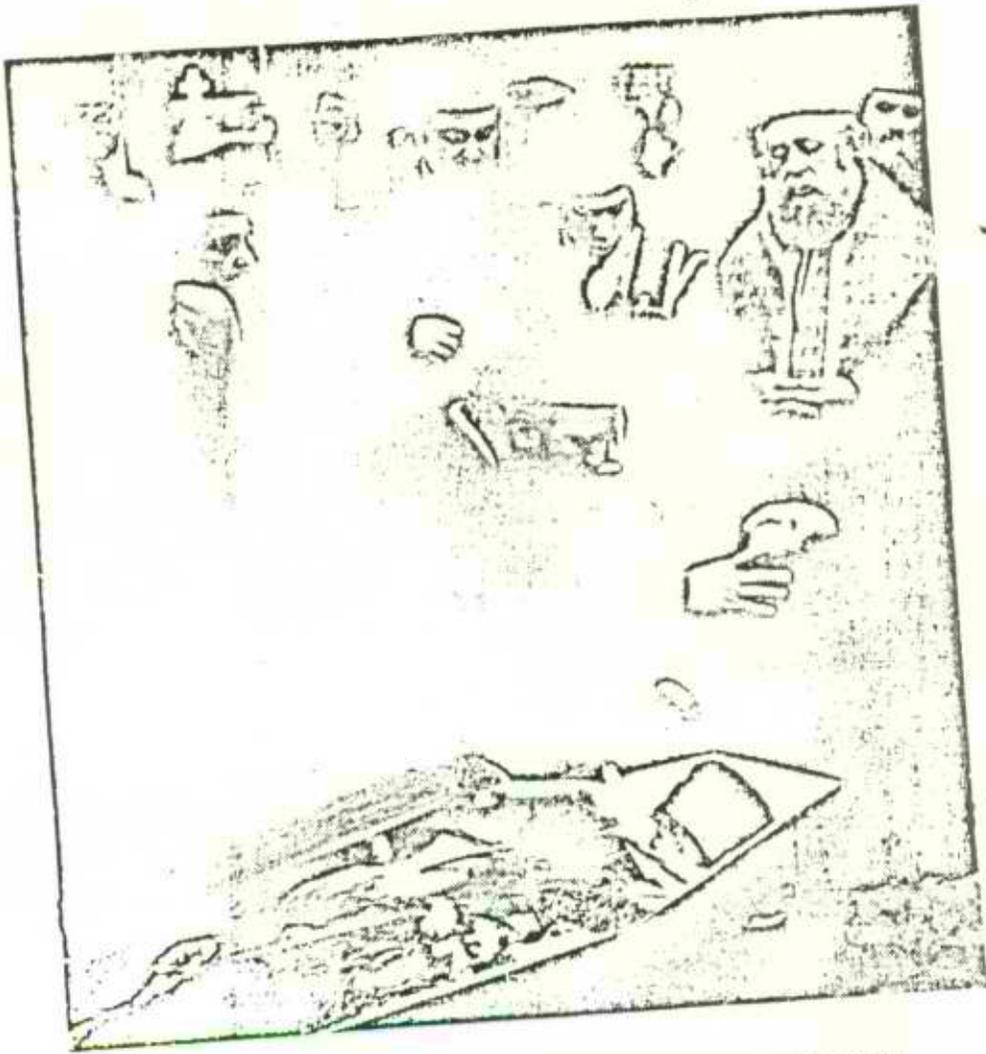

Archimandrite Philoumenos (third from the right) participating in the "Washing of the Feet" on Holy Thursday morning in the courtyard of the Church of the Holy Sepulchre.

A five-member team of reporters from Athens visited Jerusalem in January of this year to investigate the murder and inquire as to what measures the Israeli government was employing to bring the criminals to justice. They were addressed by His Eminence Metropolitan Vasileos of Caesarea, who said:

"... We are not accusing the Israeli government or authorities of anything illegal. We *do* protest, however, the attitude of a segment of the populace and the military. Through you we transmit our emphatic protest to... public opinion. There are fanatical religious Jews who mock our faith, desecrate our shrines and spit on us. The climax of such polemic has been the recent brutal assassination of Archimandrite Philoumenos, of which — although we have not been notified of any of the police investigations — strong suspicions devolve upon the Jewish side. Having lived for two thousand years in the Holy Land, we will remain guardians of our pilgrimage shrines and staunch defenders of Orthodoxy..." (ibid., p. 4).

"As a result of such open statements the Israeli government prompted officials to issue various statements. Prime Minister Begin delivered an address on the subject of freedom of religion, the Jerusalem police issued a

Archimandrite Sophronios, spiritual father of the Brotherhood of the Holy Sepulchre, giving the last blessing before the burial of Fr. Philomenos' relics.

ARCHIMANDRITE PHILOUMENOS

communiqué concerning their "on-going investigations," and the Israeli envoy in Athens also felt compelled to speak out on the subject. In addition, the Israeli government began to exert indirect pressure on the Patriarchate of Jerusalem to issue a statement to counteract its public accusations of offensive and sacrilegious conduct of Jewish soldiers and citizens against the Orthodox faith, its clergy and holy places" (*Orthodoxos Typos*, March 7, 1980, p. 1). As of this time, however, the criminals responsible for the murder of Archimandrite Philoumenos and the desecration of the Orthodox church at Jacob's Well have still to be apprehended.

Father Philoumenos was born in Nicosia, Cyprus, on October 15, 1913. His name in the world was Sophocles, and he was the tenth of thirteen children born of the pious George and Maria Hasapis. His twin brother also became a monk, receiving the name Elpidios, and is now an archimandrite residing at New Skete on Mount Athos. Both brothers embarked together on the monastic life at the Monastery of Stavrovouni on Cyprus, renowned for its asceticism. In 1934 they both departed for Jerusalem. There Philoumenos lived as a monk of the Holy Sepulchre for forty-six years, serving at the various pilgrimage sites dependent upon the Brotherhood of the Holy Sepulchre, being assigned at various times to Bethlehem, Tiberias, Joppa, Ramalla, the Monastery of St. Savva, to that of the Prophet Elias, and finally to the Well of Jacob, where he suffered martyrdom. He was found dead at the hour appointed for the service of vespers, his epitrachilion still on his neck... [He was so widely loved and respected that his funeral was attended not only by Orthodox clergy and laity, among them representatives of the Russian Orthodox Church Abroad, but by heterodox Christians and adherents of other religions as well. Conspicuous in their absence were any of the clergy or lay attaches of the Soviet Church's mission in Jerusalem.] He lived in sanctity and served as a faithful steward of Jesus Christ, possessed of a flaming zeal for Orthodoxy. His virtue was such as to distinguish him among the monks and clerics of the Holy Land... (*Orthodoxos Typos*, Jan. 18, p. 4).

In concluding his address to the President of Israel, His Beatitude Patriarch Benedictos said:

"The Church of Jerusalem shall continue undaunted her peaceful and salvific course, safeguarding the sacred places of pilgrimage and founded on the reality of truth and in the might of love. Despite all difficulties, Mr. President, we shall not cease to gaze intently with honest hopes toward the future, and not only on this occasion, but in every season, in churches and in homes, in public and in private, to pray and to labor for the glory of God and for peace on earth and good will towards men..."

May God, through the prayers of the new hieromartyr Philoumenos, enable the beleaguered Orthodox of the Holy Land to survive the mounting wave of anti-Christian violence which threatens to overwhelm them, and may He ever grant them the strength and grace to confess the Faith boldly and with fervent zeal

Handwritten signature or initials in the top left corner.

18

כ"ט בהמוז פשט"א
31.7.81

אלו מר א. בנימין, וושינגטון

מאחז ארבי"ל 3

הנדון: עלי עווד אל במאל
לשלכת 228 מ-8 ביולי 1981

1. רצ"ב העתק השוכח היועץ המשפטי לממשלה לפונה בענינו של הנ"ל.
2. ניתן להשחמש בחוכן המכתב כדי לנסח חשובה טטנדרטיה כמבוקש במכתבכם.
3. אודה לך אם פניוה בעניני עצירים חופנינה להבא לפאב"ל.

ב ב ד כ ה ,
אלי ויינר

העתק? הסברה/חכנים
מר פ. גונן, נציג המשרד בשטחים
מצפ"א
(ללא צרופים)

ש מ ר

שטח"ל / אג"ש / מב"ת		
ע"ר / אג"מ/מב"ת / לטמטל		
2872	טל:	
267 - 521 -	מב	
תשט"א	תמוז	13
81	יולי	26

18

אריאל זיוקין

אשרה"ה / אר טקס א"ן
(לוח תפוצה)

הנדון: דרישות סט"ת בענין הריסת בתים כעונש
במחנות הפליטים - סיכום דיון

כ ל ז

1. ב-23 יולי התקיים במשרדי דיון בנדרון בהשתתפות הר"מ:

- א. משה"ח/ארב"ל 3 - ג"ב א.מ. למברט.
- ב. משה"ח/ארב"ל 3 - מר אלי זיינר.
- ג. משה"ח/ארב"ל 3 - מר אהרון יעקב.
- ד. משה"ח - מר פנחס גובן.
- ה. [REDACTED]
- ו. הפ"ש - מר יצחק זכאי.
- ז. מפקדת אזח"ע/סגן - אל"מ יוסף שבר.
- ח. מפקדת אזח"ע/רע"ג שיקום פליטים - מר רפי שדה.
- ט. רע"ג מצ"ב - סא"ל ששה דנה.
- י. מפצ"ר/רע"ג דבל"א - רט"ן יואל זינגר.
- יא. מפצ"ר/ענף דבל"א - שרן אהרון גולדיס.
- יב. ענף מצ"ב - סגן עידר אורן.
- יג. סגן מפקד איו"ש אישר הסיכום טלפונית, כסיכום על דעת מפקד איו"ש.

ר ק ע

2. מספר הריסת הבתים לצורכי עונשין במחנות הפליטים היה קטן יחסית:

- א. ב-1978 נהרסו כסה"כ 2 בתים, אף אחד מהם לא במחנות פליטים.
- ב. ב-1980 נהרסו 24 בתים, שמוכם 4 במחנות פליטים.
- ג. ב-1981 עד היום נהרסו 11 בתים שמוכם 8 ב.מ.מ. ג' בליה וכהיג' באזח"ע.

3. לא ניתן להמשיך במדיניות הריסת הבתים אם נסכים לאתר ההריסה לסייע למטענה במיתרון דיור מטלכחי גגון שיקום פליטים - בכך אנו משמיטות את הקרקע טוחת למדיניות הקיימת.

4. קיימים גופים שונים - קדנות של הפח"ע, מוסדות בינלאומיים ופרטים חסייעים לשיקום המטפחות שבתיהם נהרסו כעונש.

5. סעיף 2 ב' במכתבו של האלוף לגזית מ-1971 סותר למעשה את מדיניותינו ועד היום לא פעלנו על שור בטעם, כלומר לא הרשנו לבנות מחדש על המקום בו עמד הבית כדי בנוסף להריסת הקרקע מותרת לפי צו. משרד החוץ הבטיח לאונר"א בזמנו של סטן סעיף זה שאיננו מתנגדים לבניה מחדש של הבית, אך עד היום לא עמד אונר"א על קיומה של הבטחה זו.

סיכום ע' ר' אג"מ/מב"ת לממשל

6. לגבי דרישות אונר"א כי נחדול מהריסת בתים כעזרת ענישה - לענות שזוהי מדיניותנו ואין מקום להענות לדרישה זו.
7. לגבי הדרישה לפצות משפחות שבתיהם נחרסו - אי מתן פיצוי או שיקום הינו חלק ממדיניות הענישה וההרתעה וגם לדרישה זו יש לתת תשובה שלילית.
8. לגבי הדרישה לאפשר בניה מחדש של הבתים שנהרסו פומלץ:-
  - א. בעקרון לענות שלא נתיר לבנות מחדש בתים מחדש.
  - ב. משרה"ח חייב לקבל אישור הדרג המדיני כדי להודיע לאונר"א על השינוי האמור בטכתב משרד החוץ אשר התבסס על מכתב האלוף גזית.
  - ג. במקרים בודדים, יוצאים מן הכלל מבחינה הומניטרית נתיר בינוי מחדש וזאת לאחר בדיקה קפדנית של כל מקרה לגופו של עניין עם הגורמים הנוגעים בזכר מבלי להגדיר מהות השיקולים שיכריעו ההחלטה.
  - ד. על פי תקנה 119 לתקנות שעת חרום לא ניתן לבנות מחדש באותו מקום, אך אין כל מניעה שהמטפחה תבנה בית בכל מקום אחר בכפוף לחוקי הבניה, זאת זאת ניתן לאמר לאונר"א רשמית כדי למתן התשובות השליליות.
9. לגבי הדרישה לפצות בעלי בתים טמוכים שניזוקו בטעות בעת ההריסה - כך נהגנו בעבר ונמשיך בכל מקרה לפצות משפחות שניתן נפגע בטעות מן הפיצוי. זאת יש לאמר לאונר"א חד משמעית וברור.
10. משרד החוץ וקבל אישור לסעיף 8 ויעביר עמדת הדרג המדיני לידועת ה-ח"מ, כדי שנוכל לתת תשובה מושלמת לאונר"א.

משה פלזמן . אל"מ

ע' ר' אג"מ/מב"ת לממשל

ל ר ח ת פ ר צ ה

משה"ח / ארבל 3 / גב' אן מרי למברט.

רל"ש ר' אג"מ/מב"ת .

משרה"ח / מר פנחס גרנץ. ✓

שב"כ

משהב"ט / ע' מתאם הפעולה בשטחים .

מפקדת איו"ש / סגן .

מפקדת אזח"ע / סגן .

מפצ"ר / רע"נ ה-דבל"א .

רע"נ מצ"ב .

ת.ת.

18

ט' תמוז

יב' בחמוז חשמ"א
15 ביולי 1981

אל : מר טוביה גזב-ארי, מנהל לשכת המרשם
מאת: סגן מנהל מחלקת כנסיות

Antoun Tawfiq Hibi

הנדון:

הנציגות האפוסטולית (נציגות הוטיקן) בירושלים פנתה אלינו בנושא הבא:
לנ"ל, יליד בית לחם, הנשוי לגב' Rime Nasri Giriès Farhiyyé
אף היא ילידת בית לחם, ואב לשני ילדים, אין רשיון לישיבה קבע בעיר זו ולדברי
אשתו עליו לנסוע בכל שלושה חדשים לירדן בכדי שיוכל לחדש את הרשיון לישיבה ארעית
שבידו.

אשתו מבקשת שיוצנף לו רשיון לישיבה קבע (איחוד משפחות) וכל עוד לא נעשה הדבר
רשיון לישיבה ארעית בבית לחם לשנה שיחודש מדי שנה. הנציגות האפוסטולית ממליצה
מסיבות הומניטריות.

מצורף צילום מכתב כאשתו של הנ"ל אל המושל הצבאי ובו גם המלצה הנציגות האפוסטולית.

גודה אם תוכל לבדק ענייני זה ולהודיענו מהו המצב לאמיתו ואם ניתן לפתור את הבעיה
לשביעות רצון הפונה.

ב ב ר כ ה ,

אחיאל פן

העתק ✓ מר פנחס גזנן, הנציג בטוחים

81

1891

J. E. CLEVELAND

My dear Sir,
I have the honor to acknowledge the receipt of your letter of the 14th inst. in relation to the matter mentioned therein. I am sorry to hear that you are not satisfied with the result of the investigation. I have endeavored to do the best I could under the circumstances, and I trust that you will find the facts as stated in my report to be correct. I am, Sir, very respectfully,
Yours truly,
J. E. CLEVELAND

18

י"א בתמוז התשמ"א
13 ביולי 1981

ש מ ר

אל : יע"צ/סא"ל כרמ / מפקדה איו"ש
מאח : נציג משרד החוץ

הנדון: צו גירוש נגד שתי נערות מחברון

לנציגות בטורונטו פנה מוחמד איד קוואטמה יליד חברון, כיום תושב קנדה ובעל אזרחות קנדית. בנותיו נשארו בארץ בחברון החל משנת 1975 אצל משפחת הוריו לאחר שהתגרש. שתיהן גם כן בעלות נתינות קנדית. לדבריו קיבל ידיעה ממשפחתו שהוצא צו גירוש כנגד הבנות (ילידות 1969 ו-1974) כשהסיבה לגירוש אינה כה ברורה לו. כנראה בגלל שאינן תושבות המקום.

האב מבקש לדעת מה הסיבה לגירוש וכן אם אפשר לפעול למען ביטול הצו. האב מעוניין להחזיר את בנותיו אליו לקנדה לאחר שיתבסט כאן. הוא מעוניין שיסיימו את לימודיהן בחברון.

שמות הבנות: Wafa ! SAFA

שם משפחתן: מוחמד קוואטמה

הן מאזור " HAFET SHECH " (אזור השייך) וניתן להשיגן גם באמצעות הגיס טל. 854868 בחברון. שם הגיס סולימן קוואטמה.

נודה לך על הצעה תשובה.

ב ב ר כ ה,

פ. גונן

העתקים: ת.פ.ט/אלי"מ צדוק קראים
רס"ן מו"ש ואיו"ש

8,

1951
11 21 1951

1951

1951

1951

1951

1951

1951

1951

1951

1951

1951

1951

1951

Bethléem, le 9/7/1981

Mr le Gouverneur militaire
de Bethléem

Monsieur le Gouverneur militaire,

Je soussignée Madame Rima Nasri Giriàs Farahiyé, née à Bethléem le 7/5/1956, ayant la carte d'identité israélienne n.93868333, je me suis mariée à Bethléem le 7/8/1972 avec Mr Antoun Tawfiq Hihî, lui aussi né à Bethléem le 30/4/1944. Deux enfants nous sont nés à Bethléem: Tawfiq le 16/7/1973 et Sherin le 24/3/1981 et nos deux enfants sont inscrits dans ma carte d'identité israélienne. L'aîné Tawfiq est en classe à Terra Santa College de Bethléem.

J'ai fait la demande de réunion de famille en faveur de mon mari le 22/8/1979 (n.12386) et jusqu'à présent j'attends la réponse. Depuis trois ans, mon mari est obligé de retourner à Amman tous les trois mois, car les autorités compétentes refusent de lui donner un permis plus long.

Je vous prie de vouloir hâter la réunion de famille et entretemps d'accorder à mon mari un permis d'un an renouvelable chaque année.

Avec tous nos remerciements

Rima Nasri Giriàs Farahiyé
Rima Nasri Giriàs Farahiyé

La Délégation Apostolique de Jérusalem se permet de recommander ce cas aux autorités compétentes à cause des raisons humanitaires: l'épouse et les deux enfants ont besoin de la présence de Mr Antoun Tawfiq Hihî. En attendant qu'en puisse leur accorder la réunion de famille (n.12386), veuillez lui accorder un permis annuel de séjour, renouvelable chaque année.

Veuillez agréer nos respectueux hommages

Mgr Giovanni Ceirano
Assistant de Nunciature
Délégation Apostolique de Jérusalem

Giovanni Ceirano

ט. גולדברג

18

MISSION PERMANENTE D'ISRAEL
AUPRES DES NATIONS UNIES A GENÈVE

נציגות הקבע של ישראל
ליד האו"ם בג'נבה

ג'נבה, 24 ביוני 1981
כ"ב בסיון תשמ"א

אל : ארבי"ל 1.

מאה : ג'נבה.

הנדון: הועדה לזכויות - אדם

רצ"ב העתק אגרה ממזכ"ל או"ם G/SO 234(16)
בה הוא מתיחס להחלטה 1/A שהתקבלה ע"י
הועדה לזכויות אדם ב-11.2.81, בנושא
הפרת זכויות אדם בסטחים, ומבקש התייחסותנו
לסעיף 15 (אינפורמציה על עצירים).

ב ב ר כ ה,

א. גולדברג

עוזי מנור

העתק: ארבי"ל 3
מר ט. גונן, הנציב לסטחים.

עמ/מנ

18

BRITISH OVERSEAS AIRWAYS
LONDON - NEW YORK

Télégrammes : UNATIONS, GENÈVE

Télex : 28 96 96

Téléphone : 34 60 11 31 02 11

RÉF. N°: G/SO 234 (16)

(à rappeler dans la réponse)

Palais des Nations

CH - 1211 GENÈVE 10

The Secretary-General of the United Nations presents his compliments to the Permanent Representative of Israel to the United Nations Office at Geneva and has the honour to refer to resolution 1 A (XXXVII) adopted by the Commission on Human Rights on 11 February 1981 entitled "Question of the violation of human rights in the occupied Arab territories, including Palestine".
... A copy of this resolution is attached to this note verbale.

In paragraph 15 of the above-mentioned resolution, the Commission "renews its request to the Secretary-General to collect all relevant information concerning detainees, such as their number, identity, place and duration of detention, and to make this information available to the Commission at its thirty-eighth session."

In order to comply with the request of the Commission on Human Rights, the Secretary-General would be grateful if any relevant information which may be available to His Excellency's Government could be forwarded to him for appropriate submission to the Commission at its thirty-eighth session. It would be appreciated if the reply of His Excellency's Government would reach him c/o the Division of Human Rights, United Nations Office at Geneva, if possible by 15 October 1981.

16 June 1981

RESOLUTION 1 A (XXXVII) ADOPTED BY THE COMMISSION ON
HUMAN RIGHTS AT ITS 1595TH MEETING, ON 11 FEBRUARY 1981

1 (XXXVII). Question of the violation of human rights in the
occupied Arab territories, including Palestine

A

The Commission on Human Rights,

Guided by the purposes and principles of the Charter of the United Nations as well as the principles and provisions of the Universal Declaration of Human Rights, Bearing in mind the provisions of the Geneva Convention relative to the Protection of Civilian Persons in Time of War of 12 August 1949 and of other relevant conventions and regulations,

Recalling its resolution I (XXXVI) of 13 February 1980 on the "Question of Violation of Human Rights in the Occupied Arab Territories, including Palestine", and previous resolutions of the Commission on Human Rights on this subject,

Recalling General Assembly resolution ES-7/2 of 29 July 1980, 35/75 of 5 December 1980 and resolution 35/122 of 11 December 1980 and all General Assembly resolutions on Israeli violations of the human rights of the population of occupied territories,

Recalling, in particular, Security Council resolutions 237 (1967) of 14 June 1967, 465(1980) of 1 March 1980, 468(1980) of 8 May 1980, 471(1980) of 5 June 1980, 476(1980) of 30 June 1980, 478(1980) of 20 August 1980 and 484(1980) of 19 December 1980,

Bearing in mind resolution No.II, adopted on 24 June 1980 by the International Labour Conference at its sixty-sixth session, entitled "Resolution concerning the Implications of Israeli Settlements in Palestine and other Occupied Arab Territories in Connection with the Situation of Arab Workers",

Taking note of the reports and of the resolutions of the World Health Organization and the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization concerning the health and educational conditions of the Arab population in the Palestinian and other occupied Arab territories since 1967, including Jerusalem,

Bearing in mind paragraph 5 of the Programme of Action adopted by the World Conference of the United Nations Decade for Women: Equality, Development and Peace,

Taking into consideration that the General Assembly has adopted resolution 3314 (XXIX) of 14 December 1974, which defined as an act of aggression the invasion or attack by the armed forces of a State of the territory of another State, or any military occupation, however temporary, resulting from such invasion or attack, or any annexation by the use of force of the territory of another State or part thereof,

1. Reaffirms the fact that occupation itself constitutes a fundamental violation of the human rights of the civilian population of the Palestinian and other Arab occupied territories;

2. Reiterates the alarm deeply expressed by the Special Committee to Investigate Israeli Practices Affecting the Human Rights of the Population of the Occupied Territories in its report^{1/} submitted to the General Assembly at its thirty-fourth session and confirmed in its report^{2/} to the General Assembly at its thirty-fifth session that Israel's policy in the occupied territories is based on the so-called "Homeland" doctrine which envisages a mono-religious (Jewish) State that includes also territories occupied by Israel since June 1967;

3. Calls upon Israel to take immediate steps for the return of the displaced Arab inhabitants to their homes and property in Palestine and the other Arab territories occupied since June 1967;

4. Declares that Israel's grave breaches of the Geneva Convention relative to the Protection of Civilian Persons in Time of War of 12 August 1949 are war crimes and an affront to humanity;

5. Firmly rejects and condemns Israel's decision to annex Jerusalem, declare it as its "capital" and alter its physical character, demographic composition, institutional structure and status, and considers all these measures and their consequences null and void;

6. Shares the concern of the General Assembly expressed in resolution 35/122 E of 11 December 1980, concerning reports indicating the intention of the Israeli authorities to enact legislation embodying changes in the character and status of the occupied Syrian Arab Golan Heights and condemns the persistence of Israel in changing the physical character, demographic composition, institutional structure and legal status of the aforementioned area;

7. Condemns the following Israeli policies and practices:

- (a) The annexation of parts of the occupied territories;
- (b) The establishment of Israeli settlements therein and the transfer of an alien population thereto;

---

^{1/} A/34/631.

^{2/} A/35/425.

(c) The arming of settlers in the occupied territories to commit acts of violence against Arab civilians, the perpetration of acts of violence by these armed settlers against individuals, causing injury and death and wide scale damage to Arab property;

(d) The evacuation, deportation, expulsion, displacement and transfer of Arab inhabitants of the occupied territories, and the denial of their right to return;

(e) The confiscation and expropriation of Arab property in the occupied territories and all other transactions for the acquisition of land involving Israeli authorities, institutions or nationals on the one hand, and inhabitants or institutions of the occupied territories on the other and, most recently, the expropriation of the Arab electric company of Jerusalem;

(f) The destruction and demolition of Arab houses;

(g) Mass arrests, collective punishments, administrative detention and ill-treatment of the Arab population and the torture of persons under detention, the inhuman conditions in prisons, in particular in the Nafha prison;

(h) The pillaging of archaeological and cultural property;

(i) The interference with religious freedoms and practices as well as with family rights and customs;

(j) The systematic Israeli campaign of repression against universities in the occupied Palestinian territories, restricting and impeding academic activities of Palestinian universities by subjecting selections of courses, textbooks and educational programmes, admission of students and appointment of faculty members to the control and supervision of the military occupation authorities, in clear contravention of the Geneva Convention relative to the Protection of Civilian Persons in Time of War;

(k) The illegal exploitation of the natural wealth, resources and population of the occupied territories;

8. Condemns the assassination attempts on the life of Bassam Shaka'a, Mayor of Nablus, of Karim Khalaf, Mayor of Ramallah, and of Ibrahim Tawil, Mayor of El-Bireh;

9. Calls upon the Israeli authorities to implement forthwith Security Council resolution 484 (1980) of 19 December 1980 and previous resolutions calling for the immediate return of the expelled Mayors of Hebron and Halhul so they can resume the functions for which they were elected and appointed;

10. Further condemns administrative and legislative measures by the Israeli authorities to encourage, promote and expand the establishment of settler colonies in the occupied territories, which further demonstrate Israel's determination to annex those territories, and strongly deplores the continuation and persistence of Israel in pursuing those policies and practices and calls upon the Government of Israel to rescind those measures, to dismantle the existing settlements and in particular to cease, on an urgent basis, the establishment, construction and planning of settlements in the Palestinian and other Arab territories occupied since 1967;

11. Reaffirms that all measures taken by Israel to change the physical character, demographic composition, institutional structure or status of the occupied territories, or any part thereof, including Jerusalem, are null and void, and that Israel's policy of settling parts of its population and new settlers in the occupied territories constitutes a flagrant violation of the Geneva Convention relative to the Protection of Civilian Persons in Time of War and of the relevant United Nations resolutions;

12. Demands that Israel desist forthwith from the policies and practices referred to in paragraphs 5, 6, 7, 10 and 11 above;

13. Demands that Israel cease forthwith all acts of torture and ill-treatment of Arab detainees and prisoners;

14. Calls upon Israel to release all Arabs detained or imprisoned as a result of their struggle for self-determination and the liberation of their territories, and to accord to them, pending their release, the protection envisaged in the relevant provisions of the international instruments concerning the treatment of prisoners of war;

15. Renews its request to the Secretary-General to collect all relevant information concerning detainees, such as their number, identity, place and duration of detention, and to make this information available to the Commission at its thirty-eighth session;

16. Condemns once more the massive deliberate destruction of Quneitra perpetrated during Israeli occupation and prior to the withdrawal of Israeli forces from that city in 1974, and considers this act a grave breach of the Geneva Convention relative to the Protection of Civilian Persons in Time of War;

17. Reiterates its call upon all States, in particular the States parties to the Geneva Convention relative to the Protection of Civilian Persons in Time of War in accordance with article 1 of that Convention, and upon international organizations and specialized agencies, not to recognize any changes carried out by Israel in the occupied territories, including Jerusalem, and to avoid taking any action or extending any aid which might be used by Israel in its pursuit of the policies of annexation and colonization or any other policies and practices referred to in the present resolution;

18. Calls upon Israel to report, through the Secretary-General, to the Commission at its thirty-eighth session on the implementation of paragraphs 5, 6, 7, 9, 10, 13 and 14 above;

19. Requests the Secretary-General to bring the present resolution to the attention of all Governments, the competent United Nations organs, the specialized agencies and in particular the International Labour Organisation, the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization and the World Health Organization, the regional intergovernmental organizations and the international humanitarian organizations, and to give it the widest possible publicity, and to report to the Commission on Human Rights at its thirty-eighth session.

20. Decides to place on the provisional agenda of the thirty-eighth session **a matter of high priority**, the item entitled "Question of violation of human rights in the Arab occupied territories, including Palestine", and requests the Secretary-General to bring to the attention of the Commission all United Nations reports appearing between sessions of the Commission that deal with the situation of the civilians of those territories.

211C

י"ג בסיון התשמ"א
15 ביוני 1981

ש מ ר

אל : אלי"מ משה פלדמן - עוזר מתאם הפעולה בשטחים - משהבי"ס
מאח: פ. גונן, נציג משה"ח בשטחים

הנדון: אהוד משפחות

1. לעיוןך פניתו של הושב אוטורליה ממוצא ערבי שמשפחתו חיה בדורה -
נפה חברון.
2. העלינו אשתקד את בקשת רעיה המבקש לאשר החזרתו לאיו"ש של בעלה החי
באוטורליה. לא נענינו לחיוב ו/או לשלילה, אשת המבקש ממשיכה לפנות
לנפה.
3. אנו ממליצים לבהון הבקשה מחדש ובמידה ואין הטתיגות בטחוניה מפורשת
המלצתנו לאשר הבקשה לאהוד משפחות.

ב ב ר כ ה,

פ. גונן

העחק: מר מ. אליצור, סמנכ"ל
גב' אן מרי למברט, מנהלת ארבי"ל 3

1950

1. ... ..
2. ... ..

1951

1. ... ..
2. ... ..
3. ... ..

...

...

...

משרד החוץ-מחלקת הקשר

1636

יוצא

בלתי

אל: הלסינקי, נד: 43, מ: האשרד
דח: ב, סג: ב, מא: 190581, רח: 1300
נד: טורכי עתונים

בלתי/גבוה

בהמשך לאושרק גזון נר 41 להלן השלמות עבור ציחוקי בטנין
אוקם לכפריהם בגדה של שלושה טורכי עתונים.

1. על פי הוראות החוק באוור ענינם הובא בפני ועדה טרדים אשר
דנה בשיקולים הבטחוניים של מפקד האוור בהוצאת צוי ההגבלה.
ועדה זו עיינה בחומר בטחוני שהוצג בפניה עיי שלטונות
הבטחון.

2. הועדה שוכנעה לפי החומר שהוצג בפניה כי האנשים אכן פעלו
נגד הסדר הציבורי והבטחוני באוור, ולכן שיקולי המפקד
בהוצאת הצווים היו בטחוניים גרידא.

3. בא-כוחם של הטורכים הגישה עתירה לבג"צ בטענה שהצווים
הוצאו במטרה להגביל את חופש העיסוק של טורכי העתונים וזאת
באסווה של ניהוקים בטחוניים.

4. בג"צ דן בשאלה וקבע כי מפקד האוור אכן פעל בהתאם לשיקולי
בטחון בלבד ללא כל כוונות אחרות ותוך התחשבות בפעילות של
האנשים נגד הסדר הציבורי והבטחוני באוור, שלא היה פעילות
פאסיבית בלבד.

5. באסגרת מתן התשובות בנדון, הוצע להדגיש את הנקודות הבאות:

א. הוטלת על ישראל באסגרת ניהול השטחים חובה בינלאומית
להבטיח את הסדר הציבורי והבטחוני באוור, כדי לאפשר
המשך חייו יום יום של התושבים ולהבטיח בטחונם של בוחות
צה"ל האשרתים באוור. חובה זו וכל אסגרת פעילותם של
שלטונות ישראל בשטחים הבוססטים על כללים בינלאומיים
מתאימים.

ב. פעילות שלטונות ישראל נמצאת בפיקוח משפטי מתמיד הן של
טריבונלים משפטיים הפועלים באוור והן של בית המשפט
הטליון היושב בבית דין גבוה לצדק (בג"צ). לכל חי
שארגיש עצמו הקופח או נפגע עיי פעולות השלטונות וכוונת

מס' 21425-2-7475

Handwritten notes:
צווי יחבא
מזכיר

משרד החוץ-מחלקת הקשר

752

1111

בלמים

א"ל: המשרד, נר: 27, מ: הלסינקי
דח: ב, סג: ב, תא: 180581, יח: 1540
נר: עורכי עיתונים בגדה

בלמס/בהול

מטי"ת.

בכנס הפדרציה הבינ"ל של העיתונאים הנערך בהלסינקי הועלה
ענין ריגוקם לכפריהם בגדה של צ' עורכי עיתונים המופיעים
בירושלים.
ברונא עם היועץ המשפטי והבדיקונא הפרטים על כך, צימוקי
יקוק
לחומר לקראת דיון מחר אחה"צ.

אמ"ד.

תפ: שהח, מנכל, ממנכל, יגר, מעת, הסברה, לפידות, משפט, דיבון.
מז"ים, גונן, מט

התאחדות

יג' באייר תשמ"א
17 במאי 1981

סמור

אל : מר ט. אליצור, סמנכ"ל

מאת: א.מ. למברט-פינקלד

הדרון : פיצוץ בתים

1. הבוקר ב-0650 טיפפן אלי ראש בציגות הצל"א בארץ ואמר שעומדים להרוס 5 בתים במחנה ג' בליה (ליד עזה) וביקש את התערבותנו. השבתי כי ככלל הריסת בתים בעשית עם סיבה מוצדקת ובדוקה אך יחד עם זאת אהיה מוכנה לברוק העבין ולדווח לו.

2. התקשרתי עם רע"ן הדין הכינ"ל, רס"ן יואל זינגר ואמרתי לו שללא קשר עם פבית הצל"א רצוי לשקול אפשרות של אטימת הבתים ולא הריסתם. זאת מאחר ובאורח השורה כיום עלולה הריסת 5 בתים לקבל הד שלילי בעפת הקהל העולמית. יתרה מזו, הריסת הבתים עלולה ליצור רושם של התגברות פעילות אש"ף בעזה דבר שאנו תואם את המציאות

3. רס"ן י. זינגר הבטיח להעביר עמדתו זו לבורגנים בדבר אך כשעה 1000 התקשר להודיע לי כי הבתים בהרסו עפ"י אישור רוח"מ ושהב"ט, ההריסה החלה ב-0600 ובסתיימה ב-0800.

4. הבתים בהרסו בעקבות מעבר חולית פח"ע שרצוה מספר תושבים מקומיים וכן את בוג המוצית הישראלי בחודש מרץ. במהלך חקירתם הוליכו והשוודים למצבורי נשק שהיו מוסתרים במקומות מחבוא שונים ברדיוס של 10 מטר מהבתים שפוצצו. בין כלי הנשק עשרות רימוצי יד, לבנות חבלה ומרגמה.

5. הודעתי לצל"א כי "ההשוודים המססה שהוליכו את שלטונות הנסחון למקומות מחבוא שונים כמסיכות מקום לבתים שפוצצו, בהם נמצא מצבור נשק" (ציינתי המצאות המרגמה).

6. בהמשך לשיחותי איתן רעם הד פ"י גובש צוה"א לי שרצוי לבקש ממשרד הנסחון כי להבא במסגרת מבצעים פיצוץ בתים תיעמן אפשרות למשרד החוץ לוות דעתו על התוצאות ההסברתיות

העלויות לנבוע מכו. ראם זה היה איך לעשות ק"ר
העתקו מר פ. גובן, מתאם המשרד לשמחים

האיתנות

ב ב ר כ ה
א.מ. למברט-פינקלד

~~א. כ. ג. ד. ה. ו. ז. ח. ט. י. יא. יב. יג. יד. טו. טז. יז. יח. יט. כ. כא. כב. כג. כד. כה. כו. כז. כח. כט. ל. לא. לב. לג. לד. לה. לו. לז. לח. לט. מ. מא. מב. מג. מד. מה. מו. מז. מח. מט. נ. נא. נב. נג. נד. נה. נו. נז. נח. נט. ס. סא. סב. סג. סד. סה. סו. סז. סח. סט. ע. עא. עב. עג. עד. עה. עו. עז. עח. עט. פ. פא. פב. פג. פד. פה. פו. פז. פח.פט. צ. צא. צב. צג. צד. צה. צו. צז. צח. צט. ק. קא. קב. קג. קד. קה. קו. קז. קח. קט. קכ. קכא. קכב. קכג. קכד. קכה. קכו. קכז. קכח. קכט. קל. קלא. קלב. קלג. קלד. קלה. קלו. קלז. קלח. קלט. קמ. קמא. קמב. קמג. קמד. קמה. קמו. קמז. קמח. קמט. קנ. קנא. קנב. קנג. קנד. קנה. קנו. קנז. קנח. קנט. קס. קסא. קסב. קסג. קסד. קסה. קסו. קסז. קסח. קסט. קפ. קפא. קפב. קפג. קפד. קפה. קפו. קפז. קפח. קפט. קצ. קצא. קצב. קצג. קצד. קצה. קצו. קצז. קצח. קצט. קל. קלא. קלב. קלג. קלד. קלה. קלו. קלז. קלח. קלט. קמ. קמא. קמב. קמג. קמד. קמה. קמו. קמז. קמח. קמט. קנ. קנא. קנב. קנג. קנד. קנה. קנו. קנז. קנח. קנט. קס. קסא. קסב. קסג. קסד. קסה. קסו. קסז. קסח. קסט. קפ. קפא. קפב. קפג. קפד. קפה. קפו. קפז. קפח. קפט. קצ. קצא. קצב. קצג. קצד. קצה. קצו. קצז. קצח. קצט.~~

18

ירושלים, ח' באייר התשמ"א
12 במאי 1981

המחלקה להסכוח

לכבוד
ד"ר שמעון אמיר
מנהל
האקדמיה הישראלית למדעים
ת.ד. 4004
ירושלים

שמעון היקר,

חשובה ליו"ר הועדה לזכויות האדם של
NATIONAL ACADEMY OF SCIENCES -ה
בארה"ב בנושא גירושו של נשיא אוניברסיטת
כפר-זית

... הנני מצרף בזה טיוטת חשובה בגדון שהכינוותי על סמך המדע
שקיבלתי מנציג המשורד בשטחים וניירות החסברה שלנו, אותם
אני מצרף במקרה ותוצו להוסיפט לחשובתכם לד"ר ברט.

בברכה,
סיני רוט
מ"מ מנהל המחלקה

העתק: מר מ. יגר, סמנכ"ל
מר פ. גובן, נציג המשורד בשטחים

THESE ARE THE

RECORDS OF THE
AT THE YEAR

1880
1881
1882
1883
1884
1885

1886

THESE ARE THE RECORDS OF THE
AT THE YEAR
1886

THESE ARE THE RECORDS OF THE
AT THE YEAR
1887

1888

1889

1890

DRAFT

Israel Academy of Sciences and Humanities

Jerusalem, 11 May 1981

Dear Dr. Bers,

Thank you for your letter of 31 March 1981, concerning Dr. Hanna Nasser, President of Bir Zeit University.

Dr. Nasser was expelled from the administered territories under Israeli control in 1974 because of incitement and hostile public activities.

Even after his expulsion, he continued to administer the Bir Zeit University from abroad on a regular and routine basis, and constitutes one of the factors responsible for the disturbances of the peace and the nationalistic ferment at the University, which has become notorious for disturbances of the peace and its serving as the focus for hostile public activity in the administered areas.

On top of all this, Dr. Nasser is a member of the National Palestinian Council (the supreme body of the PLO), and participates in all its meetings, including those recently concluded in Damascus.

It is ironic that when these areas were under Jordanian rule, the Jordanian Government refused to grant rights to any University institute in Judaea and Samaria, and only under Israeli administration were universities permitted to operate there.

In the light, however, of the abuse of this privilege by Dr. Nasser and his continued seditious activities against the Israeli authorities responsible for the administration of Judaea and Samaria, his expulsion and the refusal to rescind the expulsion order must be regarded as justified under the circumstances.

(Possible additional paragraph:)

I am enclosing for your information, background papers on Bir Zeit University and on other universities and education in general in the territories administered by Israel.

Best regards,

Yours sincerely,

Ephrayim E. Urbach
President

Dr. Lipman Bers
Chairman, Committee on Human Rights
2101 Constitution Avenue, Washington, D.C. 20418

ז'ינאלי

18

Q102

וויסינגטון

דע: מנחל הסברה, מוקדי-מזח"ס, ארבי"ל 5, מצפ"א

המשרד

בנימין. לשלך מה-7 דנא.

די"ר חנא מוסא נאצר.

להלן מידע נוסף בענין גירושו של נאצר:

די"ר חנא נאצר הינו נוצרי, יליד יפו 1935. משפחתו הגרה מיפו לנפת רמאללה ב-1948. סיים את בית"ס התיכון בביר זית ב-1951. ב-1955 קיבל תואר B.S. בפסיקה באוניברסיטה האמריקאית של ביירות. ב-1960 סיים את לימודיו לתואר B.S. מטעם האוניברסיטה הנ"ל ובקצת 1968 קיבל את הדוקטורט בפסיקה באוניברסיטה פריזו במדינת אינדיאנה, ארה"ם. מאז 1955 החל ללמד בקולג' ביר-זית.

א. בין 1955 - 1958 ו-1960 - 1962 שימש כמורה בקולג'.

ב. מ-1967 - 1971 שימש כפרופ' חבר בקולוג'.

ג. מ-1972 ועד היום משמש כנשיא אוניברסיטה ביר זית. הוא מוסיף להחזיק בתואר זה למרות שגורש מהאזור ב-21 נוב' 1974 בגלל פעילות עובד.

די"ר חנא נאצר מוכר בהשקפותיו הפרו-אשפיו"ת ובהתנגדותו הרבה לישראל. בעת היותו נשיא אוניברסיטה ביר זית עודד את תלמידיו לצאת להפגנות נגד הממשל וקיים פעילות פוליטית מסיתה ועזיבת נגד ישראל והממשל הצבאי. די"ר נאצר הביע תמיכתו בגלוי בארגוני המחבלים והשמיץ בהזדמנויות שונות את שלטונות ישראל. ב-1974 היו מחומות ביהודה ושומרון ודי"ר נאצר הסית תלמידים להפגנות. בעקבות פעילותו גורש מהאזור ללבנון ב-21 נוב' 1974.

לאחר גרושו מהאזור המשיך בפעילות אנטי-ישראלית כשהוא מעניק ראיונות לעיתונות הירדנית ולעיתונות זרה, בעיקר אמריקאית.

לאחר גרושו ועקב פעילותו האנטי-ישראלית נתמנה כחבר "במועצה הלאומית".

2/..

10.5.81

8. 10.10

ווישינגטון

דע: מנהל חסברה, מוקדי-מזחיים, ארבייל 3, מצפייא

חמשרד

- 2 -

דייר חנא נאשפ המטיך לנהל אח אדגיברטיטת ביר-זית, ¹⁹⁷⁷ כאשר ממלא מקומו ^{דייר ס'ר}
דייר גאבי בראמרי פועל עפיי הנחיותיו.

לאחרונה מונה חנא נאצל כחבר הוועד הפועל של אשי"פ.

גונן

10.5.81

פ. גונן

1954

THE UNIVERSITY OF CHICAGO, CHICAGO, ILLINOIS

1954

THE UNIVERSITY OF CHICAGO, CHICAGO, ILLINOIS

THE UNIVERSITY OF CHICAGO, CHICAGO, ILLINOIS

1954

1954

1954

ג' א"ת - ס'ס'ס

מדינת ישראל
משרד הבטחה

משרד הבטחה

152

מחוז הפעולה בשטחים

הקו"ט * אייר 1
4 מאי

ט"ו

גמ/253

מר א. לוריא - משרד החוץ

הנדון: אגרת סט"ח בענין פצוץ בתים

שלי: טירם - 20 אפריל 1971

מר א. לוריא הנכבד,

1. איני יודע אם ראית את מכתבו של היועץ המשפטי לממשלה אל מר חדי מירון, המתייחס לפנייה אמריקנית כלשהי. הבני מצרף תצלום מכתבו.

2. הנגי ממליץ: -

א. להשיב תשובה דומה לטו"ג, תוך הודעה מפורשת שאין לנו כל כוונה לשלם פצויים עבור בתים שנהרסו על ידנו.

ב. אין, אגב, מניעה מבחינתנו לשוב ולבנות מבנה חדש במקום בו עמד המבנה שנהרס.

ג. להודיע כי בכרוונחנו לשלם פצויים או לדאוג לשיקום כל מבנה שייפגע ויבזק עקב ביצוע פעולת הריסה במבנה שכן. אין כל הבדל עקרוני לצור זה בין מפקדת אזור יהודה ושומרון לבין מפקדת הרצועה. אם היו עכור בענין זה עד כה - נדאג לכך שהזברים יוטדרו.

ב ב ר כ ה,

שלמה גולד - תת אלוף

העמקים: מפקד אזור רצועת עזה וצפון סיני
מפקד אזור יהודה ושומרון

מגן איוולטס

✓ על קב"ס

מגן איוולטס
י"ט בניסן התשמ"א
23 באפריל 1981

← מ"א קב"ס ג'ונו →

מאמר דאזקה
5/6/81

אל : מר א. בנימין - השגרירות, וושינגטון

מאת: פ. ג'ונו, הנציג בשטחים

הנדון: חנא נסיר - ביר זית
שלך 175 מה-7/4/81

1. נשיא אוניברסיטת ביר זית גורס ב-1974 בגין הסתה לאלימות בכתלי המוסד, ארגון הפגנות אלימות והסתבות לימודים.
2. ההסתה של חנא נסיר במשכת מעמאן וזאת ביתר שאת. הנ"ל פועל בשתוף פעולה עם מוסדות אשי"פ בעיקר במוסדות אשי"פ העוסקים בנושאים אקדמאיים.
3. הסיבות המפורטות לעיל דיין למנוע החזרתו של נסיר לאיו"ש.

בברכה מועדים לשמחה,

פ. ג'ונו

העתק: הטברה/תכניה
ארב"ל 3
חצ"א

THE SECRETARY OF THE
TREASURY

WASHINGTON, D. C.

DEPARTMENT OF THE TREASURY

OFFICE OF THE ASSISTANT SECRETARY
FOR TECHNICAL ASSISTANCE

1. THE ASSISTANT SECRETARY FOR TECHNICAL ASSISTANCE
IS REQUESTING YOUR OFFICE TO ASSIST IN THE
PREPARATION OF A REPORT ON THE
EFFECTS OF THE RECENT INCREASE IN
THE PRICE OF OIL ON THE ECONOMY.

2. YOUR OFFICE IS REQUESTED TO
CONDUCT A STUDY OF THE
EFFECTS OF THE RECENT INCREASE IN
THE PRICE OF OIL ON THE ECONOMY
AND TO REPORT THE RESULTS OF YOUR
STUDY TO THE ASSISTANT SECRETARY
FOR TECHNICAL ASSISTANCE.

3. YOUR OFFICE IS REQUESTED TO
CONDUCT A STUDY OF THE
EFFECTS OF THE RECENT INCREASE IN
THE PRICE OF OIL ON THE ECONOMY
AND TO REPORT THE RESULTS OF YOUR
STUDY TO THE ASSISTANT SECRETARY
FOR TECHNICAL ASSISTANCE.

YOUR COOPERATION IN THIS MATTER IS APPRECIATED.

VERY TRULY YOURS,
W. W. WATKINS
Assistant Secretary for Technical Assistance

ג' בניסן החשמ"א
7 באפריל 1981
175

אל : הסברה/תכנים
מאח: השגרירות, ושינגטון

הנדון: חנא נסיר - ביר זית

ראונא המכתב המצ"ב אשר מדבר בעד עצמו.

נודה לכם אם תשלחו לנו את מירב הפרטים בנדון כדי שנוכל להשיב
לפונים.

בברכה,
א. בנימין

העחק: מר פ. גונן, נציג משה"ח ליד הממשל הצבאי
ארב"ל 3
מצפ"א

אני

(להתכתבות פנימית כמשרדי הממשלה)

מזכר

תאריך
19/4

מי ב. זיגל

אל:

זיק מס'

מ. מארקס

מחתי:

הנדון:

מאתפי במרה קלמה נא. אה
הסיפורים להניח את המימון
לשירותים מהחוקי לפר במ 254
בפיון ליקבלו אותנו מארקס
בין המימון עזרה?

מא

++
+
++
++

מדינת ישראל

24 יולי 1981

ארכיון המדינה
ש.מ.ר.
זמן

משרד הבטחון
עוזר מתאם הפעולה בשטחים
תאריך: 31 מרץ 81
מספר: גמ/1 (12) 1254

- מפקד אזור יהודה ושומרון
- מפקד אזח"ע וצפון סיני
- מתאם הפעולה בשטחים
- מר פ. גונך - משרד החוץ
- מפק' אזח"ע/י.ע.ע.
- אג"מ/מכ"ח/י.ע.ע.
- מפק' אלו"ש/י.ע.ע.
- ר' [Redacted]
- מפצ"ר/רע"כ הדין הבינלאומי
- מפק' איו"ש/רע"נ מו"ש
- מפק' אזח"ע וצפון סיני/רע"נ מו"ש
- מפק' איו"ש/יועמ"ש
- מפק' אזח"ע/יועמ"ש
- מפק' אזח"ע/קמ"ט חינוך
- מפק' איו"ש/קמ"ט חינוך
- מפק' איו"ש/קמ"ט סעד
- 101
- 105
- ת.ת.

הנדון: צו מוסדות להשכלה גבוהה - מימוש
שלנו: גמ/1 (12) 2889 מ - 16 דצמ' 80

כללי

1. ב - 19 מרץ 81 נערך דיון בנושא בראשות ע' מתאם הפעולה בשטחים אלי"מ א. בקנשטיין ובהשתתפות:-

א. אלי"מ בנימין אברהם	-	אזח"ע/י.ע.ע.
ב. סא"ל דוד בן חור	-	אזח"ע/רע"נ מו"ש
ג. סא"ל צדוק קראים	-	אג"מ/מכ"ח/י.ע.ע.
ד. סא"ל יוסף בר כוכבא	-	איו"ש/רע"נ מו"ש
ה. סא"ל דוד יהב	-	אזח"ע/יועמ"ש
ו. [Redacted]	-	ש"כ [Redacted]
ז. רס"נ ציון סעד	-	איו"ש/ע' רע"נ מו"ש
ח. מר אהרון רג' ואן	-	אזח"ע/קמ"ט חינוך
ט. מר אדוארד כליף	-	איו"ש/קמ"ט חינוך
י. מר אלי צור	-	איו"ש/קמ"ט סעד
יא. סג"מ רמי אברמוב	-	מפצ"ר/ענף הדין הבינלאומי
יב. סג"מ יעקב חסידים	-	איו"ש/ע' יועמ"ש
יג. רס"נ דהאן שלמה	-	ת.פ.ש. /ע' רע"נ כלכלה

2. צו מוסדות להשכלה גבוהה (צו מס. 854 - באיו"ש) פורסם ב - 8 יולי 80 כאשר תחולתו משנת הלימודים 81.

3. מטרת הדיון לבחון את מימוש הצו עד כה פחד ומהי ההערכות. לקראת שנת הלימודים המתחילה באוק' 81 מאידך.

מדינת ישראל

ש מ ר

- 2 -

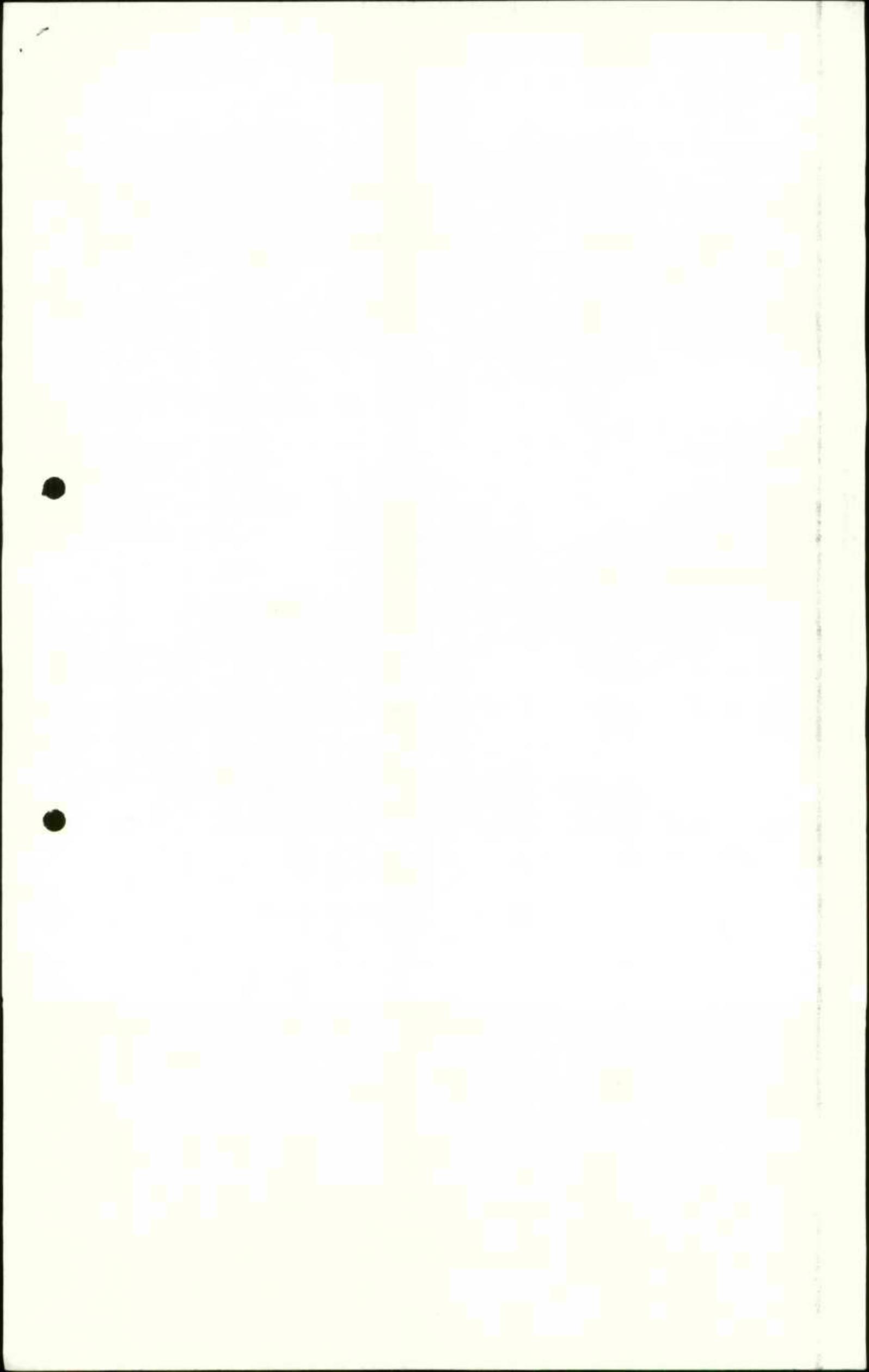
מ ש ר ד ה ב ט ח ו י
עוז מתאם הפעולה בשטחים

תאריך:

מספר:

פרוט

4. באיו"ש עם פרסום הצו התעוררה התנגדות בקרב הציבור האקדמי והצו אינו מבוצע בכל הקשור לפעילותו של קמ"ט חינוך בהיותו הממונה על ישום הצו הלכה למעשה.
5. הרקטורים באוניברסיטאות נתבקשו ע"י קמ"ט חינוך להעביר:
  - א. רשימת הסטודנטים הזרים.
  - ב. רשימת מרצים זרים (לקבלת היתרי עיסוק).
  - ג. דו"ח כספי (כולל הוצאות והכנסות).
6. עיקר טענתם בהכפפת צו זה לצו מס. 16 בחוק הירדני אשר אינו חל על מוסדות השכלה גבוהה אלא חל על ביי"ס יסודי ותיכון.
7. חברי הנאמנים באוניברסיטאות אסרו על הרקטורים למלא את האמור בצו. אוניברסיטאות ביר זית ונג'אח העבירו רשימות חלקיות של סטודנטים וגם זאת באמצעות מושלי הנפות ולא לקמ"ט חינוך. דו"ח כספיים לא הועברו למרות הפניות החוזרות ונשנות.
8. לדעת רע"נ מו"ש איו"ש יש לאכוף את ישום הצו ככתבו וכלשונו כולל הטלת סנקציות על מפירי הצו.
9. להערכתו צפויות בעיות בישום הצו לקראת שנת הלימודים הקרובה.
10. לדברי מפצ"ר בצו 854 אין פיקוח על הקמת מוסדות להשכלה גבוהה נוספות וקיימת בעיה באיסור הקמתן, ונגד מרצים השוהים באזור שלא עפ"י החוק לפתוח בהליכים משפטיים.
11. יחד עם זאת אין בהעברת הנתונים באמצעות המושלים ולא ישירות לממונה (קמ"ט חינוך) משום הפרת הצו.
12. באזח"ע לא קיימה בעיה לגבי ישום הצו. לדברי היועמ"ש צו 854 אינו חל על מכון "אל אזהר" אלא החוק המצרי המקנה הסדרי פיקוח בהתאם.
13. י.ע.ע./אזח"ע בדיעה שיש לכפות ישום הצו אך מאחר ומדובר בהפעלתו זו השנה הראשונה אין כיון משמעות באמצעות איזה גורם יועברו הנתונים המבוקשים.
14. י.ע.ע./אג"מ/מב"ת - פרסום הצו מחייב ויש לממש את ישומו בשטח הלכה למעשה כולל פתיחת הליכים משפטיים נגד מפירי הצו.
15. קמ"ט סעד באיו"ש ציין כי הדרישות (קבלת הנתונים) בצו 854 מופיעות בצווים אחרים אשר יושמו בעבר ולא היתה כל התנגדות.
16. אוניברסיטת ביר זית והמכללה האיסלמית בחברון הינן אגודות צדקה - וניתן לקבל מהן את הדוחות הכספיים כנדרש.
17. לדעת שב"כ יש להקפיד ולפקח על קבלת מרצים וסטודנטים זרים בכל הקשור למתן היתרי שהיה ועיסוק כולל הטלת סנקציות.
18. קיימת אבחנה במתן היתרים אלה כאשר:-
  - א. היתר עיסוק ע"י קמ"ט חינוך.
  - ב. היתר שהיה ע"י המפקד הצבאי.

מדינת ישראל

ש מ ר

- 3 -

מ ש ר ד ה ב ט ח ו ן
עוזר מתאם הפעולה בשטחים

תאריך:

מספר:

סיכום

19. הנושא סבוך ומורכב ויש צורך לחזור ולכדוק פעם נוספת את אופן הפעלת הצו.
20. דיון בנושא בראשות מתאם הפעולה בשטחים יזומן בנפרד ולקראתו יופץ מצע.

ב ב ר כ ה

דהאן שלמה, רס"נ
ע' רע"נ כלכלה

דש/דב

מנהל בית הדין
(18)

כ' באדר ב' תשמ"א
26 במרץ 1981

אל: רל"ש מתאם הפעולה בשטחים

מאת: נציג משה"ח

הנדון: גירוש תלמידים אזרחי ארה"ב
שלכם 1071 מה-11 במרס 81

1. עמדת משה"ח שיש לאפשר לתלמידים לסיים שנת הלימודים תשמ"א.
2. באשר לגירושם לארה"ב בתום שנת הלימודים נוכל להמליץ על החלטת הגירוש באם עובדות ההסתם הקשורות בתלמידים אכן יצדיקו בבוא המועד החלטת גירוש. המלצתנו שהחלטת הדון בבוא המועד על רקע חומר עובדתי.

ב ב ר כ ה

פ. גונן

העתק מר.ט. דיבון, סמנכ"ל
מר.י. שלף, לשכת המשנה למנכ"ל

23.3.81

תאריך

סוג

אל : אי תחום א"ת
מאת : לשכת המשנה למנכ"ל

הנדון: גילוי תלמידי

אשרת נכחתי את איתן, אלה וכו'

הגילויים הם כגון איתן וכו'

הגילויים הם כגון איתן וכו'.

בב"כ ה,

1917

1918

1919

1920

1921

Original given next - steps in the

מדינת ישראל

משרד החוץ
ירושלים

תאריך: י' באדר ב' תשמ"א

16 במרץ 1981

מספר:

אל: מר יצחק שלף, לשכת המשנה למנכ"ל

מאת: הנציג בשטחים

הנדון: גירוש תלמידים אזרחים אמריקאיים

1. ממליץ לאפשר לתלמידים לסיים שנת הלימודים תשמ"א.
2. להודיע למשפחה בתום שנת הלימודים הנוכחית שהיתר השהות לא יחודש מנימוקים המעוגנים בעובדות ההסתה והתססת תלמידים ושבושי לימודים.
3. אשרונא העמדה.

ב ב ר ג ה

פ. גונן

העתק מר ש. דיבון, סמנכ"ל
מנהל לשכת המנכ"ל
מנהל המחלקה הקונסולרית

SECRET

מדינת ישראל
משרד הבטחון

לשכת מתאם הפעולה בשטחים

תאריך אדר תשמ"א
מרס 1981
מס' גמ-8 (10)
1071

משרד החוץ - מר פנחס גונן
שב"כ - מר בני תדמור

הנדון: תלמידים מבי"ס פרנדייס ברמאללה

1. רצ"ב לעיוןך מכתב מפקדת איו"ש.
2. אבקש חוות דעתך האם לגרשם חזרה לארה"ב ע"מ שימשיכו למודיהם שם.

ב ב ר כ ה
בשמת שגב, סגן
ע' ראש הלשכה

1. 20. 1911
1911

1911

1911

1911

1911

1911

1911

מפקדת אזור
 יהודה ושומרון
 לשכת המפקד
 חי - 619 -
 אדר א'
 5 מרץ 1981

לשכת די א"מ/מ"מ מתאם הפעולות בשטחים			
המחנה	המחוז	תאריך	לשכת/מחלקה
		10-03-1981	האלוף
			רל"ש
			ניסיון
			ק"מ
			מ"מ
			ק"מ
			ר"מ
			י"ע
מס' סידורי		55	היקף מס' (10)

תאום פעולה בשטחים / רל"ש המתאם

סגן המפקד
 משרד החוץ / מר פנחס גרונן
 ת.ת.

הנדון: תלמידים מסיתים מביה"ס פרנדיס - רמאללה

1. להלן שמות שני התלמידים אשר לומדים בבית הספר הפרטי פרנדיס ברמאללה והגורמים לשיבושים ולהסעת תלמידים אחרים :-

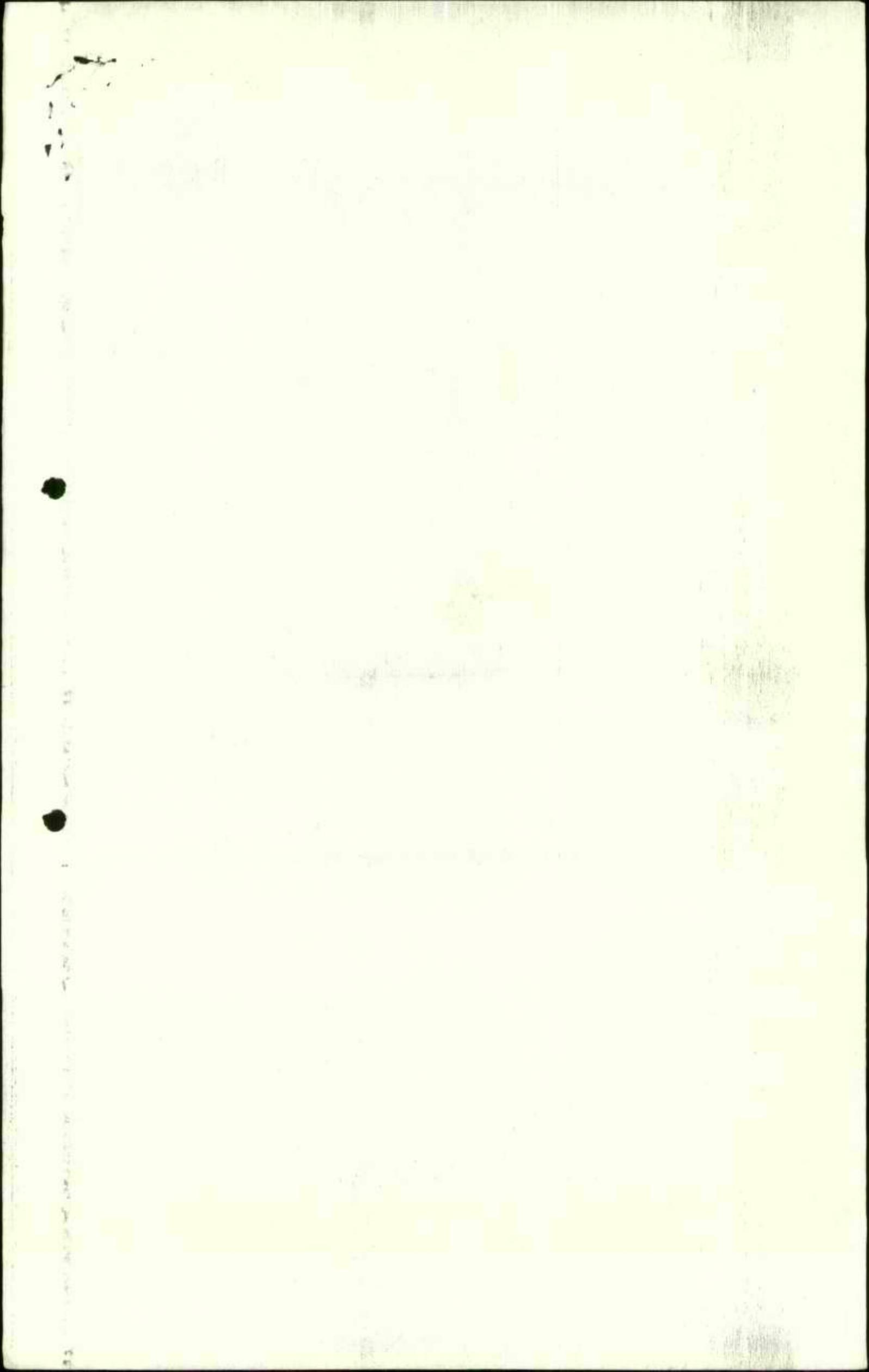
- א. נאצר חוסאם באחור בן 16 (מס' דרכון - K-2029682)
- ב. סנדר חוסאם באחור בת 18 (מס' דרכון - 2029680)

2. הנ"ל הם אחים הנמצאים באזור עם אמם (האב נמצא בארה"ב), ובעלי דרכון אמריקאי.

3. מפקד האזור ממליץ לגרשם חזרה לארה"ב ע"מ שימשיכו לימודיהם שם, שכן עד לתקופה האחרונה היו בתי הספר (בנים ובנות) שקטים.

4. נא טיפולך לאישור המומלץ.

מיכל בן אליהו, סגן
 רל"ש מפקד האזור

Handwritten notes in the top left corner, possibly including a date or reference number.

Handwritten title or header text at the top center of the page.

Handwritten text in the top right corner, possibly a name or address.

Handwritten text in the upper right section, possibly a date or location.

Handwritten text in the middle right section.

Handwritten text in the middle left section.

Handwritten text in the lower middle left section.

Handwritten text in the lower middle section, possibly a signature or a specific note.

Handwritten text in the lower section, possibly a list or detailed notes.

Handwritten text in the lower section, possibly a list or detailed notes.

- Handwritten list items in the lower section, possibly numbered or bulleted.

Handwritten text in the lower section, possibly a list or detailed notes.

Handwritten text in the lower section, possibly a list or detailed notes.

Handwritten text in the lower section, possibly a list or detailed notes.

Handwritten text in the lower section, possibly a list or detailed notes.

Handwritten text in the bottom right corner.

Handwritten text in the bottom right corner.

אזור	מפקדת
יש ומרוך	יחידה
חמפקד	לשכת
225202	טל'
887 - 943	אז
תשפ"א	אדר א'
81	24 סבר'

לכבוד

גב' יחודית חיבנר
 סמנכ"ל לעליה ומרסט
 משרד הפנים
 ירושלים

ג.ג.

הנדון :- שהיזה בלתי חוקית - אזרחים אמריקאים.

1. להלן רשימת אזרחים בעלי דרכונים אמריקאים שנמצאים באזור שלא כחוק בניחוס אזרח אחד תושב ונצואלה.

א. נואל חדד בדר מס' דרכון 3981426-2, תאריך כניסה אחרון 29 ספט' 80, עובדת בארנ' ביר-זית (שהי דרכונים)

ב. מחמד מוסטפה טלאל מוסטפה מס' דרכון 23336738, תאריך כניסה 16 אפריל 80.

ג. פרוז עזאלדין שחאדה דרכון מס' K-124438, תאריך כניסה 29 ספט' 80 עם אישור לתבוד בארנ' ביר-זית.

ד. יונס עבד רבו עאנס/יונס עבד רב' נעים, דרכון מס' 3235299-2, תאריך כניסה 20 אוג' 80 (סונה טכל האחרים, חתום בדרכונו סוג האשרת חוזר) בתוקף עד 25.9.79.

ה. מרטל ברנארד גונסלמאן, מס' דרכון 1274043-2, תאריך כניסה 5 אוק' 80 בדרכונו אשות עבודה בתוקף עד 1 נוב' 80 כמו כן ויזה לטערים שלא נוצלה.

ו. אחמד חמאדללה, דרכון ונצואלה מס' 28309, תאריך כניסה 7 ינו' 77.

2. כאמור כל הנ"ל נמצאים באזור באופן בלתי חוקי ולכן ממליץ לגרום מתאזור בהקדם המקסטמלי, כמו כן מועלץ שהגידוש יעשה על חשבון המגורשם.

3. מודה לטיפולך.

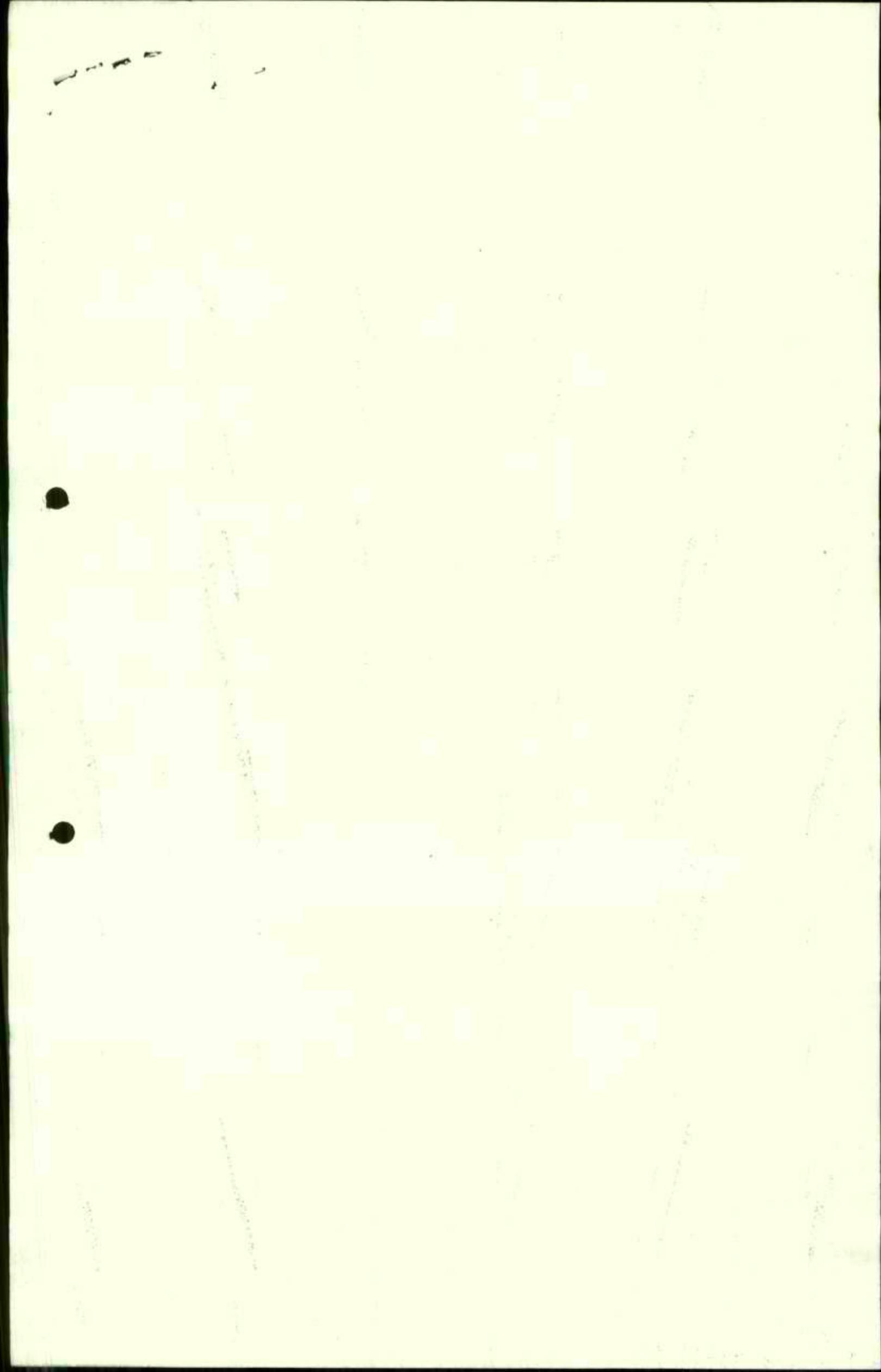
בכבוד רב
 בנימין בן אליעזר, תת-אלוף
 מפקד האזור

הנתקן: - מפקדת איר"ש/עקק'אג"ט לנשרים

מושל רמאללה

מפקדת איר"ש/ יועמ"ט

רן ג'ני

אל : מר י. בן-ארי, מנהל לשכת המנכ"ל

מאת: מנהל המחלקה הקונטולרית

הנדון: גרוש אזרחים אמריקניים

הקונטולר האמריקני בירושלים וסגנו שלפנו בכדי להתענין בגורל אזרחיהם, שנעצרו
כביכול ע"י הממשל, וזאת על פי השמועה שהגיעה אליהם.

במצורף תמצא את העתק מזכרה של גב' רינה גדעון, על השתלשלות הפרשה.
תבוקר שוחחתי עם יהודית היבנר והעליתי מפיה כי ביום ששי כצחריים (27.2) קבלה
את מכתבו של מפקד איו"ש, שהעתקו ר"ב. מתברר שחמשת האמריקנים שנעצרו עסקו בהסתה
באוניברסיטת ביר זית.

הצעתי שאמטור לקונ"ל רע את שמות אזרחיהם והעובדה שהענין בבדיקה.
החשבות האפשריות ברורות, כולל הצד התסכרתי. הבעתי פליאה שהענין לא תואם מראש.
אופיף להודיעכם.

ב ב ר כ ה,

גדעון שגיא

העתקים: לשכת שר החוץ
לשכת המשנה למנכ"ל
מנהל מצפ"א

מר פ. גונן, נציג בשטחים ✓

1947
1947

DATE: 10/10/47
PAGE: 100

RE: [illegible]

DATE: [illegible]

1947

[illegible text]

[illegible text]

[illegible text]

[illegible text]

[illegible]

[illegible]

[illegible text]

1.3.81

אל : מנהל קונסולריה
מאה: ר. גרעון, קונסולריה

ביום ששי ה-28/2, סלפן הקונכ"ל האמריקני,
מר גרוב, סיפר כי נודע לו על כ-300 אזרחים
אמריקנים הגרים בדיר דיבואן, שנלקחו יום קודם
לכן ע"י הממשל ליעד בלתי ידוע. הוחזרו בו ביום,
אך דרכוניהם נלקחו מהם ונאמר להם להתייצב ביום
שני בבקר (ה-2/3 בממשל)

ברוחנו עם המשטרה העלו כי נלקחו 54
דרכונים אמריקנים ו-8 דרכונים זמניים (כנראה
העודות מעבר).

הבוקר נודע לנו כי מכפנים עומד להוציא
צווי גירוש שהארץ ל-5 אזרחים בעלי דרכונים
אמריקנים ואחד בעל דרכון ונצואלני.

יש להניח ששתי פרשיות אלו קשורות זו לזו.

ב ב ר כ ה,

י. גרעון
ר. גרעון

בלוטה: רשימת האזרחים הצפויים לגירוש.

24.2.81

אל : גב' היבנר
מאת: הת/אלוף בנימין בן-אליעזר, מפקד האזור

הנדון: שהיה בלתי חוקית - אזרחים אמריקנים

(1) להלן רשימת אזרחים בעלי דרכונים אמריקנים שנמצאים באזור
שלא כחוק, ביניהם אזרח אחד תושב ונצואלה:

- (א) נואל חדאד באדר, מס. דרכון: Z-3781426
האריך כניסה אחרון: 29.9.80, עובדה באוניברסיטת
ביר-זית (2 דרכונים).
- (ב) מוחמד מוסטפא טאלל, מס. דרכון: 23336738
האריך כניסה 16.4.80
- (ג) פרוז עזאלדין שחאדה, מס. דרכון K-124438
האריך כניסה 29.9.80 עם אשר לעבוד באוניברסיטת ביר-זית.
- (ד) יונס עבד רבו עאנס-יונס עבד רבי נעים, מס. דרכון:
Z-3235299. האריך כניסה 20.8.80 (זונה מכל האחרים.
חתום בדרכונו: סוג האשרה: "חוזר"), בתוקף עד 25.9.79.
- (ה) סרסל ברנארד גונסלמאן, מס. דרכון T-1274043
האריך כניסה: 5.10.80. בדרכונו אשרה עבודה בתוקף עד
ה-1.11.80, כמו כן ויזה למצרים שלא נוצלה.
- (ו) אחמד חמאדללה. דרכון צאצ ונצואלה מס.: 28309.
האריך כניסה: 7.1.77.

(2) כאמור, כל הנ"ל נמצאים באזור באופן בלתי חוקי ולכן ממליץ
לגרשם מהאזור בהקדם המכסימלי, כמו-כן מומלץ שהגירוש ייעשה
על חשבון המגורשים.

מודה על ספולכם.

(4) .....

Handwritten scribbles or marks in the top left corner.

ממישראל לונדון

שם	מיד	המסר
----	-----	------

אמאס אל-חטא חטיב.

חציר. לשלנו נר 159.

1. הנ"ל אצא לטפול רפואי באנגליה באש באשור הממשל ב-17 בינואר 81 חתמה על התחייבות/הצהרה שלא חבוא במגע עם גורמים עויינים.

2. אל-חטיב כלואה לשעבר מבית לחם שהוטל עליה צו פקוח למקום מגוריה. יציאתה לטיפול רפואי לאנגליה אושרה מסיבות הומניטריות.

1981

19.2.81

8. גונן

משרד החוץ

מחלקת ההסברה

20.2.81
34.81/ה

אל : הנציגות

טרור ערבי : מי הט הקרבנות?

ציון במספר הנפגעים ברצועה מפעולות טרור מגלה כי מאז 1967 מספר ההרוגים והפצועים מפעולות המחבלים, מקרב ערביי האזור גדול פי כמה ממספר הנפגעים הישראליים באותה תקופה. מספר ההרוגים המקומיים ברצועה הגיע ל-266, מהם 30 ילדים ו-51 שים. מספר הפצועים הגיע ל-1494, מהם 238 ילדים.

לאחרונה פועלת ברצועה חליית מחבלים וההערכה היא כי חבריה רצחו שני ישראלים ומספר כטול של חושבים ערבים, אשר נחשדו על ידה בשחוף פעולה עם ישראל. (ראה נספה לחוזר). לדעת אנשי הנימשל מדובר במספר קטן של אנשים המבצעים את מעשי הרצח. אלה הם הצליחו להטיל אימתם על חושבים רבים ברצועה.

נציגינו הבקשים להבליט עובדות אלה בתדרוכים לתקשורת, ובמגעים מדיניים.

הסברה/תכנים

רשימת הנרצחים על רקע פוליטי ברצועת עזה בחודשים האחרונים

Ali Merad	אוקטובר 80 - 1. עלי מראד
Chalil Zakut	2. חליל זכוח
Daud Taleb	נובמבר 80 - 3. דאוד טאלב
Abel'el Chalek Abu-atula	4. עבדל חלק אבו עסולה
Chassan El Bazem	5. חסן אל באזם
Muhammed Abu Warda	6. מוחמד אבו וורדה
Abed El Wahab El Massri	7. עבדל וואהב אל מסרי
Muhammed Chassan Ali-Rabban	דצמבר 80 - 8. מוחמד חסן עלי רבאן
	9. מוחמד עבדל רחמן עבדל טאלט קהלוט
Muhammed Abed'el Rachman Abed'el Salam Kahalut	
Jammil Shakura	ינואר 81 - 10. ג'מיל שקורה

מושרד החוק-כוחלקת הקשר

בלמים

א.ת.ת. 6.10.78

2289
תכלית
א.ת.ת. 6.10.78
מס' 2289

אל: בון, בריסל, האג, לונדון, פריס, דומא, גנובה, מנסיקו, קרקס, וינה, ווש, אוטבה, ני, בייס, מנסיקו, קרקס, נד: חוזם 297, מ: המשרד, וח: מ, סג: ב, תא: 191181, וח: 1400, נד: רצח בשטחים

ב/אמידי

רצח פוליטי בשטחים

1. נסיון התנקשות ארע אמט בחייו של יוסוף עלי אל-חטיב, ראש אגודת הכפרים באיזור רמאללה. בהתנקשות נהרג בנו של אלחטיב שנהג במכונית והוא עצמו נפצע קשה בראשו.
  2. אשפי הודיע אתמול כי הוא אחראי להתנקשות. טוכנות הידיעות הפלסטינית מסרה כי נגד השניים הוצא גור דין מוות מפני שיתפו פעולה עם האויב.
  3. יש להבליט שחיסול אישים, המואשמים על ידי אשפי כמתונים ותומכים בהסכמי קמפ-דייביד, הפכה לאמצעי פוליטי בידי אשפי. מאז 1969 נדצחו על ידי אשפי בשטחים קרוב ל-200 תושבים מקומיים שהואשמו במתינות או בשיתוף פעולה עם שלטונות ישראל. מבין הכולטים בהם יש להזכיר את:
    - א. רצח חמדי אל קאדי, תושב אל-בירה ששימש המפקח אדמיניסטרטיבי במערכת החינוך ברמאללה (12.12.76).
    - ב. רצח עבד אל-נור ג'וחו, איש עסקים רמאללה שהיה חבר מועצת (יד (8.2.1978)
  4. רצח האימאם של עזה, השייח האטם חוונדאר (1.6.79).
  - ד. רצח מוחמד אבו-וודדה, סגן ר' מועצת ג'יבליה (10.11.80).
  4. פרטים נוספים דאה חוור מרכז האינפורמציה 279 מ-7.6.81.
- הסברה/תכנים

חפ: שהח, ס/שהח, מנכל, ממנכל, מדוז, אירא, אירב, מצפא, בדרומי, אמלט, אליצוד, ארבלי, ר/מרכז, טמת, יגר, מעת, הסברה, דיבון, עטחים, מט

משרד החוק-כוחלקת הקשר

18

~~ע"מ~~ ע"מ

ד' בטבת תשמ"א

14 בדצמבר 1980

4

אל: מר ג. זוהר, האג

מאח: הנציג בשטחים

הנדון: עקורי 67

למזכר בנושא מה-9.12.80

1. ברורנו הנושא בממשל ולהלן העובדות:

- א. האפשרות היחידה המאפשרת כניסת עקורי 67 לשטחים הינה איחוד משפחות.
  - ב. בקשות לאיחוד משפחות המובאות למימשל על ידי תושבי השטחים נדונות בפני ועדה אזרחית בראשות משרד הפנים ובנוכחות נציגי הממשל, ועלידה הן מאושרות או נפסלות.
  - ג. מאשרים בקשותיהם של בעל ואשה, רווק עד גיל 16, הורים גלמודים, אחות גלמודה מעל גיל 40, נכד או נכדה יתומים מתחת לגיל 16. כמו כן מאשרים אנשים שאינם כלולים במגדרה הנ"ל, משיקולים הומניים וכאשר אין הדבר נוגד את צרכי הבטחון.
  - ד. בשנים 67-79 (נכנסו ליהוי"ש באפיק זה 47,515 נפש ולאזורי"ע (69-79) 4,827 נפש.
  - ה. שאלתך לגבי צו הממשל תקטי"ש 1945 לא ברורה דיה ואין לי תשובה עליה.
2. תוכלו להשתמש במידע הנ"ל לצרכי הטברה כראות עיניכם. אנו ממליצים להדגיש את הצד ההומני וכיבוד זכויות האדם בענין זה.

ב ב ר כ ה

פנחס גונן

11 111 11111
11 11111 111

11 11 1111 1111
1111 1111 11111

1111 1111 1111
11111 1111 11111

- 1. 1111 1111 1111 1111 1111 1111
- 2. 1111 1111 1111 1111 1111 1111 1111 1111 1111 1111
- 3. 1111 1111 1111 1111 1111 1111 1111 1111 1111 1111 1111 1111
- 4. 1111 1111 1111 1111 1111 1111 1111 1111 1111 1111 1111 1111 1111 1111
- 5. 1111 1111 1111 1111 1111 1111 1111 1111 1111 1111 1111 1111 1111 1111 1111
- 6. 1111 1111 1111 1111 1111 1111 1111 1111 1111 1111 1111 1111 1111 1111 1111 1111
- 7. 1111 1111 1111 1111 1111 1111 1111 1111 1111 1111 1111 1111 1111 1111 1111 1111 1111
- 8. 1111 1111 1111 1111 1111 1111 1111 1111 1111 1111 1111 1111 1111 1111 1111 1111 1111 1111
- 9. 1111 1111 1111 1111 1111 1111 1111 1111 1111 1111 1111 1111 1111 1111 1111 1111 1111 1111 1111
- 10. 1111

11 11 1111
11 1111 1111

8/23/80

ANNUAL COUNTRY REPORTS ON HUMAN RIGHTS PRACTICES: 1980

1. SUMMARY: THIS YEAR'S HUMAN RIGHTS REPORTS WILL ADDRESS THE SAME COUNTRIES AS IN 1979, PLUS NEW MEMBERS OF THE U. N. THIS INSTRUCTION INCORPORATES PREVIOUS GUIDELINES AND IDENTIFIES NEW AREAS OF INQUIRY. WE NEED TO IMPROVE OUR SOCIO-ECONOMIC COVERAGE, E.G., SHARPEN OUR FOCUS ON THE STATUS OF WOMEN, AND USE MORE STATISTICS OR FIRST-HAND OBSERVATIONS. NEW SUBJECTS FOR SYSTEMATIC TREATMENT ARE: DISAPPEARANCES, THE RIGHT OF VOLUNTARY REPATRIATION, REFUGEE AND ASYLUM POLICIES AND PRACTICES. FIRST DRAFTS SHOULD BE COMPLETED ON A SCHEDULE TO BE ESTABLISHED BY REGIONAL BUREAUS IN CONSULTATION WITH HA. SUPPLEMENTARY GUIDANCE BY SEPTELS. END SUMMARY.

H. C. J.

2. AS WAS THE CASE IN EACH PREVIOUS YEAR, THE 1979 REPORTS, TAKEN AS A WHOLE, WERE MORE ACCURATE, CANDID AND OBJECTIVE THAN WERE THEIR PREDECESSORS. ONE MEASURE OF THE REPORT SERIES' INCREASING CREDIBILITY IS THE MORE FREQUENT POSITIVE FEEDBACK WE ARE RECEIVING FROM CONGRESS AND FROM INTERESTED NON-GOVERNMENTAL ORGANIZATIONS.

3. THE OTHER SIDE OF THE COIN IS OUR ANNUAL EFFORT TO DO EVEN BETTER, AND THUS TO ENHANCE FURTHER THE INTEGRITY OF THE REPORTS PROCESS. THE REPORT FORMAT REMAINS MUCH THE SAME, WITH ONLY A FEW NEW AREAS AND EMPHASES. THE INSTRUCTIONS IN THIS TELEGRAM ARE INTENDED TO AID IN PREPARING THE 1980 REPORTS. THEY VARY IN DEGREE OF APPLICABILITY AND SIGNIFICANCE IN DIFFERENT COUNTRIES, BUT EXPERIENCE INDICATES THEY ARE VALID IN MOST USES. IN GENERAL YOUR REPORTS SHOULD BE RESPONSIVE TO THE QUESTIONS IN THE FOLLOWING OUTLINE. THE REPORTS SHOULD ADDRESS PRIMARILY GOVERNMENT POLICIES AND ACTIONS WHICH AFFECT THE HUMAN RIGHTS SITUATION IN EACH COUNTRY IN 1980.

4. PLEASE PROVIDE IN SECTIONS II AND III SUMMARIES OF THE HUMAN RIGHTS STATUS OF FEMALES IN THE SOCIETY. LAWS AND PRACTICES AFFECTING WOMEN'S PERSONAL STATUS, PROPERTY RIGHTS, EDUCATION LEVELS, EMPLOYMENT POSSIBILITIES, AND

INCOME LEVELS SHOULD BE ADDRESSED AS WELL. THE GREATER THE VARIANCE OF STATUS BETWEEN FEMALES AND MALES, THE MORE DETAILED YOUR DISCUSSION SHOULD BE.

5. POSTS SHOULD ALSO ADDRESS SIGNIFICANT VIOLATIONS OF HUMAN RIGHTS PERPETRATED IN THE HOST COUNTRY BY AGENTS OF OTHER GOVERNMENTS, EXCLUDING BORDER SKIRMISHES AND IRREDENTIST TENSIONS. OUR FOCUS IS ON SUCH SERIOUS SITUATIONS AS THOSE IN AFGHANISTAN, KAMPUCHEA, SOUTH LEBANON, AND NAMIBIA.

*pl. 5
10/11/80
6/2/80 28-1780... 2/1/80*

6. INTRODUCTION: THE PURPOSE OF THE INTRODUCTION IS TO PROVIDE A SUMMARY DESCRIPTION OF THE HUMAN RIGHTS SITUATION AND TRENDS IN THE COUNTRY IN 1980. NOTE ANY STATE-OF-EXCEPTION, PARTIAL LAW, OR EMERGENCY RULE WHICH MAY BE IN FORCE. ENOUGH MATERIAL ON HISTORY, POLITICAL DEVELOPMENT, EDUCATIONAL, CULTURAL AND RELIGIOUS AND LEGAL INSTITUTIONS, AND ECONOMIC RESOURCES SHOULD BE INCLUDED TO PROVIDE THE CONTEXT IN WHICH HUMAN RIGHTS PROBLEMS AND IMPROVEMENTS OCCUR.

7. SECTION I:
RESPECT FOR THE INTEGRITY OF THE PERSON,
INCLUDING FREEDOM FROM:

A. TORTURE

IF TORTURE IS PROHIBITED BY LAW OR CONSTITUTION, PLEASE CITE SPECIFIC REFERENCES FOR THE 1980 REPORT. A SUMMARIZED UNGA DEFINITION OF TORTURE IS "...ANY ACT BY WHICH SEVERE PAIN OR SUFFERING, PHYSICAL OR MENTAL, IS INTENTIONALLY INFLICTED BY OR AT THE INSTIGATION OF A PUBLIC OFFICIAL ON A PERSON TO OBTAIN INFORMATION OR A CONFESSION, TO PUNISH HIM FOR ACTUAL OR SUSPECTED COMMISSION OF AN ACT, OR TO INTIMIDATE HIM OR OTHERS... TORTURE CONSTITUTES AN AGGRAVATED AND DELIBERATE FORM OF CRUEL, INHUMAN OR DEGRADING TREATMENT OR PUNISHMENT." (UNGA RESOLUTION 3452, DECEMBER 9, 1975). PLEASE ADDRESS THE SOURCES WHO ALLEGE TORTURE AND THEIR CREDIBILITY, THE OCCURRENCE, FREQUENCY, AND METHODS OF TORTURE, SPECIFIC PLACES WHERE TORTURE OCCURS, WHEN PEOPLE ARE TORTURED IN THE ARREST/INTERROGATION/DETENTION CYCLE, THE LEVEL OF OFFICIAL AUTHORIZATION OR ACQUIESCENCE, GOVERNMENTAL RESPONSE TO CHARGES OF TORTURE, AND ANY DISCIPLINARY ACTIONS TAKEN.

B. CRUEL, INHUMAN, OR DEGRADING TREATMENT OF PUNISHMENT
COMMENT ON THE EXISTENCE OF SUMMARY EXECUTIONS, ON

TYPES AND SEVERITY OF PHYSICAL PUNISHMENTS ADMINISTERED AS SENTENCES FOR CRIMES, ON CONDITIONS IN PLACES OF DETENTION (AND WHETHER POOR CONDITIONS IN THEMSELVES MIGHT BE A FORM OF INTENTIONAL DEGRADING TREATMENT), AND ON DIFFERENT TREATMENT ACCORDING TO CLASSIFICATION OF PRISONERS: BY TYPE OF CONVICTION, BY SOCIAL CLASS, BY RACE, SEX, OR RELIGION.

9. C. DISAPPEARANCE.

ARE PEOPLE ABDUCTED, SECRETLY ARRESTED, OR HELD IN CLANDESTINE DETENTION BY OFFICIAL OR QUASI-OFFICIAL SECURITY FORCES, OR BY ELEMENTS WHOSE ACTIVITIES ARE CONDONED BY THE REGIME? ARE THEY SUBJECT TO PROLONGED OR PERMANENT "DISAPPEARANCE?" IS THERE EVIDENCE THAT DISAPPEARED PERSONS ARE IN FACT DEAD, AS A RESULT OF TORTURE, CRUELTY, NEGLIGENCE, OR SUMMARY EXECUTION? WHAT MEASURES TO ENFORCE OFFICIAL ACCOUNTABILITY EXIST, AND WHAT, IF ANY, DISCIPLINARY ACTIONS HAVE BEEN TAKEN?

10. D. ARBITRARY ARREST AND IMPRISONMENT

ESTIMATE NUMBERS AND DESCRIBE KINDS OF PRISONERS AND DETAINEES HELD IN SUBSTANTIAL DISREGARD OF GENERALLY ACCEPTED PRINCIPLES, DISCUSS VARIANCES BETWEEN USG AND PRIVATE ORGANIZATION ESTIMATES, AND RELATE MOST GOVERNMENT'S RATIONALE FOR THEIR DETENTION. DOES HABEAS CORPUS OR ITS EQUIVALENT EXIST IN PRACTICE? DOES PREVENTIVE DETENTION EXIST AND IF SO, IS IT OPEN-ENDED OR FIXED-TERM? HOW LONG CAN A SUSPECT BE HELD WITHOUT CHARGE FOLLOWING ARREST?

11. E. DENIAL OF FAIR PUBLIC TRIAL

DISCUSS RELATIONSHIP BETWEEN THE DEFENDANT AND THE COURT SYSTEM. DOES DEFENDANT HAVE RIGHT TO EFFECTIVE COUNSEL? WHEN IS DEFENDANT CHARGED AND ARE CHARGES FORMALLY AND CLEARLY STATED? IS JUDICIARY INDEPENDENT OF EXECUTIVE AND MILITARY? HOW DO POLITICAL OR SECURITY COURTS DIFFER FROM ORDINARY COURTS? WHEN CIVILIANS ARE TRIED BY MILITARY COURTS, WHAT STANDARDS GOVERN THE LATTER? TO WHOM MAY DEFENDANT APPEAL VERDICT OF CIVIL, SECURITY, AND MILITARY COURTS?

12. F. INVASION OF THE HOME

WHAT WARRANTS ARE REQUIRED FOR AN OFFICIAL TO ENTER A PRIVATE RESIDENCE, AND WHO ISSUES THEM? HAS FORCED ENTRY BEEN CREDIBLY ALLEGED? DOES THE GOVERNMENT PRACTICE OTHER VIOLATIONS OF THE HOME SUCH AS "BUGGING", DEMOLITION, OR SEALING DOORS AND WINDOWS?

13. SECTION II

GOVERNMENT POLICIES RELATING TO THE FULFILLMENT OF SUCH VITAL NEEDS AS FOOD, SHELTER, HEALTH CARE, EMPLOYMENT, AND EDUCATION

THE BASIC PURPOSE OF THIS SECTION IS TO DESCRIBE THE EFFECT OF GOVERNMENT ACTIONS OR INACTIONS DURING 1980 UPON THE ECONOMIC RIGHTS OF THE PEOPLE. THE ECONOMIC RIGHTS OUTLINED IN THE UNIVERSAL DECLARATION ON HUMAN RIGHTS (IN ARTICLES 17, 23, 25 AND 26 RESPECTIVELY) INCLUDE RIGHTS TO

OWN PROPERTY, TO WORK WITH "JUST CONDITIONS AND REMUNERATION"; "TO A STANDARD OF LIVING" ADEQUATE FOR HEALTH AND WELL-BEING AND TO EDUCATION. THE DECLARATION STATES, "EVERYONE IS ENTITLED TO THESE RIGHTS WITHOUT DISTINCTION OF ANY KIND, SUCH AS RACE, COLOR, SEX, LANGUAGE, RELIGION, POLITICAL OR OTHER OPINION, NATIONAL OR SOCIAL ORIGIN, PROPERTY, BIRTH OR OTHER STATUS.

14. WHAT IS ESPECIALLY DESIRED IS POST'S CANDID ASSESSMENT OF GOVERNMENT'S COMMITMENT TO THESE BASIC ECONOMIC RIGHTS AND ITS PERFORMANCE IN EACH OF THE FOUR AREAS. IF LEGAL GUARANTEES EXIST, THEY SHOULD BE MENTIONED. IN ASSESSING HOST GOVERNMENT'S PERFORMANCE, POSTS WILL NEED TO RELATE PERFORMANCE TO THE LEVEL OF ECONOMIC DEVELOPMENT AND TOTAL RESOURCE AVAILABILITY.

15. WHILE WE ARE NOT REQUESTING POSTS TO MAKE AN EXHAUSTIVE ANALYSIS OF THE COUNTRY'S ECONOMY, REPORTS SHOULD INCLUDE A BRIEF SUMMARY OF THE ECONOMIC SITUATION TO PROVIDE A SETTING WITHIN WHICH TO EVALUATE GOVERNMENT PERFORMANCE IN MEETING ECONOMIC RIGHTS OF ITS PEOPLE. WHEN POSSIBLE, STATISTICS (EITHER FROM EMBASSY ANALYSIS HOST GOVERNMENT OFFICIALS OR OTHER SOURCES) SHOULD BE INCLUDED IN THIS BACKGROUND SECTION. MANY POSTS MAY WISH TO TAKE ADVANTAGE OF DATA AVAILABLE IN THE AID COUNTRY DEVELOPMENT STRATEGY STATEMENT (CDSS) AND THE CONGRESSIONAL PRESENTATION. GENERAL ECONOMIC INDICATORS WHICH MIGHT PROVE RELEVANT INCLUDE:

- GDP PER CAPITA;
- POPULATION DISTRIBUTION AND GROWTH RATE;
- LIFE EXPECTANCY AND INFANT MORTALITY RATE;
- LITERACY RATE AND OTHER MEASURES OF EDUCATIONAL SERVICES;
- NUMBER OF DOCTORS, HOSPITAL BEDS, TRAINED TECHNICIANS, AND NURSES PER CAPITA;
- WAGE LEVELS AND ATTITUDES TOWARD THEM;

- RATE OF INFLATION;
- UNEMPLOYMENT AND UNDEREMPLOYMENT LEVELS;
- RATE OF GROWTH.

SLC+ INDICATORS CAN STRENGTHEN THE POST'S BRIEF NARRATIVE SECTION OF COUNTRY ECONOMIC SITUATION. THIS LIST IS PURELY ILLUSTRATIVE TO GUIDE EFFORTS TO PROVIDE A CONCISE SUMMARY OF ECONOMIC CONDITIONS.

16. HOWEVER, THE FOCUS OF SECTION II SHOULD BE ON THE HOST GOVERNMENT'S RECORD IN PROVIDING FOR THE FOUR ECONOMIC RIGHTS CITED ABOVE. THE DEPARTMENT WOULD ESPECIALLY WELCOME STATISTICS WHICH DIRECTLY MEASURE PROGRESS OR FAILURE IN ADDRESSING THE BASIC ECONOMIC RIGHTS. EXAMPLES OF STATISTICS WHICH MIGHT PROVE USEFUL IN THIS REGARD INCLUDE:

- INCOME DISTRIBUTION PATTERNS AND TRENDS;
- LAND DISTRIBUTION AND TRENDS;
- RELATIVE SHARES OF GOVERNMENT BUDGET RESOURCES DEVOTED TO PROVIDING BASIC ECONOMIC NEEDS;
- MEDIUM-TERM (3-5 YRS.) TRENDS IN BASIC ECONOMIC DATA NOTED IN SECTION ABOVE.

17. -- IN CASES WHERE SIGNIFICANT PROPORTIONS OF SOCIETY CANNOT OBTAIN VITAL NEEDS -- NUTRITION, POTABLE WATER, BASIC EDUCATION, MEDICAL CARE -- WHAT ARE THE REASONS? WILLFUL GOVERNMENT POLICIES? INADEQUATE RESOURCES DUE TO LOW LEVEL OF ECONOMIC DEVELOPMENT? CORRUPTION? NATURAL DISASTERS, CIVIL CONFLICT OR WAR?
-- IS PROPERTY PRIVATELY HELD AND TRANSACTED? IS PROPERTY OWNERSHIP CONSIDERED A RIGHT OF THE CITIZEN?
-- AT WHAT LEVEL DOES THE MAJORITY OF THE POPULATION LIVE: SURVIVAL? MARGINAL? MIDDLE-INCOME? TO WHAT EXTENT ARE ECONOMIC OPPORTUNITIES CONCENTRATED IN A FEW HANDS?

DETAIL SIGNIFICANT DIFFERENCES IN THE FULFILLMENT OF BASIC ECONOMIC RIGHTS BETWEEN THE CITY AND THE COUNTRYSIDE. DO SIGNIFICANT NUMBERS OF WORKERS EARN WAGES SUFFICIENT TO PROVIDE HUMAN NEEDS AND A MINIMAL STANDARD OF LIVING IN POST-WORKING YEARS? DO CONDITIONS IN THE WORK PLACE MEET BASIC SAFETY AND HEALTH STANDARDS?
-- IS DISCRIMINATION AFFECTING THE ENJOYMENT OF BASIC ECONOMIC RIGHTS? IF SO, WHAT IS THE GOVERNMENT DOING TO FOSTER OR ELIMINATE DISCRIMINATION? ARE THERE RELEVANT LEGAL GUARANTEES OR POLICIES?

18. SECTION III
RESPECT FOR CIVIL AND POLITICAL RIGHTS, INCLUDING:

A. FREEDOM OF SPEECH, PRESS, ASSEMBLY, AND RELIGION.

-- IN WHAT WAYS DOES THE GOVERNMENT AFFIRM OR DENY THESE FREEDOMS? WHAT FORMS DOES MEDIA CENSORSHIP TAKE, AND WHAT SUBJECTS ARE ITS MAIN TARGETS? IS THERE CENSORSHIP OF DOMESTIC OR FOREIGN BOOKS AND ARTISTIC WORKS? ARE OPPOSITION VIEWPOINTS VENTILATED IN THE MEDIA? WHAT LEVELS OF CRITICISM OF THE GOVERNMENT ARE TOLERATED? HAVE

JOURNALISTS BEEN INTIMIDATED OR MEDIA CLOSED DOWN? HAS THERE BEEN INTERFERENCE WITH ACADEMIC INQUIRY IN THE NATURAL OR SOCIAL SCIENCES?

-- WHAT LIMITS EXIST ON PUBLIC MEETINGS? WHICH GROUPS ARE DENIED OR RESTRICTED THE RIGHT OF FREE ASSEMBLY? DO UNIONS HAVE EFFECTIVE RIGHTS TO ORGANIZE, NEGOTIATE, AND STRIKE? HAVE PROFESSIONAL GROUPS, -- INCLUDING SCIENTIFIC BODIES, LAWYERS ASSOCIATIONS, AND LABOR UNIONS -- EXPERIENCED PERSECUTION AND/OR HARASSMENT?

-- IS THERE A STATE (OR OTHERWISE FAVORED) RELIGION? IS THE PRACTICE OF RELIGION PERMITTED? ARE THOSE AFFILIATED WITH MINORITY RELIGIONS DISCRIMINATED AGAINST, HARASSED, OR PERSECUTED? DOES ADHERENCE TO A PARTICULAR FAITH CONFER EITHER ADVANTAGE OR DISADVANTAGE IN CIVIL, ECONOMIC, POLITICAL, MILITARY, OR OTHER SECULAR STATUS?

19. B. FREEDOM OF MOVEMENT WITHIN THE COUNTRY, FOREIGN TRAVEL, EMIGRATION, AND REPATRIATION.

THE RIGHT OF VOLUNTARY REPATRIATION (THE RIGHT OF RETURN TO ONE'S OWN COUNTRY) IS GUARANTEED UNDER ARTICLE 13 OF THE UNIVERSAL DECLARATION OF HUMAN RIGHTS, AND SHOULD BE ADDRESSED IN THIS SECTION OF THE REPORT. ALSO ADDED TO THIS SECTION WILL BE A TREATMENT OF THE HOST COUNTRY'S REFUGEE AND ASYLUM POLICY AND PRACTICES. PLEASE PROVIDE NUMERICAL ANALYSES BY NATIONALITY OF REFUGEE GROUPS RESETTLED OR GRANTED SAFEHAVEN IN YOUR HOST COUNTRY, ASSESSMENT OF THE GENERAL TREATMENT REFUGEES RECEIVE, OUTFLOW AND STATISTICS IF REFUGEES ARE FLEEING YOUR HOST COUNTRY, AND ANY EVIDENCE OF FORCIBLE REPATRIATION.

-- IS DOMESTIC MOVEMENT OR FOREIGN TRAVEL IMPEDED? FOR WHAT STATED REASONS? WHAT ARE OFFICIAL ATTITUDES AND PRACTICES CONCERNING INTENDING EMIGRANTS? INTENDING REPATRIATES? DETAIL SIGNIFICANT RESTRICTIONS IN EITHER THE EMIGRATION OR THE REPATRIATION PROCESS, AS WELL AS THE TREATMENT OF REPATRIATES.

-- ARE WOMEN OR OTHER GROUPS SUBJECTED TO DIFFERENT RULES IN MATTERS OF INTERNAL OR FOREIGN TRAVEL, EMIGRATION,

OR REPATRIATION?

20. C. FREEDOM TO PARTICIPATE IN THE POLITICAL
PROCESS

HOW DOES THE CITIZEN PARTICIPATE IN HIS OR HER
GOVERNMENT? WHAT IS THE SPAN OF POPULAR PARTICIPATION? DO
OPPOSITION GROUPS EXIST OPENLY? ARE THEY ENCOURAGED,
TOLERATED, DISCOURAGED, OR REPRESSED? WHICH GROUPS ARE
DENIED POLITICAL PARTICIPATION OR SUFFRAGE? WHY?
-- DO PROBLEMS OF NATIONALITY, CITIZENSHIP, OR
STATELESSNESS EXIST?

21. SECTION IV
GOVERNMENT ATTITUDE AND RECORD REGARDING
INTERNATIONAL AND NON-GOVERNMENTAL INVESTIGATION
OF ALLEGED VIOLATIONS OF HUMAN RIGHTS

- WHAT ARE THE GOVERNMENT'S RECORD AND ATTITUDE
REGARDING SUCH INVESTIGATIONS?
- WHAT ORGANIZATIONS BASED WITHIN THE COUNTRY OBSERVE,
REPORT, AND CONTEST HUMAN RIGHTS VIOLATIONS? BY WHAT
METHODS? AND, WITH WHAT CONSEQUENCES, INCLUDING COSTS TO
THEMSELVES?
- WHAT IS THE NATURE OF THE COUNTRY'S PARTICIPATION IN
INTERNATIONAL AND REGIONAL HUMAN RIGHTS BODIES?
- HAVE THERE BEEN DISCUSSIONS OR COMMUNICATIONS BETWEEN
THE GOVERNMENT AND EXTERNAL NON-GOVERNMENTAL HUMAN RIGHTS
GROUPS?
- HAS THE GOVERNMENT PERMITTED VISITS BY SUCH GROUPS?
IF SO, UNDER WHAT CONDITIONS AND WITH WHAT RESULTS?
- TO WHICH INTERNATIONAL HUMAN RIGHTS AND REFUGEE
CONVENTIONS IS THE HOST GOVERNMENT A PARTY?

18

מ.ל.ל.

טורונטו, כ"א אדר א' התשמ"א
25 בפברואר 1981
מס. 167

מקור אסמ"א

אל : מחאם הפעולות בשטחים
מאת: הקונסוליה הכללית, טורונטו

הנדון: צו גירוש נגד שתי נערות מחברון

פנה אלינו מוחמד איד קוואסמה יליד חברון, כיום הושב קנדה ובעל אזרחות קנדית, בנוחיו נשארו בארץ בחברון החל משנת 1975 אצל משפחת הוריו לאחר שהתגרש. שחיהן גם כן בעלות נתינות קנדית. לדבריו קיבל ידיעה ממשפחתו שהוצא צו גירוש כנגד הבנות (ילידות 1969 ו-1974) ששהסיבה לגירוש אינה כה ברורה לו. כנראה בגלל שאינן הושבות ממקום.

האב מבקש לדעת מה הסיבה לגירוש וכך אם אפשר לפעול למען ביטול הצו. האב מעוניין להחזיר את בנוחיו אליו לקנדה לאחר שיחבסם כאן. הוא מעוניין שיסיימו את לימודיהן בחברון.

אנא בדקתן והנחיותיך כיצד להשיב לאב.

שמות הבנות: WAFI SAFA

שם משפחתן: מוחמד קוואסמה

הן מאזור " HAFET SHEICH " (אזור השייך)

וניתן להשיגן גם באמצעות הגיס טל. 854868 בחברון. שם הגיס סולימן קוואסמה.

בברכה,

חיים זכרון

BOMTAR

Krypton Extra Strong

75% COTTON & FLAX

8

משרד החוץ והקשרים
ירושלים

מס' תעודת זהות: 25
תאריך: 1971

מס' תעודת זהות: 25
תאריך: 1971

מס' תעודת זהות: 25

מס' תעודת זהות: 25
תאריך: 1971

מס' תעודת זהות: 25
תאריך: 1971

מס' תעודת זהות: 25

מס' תעודת זהות: 25
תאריך: 1971

BOMTAR

2000

1971

משרד החוץ והקשרים

75% COTTON & FLAX

אילן

התשלום הוא 38 שקלים

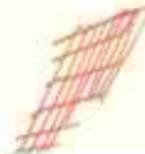
03-692031-03

אם יש לך שאלות - 03-692031-03

וקראו את הספר

אנחנו היציג את זה

03-692031-03

Foreign Minister's Bureau
of the
With the compliments

מִדְּבַר הַמִּשְׁלָח
STATE OF ISRAEL

אל:

מר פ גורן

מאת:

גרסון פהר, האו

הנדון:

9/12/80
התאריך
חוק מסי

החלטה עקרונית 1967 לפיתוח החומות

לצרכי הסברה או לצלילי הגבו לקוקים
בדחיפות לחיצו אצות ההסדר על פיו יכולים
(או אינם יכולים) תושבי יהודה ושומרון, אשר
ברחו לארצות ערב במסגרת 67, לחזור ולהתאחד
ביום.

האם הגוואמוסדר בנו ה'מס', תקפה
1945 או היא בחינת מדיניות בלתי כתובה

מתוך עקור כתב היד, איך באות על מנת
להספיק עוד לציב של היום.

בתאריך מכאן
ובכ"כ
גרסון פהר

THE ADMINISTERED TERRITORIES
CIVIL RIGHTS IN SPITE OF TERRORIST THREAT

Introduction

In the aftermath of the Six Day War, in which the surrounding Arab armies threatened to destroy the State of Israel and "throw its Jewish inhabitants into the sea", the IDF successfully overcame Arab aggression and - after defeating the quantitatively superior Arab troops - instituted the military administration of Judea and Samaria, the Gaza District, Sinai and the Golan Heights. The legal status of the Israel-Administered areas remained that of a territory occupied as a result of war. Israel, however, did not consider itself to be an occupier since the land of Judea and Samaria, as well as the Gaza Strip, was seized in a defensive effort against Jordan and Egypt - both of whom had themselves been occupying the land (since 1948).

Israel did not alter the status of these areas nor that of the inhabitants - with the single exception of Jerusalem. Jerusalem was reunified in 1967, following the Six Day War, and is now in its entirety an inseparable part of the State of Israel.

Policy for the areas is determined at the ministerial level - mainly by the Prime Minister and the Defence Minister. Policy implementation and day to day decisions are entrusted to the Military Administration, assisted by personnel recruited from the various government ministries (Health, Education, Agriculture, Trade and Industry , Social Welfare and Justice) as well as from non- Government agencies and institutions.

Two key elements of Israeli policy in the area are: normalization based on economic prosperity and social stability; guaranty of personal and civic freedoms. The common denominator underlying all facets of Israel policy in the areas is that of minimal interference in the lives of the inhabitants. The aim is to allow the inhabitants of the areas to manage their own affairs except in matters that may adversely affect Israel's security.

It is important to note that the administration of territories under military government , following a period of armed conflict, is not similar to an ordinary governmental administration in a normal state of peace. For reasons arising from the very nature of the situation , the question of human rights takes on a different form, including limitations on political activity and other freedoms. However, International Law places upon the administrator limitations aimed at affording the civilian population in the area a minimal basis of protection for basic rights and liberties. Such a situation - of administration during a period of military government in accordance with the laws of armed conflict - is therefore to be distinguished from the situation in which principles of human rights may be weighed in a less volatile and more peaceful atmosphere.

Nevertheless, it has been the aim of the Israel Administration to reach beyond the demands of the law of armed conflict, and to reach as far as possible, in the circumstances, those standards of human rights and basic freedoms which are prevalent in a time of peace.

RULE OF LAW

The basic rights to life, liberty and security of person are guaranteed by the application of the principles of the rule of law, which, since the initial entry into the area in June 1967, has guided the activities of the administration. Thus, existing institutions, legal systems, modes of law and judicial machinery were retained, whilst in conformity with the laws of armed conflict, military courts were set up for security offences, based upon military legislation, to ensure safety and public order.

Such courts are run according to identical procedures employed in Israel's domestic courts, which themselves are based upon the English system of common law.

In this context, in addition to the continued functioning of local courts and the institution of military courts, there are available for the local population various tribunals- both judicial and quasi-judicial, for the examination of acts alleged to have violated laws and regulations in force. Thus, reviewing tribunals are set up with respect to petitions against administrative decisions taken by officials. Inhabitants of the areas have also the right - unparalleled in any previous situation of military government to petition to the Israeli Supreme Court, sitting as a High Court of Justice- with respect to any order of the military administration, or other Israeli public authority. Such a right to petition constitutes an example of the basic tenet of the Israeli legal system of ensuring maximum and equal opportunity for every person to receive immediate remedy from the highest judicial authority.

Other guarantees of procedural legal safeguards, which are, in fact, the normal benefits guaranteed to an accused in English jurisprudence, include the right to testify, to cross-examine, to bring witnesses, to induct defence and to be represented by an attorney.

Every accused has the right to choose a local, or Israeli attorney, to represent him before a military court, and in the event that no such attorney has been chosen, the court itself may appoint an attorney for a person accused of a serious offence, in order to ensure a proper opportunity for expert legal advice and guidance. Defence costs and attorney's expenses are, in such a case, covered by the Israeli authorities.

In accordance with the defence legislation in the areas, there is simultaneous translation of the proceedings of the trial into the accused's language. All court sessions are open to the public, to interested observers and to delegates of the ICRC who are invited to attend every trial, and to whom a report of the outcome of the trial is forwarded.

THE TERRORIST THREAT

The military administration, with its limitations and specific powers is faced with an additional factor which complicates its task, this being the activity of several hostile groups, within the framework of the PLO, aimed at undermining the administration by means of sabotage and terrorism.

The presence, and terrorist activities of the PLO are not simply anarchistic attempts to alter a system of government, but constitute part of a concerted policy, by a politically organized and financially based organization to terminate the existence of the State of Israel (as detailed in the Covenant of the PLO).¹

---

1. Articles 9, 19, 20, 21 of the Palestine National Covenant, as published officially in English, by the PLO (Basic Political Documents of the Armed Palestinian Resistance Movement - Leila S. Kadi - editor, PLO Organization Research Centre.)

Article 9 : Armed struggle is the only way to liberate Palestine.

Article 19: The partition of Palestine in 1947 and the establishment of the State of Israel are entirely illegal, regardless of the passage of time...

Article 20 : The Balfour Declaration, the Mandate for Palestine and everything that has been based upon them, are deemed null and void...Nor do Jews constitute a single nation with an identity of its own; they are citizens of the states to which they belong.

Article 21: The Arab Palestinian people, expressing themselves by the armed Palestinian revolution, reject all solutions which are substitutes for the total liberation of Palestine..

N.D. The integral part of this document is appended.

The following are but a few salient examples of PLO terror acts perpetrated within Israel against the civilian population:

22-11-68 An explosion of a booby-trapped car in Jerusalem's Mahaneh Yehuda Market caused the deaths of 12 civilians and the wounding of 53 others.

20-5-70 A bazooka attack on a bus transporting children from the village of Moshav Avivim, which occurred in the proximity of Kibbutz Baram (near Israel's northern border.) took the lives of 9 children and 3 teachers and wounded 19 additional children.

11-4-72 The Kiryat Shmona Massacre, in which 16 civilians (8 of whom were children) and 2 soldiers were killed, and 16 civilians were wounded.

11-3-78 The coastal road massacre in which 35 individuals were killed and 80 were wounded.

22-4-79 The Nahariya murders in which terrorists killed a father, his daughters and a policeman; in the course of the incident a girl lost her life and 4 other individuals were wounded.

Self-defense is Legitimate

Since June 1967, terrorists have killed hundreds of civilians and wounded thousands of others. Can the IDF be blamed for taking steps to prevent future terrorist acts? Can Israel be censured for defending itself against a fanatical organization, namely the PLO, whose raison d'etre is the destruction of the State of Israel?

A cursory reading of the Palestinian National Covenant is sufficient to draw the conclusion that the PLO will not be satisfied with less than the termination of Israel's existence (See Appendix: "The Palestinian National Covenant").

ACTIVITIES TO PREVENT TERRORISM

The steps taken by the Israel Administration are all in compliance with British (Emergency) Regulations which Britain applied under Mandate Rule. In fact, Israel resorts to these measures very sparingly. The various alternative sanctions may be summarized as follows:

1. Sealing Up of Apartments

In the event that a particular house is found to have been used as a base for hostile operations against local or Israeli civilians or against security forces, the particular room in question in which the ammunition was stored, or the explosives prepared, is sealed off or demolished (in exceptional circumstances), as a sanction against the owner of the property.²

The process of sealing off rooms has in fact, in such circumstances, taken the place of the process of demolition of buildings (both being sanctions which are permitted according to existing local legislation in the areas) in order to prevent other families and unconnected persons from suffering. In actual fact, only ten units have been demolished since 1976.

Recently, the homes of the terrorists who brutally murdered David Shamir (a soldier returning home on leave) were demolished. In view of the savage nature of the crime (and the fact that two of the three terrorists escaped arrest) this act is indeed a mild punitive action.

---

2. The Defence (Emergency) Regulations - 119-(1)

British Mandate Law

A Military Commander may by order direct the forfeiture to the Government or Palestine of any house, structure or land from which he has reason to suspect that any firearm has been illegally discharged or any bomb, grenade or explosive or incendiary article illegally thrown, detonated exploded, or otherwise discharged or any house, structure or land in any area, town, village, quarter or street the inhabitants or some of the inhabitants of which he is satisfied have committed, or attempted to commit, or abetted the commission of, or been accessories after the fact to the commission of, any offence against these regulations involving violence or intimidation or any Military Court offence; and when any house, structure or land is forfeited as aforesaid, the Military Commander may destroy the house or the structure or anything in or on the house, the structure or the land.

2. Deporting Orders

Despite the fact that local legislation in the areas does permit the deporting of the local inhabitants who endanger the day to day administration of the area and constitute a threat to security, the Israeli authorities use this power very rarely. There are detainees who have requested to be allowed to leave the area, and in most cases, such requests have been granted, despite the fact that such detainees are serving or completing periods of detention. This power to deport has always been utilized on a purely individual basis, in accordance with the specific circumstances. In all cases the deportees are not directed to a hostile environment, but on the contrary, to neighbouring Arab countries which generally extend them warm welcomes. In many cases such orders are eventually rescinded and the deportees permitted to return.

ADMINISTRATIVE DETENTION

In view of the fact that hostile acts continue, including acts of sabotage and murder both against the local population, Israeli citizens, and the security forces, the laws of armed conflict permit the administering State certain powers in order to prevent such activity, and to fulfill its duty to maintain local order, and the smooth running of day to day life. Thus Article 78 of the Fourth Geneva Convention permits arrest and internment of those elements who plan terrorist activities and thereby pose immediate threats to security. Such elements may thus be interned in order to prevent the possibility of such offences being committed, and where normal judicial procedure cannot be followed either because of the danger to the lives of witnesses, or because secret sources of information cannot be revealed in open court. However, for all practical purposes, almost all internees have been duly tried and only a mere handful of detainees have not yet been tried.

The Israeli Administration has however, limited itself strictly in this sphere, and formulated several provisions within the framework of the internal military orders which require inter alia that no person may be interned for political views, and may be interned only on suspicion of active encouragement in, or active support of, activities harmful to security. Any decision to place a person in administrative detention must pass several levels of review before being finally issued by the Minister of Defence personally. Every six months an Appellate Committee, presided over by a judge, considers the case of each administrative detainee. Such a committee is attended by the detainee, his attorney and representatives of the security authorities. If the detainee so requests, the Committee may consider the case before the fixed date of review.

It may be added in this context, that the power of administrative detention, as an act of preventive security, exists under the law of a number of states in the free world, faced with the problem of terrorism and other acts of hostility on a wide scale.

Conclusion

The Israel Administration has shown great restraint in the face of an ever present terrorist threat. The Arab residents of the Judea, Samaria and Gaza districts enjoy great personal and civic freedoms (freedom of religion, freedom of speech and press, freedom of education, freedom of movement, full employment).

Although there are several restrictions placed upon the activities of residents in the administered territories, it should be remembered that the legal status of the Israel- Administered areas remains that of a territory occupied as a result of a war in June 1967 in which Israel escaped mortal danger by repelling the phalanx of Arab armies concentrated along her borders.

THE PALESTINIAN NATIONAL COVENANT

English rendition as published in

*Basic Political Documents of the
Armed Palestinian Resistance Movement*

Articles of the Covenant

Article 1: Palestine is the homeland of the Arab Palestinian people; it is an indivisible part of the Arab homeland, and the Palestinian people are an integral part of the Arab nation.

Article 2: Palestine, with the boundaries it had during the British Mandate, is an indivisible territorial unit.

Article 3: The Palestinian people possess the legal right to their homeland and have the right to determine their destiny after achieving the liberation of their country in accordance with their wishes and entirely of their own accord and will.

Article 4: The Palestinian identity is a genuine, essential and inherent characteristic; it is transmitted from parents to children. The Zionist occupation and the dispersal of the Palestinian Arab people, through the disasters which befell them, do not make them lose their Palestinian identity and their membership of the Palestinian community, nor do they negate them.

Article 5: The Palestinians are those Arab nationals who, until 1947, normally resided in Palestine regardless of whether they were evicted from it or have stayed there. Anyone born, after that date, of a Palestinian father — whether inside Palestine or outside it — is also a Palestinian.

Article 6: The Jews who had normally resided in Palestine until the beginning of the Zionist invasion will be considered Palestinians.

Article 7: That there is a Palestinian community and that it has material, spiritual and historical connections with Palestine are indisputable facts. It is a national duty to bring up individual Palestinians in an Arab revolutionary manner. All means of information and education must be adopted in order to acquaint the Palestinian with his country in the most profound manner, both spiritual and material, that is possible. He must be prepared for the armed struggle and ready to sacrifice his wealth and his life in order to win back his homeland and bring about its liberation.

Article 8: The phase in their history, through which the Palestinian people are now living, is that of national (*watani*) struggle for the liberation of Palestine. Thus the conflicts among the Palestinian national forces are secondary, and should be ended for the sake of the basic conflict that exists between the forces of Zionism and of imperialism on the one hand, and the Palestinian Arab people on the other. On this basis the Palestinian masses, regardless of whether they are residing in the national homeland or in diaspora (*mahajir*) constitute — both their organization and the individuals — one national front working for the retrieval of Palestine and its liberation through armed struggle.

Article 9: Armed struggle is the only way to liberate Palestine. Thus it is the overall strategy, not merely a tactical phase. The Palestinian Arab people assert their absolute determination and firm resolution to continue their armed struggle and to work for an armed popular revolution for the liberation of their country and their return to it. They also assert their right to normal life in Palestine and to exercise their right to self-determination and sovereignty over it.

Article 10: Commando action constitutes the nucleus of the Palestinian popular liberation war. This requires its escalation, comprehensiveness and mobilization of all the Palestinian popular and educational efforts and their organization and involvement in the armed Palestinian revolution. It also requires the achieving of unity for the national (*watani*) struggle among the different groupings of the Palestinian people, and between the Palestinian people and the Arab masses so as to secure the continuation of the revolution, its escalation and victory.

Article 11: The Palestinians will have three mottoes: national (*wataniyya*) unity, national (*qawmiyya*) mobilization and liberation.

Article 12: The Palestinian people believe in Arab unity. In order to contribute their share towards the attainment of that objective, however, they must, at the present stage of their struggle, safeguard their Palestinian identity and develop their consciousness of that identity, and oppose any plan that may dissolve or impair it.

Article 13: Arab unity and the liberation of Palestine are two complementary objectives, the attainment of either of which facilitates the attainment of the other. Thus, Arab unity leads to the liberation of Palestine; the liberation of Palestine leads to Arab unity; and work towards the realization of one objective proceeds side by side with work towards the realization of the other.

Article 14: The destiny of the Arab nation, and indeed Arab existence itself, depends upon the destiny of the Palestinian cause. From this interdependence springs the Arab nation's pursuit of, and striving for, the liberation of Palestine. The people of Palestine play the role of the vanguard in the realization of this sacred national (*qawmi*) goal.

Article 15: The liberation of Palestine, from an Arab viewpoint, is a national (*qawmi*) duty and it attempts to repel the Zionist and imperialist aggression against the Arab homeland, and aims at the elimination of Zionism in Palestine. Absolute responsibility for this falls upon the Arab nation — peoples and governments — with the Arab people of Palestine in the vanguard.

Accordingly the Arab nation must mobilize all its military, human, and moral and spiritual capabilities to participate actively with the Palestinian people in the liberation of Palestine. It must, particularly in the phase of the armed Palestinian revolution, offer and furnish the Palestinian people with all possible help, and material and human support, and make available to them the means and opportunities that will enable them to continue to carry out their leading role in the armed revolution, until they liberate their homeland.

Article 16: The liberation of Palestine, from a spiritual point of view, will provide the Holy Land with an atmosphere of safety and tranquility, which in turn will safeguard the country's religious sanctuaries and guarantee freedom of worship and of visit to them without discrimination of race, colour, language, or religion. Accordingly, the people of Palestine look to all spiritual forces in the world for support.

Article 17: The liberation of Palestine, from a human point of view, will restore to the Palestinian individual his dignity, pride and freedom. Accordingly the Palestinian Arab people look forward to the support of all those who believe in the dignity of man and his freedom in the world.

Article 18: The liberation of Palestine, from an international point of view, is a defensive action necessitated by the demands of self-defence. Accordingly, the Palestinian people, desirous as they are of the friendship of all people, look to freedom-loving, justice-loving and peace-loving states for support in order to restore their legitimate rights in Palestine, to re-establish peace and security in the country, and to enable its people to exercise national sovereignty and freedom.

Article 19: The partition of Palestine in 1947 and the establishment of the State of Israel are entirely illegal, regardless of the passage of time, because they were contrary to the will of the Palestinian people and to their natural right in their homeland, and inconsistent with the principles embodied in the Charter of the United Nations, particularly the right to self-determination.

(CONTINUED ON BACK)

Article 20: The Balfour Declaration, the Mandate for Palestine and everything that has been based upon them, are deemed null and void. Claims of historical or religious ties of Jews with Palestine are incompatible with the facts of history and the true conception of what constitutes statehood. Judaism, being a religion, is not an independent nationality. Nor do Jews constitute a single nation with an identity of its own; they are citizens of the states to which they belong.

Article 21: The Arab Palestinian people, expressing themselves by the armed Palestinian revolution, reject all solutions which are substitutes for the total liberation of Palestine and reject all proposals aiming at the liquidation of the Palestinian problem, or its internationalization.

Article 22: Zionism is a political movement organically associated with international imperialism and antagonistic to all action for liberation and to progressive movements in the world. It is racist and fanatic in its nature, aggressive, expansionist and colonial in its aims, and fascist in its methods. Israel is the instrument of the Zionist movement, and a geographical base for world imperialism placed strategically in the midst of the Arab homeland to combat the hopes of the Arab nation for liberation, unity and progress. Israel is a constant source of threat *vis-a-vis* peace in the Middle East and the whole world. Since the liberation of Palestine will destroy the Zionist and imperialist presence and will contribute to the establishment of peace in the Middle East, the Palestinian people look for the support of all the progressive and peaceful forces and urge them all, irrespective of their affiliations and beliefs, to offer the Palestinian people all aid and support in their just struggle for the liberation of their homeland.

Article 23: The demands of security and peace, as well as the demands of right and justice, require all states to consider Zionism an illegitimate movement, to outlaw its existence, and to ban its operations, in order that friendly relations among peoples may be preserved, and the loyalty of citizens to their respective homelands safeguarded.

Article 24: The Palestinian people believe in the principles of justice, freedom, sovereignty, self-determination, human dignity, and in the right of all peoples to exercise them.

Article 25: For the realization of the goals of this Charter and its principles, the Palestinian Liberation Organization will perform its role in the liberation of Palestine in accordance with the Constitution of this Organization.

Article 26: The Palestine Liberation Organization, representative of the Palestinian revolutionary forces, is responsible for the Palestinian Arab people's movement in its struggle - to retrieve its homeland, liberate and return to it and exercise the right to self-determination in it - in all military, political and financial fields and also for whatever may be required by the Palestinian case on the inter-Arab and international levels.

Article 27: The Palestinian Liberation Organization shall cooperate with all Arab states, each according to its potentialities; and will adopt a neutral policy among them in the light of the requirements of the war of liberation; and on this basis it shall not interfere in the internal affairs of any Arab State.

Article 28: The Palestinian Arab people assert the genuineness and independence of their national (*wataniyya*) revolution and reject all forms of intervention, trusteeship and subordination.

Article 29: The Palestinian people possess the fundamental and genuine legal right to liberate and retrieve their homeland. The Palestinian people determine their attitude towards all states and forces on the basis of the stands they adopt *vis-a-vis* the Palestinian case and the extent of the support they offer to the Palestinian revolution to fulfill the aims of the Palestinian people.

Article 30: Fighters and carriers of arms in the war of liberation are the nucleus of the popular army which will be the protective force for the gains of the Palestinian Arab people.

Article 31: The Organization shall have a flag, an oath of allegiance and an anthem. All this shall be decided upon in accordance with a special regulation.

Article 32: Regulations, which shall be known as the Constitution of the Palestine Liberation Organization, shall be annexed to this Charter. It shall lay down the manner in which the Organization, and its organs and institutions, shall be constituted; the respective competence of each; and the requirements of its obligations under the Charter.

Article 33: This Charter shall not be amended save by (vote of) a majority of two-thirds of the total membership of the National Congress of the Palestine Liberation Organization (taken) at a special session convened for that purpose.

ד"ר ג'ון
מספר 1

זכויות אדם בשטחים המוחזקים -

בעיני האו"ם והמציאות

מאת: דב שפי, עורך דין M. Jur.

תוכן העניינים

עמוד

1	...	פתח דבר	.1
2	...	החלטות ה-או"מ בדבר איתור דרכים חדשות לחקירת זכויות האדם	.2
2	...	א. קבוצת העבודה שמונתה על ידי ועדת ה-או"מ לזכויות-האדם...	
4	...	ב. ועדת החקירה המיוחדת שנתכוננה עפ"י החלטת העצרת הכללית	
7	...	הנושאים העיקריים בהם דנה ועדת החקירה המיוחדת של ה-או"מ בין 1970 ל-1977	.3
9	...	הצלב האדום וועדת החקירה המיוחדת	.4
10	...	תקפן של תקנות ההגנה (שעת חירום), 1945	.5
13	...	מניעת חזרה לשטחים מתושבים שנטשו מחמת פעולות המלחמה	.6
14	...	עתשים קיבוציים (פיצוץ מבנים, הטלת עוצר, גירושים)	.7
20	...	מעצרים מינהליים	.8
23	...	מעצר ממושך לפני משפט, זכות לסניגור ופגישת עציר עם עורך דין...	.9
24	...	פגיעה בחיי הדת ובערכי הדת	.10
26	...	התערבות בחופש החינוך	.11
27	...	הטענות בדבר התנחלויות, סיפוח ותחולת אמנת ג'נבה	.12
34	...	הטענה בדבר הפקעת שטחים	.13
37	...	ניצול משאבים בשטחים...	.14
38	...	הטלת מס ערך מוסף וחוקיותו	.15
41	...	התערבות בשיטה המשפטית המקומית	.16
41	...	אי דאגה לעזרה משפטית	.17
42	...	טענות נגד השיטה המשפטית בשטחים	.18
48	...	חסינות כלפי מבצעי עבירות באוכלוסיה המקומית	.19
50	...	יחס בלתי נאות לעצירים	.20
54	...	סיכום - ה-או"מ כמכשיר לחקר האמת	.21
55	...	נספח - ועדה של האו"מ העוסקת בגניבת דעת	

זכויות אדם בשטחים המוחזקים בעיני ה-או"מ והמציאות*

מ א ת: דב שפי, עו"ד, M. Jur. **

1. פתח דבר

במאמרו "זכויות אדם ב-או"מ - הלכה ומעשה" שראה אור כאלול תש"ל (ספטמבר 1970)⁽¹⁾ כתב שופט בית המשפט העליון חיים כהן לאמור: -

"דומני שניתן לחלק את דוברי זכויות האדם המקצועיים, האידיאולוגיים והמדיניים שבהם לארבע כיתות:

בקצה אחד עומדים האופטימיסטים הם המאמינים באמונה שלמה ב-או"מ, בכוחו ובעתידו ורואים באשרורים של אמנות זכויות האדם ובמינוי נציב עליון של ה-או"מ לזכויות האדם וכיוצא באלה אמצעי ביצוע במסגרת ה-או"מ את הדרך הבטוחה ואף היחידה להשגת המטרה הנכספת. בקצה השני עומדים הפסימיסטים. הם הגיעו למצב שלאחר היאוש שלידם כבר הוכיח ארגון ה-או"מ את אזלת ידו הוכחה ניצחת ואין לו תקנה; ואם לא ב-או"מ - איפה? באמצע עומדים הבינוניים אשר אינם מוכנים עוד להתייאש...

אם הריח וההצלה לא באו מן ה-או"מ, יבואו ממקום אחר; יש ליצור דעת-קהל, לאומית ובינלאומית, אשר בפני לחצה שום ממשלה לא תוכל לעמוד; לשם כך חייבים לשנן את דבר זכויות-האדם ולהתריע על פגיעות כהן בכל לשון ובכל הזדמנות, שמתוך לימוד אתה בא לידי מעשה - ואין אתה בן-חורין להיבטל ממלאכה זו לעולם. על אלה מתווספת כת רביעית, הלא הם אלה אשר רוממות זכויות-האדם בגרונם וחרב פיפיות בידם, אלה המתחזים ומתימרים כלוחמי זכויות-האדם, והשוללים זכויות-האדם למעשה, בביתם פנימה: אלה אשר הפער שבין ההלכה לבין המעשה בזכויות-האדם הוא לחם חוקם...

כלל גדול הוא שכל מדינה המדברת בזכויות-האדם טופחת לה על שכמה שלה מה יפתח ומה נעמה בשמירה מעולה שאין כמותה, על זכויות-האדם כולן; ולא זו בלבד, אלא מוכנה היא לומר שגם מדינות אחרות אשר היא חפצה ביקרן, אם באשר הן בנות בריתה או חברות גושה, ולא כל שכן גרורותיה, כולן נאות וחסודות הן מטבע ברייתן ושומרות מצוות למהדרין; ואם ניתן למצוא בעולם מדינות אשר דרכן לפגוע בזכויות-האדם ולהפריע להשלטתן עלי אדמות, הרי אין אלה כי אם המדינות העוינות אותה או השייכות לגוש זר ושונה. למשמע הויכוחים בוועדות ה-או"מ, נדמה לך שהשמירה או אי-השמירה על זכויות-האדם נמנית על הסימפטומים המובהקים להשתייכות לגוש זה או אחר של מדינות; לפי השתייכותו של המשתתף לשעה בויכוח, מוצאות עצמן המדינות בין השומרות על זכויות-האדם כהלכה, או בין הפוגעות בהן במצח נחושה - ואין נפקא מינה לחריצת דינן כיצד מכלכלות הן מעשיהן בפועל ממש (ואין צריך לומר ישראל, אשר אינה משתייכת אף לגוש אחד מכל הגושים, תמיד מוצאת עצמה קרחת מכאן ומכאן).

פוליטיזציה זו של זכויות-האדם ב-או"מ היא המונחת, לדעתי, ביסוד הטרנדית. אולי אין למנוע שהמדינות, ואף המתוקנות שבהן, נגררות אחר היצר הפוליטי (שבין כל היצרים הרעים הוא הלגיטימי ביותר, ועל כן קשה הרבה יותר להתגבר עליו ולרטן אותו מכל יצר רע אחר) ועושות גם את זכויות-האדם קרדום להכות בו את יריביהן; ואם המתוקנות כך, הטוטליטריות לא כל שכן. התוצאה היא שחדלו, אפילו בגרמיום אשר לשם כך נוצר - היא ועדת זכויות-האדם של ה-או"מ - מלדרוש זכויות-אדם כתורה לשמה; ואם עוד מתימרים לעשות כן, אין עושים

* מאמר זה מבוסס בחלקו על מאמר קודם של המחבר: The Protection of Human Rights in Areas Administered by Israel: United Nations Findings and Reality, by Dov Shefi, Israel Yearbook on Human Rights, Vol. 3, p. 337 (1973).

** המחבר משמש כיועץ משפטי בתחום המשפט הציבורי והבינלאומי בלשכת היועץ המשפטי למערכת הבטחון. העמדות המובעות במאמר זה הינן של המחבר ואינן מייצגות בהכרח עמדה רשמית ממשלתית.

(1) חיים כהן "זכויות אדם ב-או"מ - הלכה ומעשה" גשר - רבעון לשאלות חיי האומה בהוצאת ההנהלה הישראלית של הקונגרס היהודי העולמי (1970), עמ' 65.

כן אלא מן השפה ולחוץ, כמצוות אנשים מלומדה. במקום לשמש מטרה ויעוד, החלו זכויות-האדם לשמש אמצעי, כלי נשק, במלחמה להשגת מטרת פוליטיות. הן פשטו צורת המטרה הנשגבת העומדת בפני עצמה, ולבשו צורה של אמצעי שימושי, אשר מקומו ושעתו נקבעים על-ידי יעילותו השימושית במלחמת הגושים הבלתי-פוסקת. לא איכפת להן למדינות, זכויות-האדם מה יהא עליהן; כל אשר איכפת להן הוא שיש שטח גדול הנקרא זכויות-האדם, ובו טמונות אפשרויות רבות ועילות מכובדות לנגח את היריבים, להקניטם ולהביכם. התודעה הטהורה והתמימה של זכויות-אדם לשמן ובתורת שכאלה, אבדה ואיננה עוד: כל המשאבים קודש למלחמת הפוליטיקה."

דומה שכב' השופט חיים כהן היטיב לסכם את המצב העגום אליו נקלעה הקהילה הבינלאומית בעקבות הנסיון להפוך את ארגון האומות המאוחדות שהוא ארגון פוליטי ממדרגה ראשונה למכשיר המתיימר לחקור, לקבוע עובדות ולחרוץ משפט על התנהגותן של מדינות באופן אובייקטיבי כביכול.

ה-או"מ ורשויותיו מושפעים מטבע הדברים מהמלחמה המתמדת להשגת מטרת פוליטיות כנגד המדינה שאת מעשיה "חוקרים" בתחום זכויות האדם.

כיצד, איפוא, נקלעה מדינת ישראל למצב בו שימשה מאז שנת 1969 מטרה לחקירת רשויות של ה-או"מ בדבר התנהגותה בתחום זכויות האדם הנוגעים לתושבי השטחים המוחזקים?

2. החלטות ה-או"מ בדבר איתור דרכים חדשות לחקירת זכויות האדם

א. קבוצת העבודה שמונתה על ידי ועדת ה-או"מ לזכויות-האדם

בשנת 1966 החליטה עצרת ה-או"מ שיש למצוא דרכים חדשות באמצעותן יוכל ה-או"מ למנוע מדינות מפגיעה בזכויות-אדם⁽²⁾. בעקבות החלטה זו קיבלה הוועדה לזכויות האדם החלטה למנות קבוצה של מומחים על מנת לחקור בהאשמות בדבר עינויים של אסירים בדרום אפריקה. היה זה, ככל הנראה, התקדים הראשון בו מונה גוף של ה-או"מ לחקור האשמות כנגד מדינה בתחום זכויות-האדם. לגוף זה ניתנו סמכויות דומות לאלו של טריבונל מעין - שיפוטי לפיהן יוכל לקבוע עובדות שהבאתן לפני ה-או"מ עלולות לגרור פעולות עונשין נגד המדינה הנחקרת. יש המשיגים השגות על גישה זו של ה-או"מ בדבר אחריות המדינות כלפי ה-או"מ בתחום זה של שמירה על זכויות-האדם ועל הגבלת ריבונותן המשתמעת מגישה חדשה זו.

דומה שעיקר הביקורת הוא בהקשר שהעלה כב' השופט חיים כהן במאמרו הנ"ל. רוצה לומר: מכשיר פוליטי כמו ה-או"מ שבו קיים מצב פרלמנטרי המבוסס על גושים פוליטיים שאינם יכול להפוך את עורו ולנהל חקירות אובייקטיביות על פי פרוצדורות נאותות ומתוך שיקול של חתירה לאמת הצרופה. כאשר הרוב ב-או"מ מחליט על חקירה כנגד מדינה, העילה העיקרית לכך הינה ניגוח היריב הפוליטי.

על מה שקרה בעקבות מינויה של קבוצת המומחים הנ"ל כותב כב' השופט חיים כהן במאמרו הנ"ל לאמור:⁽³⁾

"כשענין האישום נגד דרום-אפריקה נדון בוועדת זכויות-האדם, הזמינה הוועדה את ממשלת דרום-אפריקה (שאינה מיוצגת בוועדה) להשמיע דברה ולהראות טעם למה לא תתמנה ועדת-חקירה שתחקור באישום זה. נציג ממשלת דרום-אפריקה טען לפני הוועדה, ראשית, שלא היו דברים מעולם, ושום אסיר לא עונה או הוכה וכו'; ושנית, והוא עיקר לעניננו, שלא זו בלבד שאין לוועדת זכויות-האדם כל סמכות למנות ועדת-חקירה, אלא שלא יהא גם כל טעם ותועלת במינויה, שהרי ממשלת דרום-אפריקה על כל פנים אינה חייבת לתת לחברי ועדת החקירה אשרות כניסה ולהרשות להם לחקור חקירותיהם; ואם תמצי לומר שלא יאה לה לממשלה פלונית לנעול שערי מדינתה בפני שלוחי ה-או"מ, אף היא תשיב מצדה שלא יאה לה לוועדת זכויות-האדם לפגוע בריבונותן של המדינות ולמנות חוקרים על מעשיהן. כך נתמנתה ועדת החקירה בהנחה שממשלת דרום-אפריקה לא תרשה לה להכנס ולחקור בה ובבתי-הכלא שלה; ובהחלטת ועדת זכויות-האדם הובעה משאלה מפורשת כי "ממשלת הריפובליקה של דרום-אפריקה תשתף פעולה עם קבוצת-הפעולה של המומחים ותספק לה כל ההקלות הדרושות למלוי תפקידיה בתוך דרום-אפריקה". אין צריך לומר שמשאלה זו נפלה על אזניים אטומות.

ועדת החקירה נתמנתה על-פי ההחלטה, ועשתה חקירותיה מחוץ לגבולות דרום-אפריקה. היא גבתה עדויות רבות, בכתב ובעל-פה - לאחר ששיגרה בארצות שונות הזמנה לכל מי שיוודע או ראה או שמע, לבוא לפני הוועדה ולהעיד או לשלוח לה תצהירו בכתב. נמצאו אסירים דרום-אפריקאיים לשעבר שנמלטו או שוחררו בינתיים ועברו לארצות אחרות; היו רופאים ואנשי כמורה ועורכי-דין דרום-אפריקאיים שעזבו בינתיים את הארץ ויכלו להעיד על אשר עיניהם ראו; והיו - כמובן - גם מדינות עוינות ושליחיהן לרוב שהציפו את הוועדה בחומר האשמה. אין מעניננו לקבוע מה משקל יש לייחס לממצאים שנקבעו על-פי ראיות שכאלה; דיינו לומר שמבחינה חקירתית-מקצועית לא היתה זאת "חקירה" כלל, כי אם, לכל היותר מעין תחליף-חקירה: במקום חקירה של ממש שנמנעה מהם לערוך, ערכו לפחות אותה "חקירה" חלקית ומקוטעת שניתן להם לערכה."

תקרים ראשון זה הביא בעקבותיו לידי מינוי ועדת חקירה נוספת בדמות של קבוצת עבודה מיוחדת שנתכוננה אף היא על פי החלטות הוועדה לזכויות-האדם של ה-או"מ⁽⁴⁾. בסעיף 4 של החלטה זו הוחלט על הקמת קבוצת מומחים לשם ביצוע התפקידים הבאים:

- (1) לחקור בהאשמות שהועלו כנגד שלטונות ישראל על שביחסם אל תושבי השטחים המוחזקים "הפרו את הוראות אמנת ג'נבה הרביעית משנת 1949 הדנה בהגנת אזרחים בימי מלחמה";
- (2) לקבל מסמכים ולשמוע עדויות ולנקוט לשם כך בכל פרוצדורה כפי שתמצא לנכון;
- (3) להגיש דוח לוועדה לזכויות האדם במושבה ה-26⁽⁵⁾.

(3) שם, בעמ' 79.

(4) החלטה מס' 6 (XXV) של הוועדה לזכויות האדם מ-4 במרץ 1969.

(5) מסמך המועצה הכלכלית והסוציאלית E/CN/4/1016 (1970) עמ' 4.

קבוצת העבודה המיוחדת של המומחים הורכבה מהמומחים הבאים: -

- (1) מר אברהם אמבויה, נציג סנגל ל-או"מ, יושב ראש.
- (2) מר פליקס ארמקורה, פרופסור למשפט צבורי באוניברסיטת וינה, אוסטריה.
- (3) מר ברנימיר יאנקוביץ, פרופסור למשפט בינלאומי באוניברסיטת בלגרד, יוגוסלביה.
- (4) מר נגונורה נ. יאה, מזכיר ראשון במשלחת הורו ל-או"מ.
- (5) מר לווי מרשנד סטנט, פרופסור למשפט בינלאומי וציר במשלחת פרו ל-או"מ.
- (6) מר וולדו אמרסון וולדרון - רמסיי, עורך דין וכלכלן, יועץ למשלחת טנזניה ל-או"מ.

קבוצת העבודה המיוחדת של המומחים פנתה לנציגי ירדן, ישראל, לבנון, סוריה וקע"מ והיפנתה תשומת לבן לדבר הקמתה והמשימות שנועדו לה. קבוצת העבודה ביקשה ממדינות אלה כי ישתפו פעולה וכי ימציאו לה מידע בכתב לרבות כתובות של עדים. נציגי כל מדינות ערב ענו כחיוב, אך נציג ישראל הביע התנגדותו לפעולת הקבוצה אשר בכינונה היה, לדבריו, משום צעד אנטי ישראלי ובלתי מאוזן. כן הוסברו מניעי ישראל לאי שיתוף הפעולה עם קבוצת העבודה גם בכך שלא הוטל עליה, למרות בקשת ישראל, לחקור גם את מצב יהודי ערב⁽⁶⁾ עיון ברשימת חברי קבוצת העבודה ובמדינותיהם מעלה מיד גם את שאלת האוביקטיביות של קבוצה זו.

ועדת החקירה המיוחדת שנתכוננה עפ"י החלטת העצרת הכללית

ב.

- (1) במקביל להחלטות שנתקבלו בוועדה לזכויות האדם החליטה העצרת הכללית ה-23 ביום 19 בדצמבר 1968, בישיבתה ה-1748, בהחלטה מס' 2443, לכוון ועדת חקירה מיוחדת המורכבת משלשה חברים לשם חקירת התנהגות שלטונות ישראל ביחס לזכויות האדם של אוכלוסית השטחים המוחזקים. החלטה זו נתקבלה ברוב של 61 קולות נגד 23 קולות ו-36 נמנעים. בין הנמנעים היו ארגנטינה, אוסטריה, בלגיה, ברזיל, קנדה, הארצות הסקנדינביות, צרפת, איטליה ואנגליה. בין המצביעים נגד היו אוסטרליה, בוליביה, ארצות הברית, חלק ממדינות דרום אמריקה, 6 מדינות אפריקניות וישראל. העצרת הכללית ביקשה מנשיאה למנות את הוועדה ואף ביקשה מממשלת ישראל לשתף פעולה עם ועדה זו ולסייע לה במילוי תפקידה. העצרת הטילה על הוועדה הנ"ל לדווח למזכיר הכללי בהקדם האפשרי על ממצאיה. המזכיר הכללי נתבקש לסייע לוועדה בכל האמצעים הנחוצים כדי שתוכל לבצע את משימתה⁽⁷⁾.

- (2) נשיא העצרת הכללית ה-23 (נציג גואטמלה) נפטר סמוך לאחר קבלת ההחלטה מס' 2443 ב-17 באפריל 1969, לפני שהספיק למנות את ועדת החקירה המיוחדת. עקב כך נוצרה בעיה משפטית הנובעת מהעדר גוף המוסמך למנות את ועדת החקירה הנ"ל, בהתאם להחלטת העצרת 2443. הוראות הנוהל של העצרת הכללית לא כללו כל הוראה שיהיה בה כדי לפתור את הסבך המשפטי שנוצר. כדי לפתור את הקושי ולהוציא לפועל את החלטת העצרת הכללית האמורה פנה המזכיר הכללי של ה-או"מ

(6) שם, בעמ' 6.

(7) מסמך העצרת הכללית של האו"מ A/8089 (1970) עמ' 8, סעיף I.

באגרת לכל המדינות החברות וציין כי בנסיבות שנוצרו נראה לו כי על מנת לבצע את החלטת העצרת הכללית ניתן לנקוט באחת משתי הדרכים המעשיות הבאות: -

(א) לכנס מושב מיוחד של העצרת הכללית על מנת שתחליט על שיטה אחרת למינוי ועדת החקירה המיוחדת.

(ב) (1) למצוא נוהל אשר יאפשר להסמיך אחד מסגני נשיא העצרת הכללית למנות את ועדת החקירה המיוחדת.

(2) לחלופין, לקבל מידע מממשלת גואטמלה מי יהיה ראש משלחת לעצרת ה-24 של ה-או"מ על מנת לבקש ממנו ליטול על עצמו את התפקיד של מינוי ועדת החקירה המיוחדת.

(3) רובן המכריע של המדינות העדיף כי ועדת החקירה המיוחדת תמונה ע"י אחד מסגני נשיא העצרת. בפגישת סגני נשיא העצרת ה-23 שנערכה ביום 23 בינואר 1969 הוטל על ראש משלחתה של פרו ל-או"מ, ד"ר לואיס אלבארדו, למנות את חברי ועדת החקירה המיוחדת⁽⁸⁾.

כתוצאה מכך, ביום 12 בספטמבר 1969 מונתה ועדת החקירה בהרכב: נציגי המדינות ציילון, סומאליה ויוגוסלביה - שלש מדינות אשר אינן מקיימות יחסים דיפלומטיים עם מדינת ישראל בשל אוריינטציה פרו ערבית ועויינות לישראל ואחת מהן (סומאליה) אף הרחיקה לכת וטענה בעבר שהיא במצב לוחמה עם מדינת ישראל. ב-אפריל 1974 הודיעה סומאליה על החלטתה להתפטר מחברות בוועדה ונשיא העצרת הכללית ה-28 החליט למנות במקומה אח סנגל. גם מדינה זו, כידוע, ניתקה בשנת 1973 את יחסיה הדיפלומטיים עם ישראל.

(4) ממשלת ישראל התנגדה לפרוצדורה שהוצעה על ידי מזכיר ה-או"מ, כדי לצאת מהסבך המשפטי האמור של מינוי ועדת החקירה המיוחדת ובתזכיר מיום 19 ביוני 1969 ציינה, כי המזכיר הכללי של ה-או"מ ומזכירות ה-או"מ אינם מוסמכים לזמן פגישה של פורום של "סגני נשיא העצרת" ואין כל סמכות לפעול על פי החלטה או המלצה של פורום בלתי מוכר כזה⁽⁹⁾.

(5) המזכיר הכללי של ה-או"מ הודיע לממשלת ישראל ב-12 בנובמבר 1970 על דבר הקמת הוועדה וביקש ממנה לשתף פעולה עם הוועדה. נציג ישראל ב-או"מ הודיע למזכיר הכללי, ביום 6 בינואר 1970, כי ממשלת ישראל לא תשתף פעולה עם הוועדה, וזאת לאור מספר טעמים: ראשית, משום שזו מונתה בפרוצדורה בלתי חוקית. שנית, משום הרכבה העויין את מדינת ישראל ובעל דיעה קדומה - ושלישית משום שממשלת ישראל תובעת כי ועדה זו תחקור גם את מצבם של היהודים הנמצאים במדינות ערב⁽¹⁰⁾.

(8) מסמך העצרת הכללית של ה-או"מ - A/8089 (1970) נספח מס' 2.

(9) מסמך העצרת הכללית של ה-או"מ - A/7495 (1970) נספח מס' 3.

(10) ראה מסמך העצרת הכללית של ה-או"מ - A/8089 (1970) בעמ' 12.

6 גם ועדה זו כמו קבוצת העבודה של המומחים שמונתה על ידי הוועדה לזכויות-האדם של ה-או"ם וכמו קבוצת העבודה שמונתה לחקור האשמות נגד דרום-אפריקה ערכה חקירותיה מחוץ לגבולות "המדינה הנאשמת". היא ביקרה בארצות השכנות לישראל ונבתה ראיות מעדים שגורשו מהשטחים או נמלטו מהם לאחר שבצעו מעשי חבלה ופיגוע. היא שמעה נציגי הממשלות של המדינות הערביות שהביאו לפניה את "האשמותיהם" על פי השמועה. בשנים האחרונות ביססה הוועדה את עיקר "ממצאיה" "בהסתמכה" על העתונות הישראלית. עם זאת מעולם לא לקחה הוועדה לתשומת ליבה שום פרסום שתיאר את מצב אוכלוסית השטחים באורח חיובי. במשך כל השנים נהגה הוועדה כאילו מונתה רק על מנת לחקור האשמות בדבר הפרות של זכויות-אדם ולא מעשים ונוהגים של הממשל הישראלי באורח כללי כלפי האוכלוסיה. בזאת נתנה פירוש מגמתי מוטעה לכתב המינוי שניתן לה. במשך שמונה שנים הגישה ועדת ה-או"ם לחקירת נוהגי ישראל הנוגעים לזכויות האדם של אוכלוסית השטחים דוחות שנתיים⁽¹¹⁾, אשר בכולם דברי בלע ושיקוצים וכן מסקנות שכולן בתחום שהוגדר על ידה כהפרת זכויות-האדם.

7 הדוח הראשון של הוועדה הוגש למזכיר הכללי של ה-או"ם ביום 26 באוקטובר 1970⁽¹²⁾. דוח זה הופץ בין כל חברי העצרת הכללית ה-25 של ה-או"ם. בעקבות דוח זה נתקבלה החלטה בעצרת הנ"ל המגנה את התנהגותם של שלטונות ישראל בשטחים ונתקבלה גם הצעת ועדת החקירה המיוחדת להטיל עליה כמידת הצורך לחזור לשם כך למזרח התיכון⁽¹³⁾.

8 תופעה זו חזרה על עצמה בעצרת הכללית מדי שנה ועד כה, כאמור, הוגשו לעצרת הכללית על ידי הוועדה שמונה דוחות ששימשו בסיס להחלטות גינוי נגד ישראל. בשום דוח של הוועדה לא נאמרה מילה טובה אחת על מעשי הממשל הישראלי כלפי תושבי השטחים. זאת ועוד: הוועדה הגיעה לדרגת שכנוע עצמי שעל פי כתב המינוי שקיבלה מוטל עליה לחקור רק האשמות בדבר הפרת זכויות-האדם במקום לתת תיאור אובייקטיבי כללי על מצב זכויות האדם בשטחים. בחודש מרץ 1978 הגדילה ועדת החקירה לעשות: היא העזה למסור לפרסום בישראל בעתון "מעריב" מודעה שפורסמה פעמיים ובה קריאה לצבור בישראל לבוא ולהעיד על מידע הקשור בנוהגים המהווים פגיעה בזכויות האדם של אוכלוסית השטחים. לאחר שפורסמו שתי המודעות בתאריכים 20.3.78 ו-22.3.78 פורסם על ידי כותב שורות אלה מאמר בעתון "מעריב" בשם "ועדה של ה-או"ם העוסקת בגניבת דעת"⁽¹⁴⁾.

U. N. Doc. A/8089 (1970) (11)

U. N. Doc. A/8389 (1971)

U. N. Doc. A/8828 (1972)

U. N. Doc. A/9148 (1973)

U. N. Doc. A/9817 (1974)

U. N. Doc. A/10272 (1975)

U. N. Doc. A/31/218 (1976)

U. N. Doc. A/32/284 (1977)

U. N. Doc. A/8089 (1970) (12)

שם, בעמ' 65, סעיף 156. (13)

"מעריב", עמ' 5 מיום 27.3.78 - נוסח המאמר ראה בנספח. (14)

ראייה נוספת לגישתה העויינת והחד-צדדית של ועדת החקירה המיוחדת ניתן למצוא בנספח שצורף לדוח משנת 1976⁽¹⁵⁾. בנספח זה הכולל רשימה ביבליוגרפית של ספרות ומסמכים עליהם הסתמכה הוועדה נחשפת שוב העובדה שרוב החומר שהגיע לידיה הינו חומר של שונאי ישראל מושבעים. המקורות הישראליים המובאים ברשימה הם דלים ואילו רצתה בכך יכלה הוועדה, למרות שאין מדינת ישראל משתפת פעולה עימה, להזקק לחומר גלוי רב שפורסם על הנעשה בשטחים בכל תחומי החיים, אך נאמנה לדרכה אין הוועדה מוכנה להזקק לשום חומר היכול להצביע על הישג חיובי של תושבי השטחים תחת השלטון הישראלי.

יצוין עוד שהן בסרי לנקה והן ביוגוסלביה אשר נציגיהם חברים בוועדת החקירה קיימת חופעה מתמדת של הפרת זכויות אדם ואף עובדה זו פוסלת לכאורה שתי מדינות אלה מלשמש בוחרן ושופט אוביקטיבי של התנהגות מדינה כלשהי בתחום זה.

3. הנשאים העיקריים בהם דנה ועדת החקירה המיוחדת של ה-או"מ בין 1970 ל-1977

ניתן לסווג את "האשמות" העיקריות שוועדת החקירה המיוחדת של ה-או"מ דנה בהן לפי הפירוט שלהלן:

- א. תקפן של תקנות ההגנה (שעה חירום), 1945⁽¹⁶⁾.
- ב. מניעת חזרה לשטחים מתושבים שנטשו עקב המלחמה⁽¹⁷⁾.
- ג. צוי גירוש⁽¹⁸⁾.
- ד. הריסת מבנים⁽¹⁹⁾.
- ה. ענישה קיבוצית וסביבתית⁽²⁰⁾.
- ו. מעצר מינהלי ועוצר⁽²¹⁾.
- ז. מעצרים המוניים⁽²²⁾.
- ח. מעצר ממושך לפני משפט⁽²³⁾.
- ט. חנאי כליאה ומאסר⁽²⁴⁾.
- י. עינויי אסירים ועצירים⁽²⁵⁾.

-
- 15) U. N. Doc. A/31/218 Annex I (1976) p. 8.
  - 16) U. N. Doc. A/8089, paragraphs 57-60 (1970).
  - 17) U. N. Doc. A/8089, paragraphs 61-70 (1970), U. N. Doc. A/8389 Add. 1, paragraphs 17-22 (1971), U. N. Doc. A/8828, paragraphs 57-61 (1972).
  - 18) U. N. Doc. A/8089, paragraphs 75-77 (1970), U. N. Doc. A/8389, paragraphs 44-51 (1971), U. N. Doc. A/8828, paragraphs 39-45, 51, 56 (1972), U. N. Doc. A/9817, paragraphs 125-129 (1974).
  - 19) U. N. Doc. A/8089, paragraphs 123-131 (1970), U. N. Doc. A/8389, paragraphs 52-58 (1971).
  - 20) U. N. Doc. A/8089, paragraphs 71-74 (1970).
  - 21) U. N. Doc. A/8389, paragraph 68 (1971), U. N. Doc. A/9817, paragraphs 118-124 (1974), U. N. Doc. A/31/218, paragraphs 88-92 (1976).
  - 22) U. N. Doc. A/9817, paragraphs 81-107 (1974).
  - 23) U. N. Doc. A/9148, paragraph 92 (1975).
  - 24) U. N. Doc. A/9148, paragraphs 93-94 (1973), U. N. Doc. A/9817, paragraphs 108-117 (1974), U. N. Doc. A/31/218, paragraphs 107-136 (1976), U. N. Doc. A/32/284, paragraphs 227-241 (1977).
  - 25) U. N. Doc. A/8089, paragraphs 78-111 (1970), U. N. Doc. A/8389, paragraphs 59-67, (1971), U. N. Doc. A/8389 Add. 1, paragraphs 23-30 (1971), U. N. Doc. A/8828, paragraphs 62-53 (1972), U. N. Doc. A/9148, paragraphs 88-94 (1973), U. N. Doc. A/10272, paragraphs 163-166 (1975), U. N. Doc. A/31/218, paragraphs 76-136 (1976), U. N. Doc. A/32/284, paragraphs 227-241 (1977).

- יא. עינויי אזרחים⁽²⁶⁾.
- יב. סיפוח והתנחלויות⁽²⁷⁾.
- יג. הפקעת רכוש⁽²⁸⁾.
- יד. ביזה⁽²⁹⁾.
- טו. ניצול משאבי השטחים המוחזקים⁽³⁰⁾.
- טז. התערבות בחיי הדת⁽³¹⁾.
- יז. הערות לגבי שיטת המשפט⁽³²⁾.
- יח. הריסת קונייטרה⁽³³⁾.
- יט. הכיבוש הממושך עצמו כהפרת זכויות אדם⁽³⁴⁾.

אין אנו מהיימרים, במסגרת מסמך זה, לדון בכל "הממצאים והמסקנות" של רשויות ה-או"מ אלא לבחון את הרקע למינוי ואת דרך עבודתן של ועדת החקירה של ה-או"מ ושל קבוצת העבודה המיוחדת. ננסה לעמוד על מידת האמינות ועל האספקטים המשפטיים של ה-דוחות שהוגשו על ידן על ידי כך שנעמוד, בנושאים מסויימים, על ההבדל בין "הממצאים והמסקנות" של הרשויות הנ"ל ובין הפרקטיקה הנהוגה למעשה על ידי שלטונות ישראל כלפי אוכלוסית השטחים.

-
- 26) U. N. Doc. A/8089, paragraphs 111-122 (1970), U. N. Doc. A/31/218, paragraphs 342-352 (1976), U. N. Doc. A/32/284, paragraphs 87-226 (1977).
  - 27) U. N. Doc. A/8389, paragraphs 44-48 (1971), U. N. Doc. A/8389 Add. 1, paragraphs 11-16 (1971), U. N. Doc. A/8828, paragraphs 26-38 (1972), U. N. Doc. A/9148, paragraphs 40-87 (1973), U. N. Doc. A/9817, paragraphs 37-64 (1974), U. N. Doc. A/10272, paragraphs 30-102 (1975), U. N. Doc. A/31/218, paragraphs 25-75 (1976), U. N. Doc. A/32/284, paragraphs 82-86 (1977).
  - 28) U. N. Doc. A/8089, paragraphs 123-131 (1970), U. N. Doc. A/8828, paragraphs 39-45 (1972), U. N. Doc. A/9148, paragraphs 16-20, 79-87. (1973).
  - 29) U. N. Doc. A/8089, paragraphs 132-134 (1970).
  - 30) U. N. Doc. A/9148, paragraphs 100-106 (1973), U. N. Doc. A/9817, paragraphs 130-133 (1974).
  - 31) U. N. Doc. A/9148, paragraphs 107-123 (1973), U. N. Doc. A/10272, paragraphs 160-162 (1975).
  - 32) U. N. Doc. A/8089, paragraphs 142-144 (1970), U. N. Doc. A/31/218, paragraphs 76-136 (1976).
  - 33) U. N. Doc. A/9817, paragraphs 134-158 (1974), U. N. Doc. A/10272, paragraphs 167-171 (1975), U. N. Doc. A/31/218, paragraphs 316-320 (1976), U. N. Doc. A/32/284, paragraphs 242-244 (1977).
  - 34) U. N. Doc. A/10272, paragraphs 103-136 (1975), U. N. Doc. A/31/218, paragraphs 137-315, 353-361 (1976).

הצלב האדום וועדת החקירה המיוחדת

.4

לפני שנדון בממצאי רשויות ה-או"מ ראוי לעמוד תחילה על יחסו של הצלב האדום אל ועדת החקירה המיוחדת של ה-או"מ כאשר זו החלה לפעול.

לשאלה זו של בחינת היחס של הצלב האדום לוועדת החקירה של ה-או"מ נודעת חשיבות, שכן ארגון הצלב האדום שנוסד בשוויץ במחצית השניה של המאה ה-19 מהווה בית היוצר לנורמות ההתנהגות שהוחלו על מדינות ועל אנשי הכוחות המזוינים בזמן מלחמה ובשטחי כבוש. זאת ועוד: הצלב האדום חרט על דגלו את העקרון של הגשת סעד לקרבנות המלחמה מתוך אי משוא פנים וללא כל קשר להיבטים הפוליטיים של כל סכסוך. אמת נכון הדבר שהמצב הפרלמנטרי הבינלאומי והתגבשות הגושים הפוליטיים בעולם משפיעים גם על החלטות המתקבלות בוועדות בינלאומיות של הצלב האדום וגם על הדרך בה מתארים ה-דוחות השנתיים של הצלב האדום את הנעשה בשטחים המוחזקים על ידי ישראל, אף על פי כן בתקופה הראשונה לאחזתנו בשטחים טרם הושפעה התנהגות הצלב האדום באופן ניכר מהמצב הפרלמנטרי האמור.

בין העדים הרבים שהופיעו לפני ועדת החקירה המיוחדת בשנת עבודתה הראשונה (1970) היה גם אחד מראשי הוועדה הבינלאומית של הצלב האדום הבינלאומי ומטובי משפטניה, מר קלוד פיו. בהופעתו לפני ועדת החקירה, ביום 2 מאי 1970, קבל מר פיו בפניה על כך שדבריים שפורסמו בהודעה לעתונות מס' 513 מיום 1 מאי 1970, בקשר לעדות קודמת שמסר ב-30 באפריל 1970 לא היו מ ד ו י י ק י ם ולא שיקפו נאמנה את נוסח עדותו ומשמעותה. מר פיו עמד בעדותו על מספר אי דיוקים שנכללו בהודעה לעתונות לגבי עדותו. לדוגמא: מר פיו ציין כי כאשר העיד על ביקורי עצירים ועל בעיות של מתורגמנים היו דבריו כ ל ל י י ם ולא ה ת י י ח ס ו ב מ י ו ח ד ל י ש ר א ל. מר פיו גם ציין שההודעה לעתונות לגבי עדותו היתה ב ל ת י מ ד ו י י ק ת בכך שצויין בה שביקורי הנציגים של הצלב האדום במתקני כליאה היו בנוכחות עדים. מר פיו הביע תרעומת בפני ועדת החקירה והוסיף כי לא התיעצו עמו לגבי נוסח ההודעה לעתונות. מר פיו אילץ את הוועדה לתקן מספר אי דיוקים בעדותו, ובכך להקהות את הרושם האנטי ישראלי שנבע מאי דיוקים אלה⁽³⁵⁾.

ב-דוח השני שהוגש ע"י ועדת החקירה המיוחדת מיום 5 באוקטובר 1971⁽³⁶⁾ בלט חוסר רצון מופגן מצד הוועדה הבינלאומית של הצלב האדום לשתף פעולה עם ועדת החקירה המיוחדת. דבר זה בא לידי ביטוי בהתכתבות הענפה והעקרה בין ועדת החקירה ל-צל"א למרות שוועדת החקירה הסבירה מספר פעמים שהיא פועלת בענין זה מכח החלטת העצרת מס' 2727 וכי הוועדה זקוקה לאינפורמציה כדי לחזק עדויות שנמסרו לה⁽³⁷⁾.

(35) ראה "הודעה לעתונות" מטעם ועדת החקירה מס' 515 מ-4 במאי 1970.

(36) מסמך העצרת הכללית (1971) A/8389.

(37) מסמך העצרת הכללית (1971) A/8389. עמ' 4.

כל שהצלב האדום היה מוכן להסכים לו הצטמצם "לחילופי השקפות בלתי רשמיים" ולא למסירת מידע, דבר שהוועדה דחתה אותו מכל וכל. גורלם של נסיונות נוספים מצד ועדת החקירה להשגת שיתוף פעולה עם הצלב האדום לקראת הגשת ה-דוח השלישי מיום 9 אוקטובר 1972 היה זהה⁽³⁸⁾. דומה שבכך ביקש הצלב האדום לשמור על עקרון אי התלות שלו למען יוכל להמשיך ולפעול לטובת קרבנות המלחמה באיזור כפי שארגון זה מצווה לעשות על פי חוקתו ועקרונותיו.

5. תקפן של תקנות ההגנה (שעת חירום), 1945⁽³⁹⁾

א. ועדת החקירה המיוחדת עסקה בנושא זה בעמוד 30 ל-דוח הראשון שהוגש על ידה⁽⁴⁰⁾. כן נדון נושא זה בנספח 5 ל-דוח ועדת החקירה המיוחדת⁽⁴¹⁾. ועדת החקירה המיוחדת מציינת תוך ביקורת שממשלת ישראל נוהגת בשורה של פעולות קיצוניות בשטחים המוחזקים בהסתמך על התקנות הנ"ל, בהוסיפה שעד כמה שהדבר נוגע לגדה המערבית הרי שעמדת ממשלת ירדן היא שהתקנות הנ"ל אינן בתוקף וזאת לאור מספר נימוקים שיפורטו להלן. יודגש כי לשאלת תוקפן של התקנות הנ"ל כחלק מהדין המקומי חשיבות רבה, הואיל ועל פי תקנות אלה נוקט הממשל הצבאי הישראלי במספר פעולות אשר זכו לביקורת⁽⁴²⁾. לפני שנדון בנימוקי ממשלת ירדן לפיהם התקנות הנ"ל אינן בתוקף, נסקור בקצרה את מקורן והרקע לחקיקתן בארץ ישראל שכללה בשנת 1945 הן את מה שידוע כיום כמדינת ישראל, יהודה ושומרון וחבל עזה:

- (1) תקנות ההגנה (שעת חירום) הותקנו בשנת 1945 מיד עם סיום מלחמת העולם השנייה ע"י ממשלת המנדט הבריטי באמצעות הנציב העליון, מכוח סמכותו לפי סעיף 6 לדבר המלך במועצה על ארץ ישראל (הגנה) 1937, כדי להבטיח את בטחון הצבור, ההגנה על ארץ ישראל, השלטת הסדר הציבורי ודיכוי התקוממות, מרד ופרעות, וכדי לקיים את האספקה והשרותים החיוניים לציבור.
- (2) דבר המלך במועצה האמור מעניק סמכות מפורטת לקבוע בתקנות הוראות בדבר מעצר מנהלי, בדבר הפקעת נכסים, ביצוע עבודות בקרקע, לרבות הריסה, בדבר התרת כניסה לכל בית ועריכת חיפוש בו ובדבר כינון בתי משפט צבאיים המוסמכים לשפוט אזרחים העוברים על התקנות והוראות כיוצא באלה.

(38) מסמך העצרת הכללית A/8828 (1972), עמ' 13.

(39) פורסמו בעתון הרשמי של ממשלת המנדט מס' 1442 מיום 27.9.1945, תקנות אלה נכנסו לתוקף ב-1945 בפלשתינה והן מהוות חוק בישראל, באזור רצועת עזה ובאזור יהודה ושומרון.

(40) מסמך העצרת הכללית של האו"ם A/8089 (1970).

(41) נספח 5 ל-דוח ועדת החקירה המיוחדת כולל תשובות מפורטות של ממשלות סוריה, ירדן ו-קע"מ לשאלות שהוצגו להן.

(42) הכוונה בעיקר לפיצוץ מבנים לפי תקנה (1)119 לתקנות הנ"ל ולגירושים לפי תקנה (1)112 לתקנות הנ"ל.

(3) כדי להמחיש את הייחוד שבתקנות אלה, לעומת חוקים אחרים, מן הראוי להצביע על הוראות שהן בבחינת הוראות מיוחדות המקנות סמכויות משפטיות ומינהליות רחבות לגורמי בטחון:

(א) הקמת מערכת שיפוט צבאית המוסמכת לשפוט אזרחים.

(ב) לפי תקנה 58 צ פ ו י ע ו נ ש מ ו ת על עבירה של שמוש בנשק או בחומר נפץ, על עבירה של נשיאת נשק או חומר נפץ ללא היתר, או על עבירה של השתייכות לקבוצה אשר אחד או יותר מחבריה בצע עבירה כנ"ל. ההוראה בדבר עונש המוות נשארה בתוקף למרות העובדה שבשנת 1954 בטלה הכנסת את עונש המוות על רצח. בשניים או שלושה מקרים הטיל בית המשפט הצבאי עונש מוות לפי תקנה 58, אך עונש זה הומר בכל אותם המקרים במאסר עולם ע"י ערכאת הערעור.

(ג) סמכות מעצר וחיפושים נתונה, בנוסף לשוטר, גם לחייל (תקנות 72, 75, 76).

(ד) החלק השמיני של התקנות (תקנות 86-100) משמש הבסיס המשפטי לקיום הצנזורה.

(ה) סמכות מפקד צבאי לצוות על הגבלת תנועותיו של אדם ועל תעסוקתו, על פיקוח משטרה לגבי מקום מגוריו, וכן סמכות לצוות על מעצר מנהלי לתקופה בלתי מוגבלת (תקנות 109-111).

(ו) סמכות הנציב העליון לצוות על גירושו של אדם מן הארץ וכן על מניעת כניסתו של אדם לארץ (תקנה 112).

(ז) סמכות מפקד צבאי לצוות על החרמת רכוש כשקיים יסוד לחשד שמאותו רכוש נורתה אש: וכן סמכות להרוס ולפוצץ רכוש זה (תקנה 119).

(ח) סמכות מפקד צבאי לצוות על עוצר (תקנה 124).

(ט) סמכות מפקד צבאי לצוות על סגירת כל איזור: הכניסה לאיזור סגור והיציאה ממנו רק על פי רשיון.

(י) סמכות מפקד צבאי לצוות על פתיחת בתי עסק שנסגרו כתוצאה משביתה מאורגנת, ועל סגירתם של בתי עסק (תקנה 129).

ב. להלן הנימוקים העיקריים של ממשלת ירדן לפיהם התקנות הנ"ל אינן בתוקף⁽⁴³⁾:

(1) התקנות בוטלו ע"י ממשלת ירדן עם החלת תקנות ההגנה הירדניות משנת 1935 על הגדה המערבית ביום 16 במאי 1948.

(2) למדינת ישראל, כמעצמה כובשת, אין זכות להפעיל דין מסוג התקנות הנ"ל.

ג. אשר לטענה הראשונה וטענות אחרות בדבר אי תקפן של תקנות ההגנה (שעת-חירום),
1945, הרי: -

- (1) ב-13 במאי 1948, יומיים לפני תום המנדט הבריטי על א"י, ניתן בעבר הירדן חוק שנקרא "תוספת לחוק ההגנה על עבר-הירדן, 1935". החוק קבע, כי הוראות חוק ההגנה על עבר הירדן, וכל תקנות שהותקנו או יותקנו על פיו, יחולו על כל ארץ ומקום שבהם נמצא הצבא הערבי הירדני או שבהם מופקד הוא על שמירת הבטחון והסדר. החוק הוסיף וקבע, כי הסמכויות שניתנו לראש הממשלה בחוק על עבר הירדן יופעלו ע"י מי שיתמנה לכך על ידו, וכי כל זכות יתר או חסינות שניתנו לכוחות הבריטיים או לפקידי המנדט בחוק ההגנה על עבר הירדן, או בתקנות שהותקנו על-פיו, יהיו בטלים. החוק נכנס לתוקפו ב-16 במאי 1948, הוא יום פרסומו בעתון הרשמי, וב-19 במאי נתמנה הגנרל איברהים פחה האשם כמושל צבאי כללי על כל השטחים שחיו אז בידי צבא ירדן.
- ב-24 במאי 1948 פרסם הגנרל האשם "הודעה מס' 1" - שבה הכריז על דבר מינויו כאמור, ובו ביום פרסם "הודעה מס' 2" בה קבע, כי "כל החוקים והתקנות שהיו בתוקף בפלשתינה בעת סיום המנדט, ביום 15 במאי 1948, יעמדו בתוקפם בכל האיזורים שבהם נמצא הצבא הערבי הירדני, או שבהם ממונה הוא על שמירת הבטחון הערבי הירדני, למעט אלה הסותרים הוראה מהוראות חוק ההגנה על עבר הירדן משנת 1935 או תקנות וצווים שהוצאו על פיו".
- ב-1 בדצמבר 1949 פרסם ונכנס לתוקף החוק לתיקון סדרי המינהל בפלשתינה, שקבע כי "כל החוקים והתקנות והצווים שניתנו מכוחם, שעמדו בתקפם בתום המנדט על פלשתינה, יעמדו בתוקפם עד שיבוטלו או יתוקנו". והוסיף כי "כל החוקים, התקנות, הצווים ושאר דברי חקיקה שניתנו ע"י המלך, ע"י המושל הצבאי או ע"י המושל המינהלי הכללי, יראו אותם כאילו היו ועודם תקפים".
- ב-16 בספטמבר 1950 פרסם ונכנס לתוקף חוק "בדבר החוקים והתקנות הנוהגים בשתי גדות הממלכה הירדנית ההאשמית", שקבע כי יעמדו בתוקפם החוקים והתקנות הנוהגים בכל אחת משתי הגדות, עד אשר יצאו, בהסכמת מועצת האומה ובאישור הוד מלכותו חוקים מאוחדים, כוללים, בשתי הגדות".
- ביום כ"ח באייר תשכ"ז (7 ביוני 1967) פרסם האלוף הרצוג, מפקד כוחות צה"ל באיזור יהודה ושומרון מנשר שקבע כי "המשפט שהיה קיים באיזור באותו יום יעמוד בתוקפו, עד כמה שאין בו משום סתירה למנשר זה או לכל מנשר או צו שיינתנו על ידי, ובשינויים הנובעים מכינונו של שלטון צבא הגנה לישראל באיזור".
- (2) אט אט החלה עולה טענה, מפיהם של עורכי דין מקומיים באיזור יהודה ושומרון, כי אותן התקנות העוסקות בהחזקת נשק וחמרי נפץ אינן בתוקף באיזור זה הואיל ובוטלו מכללא בחוק כלי היריה והתחמושת ובחוק חומרי הנפץ, שכל אחד מהם הכריז, כי הוא מבטל "כל חיקוק ירדני או פלשתינאי אחר שהיה בתוקף לפני חילתו של חוק זה, במידה שיש באותם חיקוקים משום סתירה להוראות חוק זה". הטענה לא היתה מן הנכבדות, הן בשל כך שלא היו סתירות מהותיות בין החיקוקים דגן לתקנות הנ"ל והן בשל הכלל כי תחיקת שעת חירום איננה מתבטלת מכללא ע"י חיקוקים מאוחרים יותר, להבדיל מתחיקה שאיננה בגדר תחיקת שעת חירום. עקרון זה אומץ גם ע"י הצו בדבר פרשנות שפורסם באיזור יהודה ושומרון⁽⁴⁴⁾.
- ראה קובץ המנשרים, הצווים וההודעות של מפקדת איזור יהודה ושומרון, עמ' 272.

(3) הטענה שהתקנות בוטלו מכללא ע"י חוקים ירדניים לא נשמעה עוד, אבל השימוש בתקנות לצורך צעדים אדמיניסטרטיביים הזמין טענה נוספת: הודעתה השניה של הגנרל האשם, זו שקבעה את המשכיות המשפט ממערב לירדן. היא היא שביטלה את תקנות ההגנה המנדטוריות. אולם: -

(א) אין סתירה בין הוראות חוק ההגנה על עבר הירדן ותקנותיו לבין תקנות ההגנה (שעת חירום) 1945, ומטעם זה בלבד אין בהודעתו של הגנרל האשם כדי לבטל אותן תקנות.

(ב) תקנות ההגנה (שעת חירום), 1945 מעולם לא בוטלו מפורשות ותוך אזכור שמן, ובהיותן תחיקת שעת חירום אין הן ניתנות לביטול מכללא⁽⁴⁵⁾. בעתירה למתן צו על תנאי שהוגשה בשנת 1952 על ידי אבו עמארה נגד בי"ד צבאי תיכון יפו⁽⁴⁶⁾ טען המבקש שתקנה 59 לתקנות ההגנה לפיה הובא לדין, אשר אוסרת החזקת נשק וקובעת עונש מוות למחזיק, בוטלה מכללא על פי חוק כלי ירייה תש"ט-1949. ביהמ"ש קבע כי חוק כלי ירייה אינו מבטל מכללא את תקנה 59 לתקנות הנ"ל.

(4) אשר לטענה השניה, הרי מרגע שנדחת הטענה שהתקנות הנ"ל בוטלו והן ממשיכות להיות חלק מהדין המקומי, מותר לממשל הצבאי הישראלי להסתמך עליהן ולהפעילן, מכח סעיף 64 לאמנת ג' נבה בדבר הגנת אזרחים בימי מלחמה משנת 1949⁽⁴⁷⁾ הקובע כי חוקי העונשין של השטח הנכבש יעמדו בתקפם.

6. מניעת חזרה לשטחים מתושבים שנטשו מחמת פעולות המלחמה

בנושא זה דנה ועדת החקירה המיוחדת מספר פעמים ב-דוחות שהוגשו על ידה בעיקר בשנים 1970, 1971 ו-1972⁽⁴⁸⁾. יצויין בהקשר זה שהוועדה התעלמה לגמרי מהעובדה שמדובר בשטחים מוחזקים שלגביהם טרם הוחל כדיונים על חוזה שלום ומהעובדה שמדובר במדינה הנובלת בכל עבריה ב-100 מיליון ערבים עויינים ובארגוני טרור המשתדלים להחדיר יסודות עויינים לשטחים שמטרתם הריסת מדינת ישראל. כן התעלמה הוועדה מן העובדה שאף לפי אמנת ג' נבה הרביעית בדבר הגנת אזרחים בימי מלחמה⁽⁴⁹⁾ אין מוטלת כל חובה

(45) ראה לדוגמא בג"צ 5/48 יובל ליון נגד גוברניק, פסקי דין, כרך א' עמ' 58. כאן טען ב"כ המבקש שתקנות ההגנה בוטלו מכללא במדינת ישראל לאור העובדה שהן עומדות בסתירה לשינויים הנובעים מהקמת המדינה ורשויותיה. על כך השיב בית המשפט הגבוה לצדק: "טענה זו אינה מתקבלת כלל וכלל. לאור הטענה הזאת יצטרך בית משפט זה קודם כל לקבוע שהתהווה שינוי מתוך הקמת המדינה, מהו השינוי ולשקול אם השינוי הזה מצריך ביטול חוק מסויים... זהו בדיוק תפקיד המחוקק ואין להניח בשום-אופן שהמחוקק הישראלי התכוון להעביר חלק מתפקידו לבתי המשפט.

(46) בג"צ 130/52, פסקי דין ו' עמ' 395.

(47) פורסמה בכתבי אמנה מס' 30 מיום 30 בספטמבר 1951.

(48) U. N. Doc. A/8089 (1970) Art. 61-70

U. N. Doc. A/8389 (1971) Art. 17-22

U. N. Doc. A/8828 (1972) Art. 57-61

(49) כתבי אמנה מס' 30 עמ' 559.

על המעצמה המחזיקה להחזיר את כל אזרחי השטחים המוחזקים שנטשו את האיזור, כל עוד מצב המלחמה נמשך.

עיון באמנה מגלה שהחובה שהוטלה על המעצמה הכובשת היתה לאפשר יציאה מהאיזור הכבוש ומעולם לא נצפתה האפשרות שאזרחי שטח מוחזק שנטשוהו מפחד הכובש יאבקו על זכותם לחזור לשטח ממנו ברחו למרות ששטח זה עודנו ממשיך להיות מוחזק בידי "המעצמה הכובשת". דומה כי ועדת החקירה המיוחדת של ה-או"ם כלל לא נתנה דעתה למשמעות הנובעת שמ"האשמות" אלה ניתן להסיק התרפקות של עשרות אלפי תושבים של השטחים שנטשו בבהלה את השטחים מפחד הכובש המתדפקים על שערי השטחים למרות כל האשמות על רקע פוליטי בדבר רדיפות נגישות, עינויים והפרת זכויות אדם על ידי ישראל בתור "המעצמה הכובשת".

ראוי להוסיף שמדינת ישראל איפשרה לכ-70 אלף איש מהנוטשים לחזור לשטחים במסגרת תכנית הומניטרית של אחודי משפחות, למרות שמבחינה פורמלית יכלה לפטור עצמה מכך שכן גישתה ההומנית של ישראל עומדת בסתירה לעובדה שמדינות ערב ממשיכות לראות עצמן במצב מלחמה עימה וסירבו בעקשנות לדון עימה בעשיית שלום.

בהקשר לכך מן הראוי להביא סעיף 535 למגואל הבריטי לדיני המלחמה⁽⁵⁰⁾:

"535 The occupant may forbid individuals to change their residence, may restrict freedom of internal movement and forbid visits to certain districts, may prohibit immigration and may insist on all persons providing themselves with an identification pass..."

להלן דן הסעיף בחובתו של הכובש לאפשר לאזרחים "מוגנים" כמשמעותם באמנת ג'נבה הרביעית אשר אינם תושבי השטח שנכבש לעזוב את השטח הכבוש ואף זאת כפוף לנסיבות. מכאן שלתושבי השטח הכבוש אין זכות לעזוב את השטח ומקל וחומר שאין להם זכות להכנס אליו ועל המעצמה הכובשת אין חובה להתיר כניסתם כל עוד נמשך הסכסוך.

7. עונשים קיבוציים (פיצוץ מבנים, הטלת עוצר, גירושים)

א. בעמוד 36 ל-דוח הראשון שהוגש ע"י ועדת החקירה המיוחדת⁽⁵¹⁾ מודגש ע"י חברי הוועדה כי פיצוץ בתים ועוצר יש בהם משום עונש קיבוצי המנוגד לסעיף 33 של אמנת ג'נבה בדבר הגנת אזרחים בימי מלחמה משנת 1949⁽⁵²⁾. התשובה לטענה זו מסתמכת על כך שצורך צבאי מחייב את פיצוץ הבתים וכן כי הבסיס המשפטי לפעולה זו נמצא בדין המקומי החל באיזור דהיינו בתקנה 119(1) לתקנות ההגנה (שעת חירום), 1945,

British Manual of Military Law, The Law of War on Land H. M. S. O. (1958). p. 147. (50)

מסמך העצרת הכללית (1970) A/8089. (51)

להלן נוסח סעיף 33 לאמנת ג'נבה הרביעית: "שום מוגן לא יענש על עבירה שלא עבר אותה בעצמו, עונשים קיבוציים וכן כל אמצעי הפחדה או אימתנות אסורים. הביזה אסורה. מעשי תגמול כלפי מוגנים ורכושם אסורים". (52)

תקנה זו קובעת לאמור: -

"Forfeiture and demolition of property, etc.

119.- (1) A Military Commander may by order direct the forfeiture to the Government of Palestine of any house, structure, or land from which he has reason to suspect that any firearm has been illegally discharged, or any bomb, grenade or explosive or incendiary article illegally thrown or of any house, structure or land situated in any area, town, village, quarter or street the inhabitants or some of the inhabitants of which he is satisfied have committed, or attempted to commit, or abetted the commission of, or been accessories after the fact to the commission of, any offence against these Regulations involving violence or intimidation or any Military Court offence; and when any house, structure or land is forfeited as aforesaid, the Military Commander may destroy the house or the structure or anything growing on the land."

(53) הריסת המבנים נעשית מכח סמכות מפורשת הקנויה בדין בידי מפקד צבאי של האיזור

ואין נוקטים בצעד כזה אלא אם נתקיימו התנאים המוקדמים המפורטים בתקנה, לפיהם חייב להיות קשר בין המבנה לפעולה חבלנית או לפעולה אלימה. פעולה לפי תקנה זו הינה פעולה עונשין נגד הפרט בגין פגיעה בבטחון ולא ענישה קיבוצית. זהו צורך בטחוני המותר גם לפי סעיף 53 לאמנת ג'נבה בדבר הגנת אזרחים בימי מלחמה.

סעיף זה קובע לאמור:

"53. Any destruction by the Occupying Power of real or personal property belonging individually or collectively to private persons, or to the State, or to other authorities, or to social or co-operative organization is prohibited except where such destruction is rendered absolutely necessary by military operations."

יצוין כי הפרשנות המוסמכת לאמנת ג'נבה מטעם הצלב האדום כפי שבאה לביטוי ב-Commentary בעריכת ז'אן פיקטה (1958) קובעת לגבי הסייג של סעיף 53 לאמנה (בעמ' 302): -

"3. Reservation

The prohibition of destruction of property situated in occupied territory is subject to an important reservation: it does not apply in case 'where such destruction is rendered absolutely necessary by military operations'. The occupying forces may therefore undertake the total or partial destruction of certain private or public property in the occupied territory when imperative military requirements so demand.

Furthermore, it will be for the Occupying Power to judge the importance of such military requirements.

(53) סמכות הריסת המבנה הצבאי מצויה כיום בידי מפקדי האיזורים המוחזקים לאור מנשר מס' 2. ראה קובץ מנשרים, צווים ומינויים של מפקדת אזור יהודה ושומרון, עמ' 3.

It is therefore to be feared that bad faith in the application of the reservation may render the proposed safeguard valueless; for unscrupulous recourse to the clause concerning military necessity would allow the Occupying Power to circumvent the prohibition set forth in the Convention. The Occupying Power must therefore try to interpret the clause in a reasonable manner: whenever it is felt essential to resort to destruction, the occupying authorities must try to keep a sense of proportion in comparing the military advantages to be gained with the damage done.

A word should be said here about operations in which military considerations require recourse to a 'scorched earth' policy, i. e. the systematic destruction of whole areas by occupying forces withdrawing before the enemy. Various rulings of the courts after the Second World War held that such tactics were in practice admissible in certain cases, when carried out in exceptional circumstances purely for legitimate military reasons."

יצויין כי השימוש באמצעי קיצוני זה של הריסת מבנים הצטמצם כליל וכמעט לא נוקטים בו לרגל הרגיעה השוררת בשטחים המוחזקים תקופה ארוכה. בהקשר לנושא זה של פיצוץ מבנים ראוי להביא מדבריו של פרופ' יוליוס סטון מאוניברסיטת סידני באוסטרליה אשר כתב ברשימתו:
No Peace No War in the Middle East, בהוצאת Maitland בעמ' 15:

"... As already seen, the demolitions in question have taken place under provisions of local penal law in force when Israel entered into occupation. Article 64 thus seems even to require continuance of this law. Moreover, the same paragraph permits repeal of such a law in force which is a threat to the Occupant's security. It would thus be very strange indeed to hold that the Occupant was forbidden to maintain the existing law when this was necessary for his security. The paragraph also authorises him to repeal a law which obstructs the application of the Convention: but it does not oblige him to do so. (Related inferences also arise from Article 47). It would thus appear that the entire practice of demolition (like that of deportations shortly to be mentioned) under the unaltered local law in force is legally justifiable under article 64, paragraph 1."...

כאשר עוסקים במשפט בינלאומי הו מ נ י ט ר ו י ש לחה את הדעת לכך שמדינת ישראל אינה מבצעת עונשי מוות אף כנגד מבצעי הפשעים החמורים ביותר נגד בטחונה. וכי איזו מדינה לא היתה מוציאה להורג רוצח מסוגם של קוזו אוקמוטו ואחרים לאחר שהורשעו בעבירה של מעשי רצח מזעזעים ללא אבחנה של עשרות אזרחים תושבים מקומיים ותיירים כולל נשים וילדים שלווים וחסרי מגן? דומה שלא יכול להיות ספק בכך שמנקודת מבט של המשפט ההומניטרי הבינלאומי החל בסכסוך מזויין, אשר מכיר בסמכותה של מדינה ריבונית להוציא להורג פושעים כנ"ל עדיפה גישה הפוגעת על יסוד הדין המקומי ב ר כ ו ש ה פ ר ט במקום ב ג ו פ ו, שעה שפרט זה מבצע עבירות הגוררות הוצאה להורג בתוקף סמכות המוכרת במשפט הבינלאומי לכל מדינה⁽⁵⁴⁾.

אשר להטלת העוצר הרי זהו אמצעי בטחוני הכרחי כדי להשליט באמצעותו סדר ולחפש חשודים⁽⁵⁵⁾. דומה כי שום שלטון צבאי אינו יכול לוותר על שימוש בסמכות זו, אף כי עליו לבצע בה שימוש מושכל תוך מניעת סבל שאינו הכרחי מהאוכלוסייה. העובדה שברצועת עזה נהרגו ונפצעו גם מאות תושבים מקומיים ע"י פעולות טרור של ארגוני המחבלים מצביעה על כך שקשה להמנע מנקיטה באמצעי של הטלת עוצר כדי לגלות את האשמים ולהגן על האוכלוסייה המקומית מפניהם. לא יהיה זה מיותר לציין כי במשך עשר שנים ובעיקר בשנים הראשונות של הממשל הישראלי נהרגו בשטחים המוחזקים כתוצאה מפעולות טרור, מאות רבות של תושבים מקומיים ואלפים נפצעו.

ב. בסעיף 42 ל-דוח שהוגש ע"י קבוצת העבודה המיוחדת⁽⁵⁶⁾ נקבע כי ניתן ללמוד מסעיף 72 לצו בדבר הוראות בטחון⁽⁵⁷⁾ ששלטונות ישראל נוקטים בפרקטיקה של ענישה קולקטיבית וזאת משום שנקבע בסעיף האמור כי אדם נושא באחריות אם הוא מנהיג של ארגון שהורשע אף אם אינו אחראי אחריות אישית. קביעה זו של קבוצת העבודה נובעת מטעות חמורה בתרגום מהשפה העברית של סעיף 72 לצו בדבר הוראות בטחון כפי שתורגם עבור הוועדה⁽⁵⁸⁾.

אין לדעת אם היתה רשלנותו של המתרגם או שמא שובש התרגום במתכוון. סעיף 72 לצו בדבר הוראות בטחון אינו עוסק כלל במנהיגים ובארגונים אלא קובע לאמור: -

"עבירות של תאגיד
72. נתחייב בדין תאגיד בעבירה על צו זה, יראו כל אדם שהיה בזמן העבירה מנהלו או פקידו של התאגיד כאשם באותה עבירה, אלא אם יוכיח שהעבירה בוצעה בלא ידיעתו או שהוא נקט בכל האמצעים הסבירים למניעת ביצועה".

מאידך נוסחו של הסעיף בתרגום מזכירות ה-או"ם קובע לאמור: -

72. If an organization is convicted of an offence against this order, any person who at the time of the offence was a leader or official of the organization, shall be deemed to be guilty of that offence unless he shall prove that the offence was committed without his knowledge or that he took all reasonable steps to prevent its commission".

העולה מן האמור הוא שהסעיף בנוסחו המדויק עוסק באחריות פלילית מסוייגת של מנהל או פקיד בתאגיד כגון חברת מניות או שותפות, סעיף המקובל בכל חקיקה פלילית הדנה באחריותם של תאגידים. לפיכך כל מסקנה שהוסקה על ידי קבוצת העבודה בענין זה מופרכת מעיקרה.

(55) ראה ספרו של Von Glahn, The Occupation of Enemy Territory בהוצאת אוניברסיטת מינוסטה, 1957, עמ' 141.

(56) מסמך המועצה הכלכלית הסוציאלית E/CN/4/1016 (1970).

(57) פורסם כנספח למנשר מס' 3 בכל האיזורים המוחזקים. ראה לדוגמה הנוסח שפורסם באיזור יהודה ושומרון בקובץ המנשרים, הצווים וההודעות של איזור זה, בעמוד 5.

(58) ראה נוסח הסעיף כפי שתורגם על ידי מזכירות ה-או"ם במסמך המועצה הכלכלית והסוציאלית E/CN/4/1016/Add. 3 (1970), בעמ' 32.

(1) ועדת החקירה המיוחדת דנה בנושא זה בעמוד 38 ב-דוח שהוגש על ידה⁽⁵⁹⁾. הנושא נדון גם בעמוד 63 ל-דוח קבוצת העבודה המיוחדת⁽⁶⁰⁾. ועדת החקירה המיוחדת ציינה, בין היתר, כי שלטונות צה"ל נקטו בפרקטיקה של גירוש מנהיגים רבים מן השטחים המוחזקים והדבר עומד בניגוד לסעיף 49 של אמנת ג'נבה בדבר הגנת אזרחים בימי מלחמה מ-12 באוגוסט 1949⁽⁶¹⁾. בין מנהיגים אלה שגורשו הזכירה ועדת החקירה המיוחדת את ראש עיריית ירושלים לשעבר מר רוחי אל חאטיב ונאדים זארו ראש עיריית רמאללה לשעבר. הבסיס המשפטי לגירושם של תושבים שהוברר לשלטונות ישראל כי הם פעילים בארגוני חבלה וכמסיתים לאלימות נמצא בדין המקומי, דהיינו בתקנה בתקנה 112 (1) לתקנות ההגנה (שעת חירום), 1945⁽⁶²⁾.

תקנה זו קובעת לאמור: -

"Deportation,
etc.

112. - (1) The High Commissioner shall have power to make an order, under his hand (hereinafter in these regulations referred to as "a Deportation Order") for the deportation of any person from Palestine. A person in respect of whom a Deportation Order has been made shall remain out of Palestine so long as the Order remains in force."

מגורשים אלה סיכנו את בטחון השטחים שכן כולם עסקו באורח שיטתי בהסתה חתרנית נגד הממשל ובהטפה להפרת הסדר הציבורי והשלום. יצוין כי גם בנושא זה חלה תמורה בשנים האחרונות ולרגל הרגיעה היחסית בשטחים תופעת הגירושים חדלה להתקיים כמעט כליל. יצוין כי מרבית המגורשים זכו בירדן למשרות מכובדות לרבות משרות של שרים בממשלה וזאת כאות הוקרה על פעולותיהם החתרניות נגד הממשל הישראלי.

(2) בהקשר לאמור, מן העניין לציין כי סעיף 49 לאמנת ג'נבה בדבר הגנת אזרחים בימי מלחמה משנת 1949 אוסר על גירושו של תושב שטח מוחזק לשטחה של המעצמה הכובשת או לשטחה של מדינה אחרת אך אין הוא אוסר גירוש של תושב כאמור שהוא אזרח ירדני לחלק אחר של מדינת אזרחותו בו מצוי השלטון או תוהו ואת ולטובתו הוא מסית או מחבל בצורה מחתרנית ולעתים בצורה גלויה. לא ניתן למצוא במשפט הבינלאומי הוראה האוסרת על החזרה כזו של סוכניה של מדינה מסוימת המחזיקים באזרחות שלה לידי המדינה האמורה אשר מטעמה ולמענה פעלו. זאת ועוד: ספק הוא אם ניתן לטעון כנגד גירוש מסיתים לגדה המזרחית של ירדן כי הוא גירוש "לא רצוי" כמשמעות ביטוי זה בסעיף 49 לאמנת ג'נבה הנ"ל שהרי מנקודת השקפתם של מקבלי המגורשים בגדה המזרחית - מקום הגירוש

(59) ראה הערה 51 לעיל.

(60) ראה מסמך המועצה הכלכלית והסוציאלית E/CN/4/1016/Add. 1, (1970), בעמ' 64.

(61) ראה הערה 49 לעיל.

(62) ראה הערה 20 לעיל.

אינו מהווה "ארץ אחרת". עובדה היא כי הירדנים חוששים כנראה לטעון שאכן אנשים מסוגם של ראש עיריית ירושלים לשעבר וראש עיריית רמאללה לשעבר גורשו מן הגדה המערבית למדינת אחרת. בפרסומים רשמיים מעדיפים הירדנים לטעון כי שלטונות ישראל מנשלים פקידי ציבור ממשרותיהם⁽⁶³⁾. זאת ועוד: בדיקת הרקע לסעיף 49 לאמנת ג'נבה הרביעית והפרשנות המוסמכת לסעיף זה מגלה כי כוונתו היתה למנוע מקרים של העברות תושבים יחידים, או המוניים כפי שנעשו בתקופת מלחמת העולם השנייה כאשר מיליוני תושבים חפים מפשע הועברו למקומות מסוכנים או עויינים מתוך כוונה לגרום להשמדתם הפיזית או לשם הטלת עבודות כפיה עליהם.

המשפטן הנודע שהוא סגן נשיא הוועדה הבינלאומית של הצלב האדום, מר ז'אן פיקטה כותב לגבי סעיף 49 של האמנה לאמור⁽⁶⁴⁾: -

"There is doubtless no need to give an account here of the painful recollections called forth by the 'deportations' of the Second World War, for they are still present in everyone's memory. It will suffice to mention that millions of human beings were torn from their homes, separated from their families and deported from their country, usually under inhumane conditions. These mass transfers took place for the greatest possible variety of reasons, mainly as a consequence of the formation of a forced labour service. The thought of the physical and mental suffering endured by these 'displaced persons', among whom there were a great many women, children, old people and sick, can only lead to thankfulness for the prohibition embodied in this paragraph, which is intended to forbid such hateful practices for all time".

ברור שאין כלל להעלות על הדעת השוואה של גירוש אזרחים ירדניים מסיתים וחתרנים נגד הממשל הצבאי לגדה המזרחית של הירדן על בסיס אינדיבידואלי לגירושים שהאמנה ביקשה למנוע.

(63) כך למשל נוסחה הטענה בחוברת הסברה מצולמת שהופצה על ידי מדינות ערב בוועידת הצלב האדום ה-21 שנערכה באיסטנבול בספטמבר 1969.

(64) Jean S. Pictet, Commentary, Geneva Convention Relative to the Protection of Civilian Persons in Time of War, (1958) pp. 278-279.

8. מעצרים מינהליים

בעמוד 51 ל-דוח שהוגש ע"י ועדת החקירה המיוחדת לשנת 1971⁶⁵ צויין על ידי הוועדה כי נמשכת הפרקטיקה של מעצר אנשים במעצר מינהלי. "לפי פרוצדורה זו" ממשכה הוועדה וקובעת "מספר ניכר של אנשים נשללת חירותם מבלוי שיו באו נגדם האשמות".

בענין זה נתפסה ועדת החקירה לכלל טעות כפולה: -

ראשית לפי סעיף 78 לאמנת ג'נבה בדבר הגנת אזרחים בימי מלחמה מותר לעצור מוגנים אם צרכי הבטחון מחייבים זאת. סעיף 78 קובע לאמור: -

"היתה המעצמה הכובשת סבורה שיש צורך, מטעמי הכרח של בטחון, לנקוט אמצעי בטחון כלפי מוגנים, רשאית היא, לכל היותר, לייחד להם מקום מגורים או לעצרים.
החלטות בנוגע לייחוד מקום מגורים או למעצר, כאמור לעיל יתקבלו לפי נוהל סדיר שתקבע המעצמה הכובשת בהתאם להוראות האמנה הזאת...".

האם צריך להניח שוועדת החקירה הנכבדה לא ידעה על קיומו של הסעיף הנ"ל באמנה או שהיא בחרה להתעלם מקיומו?

טבעי הדבר כי החזקת אדם במעצר ללא משפט ולתקופה ארוכה זוכה לביקורת, אפילו אם מעצר כזה מעוגן בהוראות המשפט הבינלאומי. מתוך רגישות לבעיה זו נקבעו הוראות הבאות להבטיח כי סמכות זו הנתונה בידי המפקד הצבאי לא תנוצל לרעה: -

א. איש לא נעצר בשל דעותיו הפוליטיות אלא הסיבה למעצר היא תמיד חשד בהשתתפות או סיוע לפעולות חבלניות, או הסתה לפעולות כאלה.

ב. אף כי לפי החוק ולפי אמנת ג'נבה סמכות המעצר בלחי מוגבלת בזמן נקבע, בהוראה, כי אין מפקד איזור יכול להוציא צו מעצר מינהלי לתקופה העולה על 18 יום ללא קבלת אישור שר הבטחון.

ג. כל עציר מינהלי מובא אוטומטית לפני ועדת ערעורים בראשותו של שופט כל 6 חודשים ואם הוא רוצה בכך רשאי הוא לבקש שענינו יידון לפני כן.

ד. קיימת ועדת קבע בכל איזור המורכבת ממשפטן ומגורמי הבטחון אשר מחובתה לבחון כל חצי שנה אם קיימות סיבות המצדיקות המשך החזקתו במעצר של החשוד, בעוד שבשנתיים הראשונות לממשל הסתכם מספר העצורים המינהליים במאות.

ה. ב-1978 מספר העצירים המינהליים שישבו בכלא הצטמק והוא עמד על פחות מ-30.

שנית - כל ייחודו של המעצר המינהלי הוא בכך שהוא מותאם לשעת חירום ותכליתו למנוע מחשוד בפעולה עויינת, גם כאשר אין ראיות מספיקות נגדו כדי להאשימו, מלהמשיך ולעסוק בפעולות חתרניות. אין תימה, איפוא, שהצורך בקיום המכשיר של מעצר מינהלי בזמן מלחמה הוכר על ידי כל מדינות העולם החתומות על אמנת ג'נבה שכן בתולדות המלחמות לא היתה כמעט מדינה שהיתה מעורבת במלחמה אשר לא נזקקה לאמצעי הגנה זה. הדוגמה המאלפת בענין זה - מעצרים בארצות הברית של למעלה ממאה אלף אזרחים שמוצאם מיפן במחנות מעצר, בעת מלחמת העולם השנייה. בנושא זה מן הראוי להביא דברים שכתב פרופסור אלאן דרשוביץ מאוניברסיטת הרווארד במאמרו:

PREVENTED DETENTION OF CITIZENS DURING A NATIONAL EMERGENCY -
A COMPARISON BETWEEN ISRAEL AND THE UNITED STATES ⁶⁶⁾

"What the liberals in the United States urged that we do with our Japanese citizens is essentially what Israel has with its Arab citizens".

לפי סעיף 88 ל-דוח ועדת החקירה המיוחדת משנת 1976 ציינה עו"ד לנגר כי למושלים צבאיים מותר להחליט על מעצר מינהלי לתקופה בלתי מוגבלת. גב' לנגר שנסעה להעיר לפני הוועדה בג'נבה ועדותה המגמתית רצופה אי דיוקים רבים, ציינה כי רוב העצירים המינהליים הם קומוניסטים או חשודים בקשרים עם קומוניסטים.

גב' לנגר יודעת כעורכת דין שאכן לפי לשון תקנה 111 לתקנות ההגנה (שעת חירום), 1945, וסעיף 78 לאמנת ג'נבה הרביעית בדבר הגנה לאזרחים בימי מלחמה, אין הגבלה על אורך תקופת המעצר המינהלי. עם זאת גב' לנגר יודעת היטב כי בפועל הוגבלו סמכויותיהם של המפקדים הצבאיים מאז 1968 כפי שהוסבר לעיל. גב' לנגר לא טרחה להבהיר לוועדה שלמרות שמדינת ישראל נטלה על עצמה סיכון ומאפשרת תנועת מיליוני בני אדם דרך הגשרים הפתוחים של הירדן, מספר העצירים המינהליים אינו עולה על 30.

האשמה שרוב העצירים המינהליים הם קומוניסטים אשר הושמו במעצר מינהלי בשל היותם קומוניסטים גובלת בעלילה. גב' לנגר יודעת כי: -

א. המפלגה הקומוניסטית היתה אסורה לפי חוקי ירדן ולמעשה היא אסורה בכל ארצות ערב והמקומות היחידים שבהם אין איסור על פעילות קומוניסטית באיזורנו הם מדינת ישראל והשטחים המוחזקים על ידה. שלטונות הממשל הצבאי ביהודה ושומרון אף התעלמו ועודם מתעלמים מהאיסור שהוטל על ידי ממשלת ירדן על פעילות המפלגה הקומוניסטית הירדנית בגדה אף שזו שינתה את שמה למפלגה הקומוניסטית הפלשתינאית כדי ליצור בנוסף לקירבה הרעיונית גם קירבה סימנטית ל-אש"פ.

ב. גב' לנגר העלימה מהוועדה את העובדה שצריכה היתה להיות ידועה לה היטב שזה מספר שנים מאז עברו חלק מפעילי המפלגה הקומוניסטית הירדנית בגדה מפעילות פוליטית לפעילות חבלנית של ממש ומספר מחבריה נתפסו, נעצרו ונידונו על פעולות חבלה ועל החזקת כמויות ניכרות של נשק ותחמושת. חלק מפעילי המפלגה הקימו ארגון מחבלים הקרוי "החזית הלאומית הפלשתינאית", אשר שם לו למטרה לפעול פעולות חבלה והסתה נגד הממשל הצבאי.

מספר פעילים שלגביהם לא נמצאו הוכחות מספיקות להשגת הרשעה בבית משפט או שלא ניתן לחשוף מקורות מודיעין מהם הושגו הראיות הושמו במעצר מינהלי. לפי הידיעות שבידי הממשל אין ספק שהימצאותם של הנ"ל מחוץ למעצר מסכנת את הבטחון. מכל מקום מעולם לא נעצר אדם בשל פעילותו או השתיכותו המפלגתית אלא בשל הסתה או חבלה.

ג. הערתה של גב' לנגר ש ת י א ו ר ט י ת יש ערעור לפני ביהמ"ש הגבוה לצדק בישראל מהווה פגיעה בלתי מוצדקת בכבודו של בית המשפט הגבוה לצדק בישראל אשר לא פעם חיווה דעתו שמן הדין לבחון מעצרו המינהלי של פלוני והממשל תמיד כיבד חוות דעת זו ופעל על פיה.

זאת ועוד: בית המשפט הגבוה לצדק בישראל פתח שעריו לפני כל תושבי השטחים והם זכאים להביא בפניו כערכאה שיפוטית גבוהה ביותר של מדינת ישראל אותן בקשות של צו עשה, צו איסור, והביאס קורפוס - במקרה של חשש למעצר בלתי חוקי. במלים אחרות, אף שגב' לנגר הזכירה שפונים ל-בג"צ יש לזכור כי תושבי השטחים נהנים מאותה זכות יסוד ממנה נהנה כל תושב ישראלי למרות שלפי עקרונות המשפט הבינלאומי אין להם כל מעמד לפני בתי המשפט של "המעצמה המחזיקה", בהיותם נתיני ארץ אויב. תושבים אלה יכולים תמורת אגרה פעוטה לתבוע צו איסור או צו עשה נגד הממשלה כולה, שר משריה מושל צבאי או כל משרת ציבור אחר, אם סבורים הם שזכותם נפגעה בין אם לפי הדין המקומי או תחיקת בטחון או עקרונות משפט בינלאומי.

זהו מצב ללא תקדים בתולדות "הכיבושים" כאשר זכות יסוד חשובה ביותר מוקנית לתושבי השטחים במקביל למצוי בידי האזרח הישראלי. כל זאת ידוע לגב' לנגר אשר מרבה להשתמש במוסד ה-בג"צ, אך משום מה לאורך כל עדותה בחרה להשמיע לוועדה דברים שיערבו לאזנה הסלקטיבית.

ד. בסעיף 90 ל-דוח "מעידה" גב' לנגר שהדיונים לפני ועדות הערעורים על מעצרים מינהליים (שבראשה יושב שופט) נעשים ללא השתתפות העציר ובא כוחו. משום מה שכחה גב' לנגר להזכיר שבחלק הראשון של הדיון מופיע העציר וגם בא כוחו ורק לאחר השמעת הטענות כאשר הוועדה מתיעצת בשאלה אם יש מקום להארכת המעצר אין מאפשרים, מטעמי בטחון, לעציר ולב"כ להיות נוכחים.

מעצר ממושך לפני משפט, זכות לסניגור ופגישת עציר עם עורך דין

לפי סעיף 98 ל-דוח ועדת החקירה המיוחדת משנת 1976⁶⁷ ציינה עו"ד לנגר שבהתאם לתחיקת בטחון באיזור יהודה ושומרון ניתן להחזיק אדם במעצר לפני משפט לתקופה של עד 6 חדשים ותקופה זו ניתנת להארכה ללא הגבלה. גם כאן נתפסה עו"ד לנגר לאי-דיוקים רבים שאיפיינו את עדותה. מעצר טרום שיפוטי מורכב מהשלבים הבאים: תחילה - מעצר ל-96 שעות על ידי שוטר או חייל החייב למלא דוח מעצר. הארכת מעצר ל-7 ימים חייבת להיעשות על ידי קצין משטרה, בצו חתום. הארכה נוספת ל-7 ימים נוספים מחייבת אישור בצו חתום ע"י קצין משטרה בכיר שדרגתו לפחות פקד. הארכה נוספת היא בידי בית משפט צבאי והיא ניתנת בהתאם לצרכי החקירה לתקופות קצרות אשר, כל עוד לא מוגש כתב אישום, יכולות להצטרף יחד עד שישה חודשים. בדרך כלל אין צורך בתקופה כה ארוכה. השופטים נוהגים להאריך המעצר לתקופות קצרות ויוצרים לחץ על התביעה לסיום החקירה. בעבירות חמורות בהן בית המשפט אינו מחליט לשחרר בערבות, הרי משהוגש כתב אישום רשאי בית המשפט להאריך את המעצר עד לסיום ההליכים בדין. תקופת מעצר כזו חובה לנכות (על פי תחיקת בטחון) מתקופת המאסר המוטלת על הנאשם. לאור המספר הרב של אי הדיוקים של הגב' לנגר בעדותה בנושאים מקצועיים אין סיבה לייחס לה כל אימון. כל עדותה נובעת מהרקע האישי שלה כחברה במפלגה התומכת ב-אש"פ ובמטרותיו ומרצונה לנגח את מדינת ישראל.

להלן העידה עו"ד לנגר שהן לפי חוקי ישראל והן לפי הדין החל ביהודה ושומרון אין חובה לספק לנאשם עורך דין. זאת ועוד: גב' לנגר ציינה שברוב המקרים שהיא הצליחה להתראות עם עורך דין לפני המשפט היה זה לפי שיקול דעתו של קצין משטרה ולא על בסיס של זכות. זאת למרות שבית המשפט הגבוה לצדק פסק שלכל עציר זכות מוקנית להתייעץ עם עורך דין. חזקה על גב' לנגר שהיא יודעת כי זכות זו מעוגנת היטב בדין ובפסיקה של בית המשפט העליון המחייבת פגישה בין עציר ועורך דין במועד מוקדם (ע.פ. 307/60 פד"י י"ז 1541 ו-ע.פ. 96/76 פד"י כ' (2) 540). יתר על כן תמיד ניתן לאכוף הקדמת הפגישה על ידי עתירה ל-בג"צ על דרך של מתן צו עשה נגד השלטונות.

אשר לטענתה של גב' לנגר שאין חובה לספק לנאשם עורך דין, אף כאן העלימה גב' לנגר את המצב העובדתי - משפטי. ראה בענין זה להלן הפרק הדין באי דאגה לעזרה משפטית בעמ' 41.

10. פגיעה בחיי הדת ובערכי הדת

- א. נושא זה נדון הן ב-דוח ועדת החקירה המיוחדת⁽⁶⁸⁾ והן ב-דוח שהוגש ע"י קבוצת העבודה המיוחדת⁽⁶⁹⁾.
- ב. בסעיף 140 קבעה ועדת החקירה המיוחדת כי העדויות מעלות מצב של חוסר כיבוד הערכים הדתיים באיזורים המוחזקים. קביעה זו משוללת כל יסוד. המפקדים הצבאיים של האיזורים המוחזקים פרסמו בכל אחד מהאיזורים צו בדבר שמירה על המקומות הקדושים⁽⁷⁰⁾ וזאת בעקבות חוק השמירה על המקומות הקדושים שנתקבל בכנסת מיד אחרי מלחמת ששת הימים לגבי המקומות הקדושים שבירושלים⁽⁷¹⁾.
- בנוסף לכך פורסמו פקודות קפדניות לכל זרועות הבטחון של המדינה שמגמתן להקפיד על כיבוד המקומות הקדושים. זאת ועוד: מיד לאחר מלחמת ששת הימים ניתן לתושבי איזור יהודה והשומרון היתר כללי בצו של מפקד האיזור להכנס לירושלים בכל יום שישי לצרכי תפילה במקומות הקדושים לאיסלם⁽⁷²⁾. היתר כללי זה התיר גם לתושבי עזתה להכנס לירושלים בימי שישי לצרכי תפילה כאמור. לתושבי עזה ניתן מיד אחרי המלחמה היתר כללי לצאת מעזה ולהכנס לאיזור יהודה ושומרון ללא צורך בהיתרי יציאה וכניסה אישי⁽⁷³⁾. כיום ממילא קיים חופש תנועה בלתי מסוייג בין איזור מוחזק למשנהו ובין כל האיזורים המוחזקים לישראל ולהיפך. יתרה מזו קיים חופש תנועת בני אדם וסחורות מן האיזורים המוחזקים למדינות ערב. עד כה מספר האנשים שחצו את הירדן בשני הכוונים עולה על 6 מיליון. במסגרת ביקורי קיץ של תושבי מדינות ערב באיזורים ובישראל הגיעו בשנים האחרונות מעל 150,000 איש לשנה. כן התפתחה תנועת תיירות באמצעות הנשרים.
- ג. בסעיף 332 של דוח קבוצת העבודה המיוחדת⁽⁷⁴⁾ צוטטה עדותו של מי שהיה ראש הקאדים באיזור יהודה והשומרון וגורש לירדן בשל הסתה, השייך עבדול חמיד א-סייה, אשר ציין כי שלטונות ישראל הורו לו שבתי המשפט הדתיים יפסיקו להחיל את המשפט המוסלמי ויחילו במקומו את המשפט הישראלי. "עדות" זו אינה נכונה. בישראל דנים בתי המשפט המוסלמיים לפי המשפט הדתי המוסלמי ומעולם לא היתה התערבות בכך. בשטחים המוחזקים על ידי ישראל הושאר המשפט הקיים על כנו מכוח מנשר מס' 2 ובתי המשפט
-
- (68) מסמך העצרת הכללית A/8089 (1970), בעמוד 58.
- (69) מסמך המועצה הכלכלית והסוציאלית - 1 Add. E/CN/4/1014 (1970), בעמוד 75.
- (70) ראה לדוגמה לגבי איזור יהודה והשומרון, קובץ המנשרים, הצווים וההודעות, צו מס' 327, בעמוד 663. כן ראה תרגום אנגלי של הצו במסמך המועצה הכלכלית והסוציאלית E/CN/4/1016/Add. 3 (1970) בעמוד 54.
- (71) ספר החוקים מס' 499 משנת 1967, בעמוד 75.
- (72) נוסח היתר הכללי פורסם בקובץ המנשרים, הצווים וההודעות של מפקדת איזור יהודה והשומרון, בעמוד 598.
- (73) נוסח היתר הכללי פורסם בקובץ המנשרים, הצווים וההודעות של מפקדת איזור יהודה והשומרון, בעמוד 372.
- (74) מסמך המועצה הכלכלית והסוציאלית E/CN/4/1016/Add. 1 (1970), בעמוד 75.

המקומיים ובכלל זה בתי הדין הדתיים לא נדרשו מעולם להחיל משפט ישראלי במקום המשפט שחל על בתי משפט אלה ערב כניסת כוחות צה"ל לשטחים המוחזקים. הממשל הצבאי לא הכניס כל שינויים בחיי הדת ובמוסדות הדת והובטח לכל הדתות חופש דת וניהול עצמי של החיים הדתיים בכל האיזורים. אוטונומיה דתית זו כוללת חופש אמונה ופולחן, סמכות בלעדית למינוי ממלאי התפקידים השונים, ניהול עצמאי של המקומות הקדושים וניהול עצמאי של מוסדות החינוך הדתיים. תצוין במיוחד העובדה שלמרות שישראל החילה על ירושלים המזרחית את המשפט, השיפוט והמינהל הישראליים לא נפגע מעמדם של המוסדות הדתיים הראשיים של המוסלמים ביהודה ושומרון למרות שמרכזם בירושלים. כן גם השיפוט עצמאי בכל עניני המעמד האישי. זאת ועוד: הממשל הצבאי תמך בסכומים ניכרים בשיפוץ עשרות מסגדים ומספר ניכר של כנסיות. הממשל מחזיר למוסדות הדת את המיסים המשולמים על יבוא כלי קודש בסכומים שהסתכמו במאות אלפי לירות. הממשל נושא גם בתשלום לקאדים ולאימאמים. זאת ועוד: הממשל מאפשר מידי שנה, ליותר מ-5000 עולי רגל לנסוע למכה על מנת לקיים את מצוות אל-חאג'; הממשל מקצה לעולי רגל אלה מטבע זר בסכום העולה על מיליון דולר לשנה.

ד. בסעיפים 160 - 164 של דוח הוועדה המיוחדת משנת 1975⁽⁷⁵⁾ הועלתה הטענה של פגיעה בערכי הדת של תושבי חברון ואיזור יהודה ושומרון על ידי המתנחלים בחברון. הכוונה היא להפגנה של המתנחלים הישראליים שקבלו על כך שהגבילו את זכותם להתפלל במערת המכפלה בתקופת הרמדאן כדי לאפשר למוסלמים לקיים יותר תפילות במערה בתקופת החג. בהזדמנות זו אומרת הוועדה - כי בחנה את ההוראות הרלבנטיות של אמנת ג'נבה הרביעית וכן גם את הפרשנות הרשמית של הצלב האדום לגבי סעיף 27 של האמנה הקובע, בין היתר, לאמור: -

"Religious freedom is closely connected with the freedom to practice religion through religious observations, services and rites. Protected persons... in occupied territories must be able to practice their religions freely, without any restrictions other than those necessary for the maintenance of public law and morals".

הוועדה הסתפקה רק בציטוט הנ"ל ולא הוסיפה דבר, שכן המדובר היה בפעולה ישראלית יזומה כדי לדאוג ליישום העקרונות שהובאו בציטטה הנ"ל מפרשנות ה-צ"א. יש להצטער שבדיונים מאוחרים יותר במועצת הבטחון ב-1976, כאשר נדונו האשמות נגד ישראל ביחס לעימות בין יהודים לערבים באשר לזכות להתפלל במערת המכפלה, נשכחה עובדה זו שהמימשל הישראלי נוקט בכל האמצעים על מנת להבטיח חלוקה נאותה וצודקת של מועדי התפילה כדי שהערבים והיהודים כאחד יוכלו להתפלל בצורה נאותה תוך התחשבות מיוחדת בחגים של שתי הדתות. נסיונות שנעשו במועצת הבטחון לשלול מהיהודים כל זיקה וזכות לגבי מערת המכפלה נדחו על ידי שגריר ישראל ב-א"מ תוך הסתמכות על עובדות הסטוריות ועל התנ"ך⁽⁷⁶⁾. יצוין שהמבקרים במקומות הקדושים בירושלים ובאיזור יהודה ושומרון מעולם לא נהנו מחירות ומחופש פולחן כפי שהדבר קיים מאז 1967.

(75) U.N. Doc. A/10272 עמ' 26, 27 (1975).

(76) ראה נא אמו במושב מועבי"ט של ה-א"מ מיום 4.11.1976

11. התערבות בחופש החינוך

א. בסעיף 14I של דוח ועדת החקירה המיוחדת⁽⁷⁷⁾ צויין ע"י הוועדה כי שלטונות ישראל התערבו בנושאי חינוך, בזה ששינו את תכניות הלימוד בבתי הספר בשטחים המוחזקים ועל ידי לחצים שהופעלו על מורים. הוועדה ציינה שאינה מסוגלת לקבוע את היקף ההתערבות אך המליצה שיינקטו הצעדים המתאימים לבל יופר סעיף 50⁽⁷⁸⁾ לאמנת ג'נבה הרביעית בדבר היחס לאזרחים בימי מלחמה.

טענה זו אינה נכונה, ועיון בתחיקת בטחון מעלה כי התערבות הממשל הצבאי הישראלי נצטמצמה רק לפרסום צו האוסר שימוש בספרים המכילים ד ב ר י ש ט נ ה פ ר ו ע ה נגד העם היהודי ומדינת ישראל. התערבות כזו מותרת על פי כללי המשפט הבינלאומי⁽⁷⁹⁾.

ב. על פי כללי המשפט הבינלאומי הממשל הצבאי הנושא בעול החינוך אינו חייב להשלים עם שימוש רשמי בספרי לימוד כנ"ל. אשר לתכניות הלימודים עצמן ולנעשה בתוך כיתות הלימוד אין שום פיקוח של הממשל הצבאי למרות שידוע שמורים עלולים לעסוק בפעולות הסתה אפילו לפי הספרים המתוקנים. יצויין כי לאחר פרסום צו מס' 107 באיזור יהודה ושומרון ביום 29 באוגוסט 1967⁽⁸⁰⁾ בו נקבע שאסור ללמד מתוך ספרים שפורטו ברשימה הנספחת לצו הנ"ל, הוקמה "ועדה פריטטית" המורכבת מאנשי צמרת של מערכת החינוך המקומי (תושבי האיזור) ואנשי ממשל ולאחר שזו בדקה את כל הספרים פורסם ביום 2 בדצמבר 1967 צו מס' 183⁽⁸¹⁾ אשר התיר שימוש בספרים אלה בנוסח מתוקן. דומה שזוהי תופעה ללא תקדים ביחסים שבין שלטונות ממשל צבאי ואוכלוסית שטח מוחזק. מכל מקום יודגש שלא פורסמו בשום צו הוראות המורות להחליף ספרי לימוד או להשתמש בספרים אחרים או לשנות תכנית הלימודים. סמוך לאחר סיום עבודתה של הוועדה הפריטטית סוכם נוהל על דעת אונסקו לפיו ממשלת ישראל תקבל את חוות דעת אונסקו לגבי בדיקה תכנם של ספרי לימוד ומאז פועל נוהל זה ללא תקלות.

בסיכום, הממשל הצבאי הישראלי לא התערב בתוכניות הלימודים והתלמידים בשטחים המוחזקים ממשיכים ללמוד על פי תוכניות הלימודים הנקבעות על-ידי ראשי מערכת החינוך המקומית, שהם תושבי השטחים המוחזקים.

(77) ראה הערה 51 לעיל.

(78) בסעיף זה נאמר בין היתר "המעצמה הכובשת תקל, תוך שיתוף עם הרשויות הלאומיות והמקומיות, על עבודתם התקינה של כל המוסדות המתמסרים לטיפול בילדים ולחינוכם".

(79) ראה Von Glahn שם, בעמודים 65 ואילך.

(80) פורסם בקובץ המנשרים, הצווים וההודעות של איזור יהודה ושומרון, בעמ' 235.

(81) פורסם בקובץ המנשרים, הצווים וההודעות של איזור יהודה ושומרון, בעמ' 364.

12. הטענות בדבר התנחלויות, סיפוח ותחולת אמנת ג'נבה

אחת ההאשמות שחזרו על עצמן במשך כל השנים בכל ה-דוחות של ועדת החקירה המיוחדת ואשר בסופו של דבר זכתה לתמיכה של ארצות רבות בעמדת הערבים מתייחסת לנושא ההתנחלויות הישראליות בשטחים. ועדת החקירה של ה-או"ם ראתה בפעולות אלה מעשה בלתי חוקי, בהיותו נוגד, לדעתה, את סעיף 49 של אמנת ג'נבה הרביעית בדבר הגנת אזרחים בימי מלחמה מ-12.8.49. זאת ועוד: ועדת ה-או"ם ראתה בהתנחלויות משום מעשה של סיפוח שטחים על ידי ישראל. זאת הסיבה שההתנחלויות מוגדרות בכל ה-דוחות של הוועדה - פרט ל-דוח הראשון כ-Annexation and Settlement⁽⁸²⁾.

מכחינה עובדתית אכן הוקמו על ידי ממשלת ישראל בשטחים התנחלויות משני סוגים: הסוג האחד - הקמה מחדש של ישובים על אדמות שהיו בבעלות ישראלית לפני מלחמת השחרור כמו הישובים בנוש עציון באיזור יהודה ושומרון וכמו כפר דרום באיזור רצועת עזה. הסוג השני הוא התנחלויות בטחוניות שהוקמו על רקע של צורך צבאי. הישובים שהוקמו משלבים עבודת אדמה והאחזויות בטחוניות לשמירה על בטחון השטח המוחזק. יצוין שממשלת ישראל מעולם לא גרסה או הצהירה ששטח כלשהו בתחום השטחים המוחזקים בין שבו הוקמה התנחלות ובין אם לאו - מסופח לישראל. זאת להוציא את ירושלים המזרחית לגביה החליטה הכנסת להחיל את המשפט, השיפוט והמינהל הישראליים פעולה שהאפקט המעשי שלה הוא סיפוח ירושלים המזרחית לישראל.

עם זאת, אין אנו פטורים מהדיון "בהאשמה" שההתנחלויות הן מעשה שיש בו הפרת המשפט הבינלאומי.

שתי האמנות העיקריות המשמשות נורמה להתנהגותה של "המעצמה הכובשת" הן התקנות הנספחות לאמנת האג הרביעית בדבר דיניה ומנהגיה של המלחמה ביבשה משנת 1907 ואמנת ג'נבה להגנת אזרחים בימי מלחמה משנת 1949. תקנות האג ניבשו בראשית המאה העשרים את הכללים החלים על הכובש. תקנות אלה אינן מתירות ואינן אוסרות הקמת ישובים ע"י הכובש בשטח הכבוש. התקנות כלל אינן מתייחסות לשאלה והן שותקות בענין זה.

בשנת 1949 נתנסחה ונחתמה אמנת ג'נבה בעקבות נסיון ולקחים של מלחמת העולם השנייה ובעיקר בשל התנהגותה של גרמניה כמעצמה כובשת כלפי ארצות רבות שכבשה. כבואנו לנתח את הוראות אמנת ג'נבה עלינו לבחון תחילה את עמדתה של ממשלת ישראל בדבר אי תחולתה הפורמלית של אמנת ג'נבה בדבר הגנת אזרחים בימי מלחמה משנת 1949 על השטחים ש-צה"ל שלט בהם מאז מלחמת ששת הימים.

מדינת ישראל השתתפה בדיוני הוועידה הדיפלומטית בשנת 1949 שבמהלכה נחתמה האמנה וצירפה חתימתה לאמנה. לפיכך הוועדה הבינלאומית של הצלב האדום בג'נבה ציפתה בענין ובדריכות שממשלת ישראל תודיע לה מיד אחרי מלחמת ששת הימים כי היא רואה את אמנת ג'נבה כחלה על השטחים. הצלב האדום שהוא הפטרון והאחראי לניסוח דיני המלחמה מאז מחצית המאה ה-19 וכן גם אחראי לניסוח אמנת ג'נבה סבר

(82) ראה ה-דוח השני A/8389 סעיפים 11-36, ה-דוח השלישי A/8828 סעיפים 26-38, ה-דוח הרביעי A/9148 סעיפים 40-87, ה-דוח החמישי A/9817 סעיפים 37-64 (1974), ה-דוח השישי A/10272 סעיפים 31-39 (1975), ה-דוח השביעי A/31/218 סעיפים 25-33 (1976), וה-דוח השמיני A/32/284 סעיפים 32-54 (1977).

שיוכל לבחון לראשונה את יישום האמנה בעקבות הסכסוך במזרח התיכון שכן עד למועד זה לא הועמדה אמנה זו, שנוסחה כאמור בעקבות נסיון מלחמת העולם השנייה, במבחן ביצוע של ממש.

לאכזבתם של אנשי ה-צ"א נמסר להם זמן קצר לאחר מלחמת ששת הימים שעמדת ממשלת ישראל היא שאין לראות את אמנת ג'נבה כחלה פורמלית על השטחים אף כי מבחינה פרגמטית בפרקטיקה תנהג ממשלת ישראל לפי העקרונות ההומניטריים של האמנה. עמדה זו הושמעה גם על ידי ראש משלחת ישראל לוועידת הצלב האדום ה-21 שנחכנסה בטורקיה ב-9 בספטמבר 1969.

בהתייחסו לשאלה זו ציין השגריר מרדכי קדרון לאמור: -

"The ICRC in its Reports for 1968, and the first six months of 1969, draws attention to a certain difference of view between it and the Government of Israel concerning the Fourth Convention. It is clear from the reports that this difference of view does not have any momentous practical consequences, but it exists nevertheless, and I owe it to this Commission to state the reasons why the Israel Government has adopted the position described by the ICRC.

There are essential differences in history, in conception and in international acceptance and application between the First, the Second and the Third Conventions, taken together, and the Fourth. The first three - as stated in the authoritative commentary published by the International Committee of the Red Cross, on page 5 of the English language edition - apply 'to the armed forces, a well-defined category of persons, placed under the authority of responsible officers, and subject to strict discipline.' The Fourth - to 'an unorganized mass of civilians.' The first three Conventions are of relative antiquity. The concepts comprised in them date from the very beginnings of the Red Cross, over one hundred years ago, and in one form or another they exist as legal instruments since the early years of this century. They have been tested in two world wars, and in innumerable armed struggles of lesser moment. Their texts have been studied for many years in the military academies of all civilized States, and their principles and provisions are universally known. This is not the case with the Fourth Convention. It is a relatively new instrument. It is untried. In none of the armed conflicts which have taken place since 1949 has it been effectively applied. Not in Vietnam; not in Laos; not in India and not in Pakistan; not in Yemen; not in the Middle East in 1956; not in Hungary nor in Czechoslovakia; not in Nigeria. Its principles are scarcely known, its provisions, by and large, not at all. In the words of the commentary already quoted, 'the legal field... was entirely new,' so much so that the International Committee of the Red Cross freely concedes that in initiating the Fourth Convention, it was 'venturing on much less solid ground than in the past.'

In the view of the Government of Israel, the automatic applicability of the Fourth Convention to the territories administered by Israel since June 1967 is doubtful, and would raise complicated juridical and political questions.

For instance, the territorial position is *sui generis*. No recognized political frontiers ever came into existence between Israel and the neighbouring Arab States. Since the hostilities of June 1967, the relations between them are regulated by a cease-fire under the authority of the Security Council, pending the conclusion of 'a just and lasting peace,' which would include the establishment of 'secure and recognized boundaries.'

The Israel Government has sought to avoid controversy over theoretical and juridical problems concerning the Convention, and instead to be guided by its humanitarian provisions on a pragmatic basis, in accordance with the local conditions.

As was confirmed by the Minister of Defence in the Knesset on 10 July 1968, the directives and regulations on which the Military Government operates in the Israel-administered areas conform to those of the Convention. On this pragmatic basis, there is close co-operation between the Israel authorities and the International Committee of the Red Cross, which maintains a mission in Israel for the purpose.

But it must be borne in mind that the Fourth Convention is not a licence to resort to violence, to commit sabotage and espionage, to obstruct the administration, to break the law, to undermine public order, or in any way to commit hostile acts injurious to the security of the State and its forces, or against the safety and welfare of the local population. The administering power has to determine when such a breach of law and injury to public order and security has occurred and to penalize offenders in accordance with the law. This is clear, for instance, from Article 5, Article 27 and Article 64.

Judged by the norms and standards contained in the Convention, Israel's overall record in administering these territories and handling their security problems is a humane and successful one, which has justly been commended by outside observers. Israel is an open society. Tens of thousands of visitors come to us every year - tourists, members of parliaments, cabinet ministers, journalists - and they go where they like, and see what they like and report what they like. We do not hinder them in any way. We do not wish to. We have nothing to hide and could not have anything even if we wanted to. For example, the Daily Telegraph of London, in an article published on 30 April 1968, stated:

"... Israel's occupation of conquered territories has in general been the most humane and generous in modern history, even more so than the American occupation of Japan after World War II."

.....

"On its record so far Israel can have a clear conscience before the United Nations or any other international bar on its handling of the occupied Arab areas." "

במסגרת סימפוזיון על זכויות-אדם בזמן מלחמה אמר שופט בית המשפט העליון מר מאיר שמגר בעת שהיה היועץ המשפטי לממשלה כדלקמן⁽⁸³⁾ :

"In my opinion there is no existing rule of international law according to which the Fourth Convention applies in each and every armed conflict whatever the status of the parties. Territory conquered does not always become occupied territory to which the rules of the Fourth Convention apply ...

The whole idea of the restriction of Military Government powers is based on the assumption that there had been a sovereign who was ousted²⁾ and that he had been a legitimate sovereign. Any other conception would lead to the conclusion that France, for example, should have acted in Alsace-Lorraine according rules 42 - 65 of the Hague Rules of 1907 until the signing of a peace treaty ....

In my view the automatic applicability of the Fourth Convention to the territories administered by Israel is at least extremely doubtful and automatic application would rise complicated juridical and political problems."

להלן הזכיר מר שמגר מספר קשיים להחלה אוטומטית של האמנה:

- א. ישראל מעולם לא הכירה בזכותם של מצרים וירדן לגבי השטחים (חבל עזה ויהודה ושומרון) שנלקחו מידיהם בשנת 1967;
- ב. חבל עזה ויהודה ושומרון היו חלק משטח פלשתינה בזמן המנדט;
- ג. מלחמת השחרור שפרצה מיד אחרי החלטת החלוקה של ה-או"ם לא נסתיימה בקביעת גבולות מוכרים. נהפוך הוא - הסכמי שביתת הנשק משנת 1949 קובעים מפורשות שגבולות שביתת הנשק אין לראות בהם גבולות פוליטיים ואין בהם כדי לגרוע מתביעותיו ועמדותיו של כל אחד מהצדדים.
- ד. מ-1948 עד 1967 עזה נחשבה ונוהלה כשטח כבוש כגוש שבראשו מושל צבאי וכל תושביו נזקקו לאישור מיוחד כדי להכנס למצרים. תושבי הרצועה לא הפכו להיות אזרחי המעצמה הכובשת - מצרים. עוצר קבוע הוטל על התושבים בכל ערב. אף על פי כן ולמרות היותה של עזה "שטח - כבוש" לא נמעוררה עד 1967 שאלת תחולתה של האמנה על חבל עזה.
- ה. אשר ליהודה ושומרון, לאחר שחבל ארץ זה נכבש על ידי הלגיון הערבי הירדני, ב-13.5.48 מינה המלך עבדאללה מושל צבאי לאיזור (גנרל איברהים האשם פחה). ב-24.4.50 החליט הפרלמנט על סיפוח איזור יהודה ושומרון לגדה המזרחית של הירדן ואקט זה של סיפוח הוכר רק על-ידי שתי מדינות: בריטניה ופקיסטן.

The Observance of International Law in the Administered territories, Israel Yearbook on Human Rights, Vol. 1, University of Tel Aviv (1971) pp. 262.
2) Oppenheim, International Law, 7th Ed. (1952), pp. 434.

בעקבות הכיבוש הירדני היו תגובות מעניינות במועצת הבטחון של ה-או"מ, הן מצד נציגי בריה"מ והן מצד ארצות הברית. שניהם טענו שהפלישה הערבית מהווה הפרה של המשפט הבינלאומי והחלטות עצרת ה-או"מ. (הערה שלי - ר.ש.).

בסכמו את העמדה של ישראל שלא להכיר בתחולה הפורמלית של האמנה על השטחים כותב מר שמגר כדלקמן⁽⁸⁴⁾:

"The territorial position is thus sui generis, and the Israeli Government tried, therefore, to distinguish between theoretical juridical and political problems on the one hand, and the observance of the humanitarian provisions of the Fourth Geneva Convention on the other hand. Accordingly, the Government of Israel distinguished between the legal problem of the applicability of the Fourth Convention to the territories under consideration which, as stated, does not in my opinion apply to these territories and decided to act de facto, in accordance with the humanitarian provisions of the Convention."

העמדה האמורה של ממשלת ישראל שלא להכיר בתחולה הפורמלית של האמנה על שטחים שעברו לידי ישראל בשנת 1967 זכתה לא רק לביקורת של הצלב האדום אלא גם ב-או"מ ובשנים האחרונות מדי שנה מתקבלת החלטת גינוי כמעט פה אחד ובה מנוערת (!) מדינת ישראל בשל "סירובה העקשני" של המדינה להחיל את האמנה⁽⁸⁵⁾.

בקשר להחלטה לגנות את ישראל בשל אי החלה פורמלית של אמנת ג'נבה על השטחים ראוי להביא את דברי נציגי ישראל בוועדה המדינית המיוחדת של ה-או"מ בשנת 1976⁽⁸⁶⁾:

"Another subject on which those who have no respect whatsoever for human rights like to wax eloquent, is the Fourth Geneva Convention. And a lot of lip-service has been paid to the applicability of that Convention in the administered areas.

That convention, adopted in 1949, has not been applied in any of the numerous armed conflicts around the globe which have erupted since it came into force. But, of course, so far as Israel is concerned, the cry goes up that it is applicable and must be applied in the areas administered by us.

For certain solid and valid legal reasons we do not accept the applicability of the Convention in the areas, but as a matter of fact we regard it as standard in our practices and strict instructions in this behalf are given to our soldiers, each and every one of whom is issued with a Hebrew Translation of the Fourth Geneva Convention. Actually in a number of instances we even go further than the standards set by the Convention, so that the population of the areas in fact enjoys human rights over and above the provisions of the Convention.

(84) שם, בעמ' 266.

(85) ראה דוגמה החלטת הוועדה המדינית המיוחדת של ה-או"מ בענין זה A/SPC./31/L.10 מ-29.11.1976. החלטה זו אושרה גם ע"י העצרת הכללית.

(86) מתוך נאום של השגריר מר יעקב דורון בעצרת ה-31 של האומות המאוחדות ביום 30 בנובמבר 1976.

The following are but a few examples of such instances: the Geneva Convention permits the application of the death penalty. Israel has done away with it, and nobody has been executed in the areas for any of the heinous crimes that have been committed there.

The Geneva Convention does not provide for access by the local population to the Courts of the 'occupying power'. Israel does permit the population of the administered areas access to the Israeli courts, for taking any legal action against individuals as well as against the Government of Israel.

There is nothing in Geneva Convention about travel facilities for the local population outside the 'occupied territories'. Israel facilitates such travel in both directions, including to and from Arab countries that regard themselves as being in a state of war with Israel.

The Geneva Convention is mute on foreign trade by the 'occupied territories'. Israel facilitates exports by and imports into the areas administered by it.

There are no provisions in the Geneva Convention about pilgrimage by Moslems to Mecca and by Christians to their holy sites. Israel facilitates the pilgrimage by Moslems to Mecca and by Christians to their holy sites.

The Geneva Convention accepts the jurisdiction of the Military Courts of the 'occupying power'. Israel goes further and insists that the military judges must be lawyers of six years' standing, members of the Bar and qualified to become judges of the Military Appeals Court.

The Geneva Convention does not provide for the holding of elections. Yet under our administration free and democratic elections are held for the local and municipal councils in the administered areas.

If we look at this situation from the point of view of the human rights and true interests of the local population and not from the point of view of blind hatred and repetitious propaganda, is not this situation far better and more desirable than the formal declarations of acceptance by the Arab countries of the Geneva and other conventions only to breach them cynically and contemptuously in practice, whenever it comes to the crucial test, as exemplified by the gravest violations by the Arab countries concerned of the Third Geneva Convention Relative to the Treatment of Prisoners of War and of the anti-hijacking conventions?

So, you have on the one hand the formal position taken by Israel the non-applicability of the Fourth Convention together with the practical application of its standards by us, as compared with the formal acceptance of the applicability of international conventions by the Arab States together with the practical elis regard of and contempt for the conventions whenever the Arab States were called upon to respect any of them, on the other hand.

Which of the two is the more honourable attitude? Which of the two positions is more beneficial for the people for whose protection the Geneva Conventions were created?''.

יצויין כי לפי פקודת המטה הכללי 33.0133 הדנה באמנות ג'נבה להגנת קרבנות המלחמה חובה על כל חייל צה"ל לקיים את כל אחת מארבע אמנות ג'נבה להגנת קרבנות המלחמה אשר תכנן המלא מובא בנספח 61 לפקודת המטה הכללי. הכללת נוסחן של אמנות ג'נבה בפקודות המטה הכללי ביחד עם פקודת המטה הכללי 33.0133 הפכה כל אי קיום הוראה מאמנות ג'נבה לעבירה של אי קיום הוראות המחייבות בצבא בניגוד לסעיף 133 לחוק השיפוט הצבאי תשט"ו-1955. העולה מן האמור הוא שאין כל קשר בין עמדתה המשפטית-מדינית של ממשלת ישראל באשר לתחולה הפורמלית של אמנת ג'נבה הרביעית במישור הבינלאומי ובין ראיתה של ישראל את האמנה כקריטריון נורמטיבי המחייב כל חייל ב-צה"ל במסכת ובמסגרת התנהגותו כלפי תושבי השטחים. זאת ועוד: הוכחה נוספת לכך שממשלת ישראל נוהגת על פי אמנת ג'נבה הרביעית ביחסה לשטחים ולתושביהם היא העובדה שבתגובה לכל העתירות שהוגשו נגדה לפני בית המשפט הגבוה לצדק הסכים נציג היועץ המשפטי לממשלה שה-בג"צ יבחן את מעשי הממשלה לפי כללי המשפט הבינלאומי ואמנת ג'נבה בכלל זה⁽⁸⁷⁾.

בסיכום, כנגד הטענה המושמעת נגד ישראל לפיה ההתנחלויות עומדות בסתירה לאמנת ג'נבה הבאנו את עמדתה של ממשלת ישראל לפיה אין האמנה הנ"ל חלה מבחינה פורמלית על השטחים. לחילופין קיימת הטענה שאף אם נצא מההנחה שהאמנה כן חלה על השטחים, הרי שסעיף 49 אותו מצטטים כאסמכתא נגד חוקיות ההתנחלויות אינו רלבנטי לעניננו. הקטע הקשור לעניננו מתוך סעיף 49 לאמנה קובע לאמור: -

"The Occupying Power shall not deport or transfer parts of its own civilian population into the territory its occupies."

עיון בקטע הסעיף האמור שהוא חלק מכל סעיף 49 לאמנה מלמד שמטרתו להגן על האוכלוסייה המקומית מגירוש או מפינוי. גם השאלה באיזו מידה מותר ל"מעצמה הכובשת" לגרש או להעביר אוכלוסייתה שלה לשטח המוחזק קשורה בשאלה באיזו מידה תביא התנהגות כזו לפינוייה (displacement) של האוכלוסייה המקומית ממקומה. מסקנה זו נתמכת בדברים שנכתבו באופנהיים - לאוטרפכט על המשפט הבינלאומי⁽⁸⁸⁾ לאמור: -

"The Occupying Power must not deport or transfer parts of its own civilian population into the territory occupied by it - a prohibition intended to cover cases of the occupant bringing in its nationals for the purpose of displacing the population of the occupied territory".

(87) ראה לדוגמה בג"צ 337/71 אלג' מעה אלמסיחיה ללארצ'י אלמקדסה נ. שר הבטחון, פד"י כ"ו(1) 574, 580.

(88) Oppenheim - Lauterpacht Treatise International Law, Vol. II - 7th Edition, Page 452.

זאת ועוד: עורך ספר הפרשנות הרשמי לאמנות ג' נבה שיצא לאור בהוצאת הוועדה הבינלאומית של הצלב האדום - ד"ר ז'אן פיקטה שהוא גם סגן נשיא ה-צ"ל"א כתב בענין זה לאמור⁽⁸⁹⁾:

"This clause was adopted after some hesitation, by the XVIIIth International Red Cross Conference. It is intended to prevent a practice adopted during the second World War by certain Powers, which transferred portions of their own population to occupied territory for political and racial reasons or in order, as they claimed, to colonize those territories. Such transfers worsened the economic situation of the native population and endangered their separate existence as a race."

דומה כי שעה שבאים לבחון אם האיסורים הנ"ל חלים על ההתנחלויות שהוקמו על ידי ממשלות ישראל בשטחים אין ספק שהתשובה לכך שלילית. התושבים הערבים בשטחים לא נושלו מאדמתם עקב הקמת ההתנחלויות וההתנחלויות לא שינו את הסטטוס של השטחים ואף לא הפכו אותם לשטחים מסופחים למדינת ישראל. הדין הקודם בכל אחד מהשטחים נשאר בתוקפו ומעמדם של כל השטחים נשאר כאיזור מוחזק שחלים עליו דיני שטח כבוש.

הטענה של הוועדה שההתנחלויות הישראליות בנוסף להיותן אקט של סיפוח משנות גם את המבנה הדימוגרפי של האיזורים אין לה על מה שתסמוך שכן מספר הישראליים בישובים בשטחים מסתכם בפחות מאחוז אחד מהאוכלוסייה של השטחים ואין במספר זה כל השפעה על המבנה הדימוגרפי של השטחים.

בראיון שנתן פרופ' יוג'ין רוסטוב מאוניברסיטת ייל (לשעבר תת שר החוץ של ארה"ב) ניתן למצוא נימוקים משפטיים מאלפים לגבי זכותה של ישראל להתנחל ביהודה ושומרון ובחבל עזה. הראיון פורסם ב"ניו יורק טיימס" ובתרגום עברי ב"הארץ" מיום 4.8.78.

13. הטענה בדבר הפקעת שטחים

טענה אחרת שהושמעה תדיר על ידי ועדת החקירה של ה-או"ם ב-דוחותיה מתייחסת לתחום שינויים בבעלות על נכסי דלא ניידי שנעשים כביכול על ידי ממשלת ישראל, דהיינו נושא הפקעות שטחים⁽⁹⁰⁾. הוועדה דנה בנושא זה גם בהקשר של מדיניות "ההתנחלות והסיפוח" וגם בנפרד.

יצוין כי ממשלת ישראל ושלטונות הממשל הצבאי בהיותם מודעים לעקרונות המשפט החלים על המעצמה המחזיקה בכל הנוגע לגיהול של שטחים מוחזקים היו ערים לתקנה 46 של התקנות הנספחות לאמנת האג הרביעית בדבר דיניה ומנהגיה של המלחמה ביבשה הקובעת לאמור:

"46. יש לכבד את כבוד המשפחה וזכויותיה, חי אדם, רכוש פרטי, וכן את אמונת-הדת ומנהגי הפולחן. אין להחרים רכוש פרטי."

(89) Jean S. Pictet, Commentary, Fourth Geneva Convention Relative to the Treatment of Civilians in Time of War (1958), pp. 283.

(90) ראה דוח ועדת החקירה הראשון משנת 1970 A/8089 סעיפים 123 - 131 (1970), וה-דוח השלישי A/8828 סעיפים 39 - 45 (1972), ה-דוח הרביעי A/9148 סעיפים 79 - 84 (1973).

מאז נכנסו כוחות ישראל לשטחים נמנעה ישראל באופן עקבי מנקיטת צעד של החרמה של רכוש פרטי. נשאלת השאלה כיצד אם כן הוקמו ההתנחלויות הרבות בשטחים ובאיזו דרך משפטית נקטו שלטונות ישראל על מנת להקנות זכויות במקרקעין עליהם הוקמו התנחלויות ומה טיבן של זכויות אלה.

יאמר מיד שלאור העובדה שהתנחלויות ישראליות בשטחים הוקמו על בסיס של צורך צבאי וצורך צבאי כזה אף הוכר בהחלטת בג"צ⁽⁹¹⁾, מותר היה לישראל לנקוט בדרך קיצונית ואף להפקיע קרקעות לצורך זה. זאת ניתן אולי ללמוד על דרך של קל וחומר ממובאות של מלומדי המשפט הבינלאומי המתירים אף הריסת רכוש פרטי כאשר קיים צורך צבאי. אך לפני שנביא האסמכתאות ראוי שנזכיר את תקנה 23 (g) לתקנות האג בדבר דיניה ומנהגיה של המלחמה ביבשה הקובעת לאמור:

"אסור ...

(ז) להשמיר או להחרים את רכוש האוייב, חוץ אם השמדה או החרמה כזו נדרשת במפגיע על ידי צרכי המלחמה".

ראה בהקשר זה גם שוורצנברגר International Law, Vol. II עמ' 111, עמ' 257, 293⁽⁹²⁾. מכל מקום חלק מההתנחלויות שהוקמו על ידי שלטונות ישראל הוקמו על אדמות שהבעלות לגביהן יהודית כמו כגוש עציון, כפר דרום וכו'. חלק אחר הוקם על אדמות מדינה וחלק אחר על אדמות שהוצא לגביהן צו תפיסה לצרכים צבאיים שאינו פוגע בבעלות אך מקנה לשלטונות זכות שימוש במקרקעין.

האסמכתא לכך מובאת בספרם של אופנהיים - לאוטרפכט בו נקבע בסוגיה זו בסעיף 140 לאמור⁽⁹³⁾ :

"140. Immovable private enemy property may under no circumstances or conditions be expropriated by an invading belligerent. Should he confiscate and sell private land or buildings, the buyer would acquire no right whatever to the property. Article 46 of the Hague Regulations expressly enacts that private property may not be confiscated, but confiscation differs from the temporary use of private land and buildings for all kinds of purposes demanded by the necessities of war...

If necessary they (private buildings) may be converted into hospitals, barracks, and stables without compensation for the proprietors, and they may also be converted into fortifications".

(ההדגשה שלי: ד.ש.).

(91) בג"צ 302/72, 306/72 טולימן חילו ואח' נ' סבאח אל סאלימה ואח' נ' ממשלת ישראל ואח' פד"י כ"ז(2), 169.

(92) ראה גם בהקשר זה: Von Glahn, The Occupation of Enemy Territory אוניברסיטת מינסוטה (1957) עמ' 228.

(93) אופנהיים - לאוטרפכט מהדורה 7 כרך II עמ' 403.

בעקבות האמור לעיל באופנהיים - לאוטרפכט מוצאים אנו בחלק השלישי של
ה- British Manual of Military Law (3rd Edition) בסעיף 592 לאמור: -

"Permitted use of land and buildings 592. The temporary use of land or buildings for the needs of the army is justified, even though such use may impair its value. On the one hand, privately owned land and buildings may be used for military movements, quartering, and the construction of defence positions. On the other hand, the inhabitants may be compelled to accommodate troops and sick and wounded in their houses. Buildings may be used for purposes of observation, reconnaissance, cover, defence, etc., and if necessary, houses fences and woods may be demolished, cut down, or removed to clear a field or fire or to provide material for bridges, fuel, etc., imperatively needed by the occupying army."

יצוין כי בכל המקרים בהם הוצאו צווי תפיסה לצרכים צבאיים לגבי מקרקעין נקבע בצווים אלה כחלק בלתי נפרד מהם כי הבעלים ו/או מחזיקים כדין של המקרקעין זכאים לדמי שימוש שנתיים בהתאם להערכת שמאי ממשלתי וזאת למרות שאין כל חובה על המעצמה המחזיקה לשלם כל דמי שימוש⁽⁹⁴⁾. בהקשר זה ראוי להביא את סעיף 593 למנואל הבריטי הקובע לאמור: -

"593. The owner of property may claim neither rent for its use nor compensation for damage caused by necessities of war...".

פרופ' אלאן גרסון⁽⁹⁵⁾ מצוין כי בהנחה שאמנת ג'נבה הרביעית בדבר הגנת אזרחים בימי מלחמה חלה על השטחים שכבשה ישראל ב-1967 מתעוררת השאלה האם ההתנחלויות ורכישת הקרקעות הנעשות בקנה מידה מצומצם מהווים הפרה של האמנות הבינלאומיות, ועל כך הוא משיב שלדעתו אף כי אין בכך הפרה מילולית של האמנות ייתכן ואין מעשים אלה עולים בקנה אחד עם רוח האמנות שכן חובתו הראשונית של הכובש לפי האמנות הנ"ל הוא לשמור על המצב הקיים תוך רשות להכניס שינויים מועטים בו, אם ועד כמה שהדבר דרוש לשם שמירה על הבטחון והסדר הציבורי⁽⁹⁶⁾. לדעת המחבר הכנסת שינויים עקרוניים יותר למצב הקיים תערים קשיים על תהליך השלום. המחבר מוסיף כי אמנם גורמים ישראליים מדגישים כי דווקא מדיניות ההתנחלות עשויה ללחוץ על הערבים לפתוח במו"מ אך לדעתו זוהי גישה אופטימיסטית וקיים חשש שמדיניות זו רק תגביר את הסכסוך⁽⁹⁷⁾. יש לדחות גישה זו שכן בניתוח משפטי להבדיל מניתוח פוליטי אם המסקנה היא שמדיניות ההתנחלויות של ישראל תואמת את הוראות האמנות - אין מקום להיתלות באילן חסר שרשים של "רוח האמנות".

(94) שורצנברגר, שם, עמודים 292 - 193, פון גלהאן, שם, עמ' 227.

(95) ראה מאמרו: U. N. Investigation of Israel's Administration of the Occupied Territories, Bulletin of the International Association of Jewish Lawyers and Jurists, Winter 1978, p. 3.

(96) מסקנתו זו של המחבר עומדת בסחירה לחוות הדעת של כב' השופט ד"ר יואל זוסמן ב-בג"צ 337/71, פד"י כ"ו (1) 574.

(97) הרצאתו של פרופ' גרסון ניתנה בקונגרס שנערך באוגוסט 1976 וכמוכן לפני ביקורו של הנשיא סאדאת בירושלים.

החל משנת 1973 התגברה טענת הערבים (בעיקר המצרים) שישראל מנצלת את המשאבים של השטחים לטובת חיזוק כלכלתה. באופן מיוחד אמורים הדברים לגבי העובדה שישראל שאבה נפט משדות הנפט באבו רודייס כדי מחצית הצריכה של מדינת ישראל. נשיא מצרים הצהיר מספר פעמים כי ניצול זה על ידי ישראל הוא בלתי חוקי וכי הוא יתבע מישראל פיצויים בשל כך ואם לא יקבל הפיצויים ממנה יתבע זאת מארצות הברית הנותנת חסותה למדינת ישראל. ועדת החקירה המיוחדת של ה-או"ם אימצה גישה זו ואף קבעה מימצאים לחובת ישראל בענין זה⁹⁸.

יצוין שטענות אלה נגד ישראל הן חסרות כל בסיס משפטי, שכן כללי המשפט הבינלאומי ודיני המלחמה מכירים בזכותה של המדינה הכובשת להנות מהפירות הנובעים מבנינים, נכסי דלא ניירי, חורשות או רכוש חקלאי השייכים למדינה היריבה. על "המעצמה הכובשת" מוטלת חובה לשמור על הקרן של נכסים כאלה ועליה לנהל נכסים אלה בהתחשב בכללים החלים על מי שזכאי לאכול פירות מקרן, דהיינו כללים החלים על בעל זכות הירוועה כ- usufructus.

האסמכתא לכך מצויה בתקנה 55 לתקנות הנספחות לאמנת האג הרביעית בדבר דיניה ומנהיגיה של המלחמה ביבשה משנת 1907 הקובעת לאמור: -

"The occupying State shall be regarded only as administrator and usufructuary of public buildings, real estate, forests, and agricultural estates belonging to the hostile State, and situated in the occupied country. It must safeguard the capital of these properties, and administer them in accordance with the rules of usufruct".

יצוין בהקשר זה שארצות הברית אשר תמכה בפירוש המשפטי הנ"ל הביעה ספיקות אם ניתן לפרש את תקנה 55 הנ"ל כמקנה סמכות לשלטון כובש לחפור בארות חרות או להעניק לאחרים זכות לחפור בארות חדשות ולהפיק מהן פירות.

חוות דעת משפטית של מלומד אמריקני ידוע במשפט הבינלאומי קבעה לאחר ניתוח מקיף של זכויות מדינות כובשות בהיסטוריה כי: -

"There is no rule of the law of belligerent occupation that stands in the way of Israel's allowing commercial exploitation of this oil".

למסקנה דומה הגיעה גם חוות דעת שנערכה על ידי היועצים המשפטיים של משרד החוץ הישראלי.

⁹⁸) U. N. Doc. A/9148, paragraphs 100-106 (1973), U. N. Doc. A/9817, paragraphs 130-133 (1974).

15. הטלת מס ערך מוסף וחוקיותו

א. בסעיף 190 ב-דוח ועדת החקירה של ה-או"מ משנת 1976 מוזכרות ההפגנות שנערכו בשטחים ובמזרח ירושלים לרגל הטלת מס ערך מוסף. ב-דוח נאמר שהמס הוטל בשטחים כדי להשוות את המחירים בין ישראל לשטחים, שכן בין ישראל לשטחים קיימת תנועה חופשית של סחורות מזה שנים וקיימת אינטגרציה כלכלית בין שני המשקים. בשנת 1968, שעה שהוחלט לבטל את המחסומים בין השטחים לישראל, נולד הצורך להשוות את המיסים העקיפים בשטחים כדי שרמת המחירים תהיה שווה ולא יעסקו בהברחות. מרגע שהוחלט על הטלת מס ערך מוסף בישראל שוב לא היה מנוס גם בשנת 1974 מהטלת שיעורי מסים אלה. המס הוטל כתיקון לחוק הבלו על ייצור מקומי בשיעורים השווים לשיעורי מס ערך מוסף. אי הטלת המס היה יוצר מקור להברחות מהשטחים לישראל וגם היה יוצר הפסד לסוחרי השטחים, שכן החוק מאפשר ניכוי מס ששולם קודם לכן בשרשרת הייצור.

ב. אמנת האג הרביעית משנת 1907 בדבר הדינים והמנהגים של המלחמה ביבשה גיבשה את הוראות המשפט הבינלאומי המנהגי באשר לסמכויות צבא בשטח מוחזק.
הוראות האמנה המתייחסות לסמכות הצבא להטיל מיסים נקבעו בסעיף 48 לנספח לאמנה, הקובע:

"If, in the territory occupied, the occupant collects the taxes, dues and tolls payable to the state, he shall do so, as far as possible, in accordance with the legal basis and assessment in force at the time ...".

ג. דעת מומחי המשפט הבינלאומי איננה אחידה בפרשנות סעיף 48 המצוטט לעיל ובאשר להוראות המשפט הבינלאומי אותן הוא מגבש. מכל מקום הדיעה הכללית בסוגיית המיסים הישירים היא שאין להטיל מיסים חדשים⁽⁹⁹⁾.

אשר להגדלת שיעורים של מסים קיימים - הנטיה היא להתיר זאת כאשר ההעלאה דרושה לטובת האוכלוסייה המקומית (למשל כדי לוודא קיום שירותים ציבוריים נאותים, בפרט במקרים של ירידת ערך הכסף), אך בודאי היא אסורה כאשר ההעלאה באה לשרת בעיקר את השלטון הכובש.

ד. באשר לסוגיית המסים העקיפים, אין האמנה מבחינה בינם לבין המיסים הישירים, אך מספר מלומדים פירשו את הוראות המשפט הבינלאומי בקשר למיסים עקיפים באופן ליברלי יותר והכירו בסמכות המחזיק להטיל מסים בשטחים המוחזקים.

ה. יצוין כי על פי סעיפים 49-51 לאמנת האג הרביעית רשאי המחזיק בשטחים להטיל קונטריבוציות על האוכלוסייה, היינו: תשלומי חובה הנדרשים לשם כיסוי הוצאותיו של הצבא והמינהל בשטח. הממשל הישראלי נמנע עד היום מלהטיל קונטריבוציות בשטחים המוחזקים.

ו. בבואנו ליישם את כללי המשפט הבינלאומי בדבר מיסוי בשטחים בענין הטלת מס ערך מוסף, יש להביא בחשבון כי למעשה לא הוטל מס חדש, אלא תוקן חוק הבלו על המוצרים המקומיים (שהיגו חוק ירדני התקף באיזור יו"ש) באופן שבנוסף לבלו הרגיל יחוייבו בו תושבי האיזור בתשלום בלו מוסף.

ז. התקנות הנספחות לאמנת האג הרביעית משנת 1907 וכן המלומדים שצירפו הערותיהם לאמנה זו לא התייחסו למצב עובדתי כגון זה הקיים בשטחים המוחזקים על ידי מדינת ישראל. כידוע, במשך תשע השנים בהן מחזיקה ישראל בשטחים המוחזקים התפתחה כלכלת ישראל והשטחים באופן משולב. חומות המכס בין ישראל לשטחים בוטלו, ההגבלות על מעבר סחורות ואנשים בין השטחים לבין ישראל הצטמצמו, מיסי העקיפין הושרו ומדיניות ההשקעות, הפיתוח, היבוא והיצוא היא אחידה.

ח. לפני שהוחלו הסדרי מס ערך מוסף בשטחים המוחזקים מונה צוות שבחן את האספקטים השונים הכרוכים בסוגיה הנדונה. כלכלנים ומומחים אחרים שנטלו חלק בצוות הביעו דעתם כי אי החלת היסודות החיוניים של הסדרי מס ערך מוסף בשטחים המוחזקים יפגע במערכת היחסים הכלכליים ההדדיים בין השטחים וישראל, כאשר גם תושבי השטחים המוחזקים וכלכלת שטחים אלו ייפגעו כתוצאה מכך.

ט. פגיעה, כאמור, איננה עולה בקנה אחד עם חובה אחרת המוטלת על ישראל מכוח כללי המשפט הבינלאומי - החובה לשמור על קיום הממשל התקין בשטחים המוחזקים ועל רווחתם הכלכלית של תושביהם. נראה, לכאורה, כי בנסיבות הענין, לאור הרקע העובדתי המיוחד כמוסבר יש יסוד לטענה כי חובה זו גוברת על האיסור להטיל מיסים חדשים, איסור שככל הנראה לא התכוון לחול על הסיטואציה הנדונה.

י. זאת ועוד, סעיף 43 לאמנת האג הרביעית מחייב את השלטון הכובש לכבד את החוקים הקיימים בשטחים המוחזקים. ברם, ההלכה שנתגבשה היא כי: -

"מקום שהכיבוש הצבאי נמשך עת רבה, עד שהושג שלום, חובתו של המחזיק כלפי האוכלוסיה האזרחית אפילו מחייבת אותו לשנות את החוקים, שכן צרכי החברה משתנים במרוצת הזמן והחוק חייב לענות על אותם הצרכים המשתנים. החיים אינם עומדים במקום, ושום שלטון, בין המחזיק ובין אחר, אינו ממלא את חובתו כלפי האוכלוסיה כראוי אם הוא מקפיא את מצב החקיקה ונמנע מלהתאימו לצרכי הזמן." (בג"צ 337/71, פד"י כ"ו (1), 574).

יא. דומה כי הגימוק העומד ביסוד האיסור לשנות את הדין המקומי הוא אותו גימוק האוסר הטלת מיסים חדשים - שניהם מבוססים על מעמדו הזמני של השלטון המחזיק בשטחים כפקדון במקומו של הריבון.

יב. בבואנו לבדוק אם דבר חקיקה של מעצמה מחזיקה עולה בקנה אחד עם הוראות הסעיף 43 לאמנה, נודעת חשיבות מרובה לשאלה מה היה מגיעו של המחוקק? החקק למען קידום ענינו הוא, או מתוך רצון לדאוג לשלום האוכלוסיה האזרחית בה מדובר בסעיף 43. הכל מסכימים שמעשה חקיקה שדבר אין לו עם הדאגה לשלום התושבים - פסול הוא, והוא חורג מגדר סמכותו של המחוקק.

יג. נראה כי הטלת הבלו המוסף בשטחים המוחזקים עומדת במבחן, שכן מס זה לא נועד להעשיר את קופת מדינת ישראל אלא לממן את כלכלת השטחים המוחזקים ולמנוע פגיעה בה כתוצאה מאי החלת המס. כן יש לזכור ולהביא בחשבון העובדה שישראל נמנעה עד כה מלהטיל קונטריבוציות בשטחים המוחזקים כדי לממן את תקציבם.

יד. ב ס י כ ו ם :

(1) כללי המשפט הבינלאומי כפי שנתנסחו בתקנות האג מ-1907 אוסרים על הטלת מיסים חדשים אך מאפשרים בנסיבות מסוימות העלאת שיעורים של מיסים קיימים.

(2) בנסיבות המיוחדות של השטחים המוחזקים על ידי ישראל לאור משך תקופת ההחזקה והזיקה הכלכלית בינם לבין ישראל יש מקום לסברה כי הכללים האמורים אינם ישימים בכל מקרה.

(3) עמדת הכלכלנים לפיה עלולה כלכלת השטחים להנזק, וכי השטחים ייפגעו אם לא יוטל מס ערך מוסף, מחייבת למעשה את מדינת ישראל לפעול למניעת הנזק האמור לאור חובתה לדאוג לקיום הממשל התקין ולרווחתם הכלכלית של התושבים.

(4) הפעולה שנגקטה עולה בקנה אחד עם המבחנים הנוגעים לסמכויות החקיקה של הממשל הצבאי. נראה כי מבחנים אלה ישימים גם לענין המס הספציפי שהוטל במקרה זה לאור כל נסיבות הענין.

טו. בסוף סעיף 190 ל-דוח ועדת החקירה של ה-או"ם משנת 1976 מובאת טענה כי הטלת המס לא היתה מוצדקת שכן המשכורת הממוצעת של תושבי השטחים היא מחצית משכורתו של מקבילו הישראלי. לקביעה זו אין בסיס. חלק ניכר מכוח העבודה בשטחים עובד בישראל ומקבל משכורות שוות בעד עבודה שווה. החלק האחר שעובד בשטחים מקיים רמת חיים ורמת הוצאות המותאמת לשכר. יש לזכור ששיעורי המס הישיר כמעט שלא השתנו ועד היום משלמים תושבי השטחים מס הכנסה בשיעור נמוך.

יז. יש להביא בחשבון שהממשל הצבאי התחשב מאור בקשיים של תושבי השטחים להתאים עצמם לניהול חשבונות כנדרש עם הטלת המס הזה. על כן פטרו את כל בעלי העסקים שמחזור עסקיהם השנתיים עד 350 אלף ל"י מחובת ניהול חשבונות. כן נקבע שכעוסק זעיר הפטור ממש ייחשב אדם שמחזור העסקים השנתי שלו הוא עד 75 אלף ל"י, לעומת 20 אלף ל"י בישראל. כלומר מי שמחזור עסקיו השנתי אינו עולה על 75 אלף ל"י פטור כליל מחובת המס. כל ההקלות הללו חלות רק בשטחים ולא בישראל.

16. התערבות בשיטה המשפטית המקומית

טענות מהסוג הנדון הובאו בסעיפים 142-144 של ה-דוח הראשון של ועדת החקירה המיוחדת. הטענה הראשונה היתה שהישראלים העתיקו את מקום מושבו של בית המשפט לערעורים מירושלים לרמאללה ובכך גרמו לשיתוק עבודתו. יצויין כי לפני מלחמת ששת הימים היו לפי החוק בירדן שני בתי משפט לערעורים: האחד ברבת עמון ששמע ערעורים על פסקי דין מבתי המשפט הנמוכים בגדה המזרחית של ירדן והשני בירושלים ששמע ערעורים על פסקי דין של בתי משפט נמוכים ביהודה ושומרון. עם החלת המשפט, השיפוט והמנהל הישראליים על ירושלים המזרחית, פורסם ע"י שלטונות צה"ל ביהודה ושומרון⁽¹⁰⁰⁾ צו אשר העביר את מקום מושבו של בית המשפט לערעורים מירושלים לכל מקום אחר באיזור יהודה ושומרון לפי קביעת נשיאו של בימ"ש זה⁽¹⁰¹⁾. למעשה הועברו משרדי הרישום של בית משפט זה לרמאללה. בית משפט זה שומע ערעורים על פסקי דין מכל בתי המשפט הנמוכים באיזור. אין זה נכון כלל שהעברתו של בית המשפט גרמה להשבתתו. עובדה היא כי בית המשפט פועל באופן סדיר ובמשך כל תקופת הממשל הישראלי ניתנו על ידו פסקי דין רבים וביניהם החלטות עקרוניות רבות חשיבות⁽¹⁰²⁾. בראשית שנת 1973 אף יצא לאור הקובץ הראשון של פסקי הדין הנבחרים של בית המשפט לערעורים ברמאללה ובו מבחר הלכות שנפסקו על ידי הערכאה השיפוטית הגבוהה ביותר באיזור. בשנת 1972 נידונו בבתיהמ"ש המקומיים 39,953 תיקים מהם 1,067 בבית המשפט לערעורים. מספר המשפטים מאז נמצא בקו מתמיד של עליה. יצויין שהדין המקומי בשטחים הושאר בחוקפו כנדרש לפי סעיף 43 לחקנות האג וסעיף 64 לאמנת ג'נבה.

17. אי דאגה לעזרה משפטית

בסעיף 143 של ה-דוח הראשון של ועדת החקירה המיוחדת נקבע שלא ניתן סיוע משפטי מספיק לאנשים הנמצאים במעצר. נראה כי טענה זו אינה מבוססת כלל ועיקר. בהתאם לצו בדבר סניגוריה שפורסם בכל האיזורים⁽¹⁰³⁾ הוענקה זכות לנאשמים בפני בתי משפט צבאיים להסתייע בסניגור. בין יתר ההוראות שנקבעו בצו זה להבטחת זכויותיו של נאשם לפני בית משפט צבאי מן הראוי להזכיר את ההוראות הבאות: -

- א. "סניגור" פירושו עורך דין ישראלי או מקומי.
  - ב. לכל נאשם הזכות לבחור בעו"ד מקומי או ישראלי כדי להגן עליו בפני בית משפט צבאי.
  - ג. היועץ המשפטי של מפקדת האיזור רשאי, גם לפני שהחל המשפט, למנות לנאשם, בהסכמתו, סניגור שיגן עליו. כן מוסמך בימ"ש צבאי, אם לא מונה סניגור קודם לכן על ידי היועץ המשפטי, למנות לנאשם שהואשם בעבירה חמורה, סניגור. הוצאות
- (100) צו מס' 39 בדבר קביעת סמכויות שיפוט מקומיות (איזור יהודה ושומרון) פורסם בקובץ המנשרים, הצווים וההודעות, בעמ' 86.
- (101) ראה סעיף 3 לצו מס' 39 הנ"ל.
- (102) בין החלטות אלה, ראה פס"ד של ביהמ"ש לערעורים בערעור אזרחי 34/68 שקבע כי למפקד הצבאי של האיזור סמכות להתיר לעו"ד ישראליים להופיע בפני בתי משפט מקומיים וכי הצו שפורסם בענין זה תואם את כללי המשפט הבינלאומי וזאת לאור שביתת עורכי הדין המקומיים. פסה"ד פורסם בשפה האנגלית בקובץ הדין במשפט בשטחים המוחזקים שיצא לאור בהוצאת המכון למחקרי חקיקה ולמשפט השוואתי בפקולטה למשפטים בירושלים (1970).
- (103) צו מס' 400, פורסם בקובץ המנשרים והצווים של איזור יהודה ושומרון, עמ' 933. צו זהה פורסם ביתר האיזורים.

הסניגור והוצאות ההגנה על חשבון מפקדת האיזור.
זאת ועוד: לפי תחיקת בטחון בכל משפט מתמנה מתורגמן שחובתו לתרגם כל מילה הנאמרת במהלך המשפט לשפתו של הנאשם. לנאשם הזכות להתנגד למתורגמן ולדרוש מתורגמן אחר⁽¹⁰⁴⁾. הזכויות שהוענקו כאמור לנאשמים תואמות את הדרישה שנקבעה בסעיף 72 לאמנת ג'נבה בדבר הגנת אזרחים בימי מלחמה משנת 1949.
יצוין כי הטענות בדבר העדר סיוע משפטי לנאשמים הנמצאים במעצר מתמיהות במיוחד לאור שביתתם של מרבית עורכי הדין המקומיים באיזור יהודה והשומרון. רוב עורכי הדין השובתים נמנעים מלהופיע לפני בתי המשפט המקומיים ובתי המשפט הצבאיים. בכך פוגעים הם באוכלוסייה המקומית הזקוקה לסעד משפטי הן בסכסוכים אזרחיים והן בהליכים פליליים בהתדיינויות הנערכות לפני בתי משפט מקומיים וצבאיים. לנוכח מצב דברים זה שפגע כאמור בעיקר באוכלוסייה המקומית פרסם מפקד איזור יהודה ושומרון צו בדבר הופעת עורכי דין ישראלים⁽¹⁰⁵⁾, בו נקבע כי עד להוראה אחרת שתנתן על ידי מפקד האיזור מוסמכים עורכי דין ישראלים להופיע לפני בתי משפט מקומיים. עינינו הרואות, איפוא, כי שלטונות הממשל הצבאי לא נשארו שאגנים למצב של העדר סיוע משפטי לאוכלוסייה המקומית. יצוין כי בעזה מופיעים כל עורכי הדין המקומיים בפני בתי המשפט הצבאיים והמקומיים כאחד. עורכי דין אלה לא הצטרפו לשביתת עמיתיהם באיזור יהודה והשומרון. אשר לדרך ניהול המשפטים בבתי המשפט הצבאיים הרי הפרוצדורה ודיני הראיות המחייבים והנהוגים בהם הם אלה המופעלים לפי שיטת המשפט המקובל באנגליה בדומה לשיטה הנקוטה בבתי המשפט בישראל. שיטה זו מבטיחה ערכויות לניהול משפט הוגן לנאשם.

18. טענות נגד השיטה המשפטית בשטחים

בסעיף 76 ל-דוח ועדת החקירה של ה-או"ם משנת 1976⁽¹⁰⁶⁾ מציינת הוועדה שמצאה לנכון להזמין את עו"ד פליציה לנגר הואיל ושמה הוזכר ע"י עדים שהופיעו לפני בתור מי שהגנה על פלשתינאים ועל אנשים אחרים שהואשמו בעבירות בטחוניות. זו הפעם הראשונה שהוועדה מציינת שהזמינה ביוזמתה עד ישראלי. אמנם בעבר העידו לפחות 2 עדים מישראל וכיניהם העתונאי גדעון וייגרט שלעדותו החיובית ניתן בשעתו משקל מועט, אך מוזר הדבר שמתוך אלפי עורכי דין בישראל ומבין עורכי הדין הישראלים המופיעים לפני בתי משפט צבאיים ראתה הוועדה לנכון להזמין את עו"ד לנגר אשר רקעה האישי ידוע בכל העולם. גב' לנגר הינה חברה פעילה ברשימה הקומוניסטית החדשה אשר תומכת באופן מסורתי ב-אש"פ ובמרבית מסורותיו. גב' לנגר המופיעה הרבה לפני בתי המשפט הצבאיים הוכיחה במשך שנים שהיא שוללת את קיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ריבונית ועצמאית ומעולם לא חסכה אפשרות בכל מקום בעולם לקיים מגעים עם חוגים השוללים קיומה של ישראל כמדינה עצמאית ולהטיל שיקוצים במדינת ישראל ובממשלתה. הרשימה הקומוניסטית החדשה הודתה זה לא מכבר כי היא מקיימת קשרים עם מנהיגות אש"פ. מתוך כל עורכי הדין בארץ טבעי, איפוא והגיוני ביותר, שוועדת החקירה נאמנה לשיטתה תבחר בגב' לנגר ותבסס

(104) ראה סעיף 12 לצו בדבר הוראות בטחון, תש"ל-1970. ראה לדוגמה: קובץ המנשרים והצווים של איזור עזה, בעמ' 1342.

(105) צו מס' 145, פורסם בקובץ המנשרים והצווים של מפקדת איזור יהודה ושומרון בעמ' 306.

(106) (1976) U.N. Doc. A/31/218.

חלק ניכר מממצאיה על "עדותה" של עורכת דין זו. מעניין לציין מהי הדעה שגבש בית המשפט הגבוה לצדק על אישיותה של גב' לנגר בעת שדן ב-בג"צ 543/76 (לא פורסם) פרנקל נ' שירות בתי הסוהר.

במקרה זה הגיש אסיר עתירה ל-בג"צ בה ביקש להתיר לו לרכוש ולקבל שני ספרים בבית הסוהר. ספר אחד הוא של עורכת הדין פליציה לנגר "במו עיני". בדחותו את העתירה בכל הנוגע לספר זה ציין ממלא מקום נשיא בית המשפט העליון מר משה לנדוי לאמור: -

"הייתי חייב לעיין בשני הספרים שהעותר מבקש להכניס אל בין כתלי בית הסוהר, ולאור הדברים שבוארו לעיל נראה לי שאין להרשות את הכנסת ספרה של עו"ד פליציה לנגר אל בית סוהר שטה. ספר זה מפאר את השקפותיהם של חברי ארגוני החבלה המבקשים לחתור תחת קיומה של מדינת ישראל במעשי אלימות למיניהם. זהו מעין יומן של פעולותיה של המחברת בתור סניגורית, בעיקר בבתי דין צבאיים, וכל טענה על ענווים שמרשיה קבלו לדבריהם מידי חוקריהם הופכת אצלה מניה וביה אמת לאמתה ובתי דין שלא קבלו את טענותיה עוותו בעיניה את הדין. אכן, רוממות ההטפה לשלום בין עם ישראל לבין ערביי ארץ-ישראל ישנה במקומות שונים בספר, אבל דברים אלה צורמים, את האוון, נוכח מטרותיהם הידועות של ארגוני החבלה שאליהם מתיחס הספר, לפי רוחו וכתבו, באהדה גלויה.

אילו היה זה הכל, הייתי אולי אומר שלמרות מגמתו של הספר לשים רשויות חקירה ושיפוט של המדינה לבזו ולשמצה ולעורר זעמו של הקורא נגד המופקדים על שמירת החוק, אין טעם לאסור את הכנסתו לבית הסוהר, כי הרי ממילא אלה הן דעותיהם של קוראיו הפוטנציאליים מבין אסירים חברי ארגונים עוינים. אך יש לזכור גם את השפעתו האפשרית של חומר כזה על אסירים אחרים האסורים יחד עמם ואין הם חברי אותם ארגונים. והעיקר: יש בספר דברים נוספים היוצרים אותה סכנה מידית וקרובה לודאי לשלום הצבור, שיש למנעה. הנה, מצוטט בעמ' 97 ללא שום הסתייגות נאומו של נאשם בבית דין צבאי, הפונה בזו הלשון אל שופטיו:

"הבאתם אותי למסקנה, כי דרכי השלום לא תועלנה והחלטתי להלחם בכם בכוח הנשק, כדרך היחידה להחזיר לעמי את זכויותיו, כדי שרגלו של חייל ישראלי לא תדרוך על אדמת מולדתי...".

ועוד יותר קרוב לעניננו, מתוארות בספר שביתות מאורגנות של אסירים אשר התקיימו בבתי כלא בישראל (למשל, בעמ' 122, 130), עד ל"מרד בכלא אשקלון" המתואר תחת כותרת זו בעמ' 192. אין ספק שיש בפרקים אלה הסתה שבה כרוכה סכנה ממשית של ליבוי היצרים של אסירים שיעשו כמו השובתים והמורדים ההם בהפרה מאורגנת של המשטר והשמעת בבית הכלא, עד לשמוש באלימות ועד בכלל. פרקים אלה פוסלים, אף לפי מבחן ליברלי ביותר, את הספר לקריאה על ידי אסירים בבית סוהר.

הדוגמאות שיוכאו להלן מוכיחות כי אין לסמוך כלל על מהימנותה המקצועית של גב' לנגר וכתוצאה מכך על מהימנותה באופן כללי.

שיפוט עבריינים צעירים

בסעיף 79 ל-דוח ועדת החקירה של ה-או"מ לשנת 1976 מצינת גב' לנגר שלבתי המשפט הצבאיים בשטחים סמכות לדון עבריינים צעירים אף כי בישראל קיים בימ"ש מיוחד לעבריינים צעירים. דבר זה אינו מדויק שכן גם בישראל לבית משפט צבאי הפועל לפי תקנות ההגנה (שעת חירום), 1945 קיימת סמכות לדון עבריינים צעירים. הדבר נובע מתקנה 33(א) של התקנות האמורות. זאת ועוד מדבריה של גב' לנגר עלול להתפרש כי נערים המובאים לפני בתי המשפט הצבאיים בשטחים אינם נהנים מהליכים מיוחדים שהולמים שיפוט עבריינים צעירים. דבר זה בפירוש אינו נכון. בכל אחד מהשטחים המוזכרים פורסם צו בדבר שיפוט עבריינים צעירים. למשל, באיזור הגדה המערבית פורסם צו מ-132 מ-24 בספטמבר 1967. צו זה קובע הוראות והליכים מיוחדים לגבי ילדים בני 14, 16 ו-18 בדומה לקבוע ברין הישראלי.

סמכותם של בתי המשפט הצבאיים

בסעיף 80 ל-דוח ועדת החקירה של ה-או"מ לשנת 1976 מצינת גב' לנגר כי לבתי המשפט הצבאיים סמכות שיפוט אישית ואין הדבר נכון. אין מדובר כאן על סמכות שיפוט פרטוגלית אלא כאמור על סמכות שיפוט כללית-טריטוריאלית. כל אדם העובר עבירה בשטחים בין אם הוא ישראלי, תייר או תושב איזור כפופים לסמכות שיפוטו של בית המשפט הצבאי ועובדה היא שגם גב' לנגר מצינת כי מתנחלי קרית ארבע מובאים לדין פלילי על עבירות בטחוניות לפני בית המשפט הצבאי.

הרכבם של בתי משפט צבאיים

בסעיף 81 של ה-דוח הנ"ל ציינה גב' לנגר כי בתי המשפט הצבאיים בלוד והשטחים מורכבים לעתים מדין יחיד, שעה שהם דנים בעבירות קלות אך משום מה שכחה לציין שהדבר נובע מקביעה מפורשת של החוק בישראל ושל הצווים בשטחים. כן שכחה גב' לנגר לציין שנושא בימ"ש הצבאי של דן יחיד חייב להיות משפטן אשר עפ"י החוק כשיר להתמנות כשופט צבאי בביה"ד הצבאי לערעורים. המשמעות היא שהוא חייב להיות משפטן בעל נסיון משפטי של 6 שנים לפחות.

בתי המשפט המקומיים

גב' לנגר ציינה בסעיף 82 ל-דוח הנ"ל כי בתי המשפט הירדניים ממשיכים לפעול ביהודה ושומרון והחוקים החלים באיזור הינם אותם חוקים שחלו לפני הכיבוש. כאשר "עדה" כמו פליציה לנגר "מודה" ב"עדותה" במצב דברים זה, נשאלת השאלה כיצד ניתן ליישב המשך תוקפם של החוקים המקומיים ופעילותם של בתי המשפט הירדניים (וכך גם המצב באיזור רצועת עזה שם נשמרו הדינים ובתי המשפט המקומיים) עם הטענה החוזרת ונשנית של ועדת השטחים בדבר עדויות של מדיניות של סיפוח זוחל ושינוי מעמדם של השטחים?

שיפוט מקביל של בתי משפט צבאיים ואזרחיים

להלן מציינת גב' לנגר שקיים שיפוט מקביל (קונקורנטי) בין בתי המשפט הצבאיים לבין בתי המשפט המחוזיים בישראל לגבי עבירות מסוימות כמוזכר בתקנות כמו: חברות בארגון עויין; ברם מוסיפה גב' לנגר כי כאשר מדובר במקרים "הנוכעים מעובדת הכיבוש" והכרוכים בתושבי מזרח ירושלים הדיון בהם מועבר ע"י היועץ המשפטי לבית המשפט הצבאי בלוד.

אילו גב' לנגר היתה מעמיקה יותר בנושאים משפטיים ניתן היה להעמידה על כך ובאמצעותה גם את הוועדה שכאשר מדובר בעבירות הנעברות בשטחים המוחזקים אין כל שיפוט מקביל לבתי המשפט בישראל והשיפוט הוא כאמור טריטוריאלי. משנעשתה עבירה בשטח מוחזק לעולם תהיה סמכות השיפוט קנויה בידי בית המשפט הצבאי של האיזור ולשום בית משפט בישראל אין סמכות מקבילה אלא אם מדובר בתושב ישראל. רק אם מדובר בעבירה שנעברה בישראל קיימת סמכות שיפוט מקבילה בעבירות מסוימות לבית המשפט המחוזי וכן סמכותו של היועץ המשפטי לממשלה להחליט אז אם להעביר המשפט לבימ"ש הצבאי בלוד.

מנשרים וצווים של הממשל הצבאי

גב' לנגר מציינת בקיצור נמרץ שמנשרים וצווים שפורסמו אחרי 1967 חלים בשטחים המוחזקים אך אינם חלים על בית המשפט הצבאי בלוד. בענין זה ראוי לציין: -

- א. גב' לנגר לא טרחה לציין שהממשל הצבאי דאג לקיום קפדני של שלטון החוק מן הרגע הראשון ומעולם לא הועמד לדין אדם לפני בימ"ש צבאי אלא אם המעשה שעשה מוגדר כעבירה לפי החקיקה שנחתמה ופורסמת ע"י המושל הצבאי.
- ב. כל הצווים יצאו לאור בשפה העברית והערבית, בנוסף לקבצי צווים שהופצו מן הרגע הראשון חינם לכל המוכתרים ולראשי העיריות הודבקו צווים אלה בתקופה הראשונה כפלקטים כרחובות כדי שיובאו לידיעת הצבור.
- ג. ההערה של גב' לנגר שצווי הממשל הצבאי אינם חלים בלוד מוזרה שהרי לוד לא "נכבשה" בשנת 1967 ועל כן מדוע צריכים צווי הממשל לחול שם?

החוק לתיקון דיני העונשין (עבירות חוץ) (תיקון) תשל"ב-1972

- א. בסעיף 85 של דוח ועדת החקירה לשנת 1976 טוענת גב' לנגר נגד החוק הנ"ל אשר היקנה לבתי המשפט בישראל סמכות לדון בעבירות מסוימות המכוונות נגד בטחונה של המדינה גם אם הן בוצעו מחוץ לישראל. ראשית מדובר בחוק המופעל בישראל ולא בשטחים וספק אם דיון בנושא הוא מסמכותה של הוועדה. בתי המשפט בשטחים אינם מוסמכים לדון על פי חוק זה.
- גב' לנגר בהסבירה את העקרון היסודי של החוק הטעתה את הוועדה ואין זה משנה אם עשתה זאת מתוך רשלנות מקצועית או מתוך חוסר תשומת לב בציינה כי החוק מאפשר העמדה לדין על כל עבירה או פשע מחוץ לישראל מתוך כוונה לפגוע באינטרסים ישראלים ביבשה, בים או באוויר. החוק אינו נוקט לשון זו.
- סעיף 2 (א) לחוק הנ"ל קובע מפורשות כי בתי המשפט בישראל מוסמכים לשיפוט לפי דיני ישראל את מי שעשה בחוץ לארץ מעשה שהיה עבירה אילו נעשה

בישראל והמעשה פגע או היה מיועד לפגוע במדינת ישראל בבטחונה, ברכושה, בכלכלתה או בקשרי התחבורה או התקשורת שלה עם ארצות אחרות. גב' לנגר אף ראתה להוסיף מתוך סיבה בלתי ברורה והתעלמות מלשון החוק שהחוק הנ"ל מאפשר העמדה לדין על מעשים שנעשו לפני שהחוק נכנס לתקפו. זוהי האשמה חמורה כלפי הרשות המחוקקת של ישראל, שהרי עקרון יסודי במשפט הפלילי הוא: "אין עבירה בלא חוק, אין עונש בלא חוק".

ב. אין זאת אלא ששנאת הממשלה בישראל ושילוב פוליטיקה במשפט גורמים לכך שגב' לנגר בודה מליבה יסודות שאינם קיימים כלל בחוק וזאת רק כדי לנגח את מדינת ישראל.

ג. זהו מעשה שאינו הולם עורך דין המכבד את עצמו בשום מדינה.

ד. להלן חזרה גב' לנגר פעמיים ובהדגשה על כך שהחוק הנ"ל הוא רטרואקטיבי לטענה זו כאמור אין יסוד. גב' לנגר נתפסת לפרשנות מוטעית לגבי מטרות החוק ומציינת שעל פי החוק הנ"ל הוא חסר גבולות ורטרואקטיבי, כל אדם בכל מקום בעולם יוכל להשפט על כך שאי פעם סייע לפלשתינאים קורבנות הכיבוש שהרי יפרשו את המעשה כנוגד את האיסורים של ישראל. כאמור המילים "בניגוד לאינטרסים של ישראל" אינן קיימות בחוק.

ה. זאת ועוד: לעצם הענין חוק עבירות חוץ הוא חוק מיוחד וחרוג שנתקבל בכנסת בשנת 1972 לנוכח המצב הבטחוני החמור בו נתונה מדינת ישראל כאשר מכל כיווניה החופיים מצויות מדינות המקיימות עימה מצב מלחמה. החוק, שהוא מצומצם ביותר בהיקפו ואיננו רטרואקטיבי, קיים בהרבה ארצות גאורות והוא קובע עונש על מעשים פליליים שנעשו מחוץ למדינה ואשר מגמתם לפגוע בבטחון המדינה, ברכושה, בכלכלתה או בקשרי התחבורה או התקשורת שלה.

ו. בשנת 1927 נפסק ברוב דיעות, בבית הדין הבינלאומי הקבוע, במשפט הידוע בענין "לוטוס" כי למען צאת ידי חובת עקרון הריבונות הטריטוריאלית על המדינה להפעיל כוח שיפוט וענישה בתחומה בלבד. אולם זכותה היא להחיל, על פי שיקול דעתה, שיפוט בתי המשפט שלה גם על מעשים שנעשו מחוץ לגבולותיה. רק אם ניתן להצביע על כלל שהוסכם עליו באמנה בינלאומית והאושר שימוש בשיקול הדעת כאמור, לא תוכל המדינה לעשות כן. על סמך טעמים אלה ראה בית הדין הבינלאומי להצדיק את טורקיה שחוקקה חוק המסמיך ערכאותיה לדון אזרח צרפתי שהתרחל בעת שימש בתפקיד קצין משמר באניה צרפתית בלב ים וגרם עקב רשלנותו להתנגשות עם אוניה טורקית ולטביעתם של מספר אזרחים טורקיים. אם ברשלנות הדבר נכון, קל וחומר במעשי עבירה הנעשים בזדון ומתוך כוונה. אמנם פסק-דין זה שניתן ברוב דיעות זכה לביקורת מפי משפטנים אך ניתן לאמר שעד היום אין הסכמה כללית בשאלת היקף סמכותה של מדינה. מקובל היום שמדינה רשאית להפעיל סמכות הענישה לגבי מעשים שנעשו מחוץ לתחומיה, אף כי נתגבשו מספר עקרונות שיצרו הגבלות על סמכותן זו של המדינות.

ז. לעניננו חשוב לעמוד על העקרון "הפרוטקטיבי" על פיו מוסמכת המדינה לשפוט "עבירות חוץ" שיש בהן כדי לפגוע בענין לאומי חיוני שלה.

- ח. בספרם של לאוטרפכט - אופנהיים "המשפט הבינלאומי" בסעיף 1147 נאמר כי הסמכות הפלילית של כל מדינה כוללת את הזכות לשפוט בעבירות הפוגעות באזרחיה או בפשעים חמורים נגד בטחונה אף אם נעברו מחוץ לתחומה.
- ט. בדברי ההסבר להצעת החוק הנ"ל (הצעת חוק 232 תשל"א) נאמר, בין היתר, כי כוונת תיקון החוק היא להרחיב את העקרון הפרוטקטיבי שביסודו מונח הרעיון שכל מדינה מוטמכת להגן על קיומה ומכאן שיש לה גם הסמכות לשפוט על כל עבירה העלולה לפגוע בה או בענין חיוני שלה.
- י. בסיכום לפי המשפט הבינלאומי כפי שהתגבש עד כה אין למצוא מניעה לכך שהחוק הפלילי הלאומי יקבע בעבירות מעשים שנעשו מחוץ למדינה כאשר מעשים כאלה מעמידים בסכנה את היסודות המדיניים או הכלכליים של המדינה. עבירות מסוג זה הן, בדרך כלל, העבירות כלפי בטחון המדינה, שלימותה הטריטוריאלית ועצמאותה המדינית או נגד כושר ההגנה והלחימה שלה.

עבירות בטחוניות והתאגדויות

גב' לנגר הוזמנה, לפי דברי הוועדה ב-דוח שלה לשנת 1976 (סעיף 76) בתור סניגורית שהתמחתה במשפטים בהגנה על מחבלים. שום נימוק אחר לא עמד מאחורי המניעים "האוביקטיביים" של ועדת החקירה שעה שהחליטה להזמין מתוך אלפי עורכי דין ישראלים את גב' לנגר דווקא. והנה בסעיף 86 של ה-דוח מציינת העדה שהוזמנה כעורכת דין לאמר: (לפי דוח הוועדה)

"Since legally there was no way of expressing opposition to the occupation, any form of such expression was an offence for which one could be arrested."

ראשית הדבר עובדתית אינו נכון. אין מעמידים תושבי השטחים לדין על דיבורים אלא על מעשים, אלא אם הדיבורים גובלים בהסתה. שנית, האין זה מוזר שבאמצע פרק בו נמסרת "עדות מומחה" של עורכת דין לגבי הפרוצדורה המשפטית הננקטת בשטחים מבצבצת גישתה הבלתי אוביקטיבית של העדה ע"י ההתבטאות המודגשת לעיל?

"האשמה" של גב' לנגר שאסורה התאגדות לרבות של סטודנטים ואגודות צדקה וכי גם אגודות קיימות הוכרו כבלתי חוקיות אין לה בסיס. אגודות קיימות שאינן עוסקות במעשי הסתה ממשיות לפעול. העונש המוזכר בתקנות ההגנה על חברות בהתאגדויות אסורות מופעל לגבי ארגוני חבלה והסתה לחבלה ואין לו קשר לענין ההתאגדויות. יתר על כן העונש המקסימלי הקבוע בחוק על חברות בארגוני מחבלים הוא אמנם 10 שנים אך במדינת ישראל ובשטחים קבועים עונשים מקסימליים ובפועל על עבירה של חברות בארגון מחבלים גוזרים בתי המשפט, בדרך כלל, עונש של 6 חדשי מאסר עד שנה. גב' לנגר יודעת או צריכה לדעת זאת היטב.

הערך ערכאת ערעור

בסעיף 124 של דוח ועדת החקירה של ה-או"מ משנת 1976 מציינת גב' לנגר כי לא קיימה ערכאת ערעור בשטחים. אמנם נכון שאין בית משפט לערעורים על פסקי דין של בתי משפט צבאיים בשטחים, אך אפילו בהתאם לאמנת ג'נבה הרביעית אין חובה להקים ערכאת ערעור כל עוד יש אפשרות חוקית להגיש בקשות לרשות מוסמכת כנגד פסקי הדין (ראה סעיף 70 סיופא של האמנה). הצווים שפורסמו על ידי מפקדי האיזורים מקנים למפקדי האיזורים סמכות לבטל פסקי דין ולהורות על משפט חדש או להקל בעונש ובכך יש התאמה עם הוראות אמנת ג'נבה.

19. חסינות כלפי מבצעי עבירות באוכלוסיה המקומית

א. בפני ועדת החקירה המיוחדת העיד מר נאדים זארו, ראש עיריית רמאללה לשעבר. הוועדה תיארה את עדותו כעדות מהימנה הראויה לאימון בדרגה גבוהה. בעדותו, סיפר מר זארו, בין היתר, על מקרה בו גרמו שני אנשי משמר הגבול הישראלי למותם של שני תושבים מקומיים ולאחר חקירה ש ו ח ר ר ו. דברים אלה בשקר יסודם. האמת היא, כי אכן קרה מקרה מצער בו גרמו שני שוטרי משמר הגבול למותם של שני תושבים מקומיים וזאת בעקבות תיגרה שפרצה עקב נהיגה מסוכנת של האחרונים שסיכנה את הראשונים. שני השוטרים הועמדו לדין בבית המשפט המחוזי בירושלים באשמת רצח, הורשעו ונידונו למאסר עולם⁽¹⁰⁷⁾.

ב. יהיה זה מן העניין לציין כי בשנת 1972 התלונן ארגון אמנסטי אינטרנשונל כי באוגוסט 1972 נהרג רועה תושב הגדה המערבית כתוצאה מיריות ובעקבות מקרה זה, אף שנמסר על כך למשטרה לא נערכה כל חקירה. בירור נושא זה העלה שב-20 באוגוסט 1972 המתין חייל ישראלי לטרמפ וכאשר השתעמם ירה בנשקו על שלט שהיה מוצב בשולי הדרך. עקב כך כתוצאה מאחד הקליעים נהרג הרועה שעמד במרחק כ-1,150 מ' מאותו מקום וגרם למותו. גופת המנוח נתגלתה לאחר שהנאשם כבר נסע לירושלים ועל סמך תיאור של עדי ראיה הורכבו שני קלסטרונים ועל פיהם נעצר החייל 10 ימים לאחר המקרה ובעקבות חקירה מאומצת.

החייל הובא לדין והורשע על פי עדויות נסיבותיות בגרימת מוות מתוך רשלנות. ביה"ד גזר עליו שתי שנות מאסר מהן אחת בפועל והשניה על תנאי⁽¹⁰⁸⁾. דומה שמקרים אלה לא רק שמצביעים על כך ששלטונות ישראל אינם נותנים חסינות למבצעי עבירות באוכלוסיה המקומית אלא אינם חוסכים כל מאמץ כדי להרתיע ולהביא לדין כל מי שפוגע בתושבי השטחים המוחזקים.

(107) מאז ביטול עונש המוות על רצח בישראל, עונש זה הוא העונש הבלעדי בגין עבירה זו. יצויין כי הנאשמים הגישו ערעור לבית המשפט העליון. ערעורו של אחד מהם נדחה ועונש המאסר עולם שנגזר לו אושר, ואילו ערעורו של השני התקבל, הרשעתו ברצח בוטלה והוא הורשע תחתיה בעבירה של סיוע להריגה ועונשו הועמד על 5 שנות מאסר. (ראה ע.פ. 552/58, פסקי דין כ"ד(1) עמ' 377).

(108) פסק דינו של ביה"ד הצבאי המחוזי, מחוז שיפוטי המרכז מיום 26 באפריל 1973 בחוק 550/72.

פרשת מותו של אחמד שייך דחבול

ג.

בסעיף 95 ל-דוח ועדת החקירה המיוחדת משנת 1976⁽¹⁰⁹⁾ מובאת עדותה של עורכת הדין הישראלית פליציה לנגר אשר העידה לפני הוועדה בג' נבה חודשים מספר לפני הגשת דוח הוועדה על "נסיונה המשפטי" כסניגורית המרבה להופיע לפני בתי המשפט הצבאיים בישראל ובשטחים. בסעיף זה מובא תיאורה של גב' לנגר לגבי מקרה מותו של אחמד שייך דחבול מהכפר סלפית. הוא נעצר ב-23 במרץ 1976 בעקבות מהומות נגד הממשל הצבאי ובדרך למעצרו הוכה על-ידי חיילים. עורכת דין לנגר ציינה כי שלטונות ישראל הודיעו שסיבת המוות היא התקף לב, אף כי הבדיקה שלאחר המוות סתרה מימצא זה. יצוין שגב' לנגר העלימה מהוועדה שהיא ניהלה התכתבות עם שר הבטחון בעניין זה וכי נמסר לה רשמית שבעקבות חקירה שהתנהלה ביוזמת הצבא הוברר שהנ"ל אכן הוכה על ידי חיילים כתוצאה מפירוש שנחנן להוראה בלתי ברורה שניתנה להם על ידי קצין בדרגת רס"ן לפני שהובילו את דחבול למקום מעצרו. קצין זה הועמד לדין לפני בית דין צבאי ועל כך לא מסרה גב' לנגר לוועדה דבר. על כל פנים ממה שכתבה הוועדה עולה רק שלפי עדותה של גב' לנגר העלימו השלטונות את הסיבה האמיתית למוות ואף לא נקטו בשום צעד כנגד חשודים. יצוין אגב שהקצין שהואשם במתן הפקודה הנ"ל הורשע ונגזרו עליו עונשים של הורדה בדרגה ושנתיים מאסר.

פרשת הדחתו של מפקד איזור יהודה ושומרון

ד.

בפברואר 1978 פרצו חיילים לבית ספר בבית ג' אלה לאחר שתלמידי בית ספר זה היו מעורבים בהפרת סדר. החיילים השתמשו בנז מדמיע בתוך אחת הכיתות ועקב כך קפצו מספר תלמידים דרך החלונות ולמספר תלמידים נגרמו שברים ברגליהם. פעולת החיילים נעשתה בניגוד מוחלט לפקודות קבע קפדניות האוסרות על חיילי צה"ל להכנס לתחום בתי הספר אלא במקרים חריגים כאשר מתוך בית הספר מבצעים פעולה הפוגעת בשלום הציבור ולאחר אישור אישי של המושל הצבאי. בחקירה הראשונית הכחישו המפקדים במקום את המעשה ובעקבות דיווחם הכחיש זאת גם מפקד האיזור. לפי הודעה רשמית שפורסמה על ידי דובר משרד הבטחון, משהתבררו הנסיבות האמיתיות החליטו שר הבטחון וה-רמטכ"ל להדיח מתפקידו את מפקד האיזור שהוא קצין בדרגת תת-אלוף. מושל בית לחם וסגנו שהם קצינים בדרגות סגן-אלוף ורב-סרן ננזפו. דומה שאין למצוא דוגמאות רבות של מקרים בהם מפקד איזור מוחזק מודח מתפקידו בשל העובדה שנחשד במתן חסינות למבצעי עבירות באוכלוסייה המקומית. דומה שלאור האמור אין שמץ של יסוד להאשמות בדבר חסינות הניתנת למבצעי עבירות באוכלוסייה המקומית.

20. יחס בלתי נאות לעצירים

ועדת החקירה המיוחדת פירטה באריכות סיפורי עדים על עינויים מסוגים שונים שסבלו בעת ששהו במעצר ישראלי בשטחים המוחזקים.

כדאי להתעכב על שלשה מקרים של עדויות שנבחנו על ידי שלטונות ישראל באופן מקרי כדי שניתן יהיה לחוש מה מידת האמינות שיש לחת לעדויות שהושמעו לפני רשויות החקירה של ה-או"ם שעודן עוסקות בחקירת התנהגות ישראל בשטחים המוחזקים: -

א. במקרה אחד טען אדם בשם מוחמד קאדר דרבס⁽¹¹⁰⁾ כי סורס ע"י שלטונות ישראל לאחר שנעצר. שלטונות ישראל הצליחו לגלות תעודות רפואיות אשר העידו שה"עד" עבר ניתוח לפני מלחמת ששת הימים כתוצאה מדלקת באשכיו, בעטיה היה צריך לסרסו כדי למנוע החרפת מצבו. תעודות רפואיות מצריות על כך מלפני מלחמת ששת הימים נתגלו ותצלום מהם הופץ ע"י משלחת ישראל ב-או"ם מיד אחרי שפורסם ה-דוח. האחת מיום 14 ביוני 1966 הוצאה מטעם בית החולים נאצר בעזה. השניה מיום 28 ביולי 1966 הוצאה מטעם בית החולים האוניברסיטאי בקהיר וחתומה בידי ד"ר מוחמד סאופאט (Sawfat).

שנה יותר מאוחר כאשר פרסמה ועדת החקירה המיוחדת את ה-דוח שלה לשנת 1971⁽¹¹¹⁾ צויין ע"י הוועדה כי נשלחה על ידה אגרת לממשלת מצרים ובו בקשה בין היתר מידע על פרופסור מוחמד סאופאט אשר הוזכר בעת הוויכוח בוועדה כרופא שערך דוח רפואי לגבי "המסורס" מוחמד קאדר דרבס, אך מסתבר מתוך ה-דוח הנ"ל של הוועדה⁽¹¹²⁾ שממשלת מצרים לא השיבה כלל לפנייתה של הוועדה בענין זה. שתיקחה מעידה על כך שאין בפיה כל תשובה שתוכל לסתור את המזימה שנרקמה באמצעות ה"עד" דרבאס המסורס שהעלמת האמת לגבי סרוסו הרפואי נוצלה והפכה להיות מכשיר להשמצת השלטון הישראלי בשטחים.

יתרה מזו ב-דוח של ועדת החקירה לשנת 1972⁽¹¹³⁾ לאחר שחלפה שנה נוספת, ציינה הוועדה שהנושא של דרבאס טרם סוכם שכן הוועדה עדיין מחכה לתשובת ממשלת מצרים לאגרת שנשלחה על ידה, כדי להבהיר את פרשת התעודה של פרופ' סאופאט. שנים חלפו מבלי שממשלת מצרים מסרה לוועדת החקירה הסבר ופרטים על תעודה שפרופסור לרפואה בבית החולים האוניברסיטאי בקהיר חתם עליה. ב-דוח ועדת החקירה המיוחדת משנת 1973 הזכירה הוועדה בסעיף 88 כי היא עדיין חוקרת את הנושא אך בשנים שלאחר מכן נשתתק הענין והוועדה לא חזרה עליו.

ב. במקרה השני עוסק ה-דוח של ועדת החקירה המיוחדת בעדותו של סעד ארדין קאמל⁽¹¹⁴⁾. כאן מתוארת פרשת עינויים שעונה כביכול פקיד של מחלקת עבודות ציבוריות לשעבר בקוניטרה אשר איבד את מאור עיניו. לדברי העד, הוא איבד מאור עיניו במתקן כליאה ישראלי. ועדת החקירה אף ציינה ב-דוח שעדותו של ה"עד" הנ"ל "נתמכת" בעדותו של אדם אחר שהכירו לפני המלחמה כבעל כושר ראייה תקין. בסכמה פרשה

(110) ראה סעיף 104 ל-דוח ועדת החקירה המיוחדת, מסמך A/8089 (1970).

(111) ראה מסמך העצרת הכללית A/8309 (1971) בעמ' 12, סעיף 13.

(112) שם, בעמ' 24, סעיף 35.

(113) מסמך העצרת הכללית A/8828 (1972) בעמ' 33 סעיף 66.

(114) ראה סעיף 79 למסמך העצרת הכללית A/8089 (1970).

זו ציינה הוועדה כי המניע לעינויים כפי שהוסבר ע"י סעד ארדין היה קשור "בסירובו לעבוד עבודות כפיה". הסבר זה נראה לוועדה מוזר אך בכל זאת לא חששה להוסיף כי "אין המניע רלבנטי אם העובדה הוכחה". הוועדה קבעה כי היא משוכנעת בכנות עדותו של סעד קמאל ואין לה ספק שהלה איבד את מאור עיניו במהלך מעצרו.

הוועדה התעלמה ב-דוח לחלוטין מכך שבעדותו מסר הנ"ל כי חיילי צה"ל התאכזרו אליו לאחר שהוא העיר להם על שתקפו שתי נשים מקומיות⁽¹¹⁵⁾. יצויין שעדותו של סעד ארדין קאמל לא מתחזקת בשום עדות של ממש לגבי סיבת עיוורונו שכן פרט לעדותו שלו הופיע עד בשם מוחמד חיר פעווי עיד אשר ציין שהוא זוכר את סעד ארדין כאדם שלפני המלחמה היה בעל כושר ראייה תקין. בזה לא הוכח דבר באשר לסיבת העיוורון. גם הרופא שטיפל בסעד ארדין בדמשק, ד"ר אחמד עזיז לא יכול היה להוסיף דבר בנקודה זו. למרות שנותרה, איפוא, רק עדותו של סעד ארדין ולמרות שהמניע לעינויו נראה מוזר, לא חששה הוועדה שלפי עקרונות צדק ומשפט יש מקום לפחות לספק בדבר סיבת העיוורון אלא היא הגיעה למסקנה שהנ"ל נתעוור כתוצאה מעינויים בכלא ישראלי.

בענין זה יצויין כי תושב רמת הגולן בשם תופיק זאזא מקוניטרה הצהיר בפני מושל רמת הגולן כי סעד ערדין קאמל מוכר לו אישית וכי הלה שהה אצלו מיד אחרי מלחמת ששת הימים. קאמל סיפר לתופיק זאזא שעינויו נפגעו במהלך המלחמה בעת הפגזה ועקב כך הוא נלקח על ידי הצבא הישראלי לבית חולים בצפת, שם אנוש⁽¹¹⁶⁾ וכעבור תקופת מה הועבר לסוריה. הודעה על ממצא זה נמסרה מפי נציג ישראל בדיוני ה-או"ם על דוח הוועדה לשנת 1971. המקרה השלישי מתייחס לאחד מה"עדים" בשם סולימאן שייך עיד ש"העיד" כי עונה בעת מעצרו והיה צריך לאשפז בבית החולים "שיפא" בעזה. טיפלו בו, לדבריו, שלשה רופאים: ד"ר אחמד, ד"ר זיהד וד"ר רחמן. בדיקה מיוחדת שנעשתה על ידי שלטונות צה"ל בעזה העלתה שהיתה זו עדות כוזבת מתחילתה ועד סופה. הנ"ל לא אושפז בבית החולים הנ"ל בתקופה שציין ואף לא בתקופה אחרת ומעולם לא עבדו רופאים בעלי השמות שהוזכרו על ידו בבית החולים הנ"ל. נציג ישראל בוועדה עמד על כך⁽¹¹⁷⁾. אין תימא, איפוא, שבעקבות נאומיו של נציג ישראל ב-או"ם בהם מסר תיאור על פרשיות דרבאס, סעד ערדין קאמל וסולימאן שייך עיד נתערער בטחונה של הוועדה ומסקנותיה בדבר עינויים נעשו יותר ויותר ספקניים. ועדת החקירה המיוחדת ראתה לנכון להדגיש שבשום מקרה לא הגיעה למסקנה בדבר עינוי עצירים מעל לכל ספק⁽¹¹⁸⁾ וכי בסופו של דבר מוכרחים לבדוק נושא זה בשטחים עצמם.

ראוי להדגיש שוועדת החקירה המיוחדת חזרה מדי שנה על האשמותיה בדבר עינויי עצירים בזמן חקירה. דומה שאין להתפלא על כך שנושא זה הפך דומיננטי בכל ה-דוחות של הוועדה וזאת לא משום שחלילה "הממצאים" בענין זה הוכחו כאמת אלא

(115) ראה "הודעה לעתונות" מטעם ועדת החקירה מס' 496 - מ-10 באפריל 1970.

(116) ראה מסמך העצרת הכללית A/8828 (1972) בעמוד 34 סעיף 68.

(117) שם, בעמוד 34, סעיף 67.

(118) שם, בעמוד 34, סעיף 72.

משום שהוועדה היתה כנראה ערה לכך שאין לך דבר קשה יותר מהפרכת האשמות בדבר עינויים בחקירה. ראינו לעיל שאפילו ועדת החקירה שהיתה מוכנה לקבוע "ממצאים" מפי שקרנים מובהקים שהעידו על "עינויים בחקירה" נאלצה להיות בסופו של דבר יותר זהירה וספקנית.

בשנת 1976 העידה עו"ד פליציה לנגר על פגישותיה עם עצירים "שעונו" בחקירה. גב' לנגר היתה עורכת הדין הישראלית היחידה שהעידה לפני הוועדה עד לאותו מועד⁽¹¹⁹⁾.

ניתן לומר על "עדויות" כנ"ל שבכל מדינה שיטות החקירה הנהוגות הן פונקציה של הינוך, אידיאולוגיה משפטית וחברתית, ערכים ומידת השמירה על שלטון החוק ואי עשיית שימוש לרעה בסמכות. מובן שקיים שוני בין האידיאולוגיה ודרכי שמירה על שלטון החוק בין רוסיה וגרורותיה לבין ארצות הברית, אנגליה ויתר ארצות המערב. דומה שמה שצריך לקבוע בעיני משפטן וכל מי שחרד לזכויות אדם ולשמירה אמיתית של שלטון החוק אינו מתבטא במקרים חריגים שעלולים לקרות בכל מדינה ומדינה. השאלה הקובעת היא הקיימים חוקים מרתיעים במדינה והאם קיימת נכונות של אמת מצד גורמי השלטון במדינה לבדוק כל אשמה בדבר התעללות או פגיעה בעציר תוך הסקת מסקנות נגד הפוגע, יהיו דרגתו ומעמדו אשר יהיו. הדוגמאות שהובאו לעיל לגבי צעדים שנקטו שלטונות ישראל נגד הפוגעים שלא כדין באוכלוסיה מקומית יכולות בהחלט לשמש ראייה שמדינת ישראל נמנית עם מדינות שהעקרונות של שמירה על חיי אדם כאדם ועל שלטון החוק מהווים בה ערכים מקודשים. העובדה שמזמן לזמן מתגלים מקרים חריגים אין בה כדי לגרוע מהאמור לעיל כי כאמור שאלת היסוד היא מהי המדיניות הרשמית של ממשלת ישראל כלפי פגיעה בלתי חוקית באזרחים הנתונים למרותה ומהי נכונותה הכנה לטפל בפגיעות ובחריגים.

דומה שנטייתה הקלה של עו"ד לנגר - ועתה גם של עו"ד צמל - לכתוב ולהרצות במקומות ובפורומים שונים בעולם, לרוב מטעם מפלגתה או ברוח מדיניות מפלגתה על הודאות הניתנות על-ידי עצירים ונחקרים כתוצאה מעינויים כביכול, מתבססת על ניצול לרעה של הפרוצדורה ודיני הראיות במשפטים פליליים הנהוגים בבתי המשפט הישראליים, לרבות בתי המשפט הצבאיים בישראל ובשטחים. פרוצדורה ודיני ראיות אלו ירשנו מהשלטון הבריטי ואין שיטת המשפט הבריטי מפגרת בשמירה על זכויות הנאשמים אחרי שיטות משפט אחרות כולל שיטות המשפט המזרח אירופאיות.

ידוע הדבר כי לפי הפרוצדורה הפלילית בישראל רשאי כל נאשם להתנגד להצגת הודאה שמסר במשטרה עד אשר יוכח במשפט זוטא (little trial) על-ידי התביעה שההודאה נמסרה מרצון טוב וחופשי וללא לחץ.

לפי החוק רשאית הסניגוריה לטעון שההודאה נמסרה נגד רצונו החופשי של הנאשם ולחקור בהזדמנות זו את חוקרי הנאשם בחקירת שתי וערב במגמה לשכנע את בית המשפט שההודעה נחקבלה עקב שימוש באמצעי אלימות, ועל כן היא פסולה.

(119) בשנת 1977 העידה עו"ד לאה צמל לפני הוועדה בג' נבה ברוח דומה ועדותה של גב' לנגר שנה לפני כן. ראה U.N. Doc. A/32/284, סעיפים 228, 229 (1977).

משנמסרה הודאה על ידי נאשם תהיה זאת שטות מצד הסניגור (גם אם אינו בז למדינת ישראל ולשמה הטוב) שלא לנצל את זכותו האמורה, הנובעת מהפרוצדורה החוקית המקובלת להתנגד להצגת ההודאה ולתבוע משפט זוטא. זו הסיבה שכל הסניגורים, הן בישראל והן בשטחים, מנצלים תהליך זה ודורשים משפט זוטא. גב' לנגר הופיעה בעשרות רבות של משפטים המבוססים גם על הודאה ועשתה שימוש בפרוצדורה הנ"ל ובמקרה אחד אף הגישה עתירה ל-בג"צ בטענה שהודאות נגבו מנאשמים כלחץ. בית המשפט הגבוה לצדק הורה על חקירה מקיפה של האשמות וממצאי החקירה הפריכו את טענותיה⁽¹²⁰⁾.

תנאי כליאה בבתי הסוהר

בהופיעה לפני ועדת החקירה של ה-או"ם בשנת 1976 העלתה עו"ד לנגר טענות נגד התנאים בהם נמצאים הכלואים בשטחים⁽¹²¹⁾. יש להצטער ששעה שהעידה לא היה לנגד עיניה קריטריון השוואתי לתנאי כליאה בארצות אחרות. הצלב האדום מבקר באופן שוטף במתקני הכליאה בשטחים ובישראל ופרט לטענות על צפיפות, בדרך כלל מסקנותיו לגבי תנאי הכליאה חיוביות. יש לזכור שבתי הסוהר בשטחים מנוהלים על ידי שירות בתי הסוהר האזרחיים ולא על ידי הצבא. כלואים בטחוניים נמצאים בתאים נפרדים אף כי מטעמי תקציב לא נבנו להם מתקני כליאה נפרדים. בכל האיזורים פורסמו צווים בדבר מתקני כליאה המבטיחים את כל התנאים לכלואים מעבר למה שנדרש באמנת ג'נבה הרביעית. שירות בתי הסוהר נוהג לפי תנאים אלה הלכה למעשה.

בהתאם להוראות שנקבעו זכאים הכלואים בעבירות בטחוניות להפרדה מן הכלואים הפליליים. כן הם זכאים לזכויות הבאות: -

- א. טיולים יומיים תחת כיפת השמיים.
- ב. מקלחות חמות.
- ג. כלי גילוח ורחצה.
- ד. ביקורי קרובים אחת לחודש משך חצי שעה. זאת חוץ מביקורים מיוחדים בשלושה החגים: עיד אל פיטר, עיד אל אדחה, ויום הולדת הנביא מוחמד. הביקורים כוללים גם ביקורי משפחות מארצות ערביות ממזרח לירדן.
- ה. קבלת חבילות סטנדרטיות מהמשפחה.
- ו. הזכות להתפלל ולהחזיק בספרי קוראן.
- ז. הזכות לקבל עיתונים.
- ח. הזכות לכתוב 2 מכתבים ו-4 גלויות במשך חודש.
- ט. טיפול רפואי.
- י. באישור מיוחד - לימודים וספרי לימוד ובחינות בגרות. כלואים רבים ניצלו זאת. זוהי פריבילגיה ללא תקדים.
- יא. הזכות לקבל ביקור של נציג הצלב האדום.
- יב. הזכות להיפגש עם עורכי דין.

(120) כנ"צ 322/74, פסק דין של בית המשפט העליון, פורסם בחזור מס' 33 של משרד החוץ/הסברה מיום 23.1.75.

(121) U.N. Doc. A/31/218 (1976) עמ' 31, 32.

21. סיכום - ה-או"מ כמכשיר לחקר האמת

ברשימה זו ניסינו לבחון את דרך עבודתם של גופים שהוקמו על ידי ה-או"מ על מנת לחקור את התנהגות שלטונות ישראל ביחס לזכויות האדם בשטחים. כן ניסינו לעמוד על גישתם ולנתח מספר ממצאים ומסקנות שנקבעו על ידי גופים אלה. העובדה שוועדות חקירה של ה-או"מ וקבוצות מומחים של ה-או"מ מונו בפרוצדורה לקויה וכן העובדה שהוועדות מורכבות מנציגי מדינות העוינות את ישראל ומתמנות על פי קריטריון סלקטיבי פוליטי תוך התעלמות מהצורך לחקור הפרת זכויות-אדם בארצות שבהן קיימת הפרה שיטתית ומכוונת של זכויות אלה - כל אלה מצביעים בעליל כי אין רשויות חקירה המתמנות על ידי ה-או"מ יכולות לשמש מכשיר לחקר האמת אלא שימשו ועודן משמשות מכשיר לקידום התעמולה והמטרות הפוליטיות של הערבים. כדי לבסס מסקנה זו, דומה שאין קולעים יותר מדברים שכתב על כך שופט בית המשפט העליון, מר חיים כהן, לאמור⁽¹²²⁾ :

"הסלקטיביות הבולטת לעין כל, בין האשמות של פגיעות בזכויות-אדם שהוועדה נזקקת להן למנות ועדת חקירה, לבין האשמות של פגיעות בזכויות-אדם שהוועדה אינה נזקקת להן למנות ועדת חקירה (או בכלל), אף היא אינה אלא תוצאה ישירה מן הפוליטיזציה של זכויות-האדם. בשנת 1968 דחתה ועדת זכויות-האדם הצעה שהוצעה לה ע"י תת-הוועדה למניעת הפלייה ולהגנת מיעוטים, לחקור בפגיעות חמורות בזכויות-האדם שנעשו בידי ממשלת יוון וכידי ממשלת האיטי. שתי הממשלות הללו הצליחו לגייס מספר מספיק של מדינות חברות הוועדה להביא לידי דחיית הצעה זו. או טול את מעשיה ומחדליה של מדינת ניגריה במלחמת ביאפרה: כל העולם יודע ומזדעזע על מיליון בני אדם ויותר שנספו ברעב ובצמא ובחוסר כל - אבל כוחה הפוליטי של ניגריה בגיוס קולות הוא כך שלא ועדת זכויות-האדם ולא כל רשות אחרת מרשויות ה-או"מ נקטו (או ינקטו) פעולה כלשהי נגדה. מאידך גיסא, ישראל נמצאת במצב של איזולציה גמורה ומתמדת (ואולי אף מזהירה), והיא חשופה להחלטות ה-או"מ, על כל רשויותיו, זמתקבלות ברוב קולות כלשהו, ללא כל אפשרות להתגונן.

העולה מן המקובץ הוא שגם השיטה החדשה של מינוי ועדות חקירה, צלה מרובה מחמתה. אמרנו שחקירת העובדות בידי מומחים נייטראליים היא צעד ראשון לקראת הליכי שפיטה: אלא תנאי הוא שגם בחירתם של "המומחים הנייטראליים", וגם ההחלטה היסודית מה ואימתי לחקור, יהיו בידי אדם או גוף המודרך על-פי שיקולים ענייניים בלבד. החקירה מאבדת את ערכה המשפטי והמוסרי, ואת כל חשיבותה ויעילותה כחקירה, כשאף היא אינה אלא חוליה אחת, ואמצעי נוסף, במלחמה הפוליטית בין המדינות או בין גושיהן. . . .

לא זו בלבד שפרסום הממצאים של חקירה בלתי שלמה ובלתי מקצועית עלול להוציא שם רע על המדינה הנאשמת על לא עוול בכפה - בזאת, ניתן לטעון, אשמה היא עצמה, באשר סירבה לשתף פעולה עם ועדת החקירה - אלא ההילה של פרסומי ממצאים של ועדות חקירה שכאלה תסבול נזק כל יתוקן, אם במקום עובדות בדוקות ונכונות מתפרסמות, מטעם ועדת חקירה ועל אחריותה, עובדות בלתי בדוקות ובלתי נכונות, הניתנות להזמה. מה שקרה ליתר צורות הדיווח ב-או"מ, שאיש לא שם לב ל-דוחות השונים למיניהם, הוא שיקרה לפרסומי הממצאים של ועדות חקירה, אם אין מלכתחילה בטחון וערובה לכך שאמנם לא תתפרסם אלא האמת בלבד והאמת כולה. ואולם כל הסימנים מעידים שלא יבחינו, לענין זה, בין ממצאי אמת לבין ממצאים הניתנים להזמה: כל אשר תוציא ועדת חקירה מתחת ידיה, יתפרסם כעובדה ניצחת שאין מהרהרים אחריה - והוא, שוב, מפני שלא האמת היא המטרה, אלא הנחית המכה הפוליטית על מדינה יריבה, שבחורת יריבה היא, במקרה או שלא במקרה, גם המדינה הנאשמת וגם המדינה האשמה".

ועדה של האו"ם העוסקת בגניבת דעת**

בתאריך 20.3.1978 פורסמה בעתון "מעריב" מודעה גדולה בנוסח תמוה, המתיימרת להיות מודעה של ועדה מטעם האו"ם, כותרת המודעה היתה:

"ארגון האומות המאוחדות
העצרת הכללית
הועדה המיוחדת לחקירת נוהגים ישראלים המהווים פגיעה בזכויות האדם של אוכלוסיית
השטחים הכבושים".

במודעה האמורה, שפורסמה פעם שניה ב-22.3.1978 בנוסח זהה, הוסבר כי הוועדה המיוחדת לחקירת נוהגים ישראלים המהווים פגיעה בזכויות האדם הוקמה על-ידי העצרת הכללית של האומות המאוחדות ב-19 בדצמבר 1968. מינויה הוארך על ידי העצרת הכללית מדי שנה ולאחרונה ב-13 בדצמבר 1977.

המודעה ממשיכה ומציינת כי במסגרת עבודתה, הופיעו בפני הוועדה כ-300 עדים שדווחו על מצב האוכלוסייה האזרחית בשטחים שנכבשו ב-1967. להלן צויין במודעה כי הוועדה המיוחדת סבורה שעל מנת שתהיה מעודכנת ככל האפשר, עליה להשיג מידע - במידת יכולתה - על התנאים השוררים בשטחים אלה. כל אדם שלו מידע על נוהגים המהווים פגיעה בזכויות האדם של אוכלוסיית השטחים שנכבשו על-ידי ישראל ביוני 1967 ושברצונו להעיד בפני הוועדה המיוחדת, בין בישיבה פומבית ובין בדלתיים סגורות, מתבקש לפנות בהקדם האפשרי (לא יאוחר מ-31 במרס 1978) לפי הכתובת:

Secretary of the Special Committee
Division of Human Rights
Office of the United Nations

בארמון האומות, ז'נווה, ולציין את שמו וכתובתו וכן לתאר בקצרה את המידע שברצונו למסור. כל מי שעקב אחרי פעולותיה של הוועדה הנ"ל יודע כי, יותר מכל גוף בינלאומי אחר, הגדילה להשמיץ את שמה של מדינת ישראל ושימשה במשך שנים מכשיר תעמולה בידי אש"ף ומדינות ערב.

אני מניח שהמודעה אכן הוגשה לפרסום על ידי הוועדה הנ"ל בז'נווה, אף כי יש לי מספר השערות מי הגורמים העומדים מאחורי הרעיון של פרסום המודעה לצבור הישראלי ומי אחראי לניסוחה המוטעה והמטעה.

שמה הרשמי של ועדת החקירה הוא:

The Special Committee to Investigate Israeli Practices Affecting
the Human Rights of the Population of the Occupied Territories.

ובעברית: "הוועדה המיוחדת לחקירת נוהגים ישראלים הנוגעים לזכויות-האדם של אוכלוסיית השטחים הכבושים".

העולה מן האמור הוא שמי שמסר את המודעה שינה בזדון וביודעין את שמה הרשמי של הוועדה, כפי שהוא מופיע במסמכים רשמיים של האו"ם מאז הוקמה. זאת ועוד: מוסרי המודעה דאגו לקצר את שמה הרשמי של הוועדה המופיע באנגלית בסוף המודעה על מנת להסתיר את העובדה שמדובר בוועדה שמונתה לחקור את מצב זכויות-האדם בשטחים ולא פגיעה בזכויות כאלה בלבד.

* המחבר הנו משפטן ששימש כחבר משלחת ישראל באו"ם ב-1976.

** המאמר פורסם בעתון "מעריב", עמ' 5 (27.3.78).

אחת מהטענות שישראל השמיעה בדיוני האו"ם כלפי עוינותה של הוועדה היתה, שמאז מונתה לא כללה ב-8 דו"חות שנתיים שהגישה אפילו ממצא חיובי אחד לגבי התנהגות ישראל כלפי תושבי השטחים למרות שכתב הסמכות שניתן לה הטיל עליה לקבוע ממצאים הנוגעים לזכויות האדם ולא דווקא ממצאים שליליים. מאז הוקמה נקטה הוועדה בכל יוזמה אפשרית כדי לקבוע ממצאים נגד ישראל גם ובעיקר בהתבססה רק על פרסומים בעתונות ובמקרים רבים על עדים מגמתיים שלא בחלו גם בעדות שקר.

עובדות יסוד הקשורות במינהל הישראלי בשטחים המשפיעות במישרין על זכויות האדם של תושבי השטחים לא הוזכרו מעולם על ידי הוועדה. בין עובדות אלה: ביטול עונש המוות בדין המקומי והעובדה שמעולם לא הוצא להורג תושב או מסתנן-מחבל אף במקרים שהורשע ברצח של בני ערובה או בטבח המוני של אזרחים - זקנים, נשים וילדים. העובדה שממשלת ישראל הנהיגה את שלטון החוק מראשית שלטונה בשטחים, העובדה ששערי בית המשפט הגבוה לצדק של מדינת ישראל, המקנה לכל אזרח את הזכות להתגונן מפני מעשי שרירות, עוול או אי-חוקיות מצד כל גורמי השלטון, נפתחו גם לפני תושבי השטחים למרות שלפי הדין והפרקטיקה הבינלאומית מעולם לא ניתנה דריסת רגל לתושבי שטח מוחזק לפני בתי המשפט של המדינה המחזיקה. הוועדה לא ציינה את העובדה שמאז 1967 הנהיגה מדינת ישראל מדיניות של חופש תנועה, חופש פולחן וחופש עיסוק לתושבי השטחים. תנועת התושבים והסחורות מותרת בין איזור מוחזק למשנהו ובמסגרת מדיניות הגשרים הפתוחים קיים חופש תנועה ומסחר בין השטחים לארצות ערב. אין למצוא ב-דוחות הוועדה שעד כה היו כ-6 מיליון מעברים על הגשרים וכי כ-150 אלף אזרחים מכל מדינות ערב באים מדי קיץ לביקורי קרובים.

הוועדה לא הזכירה את העובדה שמדי שנה מתירים שלטונות ישראל ליותר מ-5000 איש מתושבי השטחים לעלות לרגל למכה. כן לא הזכירה את ביטול האבטלה ואת העליה המרשימה ברמת החיים של האוכלוסיה ובמיוחד של הפליטים ואת מפעלי ישראל לשיקום הפליטים. כך גם לא ניתן למצוא ב-דוחות הוועדה דבר על האוטונומיה הניכרת ממנה נהנים התושבים בניהול חייהם ואת העובדה שפעמיים נערכו בחירות דמוקרטיות לעיריות ביהודה ובשומרון.

ועדת החקירה, שלכאורה היתה צריכה להיות אובייקטיבית, הורכבה משלוש מדינות שאינן מקיימות קשרים דיפלומטיים עם ישראל: סרי לנקה, סומאלי ויוגוסלביה. כיושב ראש מונה מר שירלי המילטון אמרטינגה - שגריר סרי לנקה באו"ם אשר ניצח על עבודת הוועדה משנת 1969 עד 1976. בשנת 1976 נתכנסה העצרת ה-31 של האו"ם ובה זכה מר אמרטינגה לגמול מרשים בעד השירותים שנתן למדינות ערב במשך שנים. הוא נבחר לשמש כנשיא העצרת ה-31 של האו"ם. אין צורך לפרט מה היה הקו המדיני בו נקטה כל אחת מהמדינות שנציגיהן משמשים כחברי הוועדה כלפי מדינת ישראל. כאשר לפני מספר שנים סומאלי ביקשה להתפטר, מונה במקומה נציג סנגל אשר אף היא אינה מקיימת קשרים דיפלומטיים עם ישראל. אין פלא, איפוא, שפורום "אובייקטיבי ובלתי תלוי" שכזה נוהג, מן השנה הראשונה לכהונתו, לראות את תפקידו כמכשיר פוליטי לטובת מדינות ערב ומוכן לקבוע ממצאים רק נגד ישראל כפי שעשה למעשה על סמך כל סוג של "עדות" של כל מי שיש לו ענין להשמיץ את ישראל.

נציג ישראל באו"מ הודיע מיד לאחר מינויה של הוועדה כי ממשלת ישראל לא תשתף פעולה עם הוועדה לאור מספר נימוקים: ראשית משום הרכבה העויין, שנית משום שאין ממשלת ישראל מוכנה שייחקרו זכויות אדם של תושבי השטחים מבלי שבמקביל ייחקר גם מצב היהודים בארצות ערב ושלישית משום שהוועדה מונתה בפרוצדורה בלתי חוקית.

מאז מונתה הוועדה לא ניתן לה לבוא לישראל ולשטחים והיא "קובעת את ממצאיה" על סמך קטעי עתונות, להוציא קטעי עתונות המתארים פעולות חיוביות, ועל פי "עדים" המוכנים לנצל כל הזדמנות כדי להשחיר את שם המדינה.

בשנת 1976 נתבסס רובו של דוח הוועדה על עו"ד פליציה לנגר שנסעה לז'נווה על מנת להופיע לפני הוועדה.

בשנת 1977 נסעה לאותה מטרה עו"ד לאה צמל.

בשנת 1978 החליטה הוועדה לפרסם בעתונות הישראלית קריאה לצבור בישראל לבוא ולהעיד על "פגיעה בזכויות האדם של אוכלוסיית השטחים". עצם הנוסח המוטעה והמטעה של המודעה על ידי מוסד שהוקם על ידי האו"ם מעיד כמאה עדים שהוועדה ממשיכה לראות עצמה, בניגוד גמור לשם הרשמי ולכתב הסמכות שניתנו לה, כמכשיר לקידום מטרות התעמולה הערבית.

1870. The first of these is the...

the second is the...

the third is the...

the fourth is the...

the fifth is the...

the sixth is the...

the seventh is the...

the eighth is the...

the ninth is the...

the tenth is the...

the eleventh is the...

the twelfth is the...

the thirteenth is the...

the fourteenth is the...

the fifteenth is the...

the sixteenth is the...

the seventeenth is the...

the eighteenth is the...

the nineteenth is the...

the twentieth is the...

the twenty-first is the...

the twenty-second is the...

the twenty-third is the...

the twenty-fourth is the...

the twenty-fifth is the...

the twenty-sixth is the...

the twenty-seventh is the...

the twenty-eighth is the...

the twenty-ninth is the...

the thirtieth is the...

the thirty-first is the...

the thirty-second is the...

the thirty-third is the...

the thirty-fourth is the...

the thirty-fifth is the...

the thirty-sixth is the...

the thirty-seventh is the...

the thirty-eighth is the...

the thirty-ninth is the...

the fortieth is the...

the forty-first is the...

the forty-second is the...

the forty-third is the...

the forty-fourth is the...

the forty-fifth is the...

פיתוח האזורים בהתבסס על החשתי והמשאבים המצויים בחוכם; קיום מערכת קשרים כלכליים תקינים וגבולות פחחים עם מדינות ערב; קיום זיקה כלכלית של האזורי למערכת הכלכלית הישראלית; הבטחת הסדר הציבורי והבטחון בשטחים.

כקווים מנחים למדיניות הכוללת של שילוב הפעילות הממשלית והבטחונית משמשים (א) הידברות מחמדה עם כל מיגזרי האוכלוסיה, לרבות מנהיגות נבחרת פוליטית ודתית; מדיניות כרוה של "שכר ועונש", חוץ פרסום "כללי המשחק" בקרב אישי הציבור; שמירת העקרון של הגשרים הפתוחים; מערכת החינוך הסבוסט על הדגם הבס של החינוך בארצות ערב השכנות; הבטחת חופש הגישה וזכות התפילה לכל הדתות במקומות הקדושים; נורמליזציה בחיי החושבים חוץ התערבות מזערית בחיי היומ-יום; כיבוד חיי אדם; אי-פגיעה באישי ציבור נבחרים; אי-מעורבות במאבקים בין הגורמים הפועלים בשטח. (ב) נוכחות כוחות הבטחון -מזערית בדרך כלל ומתוגברת לפי הצורך; אבטחת מקומות קדושים וצירי חנועה; ענישה סלקטיבית, ולא קולקטיבית, חוץ העדפת הענישה הממשלית (אזרחית); הענות לפניית האוכלוסיה המקומית להגנה מפני מתפרעים או מסיחים להתפרעויות; המשך פיתוח החשתי הצבאי הדרושה להגנה על מדינת ישראל מקו הירדן ולצורכי בטחון שוטף.

כ. זכויות האדם

בכל דיון על הפעלת עקרונות זכויות האדם בשטחים המוחזקים חייבים להביא בחשבון עובדת-יסוד אחת ועיקרית, והוא שניהול שטחים הנחונים בממשל צבאי בתום סכסוך מזוין שונה מבחינות רבות ממסטר **אמצא** שמקיימה ממשלה בחומרי ארצה, ומסרתו אינ מצטמצמת אך ורק בהבטחת שלומה של האוכלוסיה המקומית. במצב כזה מקבלות שאלות זכויות האדם ממד נוסף הכרוך לעתים בהגבלת הפעילות המדינית וחירות הפרט. עם זאת חתר הממשל הצבאי מיומו הראשון לחריגה לטובה מהוראות החוק בסוגיית סכסוך מזוין ולהחלת תקנים של חירויות יסוד וזכויות אדם הנהוגים בעמות שלום.

אמנת ג'נבה משנת 1949 (האמנה הרביעית). כידוע אין ישראל מכירה בתחולה אוטומטית של אמנה זאת בשטחים המוחזקים, משיקולים מדיניים וחוקיים הקשורים בשאלת הריבונות על אזורי יהודה ושומרון. המדובר בהוראות האמנה שבאות להגן על

זכויותיהן של המדינות ששלטו בשטחים קודם 1967; אשר להגנת חושבי השטחים על בסיס הומאניטארי הצהירה ישראל לא פעם כי תכבד הוראות אלה ואף הוכיחה זאת הלכה למעשה. פעולות הוועד הכין-לאומי של הצלב האדום ומימצאיו והעובדה שנית-הדין הגבוה לצדק כוחן את המימשל הצבאי. לאור האמנה האמורה מלמדה שאכן כך הדבר.

שלטון החוק. זכותו של אדם לחיים, חירות ובטחון אישי מובטחת בכך שהשטחים מתנהלים עפ"י העקרון של שלטון החוק וכל פעולות המימשל כפופות למשפט המחייב. מאחורי עקרון זה עומדת מערכת של ערכאות שתפקידן לאכוף את שלטון החוק ולאפשר חרופה חוקית לכל דורש. המנגנון המשפטי וסדרי המשפט הושארו על כנם ובצדם הוקמו, מכוח דיני המלחמה, כתי-דין צבאיים לטיפול בעבירות בטחוניות. כתי-דין אלה נהוגים סדרי הדין שבאש"ל, המושחתים כיסודם על המשפט האנגלי. כדי לתת בידי החושבים המקומיים חקירה כנגד רשויות המימשל הוקמו בשטחים המחוזקים ועדות ערעורים. כל מי שרואה את עצמו נפגע מהחלטות המימשל רשאי להגיש תביעה לאחת הוועדות האלה וזכותו, כאצעי אחרון, גם לפנות בעתירה לביית-הדין הגבוה לצדק בישראל. זכות זאת לא זו בלבד שאינה מעוגנת בדיני המלחמה, גם אין לה תקדים במקרים אחרים של החזקה צבאית; היא כיטורי לעקרון היסוד במערכת המשפט הישראלית שלכל אדם הזדמנות שווה להיעזר בסמכות המשפטית העליונה.

כתי-המשפט הצבאיים מתנהלים, ככלל, בדלהיים פחותות ונציגי ארגונים בין-לאומיים, לרבות הוועד הכין-לאומי של הצלב האדום, רשאים להיות נוכחים בדיונים וגם לקבל הודעות רשמיות על תוצאות המשפט. לכל נאשם הזכות להעיד ולהביא עדים ולשכור לעצמו עורך-דין; אם אין ביכולתו לעשות זאת יעמיד בית-המשפט עורך-דין, על חשבון השלטונות. דינוי המשפט מחורגמים בו-זמנית לטפה שהנאשם שומע אותה.

מעצר מינהלי הוא אמצעי המעוגן בסעיף 78 של אמנת ג'נבה ובחוק של מדינות נאורות רבות הנימצבות בפני בעיה של סרור בקנה-מידה נרחב. במסגרת זאת נכלאים אנשים העוסקים, לפי מידע מהימן ביותר, בפעילות חתרנית אולם אין אפשרות להעמיד לדין מסיבות השמורות עם השירותים החשאיים. החוק אוסר על המימשל הצבאי לעצור אנשים בגלל השקפות מדיניות עוינות. הסמכות להוציא צו מעצר מינהלי נתונה

למפקדי האזורים, וכל החלטה כזאת חייבת לעבור שלבי עיון אחדים עד לאישורה הסופי על-ידי שר הבטחון אישית. חוקפו של צו מעצר כזה אינו עולה על ששה חודשים. משהוצא צו המעצר זכאי אדם להופיע ולערער עליו בפני ועדה מיוחדת בראשות שופט. הזכות לחזור ולערער בפני הוועדה נחונה לעציר בכל עת, ועניינו יידון בוועדה לפחות אחת לששה חודשים אפילו לא פנה לוועדה מיוזמחו. מספר העצירים המינהליים קטן יחסית ומעולם לא עלה על 30 בכל השטחים גם יחד.

מעשי אלימות, והיחס לעצירים. טענות בדבר החללות חוזרות ונשנות בפי גורמינו העוינים את ישראל; אלה הן טענות שקל מאוד להפריחן וקשה להפריכן, גם כשהן חסרות יסוד. ההוראה הקיימת לגבי פיזור הפגנות הן חמורות וברורות ומטרתן להבטיח שימוש מינימאלי בכוח מצד כוחות הבטחון. במקרים המעטים של חריגה מהוראה אלה נערכה חקירה והאחראים באו על עונשם. הדברים אמורים גם לגבי חקירה אנשים הנחונים במעצר. השימוש בכוח אסור בחלית האיסור והגורמים הרשמי מוכנים המיד לבדוק בדיקה יסודית כל טענה עינויים ולהעמיד לדין כן מי שיימצא אשם במעשה כגון זה. ליחר חוקף הונהג בפרוצדורה הפליליים בבחי-המשפט הצבאיים (כמו בכחי-המשפט בישראל) תהליך של "משפט זוטא" שבו חייבת החביעה להוכיח כי הוראת הנאשם נמסרה מהצדן חופשי. בכל מקרה כזה רשאי הנאשם להשמיע את טענותיו בפני ביה-המשפט.

המימשל הצבאי עשה רבות כדי להקל על הורעד הכין-לאומי של הצלב האדום בפעולות ההומאניטאריות. נציגי הארגון רשאים לבקר אצל העצירים כשבוועיים הראשונים למעצרים ובכל תקופת חקירתם, ביחידות, כדי לעקוב אחר מצב בריאותם ולעמוד על חנאי המעצר. לדרושתם רשאי העציר להיבדק על-ידי רופא מטעם הצלב האדום.

מניעת טרור. במאמציו לסכל את פעולות החבלה והטרור של קבוצות עוינות במסגרת אש"ף, המוכחות על-ידי מדיניות מחואמת ומוצהרת לשים קץ לקיום מדינת ישראל, אין המימשל הצבאי נוהג לפי חומרת הדין ונמנע מנקיטת צעד אחרון בצעדים המותרים עפ"י אמנת ג'נבה במקרים כאלה -הטלת עונשי מוות. כאשר מתגלה ביה המשמש כבסיס למחבלים נוהגים בשנים האחרונות לאסור את החדר ששימש להחזקת כלי נשק או חומרי חבלה, ואין הורסים את הבית כולו; אגב, שתי הפעולות מותרות עפ"י החוק המקומי

עוד מלפני 1967. למעשה הגיע מספר החדרים האלה בסך הכל לששה בשנה השוטפת. כל מקרה של אטימה נדון כדרגים אחדים עד לאישור הסופי מצד שר הבטחון.

אמצעי שני לבלימת הטרור, אף הוא מעוגן בהתק המקומי, כרוך בגירוש אנשים המסכנין את הבטחון באזור ואח סדרי המימשל. למעשה פסקו הגירושים במארס 1976; היו עצירים שביקשו לצאת מרצונם ומכוקשם ניתן להם ברוב המקרים. אפילו בחקופת הגירושים לא יצא המגורש לסביבה עוינת אלא למדינה שבה נחקבל בכרכה ובזרועות פהוחות, והשיבה לפעולה חכלנית היתה מובטחת לו.

זכורה יסוד. אין הגבלות על חופש התנועה באזורים, פרט לשטחים מצומצמים שהוכרזו אזורים צבאיים (כגון מחנות-צבא ושטחי אימונים). החושבים רשאים להיכנס לישראל ולצאת ממנה לארצות-חוץ, לעבור את הגשרים לירדן, לנוע בישראל - גם בכלי-רכב הרשומים באזורים. באזורים מכקרים מדי שנה מאות אלפים, בדרך כלל בני משפחות של חושבי המקום המחגוררים במדינות ערב. יש מהם שמגיעים לישראל לצורכי ריפוי ומסחר.

האבטלה בשטחים היא נחלת העבר. המימשל מקים לשכות עבודה והפעיל חכניות להכשרה ולהשתלמות מקצועית. על חושבי השטחים העובדים בישראל חלים כל דיני אצאצ העבודה והסכמי העבודה הקיבוציים הנהוגים במדינה, לרבות הסדרי פיצויים לנפגעי חאונות עבודה. האיגודים המקצועיים והארגונים הוולונטאריים נהנים מחופש-פעולה גמור. במידה שאינו מכרון לפעולה נגד שלום הציבור וכוחות הבטחון אין שום מגבלות על חופש הדיבור בשטחים המוחזקים; הדבר הופגן קבל עם בכחירות העירוניות בשטחים בשנים 1972, 1976, כאשר רבים מן המועמדים למועצות לא הסתירו את תמיכתם בארגונים עוינים.

כמערכת החינוך חלו שיפורים רבים מאז כניסת כוחות צה"ל, וניתן לקבל באזורים חינוך מלא מגן-הילדים ועד למוסדות להשכלה גבוהה שהוקמו בחקופת המימשל. בכל מוסדות החינוך מורים מקומיים, ואין עליהם בחפקידם כמורים אלא מגבלות המקצוע כלבד. אסירים רשאים להמשיך בלימודיהם במסגרת הכלא, להתכונן לבחינות בגרות ואף להיבחן חוץ כדי חקופת הכליאה בבחינות אלה.

ג. חוק ומשפט

עם כניסתו לשטחים נקט צה"ל צעדים מידיים להחזרת הסדר על כנו ולכינון סדרי מימשל ומינהל תקינים. פורסמו שני מינשרים, האחד בדבר נטילת השלטון על-ידי צה"ל והשני - מינשר מס' 2 - שבו נקבע הכסיס החוקי והחתיקה לשלטון הצבאי הישראלי. במינשר מס' 2 נאמר כי החוק ששרר בשטחים לפני כניסת צה"ל יישאר בתוקפו, בכפוף לשינויים המחייבים מהקמת הממשל ומן הצווים שעתיד לפרסם מפקד צה"ל באיזור שיתמנה על-ידי הרמטכ"ל. מדיניות זאת חופפת עד היום; השינויים היחידים שהוכנסו בחוק המקומי כאו להכסוח שירותים חיוניים והגנת זכויותיהם של תושבי המקום.

על-פי מינשר מס' 2 ניתנה למפקד האיזור סמכות כללית כחחום המינהל, שיטת המינויים, החתיקה והמימשל והוא נעשה למוקד השלטון באיזור. הצווים מחפוסמים בעברית וערבית ומקבלים חוקף עם הפירסום. לקט המינשרים והצווים משמש כעיתון רשמי של המימשל; הוא מחלק חינוס לנושאי משרות בכירות דוגמה ראשי-ערים, מוכתרים ושופטים ונמכר לקהל הרחב.

בתי-דין צבאיים. הצו בדבר הוראות בסחון (שפורסם במקורו כנספח למינשר מס' 3 וחובבר כמרוצת הזמן על-ידי צווים נוספים) עוסק בעבירות על צווי המימשל ובעבירות פליליות נגד כסחון צה"ל. מכוח צו זה הוקמו בתי-דין צבאיים משני סוגים - של שלושה ושל שופט יחיד. סדרי המשפט וגביות עוריות בבתי-דין אלה תואמים את הנוהל המקובל. על-פי צו מיוחד רשאי הנאשם לשכור לעצמו עו"ד מקומי או ישראלי או לסעון לעצמו. במקרים חמורים רשאי בית-הדין להעמיד עורך-דין בהסכמת הנאשם, והוא חייב לעשות זאת עם העכירה עלולה לגרור גזר-דין מוות (להלכה רק לגברי נאשמים מגיל 18 ומעלה). למעשה לא נגזר בשטחים עונש מוות אפילו פעם אחת, חרף העובדה שרבינו נשפטו על רצח אזרחים ישראליים. העונשים הם מאסר או קנס, וחקופת המעצר לפני המשפט נחשבת חמיד.

לפי סעיף 13 בצו בדבר הוראות בסחון רשאי השפוט לערער בפני מושל האיזור, ובית-הדין חייב להודיע לו על זכותו זאת. האסיר מרצה את עונשו כאחד מבתי-הסוהר שהיו קיימים באיזור לפני כניסת צה"ל. נציגי הצלב האדום רשאים לבקר אצל האסירים, לרבות אלה המוחזקים בצינוק.

סעיף 87 בצו הנ"ל מאפשר מעצר מינהלי, כאמצעי חיוני למניעת הפרת סדר ובסחון אין זה מעצר מדיני אלא בסחוני מובהק. העציר מוחזק לחקופה מוגדרת ובכל חקופת מעצרו הוא רשאי לקבל מבקרים, דואר, חבילות מזון וטיפול רפואי. ידוע על הוצאת צו מעצר חייבת להימסר מיד ליועץ המשפטי באיזור. בכל איזור פועלו ועדות ערעורים וכל עציר מינהלי רשאי לטעון לפניו לחיסול צו המעצר. עצירתו מינהלית מוחזקים במידת האפשר בנפרד מאסירים שפוטרים.

סעיף 88 בצו הנ"ל דן בהטלת פיקוח מיוחד, לרבות איסור יציאה ממקום ישוב מסוים; גם במקרה זה רשאי האיש לערער בפני הוועדה האמורה.

בתי-דין אזרחיים. בכל אזורי הממשל פועלים בתי-דין אזרחיים - ביהודה ושומרון, בחבל עזה וצפון סיני (המשרחים גם את דרום סיני) וכרמת הגולן. הם נוהגים לפי החוק המקומי, ובמקום השופטים שעזבו מונו חדשים מבני המקום. ברמת הגולן לא נשאר איש מן הסגל הקודם והיה צורך להקים בתי-דין אזרחיים כיוזמת הממשל.

לפי צו מיוחד שפורסם בחבל עזה וצפון סיני נותק הקשר המחייב מן התקופה המצרית בין מערכת המשפט הצבאית והאזרחית, שלפיו נדרש אישור השלטונות הצבאיים לכל פסק-דין שגזרה הרשות האזרחית. בכל אזורי הממשל נוטל עונש המוות והוחלף במאסר עולם.

לבתי-המשפט האזרחיים חופש פעולה גמור והשופטים, כולם מבני המקום, אינם נמנעים מהטחת דברי ביקורת נגד צווי המפקד האזורי.

זכות הקניין. רכוש ממשלתי נייד, שהיה בגדר שלל מלחמה, הוחזר ועל נכסים אחרים, ניידים ודלא ניידים, הופקדו באזורים אפוסטרופסים המסדירים את צורח

השימוש בהם. לשמירה זכויותיהם של בעלי רכוש שעזבו את המקום מונה אפוטרופו של נכסי נפקדים, המנהל את הרכוש למען בעליו החוקיים בחקופת העדרו. כל אדם שרואה את עצמו נפגע מהחלטות שני אפוטרופסים אלה רשאי לערער עליהן בפני ערכאה מיוחדת שהוקמה לצורך זה.

אחד הצווים מסדיר את העיסוק במקרקעין; מונה קצין מיוחד שתפקידו לאשר כל עיסוק לאחר שהשכנע שנעשתה בחוג לב ומרצון חופשי של הצדדים. לא הייתה הפקעו רכוש של מועצות מקומיות ואגודות חרבות, חינוך או דת; דינו של רכוש זה כדיון רכוש פרטי.

ש ו נ ו ת. כספי הפקדון בבנקים של יהודה ושומרון הסתכמו ערב מלחמת ששת הימים ב-13 מיליון דונר. 8 מיליון ניהנו בהלוואות ומתוך חמשת הנותרים הוחזקו ארבעה וחצי מיליון ברבה-עמון. כדי למנוע את החמוסות המערכת הבנקאית הוקפאו באורח זמני פעולות הבנקים ומוסדות האשראי.

בבחום המיסורי, המכס וההכלו פורסמו צווים על סמך החוק הישן באזורי השונים; מסים חדשים לא הוטלו. לראשונה בשטחים הונהג בכלי-רכב ביטוח חובה של צד שלישי.

החל ביולי 1968 מונו קציני חובענה לדיון בחביעות אנשי המקום על נזקים שנגרמו להם לסענתם על-ידי הממשל הצבאי. קיימת זכות ערעור על החלטה קציני החובענה בפני ועדה מיוחדת הפוסקת סופית.

פורסם צו בדבר זכויות הפנסיה של עובדי הממשל המקומיים. ניהנה הכרה מלאה בזכויות הרוחק, אף כספי הצבירה כקופות החגמולים לא עברו לרשות הממשל הצבאי.

צווים מיוחדים של הממשל הצבאי דנים בשמירה על עתיקות ומקומות קדושים, בהגנה ^{גל} גנים ~~צבאיים~~ ושמורות טבע במקומות השונים.

The administered areas enjoyed rapid economic growth between 1968 and 1977. This development embraced all sectors of the economy and helped to raise the living standards of all the inhabitants of the region, refugees and non-refugees alike. The integration of the refugees, who today account for about 38 per cent of the labor force of the areas, into the general economic life precludes an accurate differentiation between the development of each of these two groups. Both have shared in the economic boom; this is consonant with the principle adopted at the very start by the Israeli Military Government in its handling of the general population without discrimination between refugees and non-refugees. It was assumed at the time that the provision of sources of livelihood to all and the raising of the standard of life of the general population would by itself bring about the gradual integration of the refugees into the economy.

The economic boom can be attributed to two main factors: (1) the opening of the Israeli economy to workers from the areas; and (2) the maintenance of trade links with Jordan and the rest of the Arab world, and the development of new marketing outlets in Israel and overseas countries. As to the first factor, at the end of the period discussed the proportion of Arab employed working in Israel came to about a quarter, and their numbers to some 40,000. The percentage of refugees in the total number employed in Israel is large, thanks to their mobility. ~~Wages paid in Israel reached approximately IL 13 a day net, much more than was earned in the areas themselves (about IL 9).~~ As regards the second factor, the expansion of the areas' commerce is reflected in their foreign trade data of a rise of nearly 90% in their total commodity exports (between 1968 and 1971) and about 30% in their imports.

The above mentioned factors led to a decline in the areas' unemployment rate from about 12% in the first half of 1968 to less than 4% in 1971. These rates, which are indicative of full employment - were more or less equal among the two segments of the population, refugees and non-refugees.

The gross national product per capita went up during the years 1968-1971 by 50 per cent, from IL 554 to about IL 830. The increase embraced all sectors of the economy and helped to raise the living standard of all the inhabitants. The growth of real agricultural product during this period came to about 30%, thanks to the intensification of cultivation, mechanization and other technological improvements, and the provision of vocational guidance, all of them in accordance with Israeli planning. The industrial product grew by nearly 40%. Here too one of the major contributory factors was the encouragement and aid (in the form of credits and knowhow) granted for the expansion and modernization of local enterprises and the establishment of new ones. Construction output has gone up by 2.5 times since 1968. These increases also reflect an increase in labor productivity. In the last two years GNP per employed rose by about 11 per cent per annum.

and

Mounting local demand/the growing export to Israel, Jordan, and overseas countries has resulted in a heavier demand for investment assets. With the dissipation of the feeling of insecurity which still prevailed in the administered areas in 1967-68, there has been an increased investment in building and equipment of various types (machinery, agricultural implements, tractors, etc.) Total capital formation in 1970 reached almost IL 80 million (compared with IL 35 million in 1968).

The rising income level of the inhabitants of the areas has been accompanied by a similar growth of private consumption - by 45 per cent per capita between 1968 and 1971. The increase in living standards is reflected by larger purchases of food, clothing, furniture, and consumer durables such as TV sets.

It is also reflected in a stronger demand for various services, such as health. For example, with the improvement of such services (with Israeli assistance), the number of clinic visits and hospital births went up by some 35-40 per cent during the three years 1968-70. Those inhabitants of the areas, including refugees, who require it even receive care and hospitalization in Israeli hospitals.

As a result of the economic boom and mounting incomes, the refugees have begun to enter branches in which they hardly engaged before, such as the opening of shops and other businesses, as well as the import-export trade. Many youths are leaving the camps in the West Bank and seeking housing in the towns. The number wishing to leave is greater than that who actually leave, for the difficulty of finding housing tends to check this migration. Those leaving the camps do so at their own volition. Neither the Military Government nor the Government of Israel has attempted to solve the refugee problem, nor have they presumed to do so. There has been no change in the official status of the refugees since 1967. Not one of them has relinquished his refugee card nor has any family relinquished its camp abode. The camps and all their facilities have remained under the supervision and control of UNRWA, so that the strict separation between the camps and the nearby settlement or town has been maintained.

- 3 -

During the period reviewed conditions in the camps ^{were} ~~have~~ been bettered. In the West Bank this ^{was} ~~is~~ being done in most cases by the nearby local authority, with the financial aid of the Military Government (50-70%). As a rule, the Military Government has tried to avoid appearing in the eyes of the inhabitants as an active or initiating factor. The connecting of the housing estates to the water and electricity networks ~~has~~ been done at the expense of the inhabitants, and in contrast to the past, when they received water gratis, they ~~now~~ ^{are} paying for these two items.

In not a few camps the inhabitants have requested the Military Government, UNRWA, or the nearby local authority to introduce these utilities against payment. This signals a psychological transformation from a refugee who demands and receives to the mentality of an independent, self-respecting citizen who desires to raise his standard of life and is willing to pay for it.

In Gaza the camp improvements were implemented by the Military Government, because of security requirements, the huge size of the camps, the need for some dramatic action to change the living conditions, and the absence of any local authority ready and willing to make the changes. The improvements include the paving of sidewalks, the installation of electricity, the start of construction of larger, more spacious dwellings, the addition of water points, the completion of children's playgrounds and the construction of other playgrounds, and the building of kindergartens.

The prevailing full employment and the provision of special services have brought up the standard of living to a level similar to that of the local permanent population. There are signs of a budding social revolution: the skilled and unskilled workers,

During the period reviewed conditions in the country have been relatively

stable. The main factor in this regard is the steady local activity

which has resulted in the military Government (19-20). As a result, the military

Government has been able to maintain the level of the installations as an active

and political factor, the connecting of the housing estates to the water and electricity

network has been done in the process of the installation, a development of the

which has received water supply. There is no need for further action.

In our view, the main factor in this regard is the military Government.

THE main factor in this regard is the military Government.

This is a psychological situation in which the military Government has

to the military of an installation, the military Government has

and the main factor in this regard is the military Government.

In general, the main factor in this regard is the military Government.

As a result, the main factor in this regard is the military Government.

The main factor in this regard is the military Government.

The main factor in this regard is the military Government.

The main factor in this regard is the military Government.

The main factor in this regard is the military Government.

The main factor in this regard is the military Government.

The main factor in this regard is the military Government.

The main factor in this regard is the military Government.

The main factor in this regard is the military Government.

who formerly had the lowest social status, are in many cases now earning more than those holding a white-collar position - the aspiration of the Arab intellectual hitherto. The rise in wages on the one hand and the contact with Israeli society on the other have wrought a transformation in the pattern and level of private consumption. Moreover, the camp inmates are beginning to develop the mentality of independent citizens, in their tendency to leave the camps and demand services against payment. There are already signs that the refugees are beginning to be socially integrated into the existing population. The measures taken to improve condition in the camps and the method whereby they have been carried out would seem to indicate that the barriers between the camps and the nearby towns can be removed gradually and quietly, provided that this does not smack of a political step and is implemented in the main by local ~~authorities~~ ~~authorities~~ factors.

All these taken together point to the way for solving the socio-economic aspect of the problem, with the political solution depending on a peace agreement which shall include the settlement of the refugee problem. With Israelis and Arabs from the administered areas working together in ^{the} factory, on the farm, and in the services, there is being woven an intricate fabric of human relations in various areas - a peaceful co-existence, not only among individuals but also among whole populations.

an... had the lowest... and... cases...
... holding... the... of the...
... in... the... and...
... transition... level...
... and... to...
... to...
... already... the...
... the...
... have...
... and...
... a... in...

... the...
... with...
... the...
... in...
... in...
... in...
... in...

מדינת ישראל

(2)

100

משרד הבטחון
תאום הפעולה בשטחים

תאריך: 19 יוני 78

מספר: גמ/1 (15) 401

מתאם הפעולה בשטחים

הנדון: תגובה למאמר ב"סיימט (רק לגבי עובדות)

1. העובדים בישראל

- א. כח העבודה הכולל בשטחים הינו כ - 206,200 שמתוכם מועסקים כ - 204,700 (רק 1,500 בלתי מועסקים) ומתוכם בישראל כ - 63,000.
- ב. באזור יהודה ושומרון שייכים לכח העבודה כ - 128,000 ומתוכם מועסקים כ - 127,400 ומתוכם בישראל כ - 35,500.
- ג. המועסקים בישראל מתחלקים בענפים הבאים:
  - (1) בניה - 40%
  - (2) תעשייה - 25%
  - (3) חקלאות - 15%
  - (4) ענפים אחרים שולל שרוחים - 20%
- ד. בענפים אלו רוכשים חלקם הגדול מקצוע ומומחיות בעבודה ומתוכם ישנם אף כאלה שלאחר רכישת המקצוע יצאו לעבודה בארצות ערב מקום בו מקצועות אלו הינם נדרשים.
- ה. מסתמנת עליה בוחק במקום העבודה בישראל ורבים כבר עובדים 4 שנים ומעלה באותו מקום עבודה.
- ו. השכר שמקבלים העובדים בישראל שזה לשכר עמיתיהם הישראלים באותה דרגה, מקצוע, מיומנות ווחק. אף הזכויות הסוציאליות שוות.
- ז. העובדים בישראל מבוססים בטוח בריאות מלא הם ומשפחותיהם תמורת סכום סמלי של 50 ל"י לחודש בלבד.

2. מצב כלכלי ורווחת האוכלוסיה

- א. העליה הריאלית ברמת השכר של תושבי השטחים (הן בישראל והן בשטחים עצמם) ומאידך צמצום מספר המובטלים וזאת תוך כדי פתוח התעשייה, המסחר החקלאות והשרותים מוצאים את ביטויים באינדיקטורים מוסכמים לגבי שפור הרווחה החברתית.

מדינת ישראל

משרד הבטחון
תאום הפעולה בשטחים

תאריך:

מספר:

- 2 -

ב. אחוז המשפחות שברשותן מוצרים בני קיימא' (באחוזים):

	רצועת עזה		יהודה ושומרון		מוצרים
	77	67	77	67	
רדיו	90.9	50	80	58	
מקרר חשמלי	33.1	3	33.1	5	
מקלט טלביזיה	42.4	3	36	2	

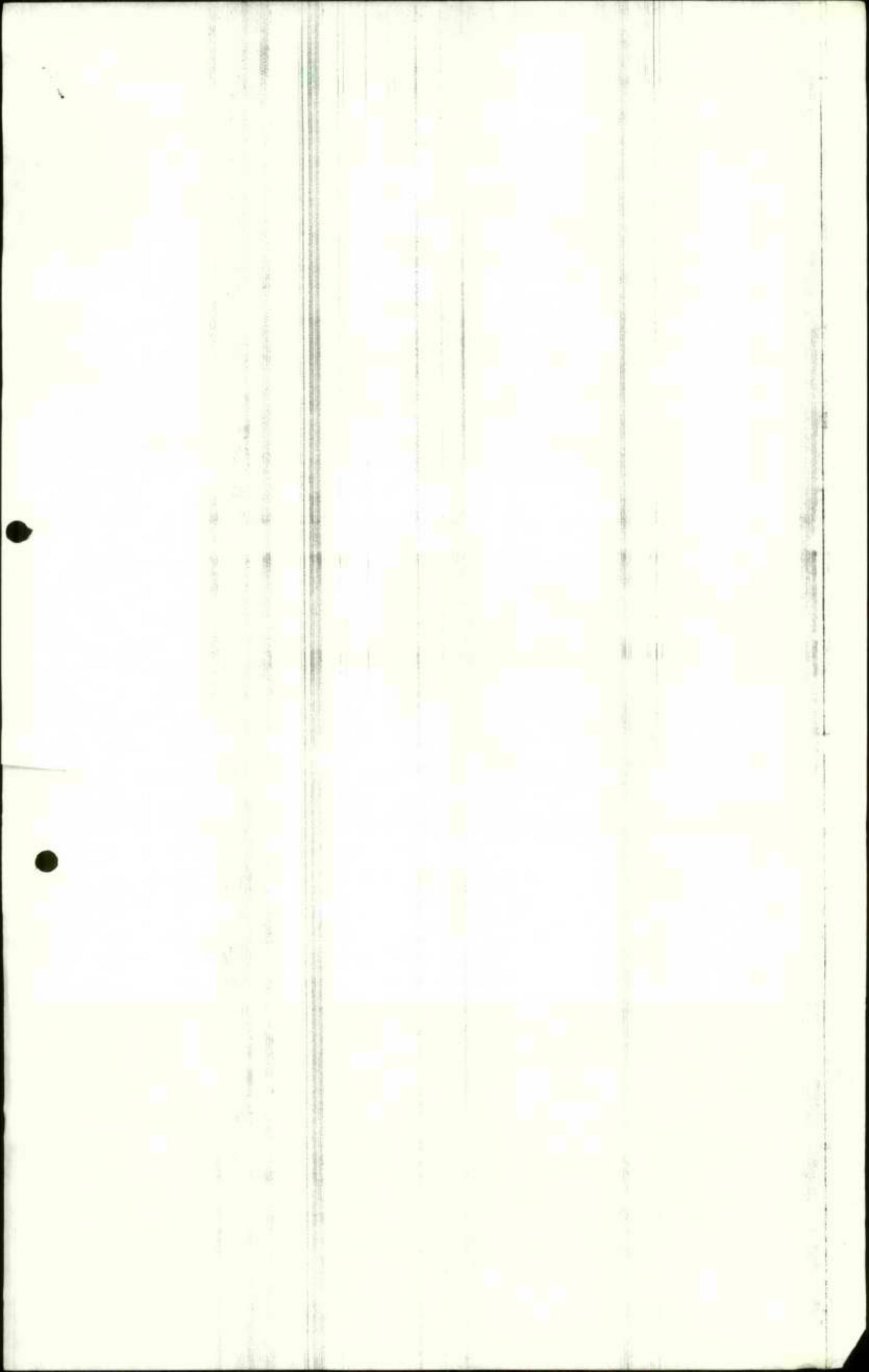
3. יבוא ויצוא

- א. לאור האינטגרציה הקיימת בין ישראל והשטחים מבחינה כלכלית אין לתמוה על כך שתושבי השטחים קונים 80% אחוז מהתצרוכת שהנם מיובאים - מישראל ובעיקרו מדובר על מוצרים תעשייתיים.
- ב. יש לזכור שישראל הינה המדינה המפותחת ביותר באזור מבחינה כלכלית ותעשייתית ולכן טבעי הוא שירכשו מוצרים בישראל ודרכה.
- ג. יש לזכור שקיימים הגשרים הפתוחים על הירדן ובאמצעותם מתנהל מסחר תקין לשני הכיוונים.

4. חופש הנדן

- א. חופש החנוך הינו מלא ומתנהל לפי שיטת החנוך שהיתה קיימת באזורים תוך זיקה מתמדת לחנוך בירדן ומצרים.
  - ב. תכנית הלימודים וחומר הלימוד מתקבל מארצות אלו והדבר היחיד שאנו מבטלים הינו דברי שיטנה נגד ישראל.
  - ג. הבחינות הינן לפי הוראות משרדי החינוך בירדן ומצרים ונבדקות בהתאם להוראות אלו.
5. חופש הדת - הינו מוחלט ללא כל התערבות מצדנו.

6. חופש תנועה - תושבי השטחים נכנסים ויוצאים לישראל באין מפריע להוציא בדיקות בסחונות מעת לעת באותה מידה הנדרשים מ"מ לשמור על הבטחון ונעשית אף לגבי אזרחי ישראל. חופש התנועה הינו גם לישראל וממנה ורק דרך הגשרים הפתוחים לארצות ערב וחזרה.

מדינת ישראל

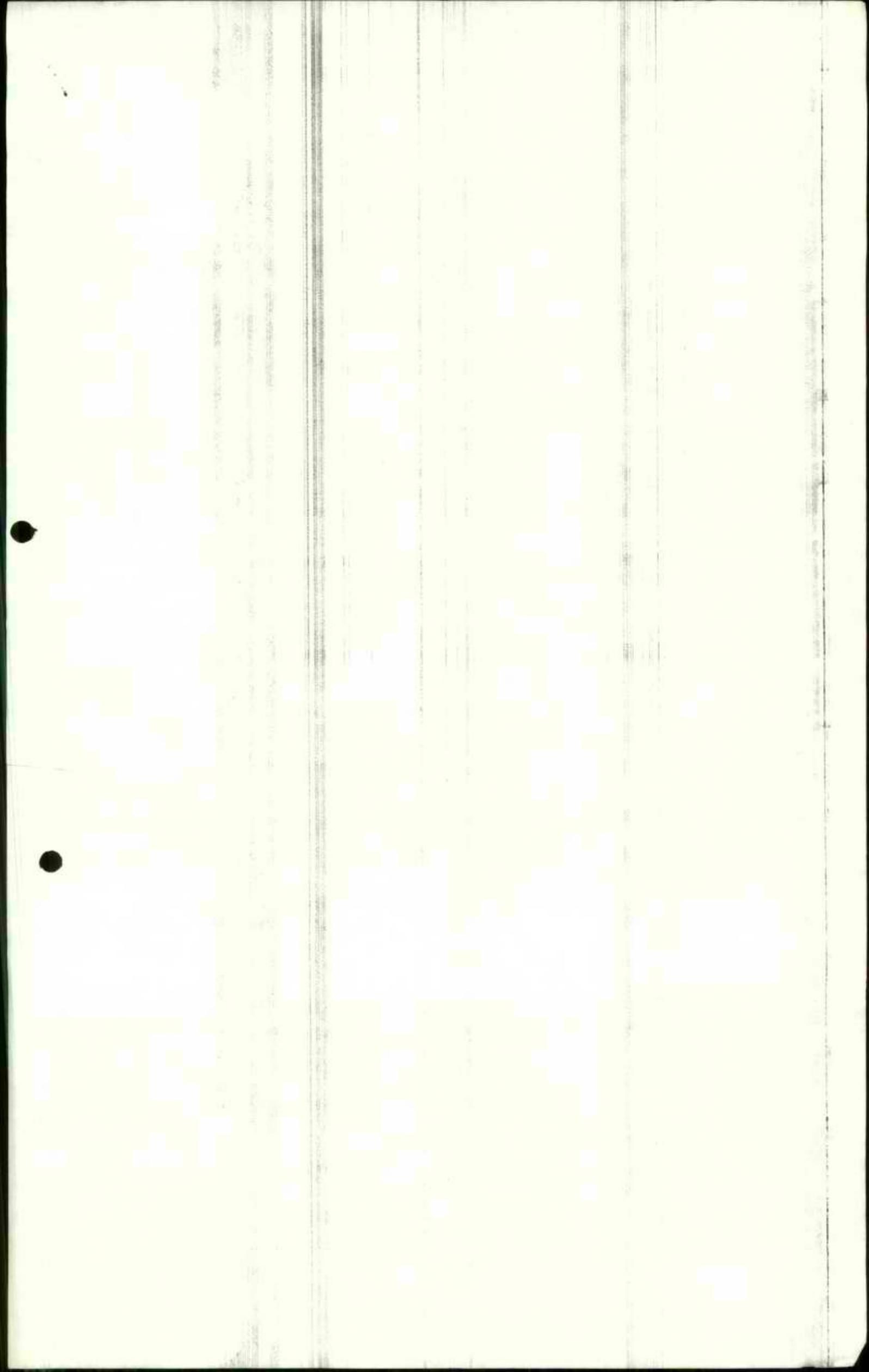
משרד הבטחון
תאום הפעולה בשטחים

תאריך:

- 3 -

מספר:

7. חופש העתונות והבטוי - הינו כבישראל ללא הגבלה אלא באותן המגבלות הקיימות לגבי אותם הנושאים בישראל.
דבר זה אינו קיים באף ארץ ערבית אחרת וכל אחד יכול להביע דעתו ומחשבתו בדבור, מאמר, כתיבה וכו' בתנאי שאין הדבר פוגע בבטחון התושבים באזור או תושבי ישראל.
8. חופש תרבותי - גם הוא מלא בסייגים שהוזכרו לעיל דהיינו פגיעה בבטחון התושבים באזור או תושבי ישראל.
9. חופש פעילות פוליטית - אין מניעה לפעילות פוליטית כל עוד אינה פוגעת בבטחון התושבים עצמם ותושבי ישראל והעובדה הינה הבחירות החופשיות שנערכו באפר' 76 ללא כל התערבות מצדנו.
10. פגיעה בזכויות האזרח
  - א. כאשר יש טעם לחשוב שנעברת עבירה או שעומדים לעבור עבירה - הרי כבכל ארץ מתוקנת אחרת יש זכות לערוך חפושים ומעצרים כדי למנוע הדבר.
  - ב. למעצר מינהלי - ישנה פרוצדורה מסובכת המבטיחה שהדבר לא יעשה בצורה שרירותית. שר הבטחון חייב לאשר כל מעצר ומעצר וקיימת ועדת ערעורים בראשות שופט. כיום ישנם 26 עצירים מינהליים בסה"כ.
    - ג. כיום ישנם בכל השטחים 2684 אסירים בטחוניים מהם מאיו"ש 1395.
    - ד. לכל אחד הזכות להיות מיוצג ע"י עורך דין ובעבירות חמורות אף ממנה בית המשפט עורך דין מטעם המדינה.
11. טפטים רשמים - הטפטים הרשמים הינם בשתי שפות עברית וערבית - וזה כולל טפסי מיסים חשבונות דאר וכו'.
12. חפירת בארות - מאחר ובעית המים חמורה ביותר ובכדי לשמור כל השווי משקל של משק המים חייבים התושבים לקבל אשור על חפירת בארות כמו בכל מקום אחר בו אין המים בשפע יותר מכך ישראל מספקת מים ממקורות בישראל בכל עת שמתגלה הצורך בכך.
13. מספרי הרשוי הינם בצבע שונה - כחול - מאחר ומדובר על אזורים נפרדים שבהם החוקים הקיימים שונים ומסתמנים על החוקים הקיימים באזור ולכן ההפרדה.

מדינת ישראל

משרד הבטחון
תאום הפעולה בשטחים

תאריך:

מספר:

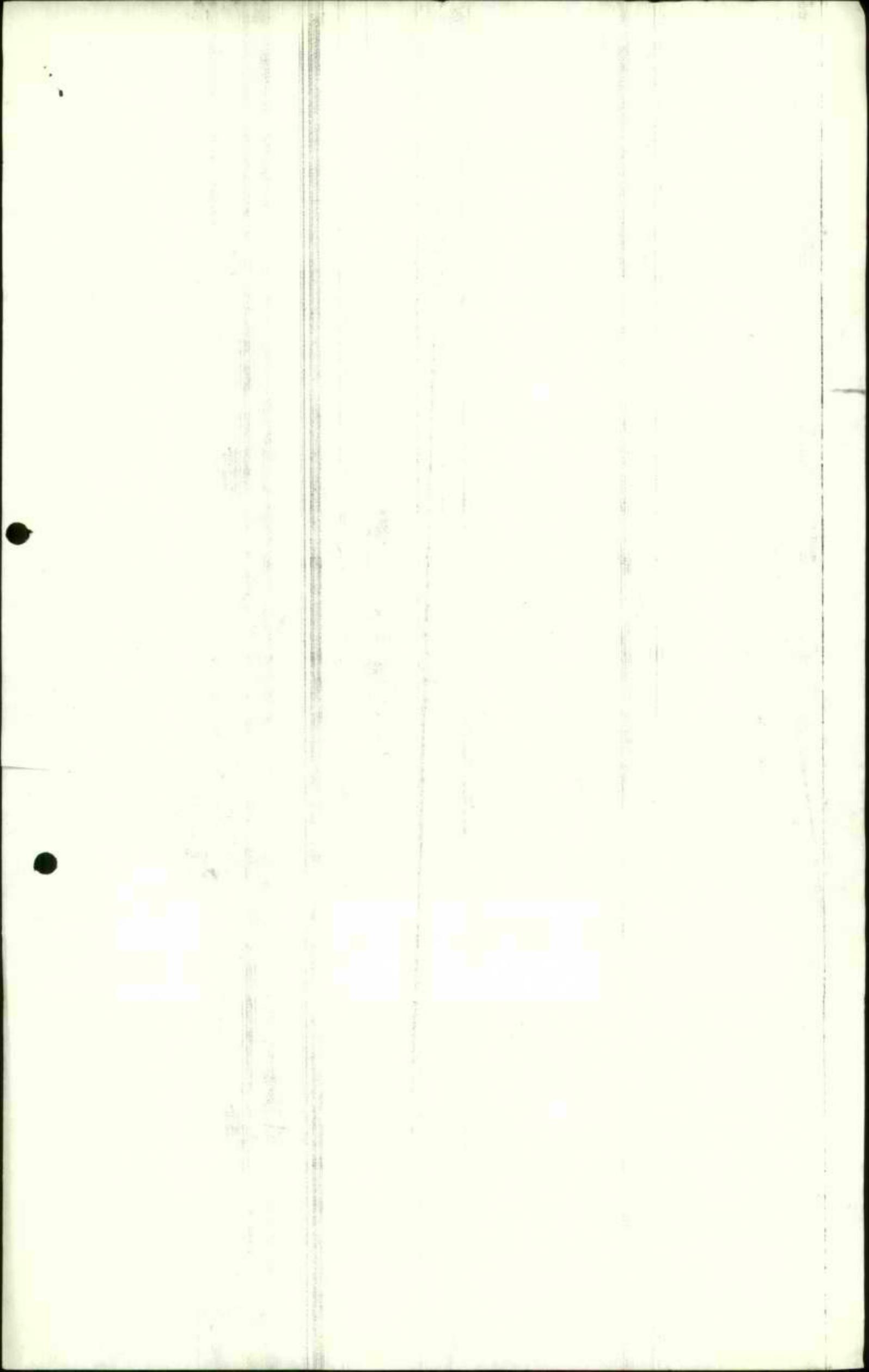
- 4 -

14. התקציב שמדינת ישראל מוציאה על השטחים - מיועד לרווחת התושבים ולהעמקת התשתית והפתוח הכלכלי. המיסים והאגרות הנגבים מתושבי השטחים אינם מכסים כלל ועיקר את התקציב מה עוד שבחלקם מיועדים לעיריות המקום. חלק ניכר מהתקציב מכוסה מתוך תקציבי מדינת ישראל.

ב ב ר כ ה

אב/אב

ארה בקנשטיין, אלי"מ
ע' מתאם הפעולה בשטחים

A CONSTRUCTIVE, IMPARTIAL DOCUMENT

U.S. STATE DEPARTMENT REPORT TO CONGRESS ON
"HUMAN RIGHTS IN ISRAEL AND THE OCCUPIED TERRITORIES"

On 21 December 1977, the US State Department submitted to Congress a report on the observance of human rights in a number of countries, including Israel. The chapter on Israel also covers the areas that have been under Israeli military government since the 1967 war.

Like any report on so complex and wide-ranging a subject, this one contained points of criticism here and there. The press and media in the United States, by picking out and underscoring these points, created the mistaken impression that, on balance, the State Department report was negative in its assessment of Israeli policies.

In truth, however, the report, taken as a whole, shows Israel in a decidedly positive light in all that concerns the observance of human rights - in Israel itself as well as in the Israel-administered territories - as the appended excerpts show.

The reader is invited to study the document in its entirety - and to learn the full truth.

EXCERPTS FROM U.S. STATE DEPARTMENT

DOCUMENT ENTITLED:

HUMAN RIGHTS SUBMISSION TO CONGRESS:
ISRAEL AND THE OCCUPIED TERRITORIES

ISRAEL

"Israel is a full-fledged parliamentary democracy, and the criteria applied in preparing the following report are the same as those applied to an assessment of human rights in the United States or any other Western democracy and are in fact the same as Israelis apply in judging themselves."

"The use of torture in Israel is prohibited by law and virtually unknown."

"cruel, inhuman or degrading punishment - is not practiced. Law enforcement is usually carried out without the excessive use of force."

"Arbitrary arrest or imprisonment - is not practiced. Writs of habeas corpus and other guarantees of due process of law are employed and defendants are considered innocent until proved guilty. Preventive detention, although legal in theory in a state of emergency, is not used."

"Fair hearings by impartial tribunals, representation by counsel, and the principle of fair public trials are observed."

"Authorities may not enter Israelis' homes without a proper warrant."

"Israelis of all faiths and ethnic groups enjoy virtually unencumbered freedom of religion, expression, and assembly. Both the Hebrew and Arabic press are free and express a wide variety of political opinions, although all newspapers are subject to censorship on military matters."

"All Israelis enjoy freedom of movement within the country and are free to travel abroad or emigrate."

"Israel is a genuine parliamentary democracy. All Israelis enjoy the freedom fully to participate in the political process. As a result of the elections of May, 1977, the country underwent an orderly major transition, with the party in power since the founding of the State being replaced by its traditional opposition."

"Most workers, Arab as well as Jewish, are members of the Histadrut, the general confederation of workers."

"The Arab minority has equal rights under the law and proven instances of civil-rights discrimination are rare. Although subtler forms of discrimination, in such areas as employment and appointment to government positions, do occur, some Arabs have risen to responsible positions in the civil service, and at least one has served in the office of deputy minister."

"All Israelis are guaranteed free public education through the eighth ninth grade and more than half of all secondary students receive full scholarships. In accordance with the wishes of both communities, there are parallel educational systems for Jews and Arabs, conducted in Hebrew and Arabic respectively. The level of educational attainment of Jewish children generally exceeds that of Arab children because of the concentration of Arabs in the agricultural economy and the generally more restricted job market for Israeli Arabs. Nevertheless, average per capita income among Arabs in Israel is probably higher than in any of the surrounding countries and is, in fact, higher than that of Jewish Israelis of Sephardi origin."

OCCUPIED TERRITORIES

"Israel has recently agreed to consider allowing representatives of the International Committee of the Red Cross (ICRC) resident in Israel to visit detainees during the period of their interrogation, within 14 days of their arrest. Previously, ICRC representatives have been allowed access to prisoners only after the interrogation period had passed."

"There were instances in which Israeli troops, usually inexperienced reservists untrained and unequipped for riot-control duty, used excessive force in quelling demonstrations and restoring order. These actions did not reflect considered government policy, and in several instances individuals found guilty of such excesses were disciplined and, in at least one case, sent to jail. Steps have also been taken to provide riot-control training and equipment to special units in an attempt to avoid repetition of such occurrences."

"Military commanders are authorized to order the administrative detention without trial of any person on security grounds for up to six months and such detention can be administratively extended indefinitely. At present, we understand that only about 20 of the 3,100 prisoners are under administrative detention. The remainder have either been ~~tried~~ and convicted by military courts, are awaiting trial, or are being held temporarily for investigation."

"As required by the Geneva Convention, Jordanian law (with a few Israeli modifications) is still in force in the West Bank in civil and criminal matters. Its adjudication has been left in the hands of the indigenous judiciary, which carries out its duties in an equitable manner. Residents of the occupied territories accused of non-security offenses receive fair public trials. Alleged security offenders are, with the few exceptions cited above, tried in military courts by civilian-qualified judges."

"Implicit in the concept of military occupation is the proposition that observance of civil rights and liberties are secondary to, and therefore must be adapted to security requirements. Nevertheless, freedom of religion in the occupied territories is unqualified and freedom of expression uninhibited. The West Bank press is very outspoken, but is subject to censorship."

"Freedom of movement is generally unrestricted in the occupied territories and thousands of Arabs travel daily to Israel for work."

"Israel has twice permitted election of mayors and municipal councils on the West Bank. Israel permitted Arab nationalists outspokenly hostile to Israel to run for office in the second West Bank election and honored the results of those elections. In fact, the Israeli authorities assisted in ensuring that the election was properly conducted."

ISRAEL AND THE OCCUPIED TERRITORIES

"As a western-style democracy, respect for human rights is a cornerstone of Israel's national ethos. Although the particularistic nature of the Israeli state places non-jewish Israelis in an inherently anomalous position, the government is acutely aware of the feelings of second-class citizenship on the part of the Arab minority and makes conscious efforts to avoid any discrimination, however, will probably never be possible until the Arab-Israeli conflict is resolved."

"The Israeli military occupation has resulted in the deferral of the fundamental human right of self-determination. In addition, the curtailment of certain human-rights guarantees, such as free political activity, and the use of such authoritarian measures as administrative detention, are regarded by Israel as necessary for the maintenance of national security and public

safety in the occupied territories. The government does not, however, condone the use of excessive force or brutality in the controlling of riots and demonstrations, and soldiers have been disciplined for such behavior."

"The available information provides little support for the assertion that there is a consistent practice or policy of using torture during interrogations. There have, on the other hand, been some documented reports of the use of extreme physical and psychological pressures during interrogation, and isolated instances of brutality by individual interrogators cannot be ruled out."

"For several years, the UN Human Rights Commission and other UN bodies have adopted resolutions condemning alleged Israeli human rights violations in the occupied territories, often on the basis of unsubstantiated allegations. The United States has voted against most of these resolutions, which we regard as one-sided and blatantly politically motivated. Israel has been generally unresponsive to efforts by UN bodies to conduct investigation in territories under its jurisdiction, although it has made efforts to be forthcoming regarding visits by representatives of WHO, ILO and UNESCO. In one instance, Israel admitted an informal experts' group from WHO to conduct an investigation of health conditions in the occupied territories. When the group produced a report that reflected favorably on Israel's administration, the report was rejected by the WHO Assembly on political grounds without reference to the merits of the report. Because of incidents like this, Israel has not been disposed to respond favorably to calls by Amnesty International and other human-rights groups for an independent international investigation. On the other hand, its decision to permit ICRC access to prisoners during the interrogation is indicative of a willingness to cooperate with international bodies it regards as responsible and not politically motivated."

*Approved
2/16/78*

MINORITY REPORT
OF THE
NATIONAL LAWYERS GUILD
CONCERNING
TREATMENT OF PALESTINIANS
IN
ISRAELI OCCUPIED TERRITORIES

This report is submitted by
Delegation member Howard Dickstein,
Sacramento, California, to the
membership of the National Lawyer
Guild for consideration at the
National Executive Board Meeting
February 17-19, 1978 in Washington,
D.C.

~~NOT FOR PUBLICATION~~
For release - Feb. 16, 1978

TABLE OF CONTENTS

	<u>Page</u>
INTRODUCTION	1
I. COLLECTIVE PUNISHMENT.	3
II. TREATMENT OF PRISONERS IN OCCUPIED TERRITORIES . .	10
III. DEPOPULATION, DEPORTATION, AND DENIAL OF FAMILY REUNION	31
IV. ISRAELI SETTLEMENTS IN THE OCCUPIED TERRITORIES. .	40
V. POLITICAL, SOCIAL AND ECONOMIC CONDITIONS.	44
CONCLUSION	54
FOOTNOTES.	57

18

-26-

Our Roots Are Still Alive

The Story of the Palestinian People

Written by
the Palestine Book Project

CONFUSED ABOUT THE MIDDLE EAST?
IT'S NO ACCIDENT.

Our Roots Are Still Alive cuts through the barrage of myths and distortions that make peace in the Middle East appear impossible. It is a lively and eye-opening account of the Palestinians' long fight for freedom in their homeland. In a lucid and readable style, this book answers the crucial questions: Who are the Palestinians? What are their goals? Why does Israel refuse to negotiate with the PLO? What would a just settlement in the area be? *Our Roots Are Still Alive* includes maps and many original illustrations, poems and photographs that capture the strength and endurance of the Palestinian people. 192 pages, 7 x 10, \$3.50.

To order send \$3.50 + \$ .75 handling and postage to:
Peoples Press, P.O. Box 40130, San Francisco, CA. 94110

MIDDLE EAST FILM FESTIVAL

The first Middle East Film Festival will take place in New York City at the Bleecker Street cinema, during the week of June 4-11. The objectives of the Festival are two fold in general, to reflect through the medium of film the diverse social, political, and economic issues of the Middle East today; and in particular, to provide a forum for Middle East filmmakers whose work and points of view do not receive adequate exposure in the United States.

Towards these ends we have solicited films from every available source and in every format—features, documentaries, shorts, commercial and non-commercial productions, classics and recently made works. Screenings for the Festival are organized thematically around broad topics such as cultural change, the struggle for social justice, the role of women, and self-images of Palestinians and Israelis. Evening screenings will be followed by discussions with filmmakers and critics on the style and content of the films. The Festival will conclude with a day long conference examining the role of media and the Middle East.

The audience we are anticipating includes both the general public, which has a typical interest in the Middle East, and two specialized groups: filmmakers on the one hand, and those with direct political or cultural involvement with the Middle East on the other. Among the general public we are hoping that the Festival will serve a broad outreach function to provide new information and points of view. For media artists and those working in Middle East activities, we hope the Festival will stimulate communication and co-operation for future projects, particularly in the production and distribution of films from and about the Middle East.

For further information, contact Han Ziv or Faye Ginsburg, Middle East Film Festival, 200 Park Avenue South, Room 1603, New York, New York 10003, (212) 674-5533.

continued from p. 9

- 9 Arab Report and Record (ARR), 16-21 August 1977.
- 10 AMR, 16-21 Sept 1977.
- 11 JF, 1 August 1977.
- 12 ARR, 16-21 Sept 1977.
- 13 New York Times (NYT), 20 June 1977.
- 14 JFA, Feb. 1977.
- 15 ARR, 16-21 August 1977.
- 16 Le Monde, 29 Dec. 1977.
- 17 JFA, Feb. 1977.
- 18 Foreign Broadcast Information Service (FBIS), 2 May 1977.
- 19 JRS, 27 May 1977.
- 20 Le Monde, 2 Nov. 1977.
- 21 Al-Ahram, 27 August 1977.
- 22 NYT, 5 Feb. 1978.
- 23 JRS, 2 June 1977.
- 24 ARR, 16-21 July 1977.
- 25 See the article by M. Aulas in *Le Monde Diplomatique*, June 1977, for a detailed discussion of the FAYYAN army.
- 26 Arab World Weekly, 10 Dec. 1977.
- 27 Le Monde, 2 Dec. 1977.
- 28 JRS, 28 Dec. 1977.

* A project of National Bceira

MERIP RESOURCE LIST

MERIP REPORTS (All back issues are \$1.25 each)

- 25 Syria and the Baath Party
- 26 Saudi Arabia: Bullish on America
- 27 Imperialism and Revolution in Libya
- 30 The Political Economy of Arms
- 31 Open Door in the Middle East
- 35 State Capitalism in Algeria
- 37 Iranian Nationalism and the Great Powers
- 38 Middle East Studies Network
- 39 Soviet Policy in the Middle East
- 40 America's Shah, Shahenshah's Iran
- 43 Land Reform and Agribusiness in Iran
- 46 Sudan: Colonialism and Class Struggle
- 48 Algerian Peasants and National Politics
- 49 The Left in Israel: Zionism vs. Socialism
- 50 Woman Workers in Egypt, Israel
- 52 Culture and Resistance
- 53 Class Transformation in Palestine
- 54 Mauritania: Formation of a Neo-Colonial Society
- 55 Palestine Communist Party 1919-1948
- 56 Crisis in Egypt
- 57 Detroit's Yemeni Workers: PNC Document
- 58 Women in Egypt, Israeli Election, Pakistan Uprising
- 59 Labor Migration in the M.E.; Israeli Settlements
- 60 Moroccan Imperialism in Morocco; Israeli Settlements
- 61 Lebanese National Movement
- 62 Uplheaval in the Horn
- 63 China & the Middle East
- 64 Sada's Desperate Mission: Arms Transfers
- 65 Backdrop to the Peace Puzzle

BOOKS

- *Middle East Oil and the Energy Crisis* by Joe Stork, Monthly Review Press paperback \$5.00
- *The Arabs in Israel* by Sabri Jiryin, Monthly Review Press paperback \$4.50
- *The Fall of Jerusalem* by Abdullah Schölerer, Monthly Review Press paperback \$3.00
- *The Arab World and Israel* by Ahmed al-Koray and Eli Lohel, Monthly Review Press paperback \$2.00
- *Class Conflict in Egypt* by Mahmud Hossain, Monthly Review Press paperback \$1.75
- *Arabia Without Sultans* by Fred Halliday, Random House paperback \$5.50
- *Review of Middle East Studies II*, Ithaca Press paperback \$3.50
- *With My Own Eyes* by Felicia Langer, Ithaca Press paperback \$5.00
- *Israel and the Palestinians* ed. by Davis, Mack and Yusuf Davis, Ithaca Press paperback \$1.50
- *Our Roots Are Still Alive - The Story of the Palestinian People*, Peoples Press paperback \$3.50

PAMPHLETS

- *Zionism and American Jewry* by Sharon Buse and Joe Stork ..... \$ .50
- *Transitional Program of the Lebanese National Movement* ..... \$ .75
- *Hatched to a Red Star: People's Democratic Republic of Yemen* by Eric Rouleau ..... \$ .25
- *The Wordless With: From Citizen to Refugee* by Erskine Childers, AAUG Info. Paper B \$1.00
- *Dynamics of Land Alienation* by John Ruedy, and *The Demographic Transformation of Palestine* by Janet Abu Lughod, AAUG Info. Paper 5 ..... \$1.00
- *Civil War in Lebanon* by Samir Farsoun and Walter Carroll, Monthly Review, June 1976 ..... \$1.00

SUBSCRIPTIONS: 1 year (10 issues)

- Individuals \$10.00
- Non-profit institutions \$18.00
- Other institutions \$30.00

OVERSEAS POSTAGE:

- Canada, Mexico, overseas surface ..... \$ 3.00
- Europe, N. Africa and Latin America, airmail \$10.50
- All other airmail \$13.00

SUBSCRIPTIONS FREE TO PRISONERS

Enclosed is _____ for a subscription to MERIP Reports
beginning with issue number _____ Name _____

Enclosed is _____ for the literature checked above Address _____

Enclosed is _____ for additional overseas postage _____

Enclosed is _____ for a contribution to MERIP's work _____

_____ Total Amount Enclosed City _____ State _____ Zip _____

Send check or money order to MERIP, P.O. Box 3122, Columbia Heights Station, Washington, D.C. 20010
Add 25¢ for postage and handling for each order.

For additional copies of this report, or further
information, please contact:

Howard Dickstein
1014 -9th Street
Sacramento, CA 95814
(916) 443-6911

INTRODUCTION

The glare of publicity and torrent of dissension following statements condemning Israel for gross violations of human rights made by some members of the delegation at the press conference called upon our return from the Middle East, and the advertisements sponsored by the Arab Information Center publicizing those statements across the country, led this member to resolve that the delegation's final report should be a careful, well-documented and therefore defensible study. To achieve this objective it seemed essential to gather data to test the validity of what we were told and to seek out and assess opposing viewpoints.

This seemed particularly important because our group was composed almost entirely of persons who had characterized themselves as "anti-zionist" before we left New York; because the primary sponsor of our trip was the Palestine Liberation Organization (PLO) with whom we had just spent a week in Lebanon before visiting the occupied territories, learning about their movement and meeting with their leadership; and because, with a few exceptions, we interviewed only Palestinian nationalists and anti-zionist Israelis, almost all of whom were aware of our connection to the PLO, and some of whom we met through the PLO. The need to consider additional viewpoints was confirmed by the fact that one member of the delegation, the source of most of our contacts and information, had already reached conclusions virtually identical to those of the Majority Report in a study published in 1976 by the National Lawyers Guild.

After discussion with other members of the delegation, viewing a slide show which members were showing around the country and reading the Majority Report, I became convinced that the Majority's fact finding and analysis of applicable legal standards, so vital to clear political thinking on these issues, was not adequate. These circumstances, together with a concern for the hard-earned but easily lost reputation of the National Lawyers Guild for credible and objective legal analysis, led me to the decision to write this separate report.

The recent history of the administration of the territories prior to 1967 can be summarized briefly. Both the Gaza Strip and the West Bank were part of Mandatory Palestine from the end of World War I until 1948 and under British administration during that time. A United Nations Partition Plan, which Israel accepted, called for the creation of a Palestinian State in a part of Mandatory Palestine, including the West Bank and Gaza. This plan was never implemented and after the 1948 War, the West Bank was occupied by Jordan and annexed by it in 1950, though only Britain and Pakistan ever recognized the territory as part of Jordan. At the same time, the Gaza Strip was occupied by Egypt and until 1967 was under the military occupation of the Egyptian government.

Finally, throughout the report I have assumed that the 1949 Geneva Convention Relative to the Protection of Civilian Persons in Time of War is applicable to the Israeli occupation of the territories.

I. COLLECTIVE PUNISHMENT

A. Majority Report Allegations

The majority conclude that Israel has violated the collective punishment prohibition contained in Article 33 of the Geneva Convention by (1) destroying or sealing off houses; (2) imposing temporary nighttime curfews in areas of the West Bank and on Gaza Beach; (3) threatening to hold parents liable for fines levied against their children; (4) temporarily closing a school when students joined the general strike against the occupation; and (5) requiring a group of residents to tar over a sign in their neighborhood announcing a general strike.

B. Destruction of Buildings

Prior to 1907 and the Hague Regulations there were no legal restrictions on an occupier's discretion to pillage enemy property they could not make use of nor carry away.^{1/} Article 23(g) of the Hague Regulations, however, sanctioned such activity only when "demanded by the necessities of war." Article 53 of the Geneva Convention restated this proposition in virtually identical terms. It has been interpreted to permit "all destruction of and damage to enemy property for the purpose of offense and defense."^{2/}

The applicable Israeli law implementing Article 53 in the occupied territories is Regulation 119 of the Defense (Emergency) Regulations 1945. It authorizes a military commander to order the demolition or sealing off of a building

-28-

where there are reasonable grounds to believe that such building has been fired from or where the inhabitants or some of them have committed, attempted to commit, abetted or been accessories after the fact to a violent act against the Defense Regulations. There are four levels of review before a demolition order is issued, including final review by the Minister of Defense.^{3/}

The three buildings we saw cemented over and the two houses we were told had recently been demolished were connected to security matters only by the close relationship of their inhabitants to security suspects. Whether or not Israel limits destruction of houses to real security situations, as the law provides it must, is difficult to determine, especially after seeing only four affected buildings and not having the opportunity to speak directly with the owners or Israeli security personnel. Some light can be shed on this question, however, by the number of buildings destroyed. There is a serious discrepancy between the figure estimated by Attorney Felicia Langer and adopted by the majority that 20,000 homes or shops have been demolished since 1967, and official Israeli figures for the same period of 1,224, including 191 from 1972 to 1976. The Israeli figures are 6 percent of the Langer estimate cited by the majority. The figures of the International Committee of the Red Cross (ICRC) in the two-year period for which that organization released figures correspond precisely to the Israeli figures for that period.^{4/} As for the first half of 1977, the latest

5
ICRC Report states it has no evidence of any demolitions "with the exception of three small shops near Nablius."^{5/} If the Israeli and ICRC demolition figures are accurate, however, then given the numerous bombings in the territories, the Israeli claim that the demolitions constitute legitimate military defense sanctioned by the Geneva Convention is credible.

C. Curfews

In the context of a military occupation, the imposition of curfews has never been viewed as a violation of international law. Article 43 of the Hague Regulations views curfews as an essential measure to "insure public order and safety." In the past, military occupiers have imposed curfews as a matter of course at night throughout occupied territory.^{6/}

Regulation 124 of the Israeli Defense (Emergency) Regulations 1945 allows the military commander to impose reasonable curfews for security purposes. As the majority point out, such a curfew was imposed for up to eleven days in 1976 in West Bank towns after an outbreak of strikes and demonstrations, and another curfew was instituted on Gaza Beach where our informant told us Palestinian guerrillas enter the territory at night from the sea. This use of curfew restrictions is unusually limited and well within the Hague Regulations and Regulation 124. During the preceding Egyptian military occupation, for example, which ended in 1967, a nighttime curfew was permanently in effect throughout

-29-

the Gaza Strip.^{7/}

The majority conclude that the Gaza Beach curfew has seriously damaged the economic viability of the Gaza generally, without supplying any factual support for its conclusion. Yet, according to unchallenged Israeli data, during the period of Israeli occupation unemployment has dropped from 43 percent to less than 1 percent; the per capita income has tripled; and the percentage of workers employed in Gaza in construction, industry, agriculture and fishing has doubled.^{8/}

D. Liability of Parents for Children's Fines

The power to hold parents responsible for fines levied against their minor children is contained in the Juvenile Ordinance, 1937 enacted by the British during the mandatory period. This legislation thus existed and was being applied in the territories at the time of the Israeli occupation in 1967. In any case, since under most systems parents have legal responsibility for the acts of their children, this takes the practice of imposing fines on parents outside the Geneva Convention's prohibition against "collective penalties, terror and intimidation," although it is open to question whether in the absence of a military occupation it is a good practice.

E. Temporary School Closing

Article 50 of the Geneva Convention requires only that an occupier "facilitate the proper working of educational institutions." This new provision was inserted in the

Convention to eliminate such practices as using schools for propaganda purposes, changing the language of instruction and destroying books. Occupiers have the right under the Convention to supervise schools, including the right to close them temporarily when students and/or teachers manifest an attitude of "active resistance."^{9/} In one instance, we were told of a case in a secondary school wherein students had manifested active resistance by joining a general strike.

With respect to education in the occupied territories generally, it should be noted that Israeli figures show an increase in the number of secondary school students from 15,910 in 1968 to 37,579 in 1975, and a nine-fold increase in the number of accredited teachers for the same period.^{10/} This evidence of improvement was corroborated by our interview with Elias M. Freij, Mayor of Bethlehem, who told us that free public education has been favored by the Israelis; and that the number of pupils enrolled in the territories has increased considerably since 1967.

F. Tarring over Sign Incident

We were told by the City Engineer of Nablus that a group of neighbors were called out in the middle of the night by Israeli troops to tar over a sign of unknown origin announcing a general strike. If true, this incident constitutes a prima facie violation of Article 33 of the Convention, which prohibits collective punishment.

It is another matter, however, to assess whether this alleged violation supports a conclusion that Israel systemati-

-30-

cally or materially violates the collective punishment provisions of the Fourth Geneva Convention. Not only must this story, along with other such incidents, be confirmed, but the intent of Article 33 must also be examined. Prior to its incorporation in the Convention, there was no express international legal prohibition against collective punishment, reprisals or pillage. Article 33 was a direct consequence of the Nazi practices of destroying entire villages in reprisal for an attack on German troops in the vicinity by unknown individuals, of taking prominent local citizens as hostages and placing them at the front of a troop train to deter wreckers, and of shooting a hundred local inhabitants in reprisal for the death of each German soldier. In assessing the materiality of this alleged violation, therefore, Article 33 must be interpreted in light of the evils it was designed to eliminate.

G. Conclusion

The practices alleged by the majority to constitute violations of the collective punishment provisions of the Fourth Geneva Convention are either specifically permitted by that Convention for security purposes (the validity of which in these cases the delegation was not in a position to determine), or they constitute unconfirmed violations of a relatively minor character in the light of the practices which the Convention was adopted to prohibit. Although these violations would not be excusable, and hardship caused by them should not be minimized, neither should the extent of

these violations be distorted. They cannot, for example, be used to support allegations of violations of international covenants protecting human and political rights by "collective punishment for acts of individuals including destruction of homes, harassment and intimidation of the population" as alleged on page 2 of the Majority Report.

-31-

II. TREATMENT OF PRISONERS IN THE OCCUPIED TERRITORIES

A. Majority Report Allegations

The majority conclude that the Israeli military government in the occupied territories denies "due process" to Palestinian prisoners, violates human rights provisions of the Fourth Geneva Convention, and "employs torture systematically and with official sanction" during interrogation of Palestinian prisoners accused of violating security regulations. Due process violations are said to include denial of counsel, the use of preventive detention, "summary" trials and the use of involuntary confessions in court. Specific torture practices are said to include beating, burning and applying electrical shocks to sensitive parts of prisoners' bodies, sensory deprivation and psychological intimidation.

These conclusions are said to be based on interviews with Israeli lawyers, previous investigations by other organizations, the failure by Israel to effectively deny torture allegations, the fact that we were not given access to Israeli prisons, and an interview with five former Palestinian prisoners sentenced for violation of security regulations. During interviews with the delegation conducted in PLO offices in Amman and Beirut, the prisoners gave detailed accounts of torture alleged to have taken place during custodial interrogation sessions.

B. The Israeli Legal System in Occupied Territories

The alleged inadequacy of the Israeli legal system

was considered by the majority not only to be in violation of the Geneva Convention and due process, but "the most important factor which allowed the delegation to conclude that torture is officially sanctioned" because it "suggests active participation by the representatives of the state in these practices." Criticism of the system is directed at the fairness of the legal procedures employed, the use of administrative detention, and the use of confessions. The Majority Report fails, however, to describe the criminal procedures in the occupied territories. These are described below.

Before dealing with specifics, a general description of the nature of legal systems during military occupation and the international standards to which they must conform, is in order. The occupier's legislative, administrative and judicial power has a dual basis under Article 43 of the Geneva Convention of ensuring "public order and safety" in the territories as well as protecting the occupier's own security. In pursuing these objectives, Article 43 provides that the occupier cannot make permanent changes in regard to fundamental institutions, but can institute new laws and abrogate existing ones in all matters touching security and order. Furthermore, if the administration of the ordinary law in the ordinary courts does not suffice, the local law and courts are liable to be replaced by military law and courts under the authority of Articles 64 and 66 of the Convention.^{11/} To the extent that such changes are not necessary, however, the occupied territory and its people must

-32-

continue to be governed by the existing civil and criminal law administered by the existing courts.^{12/}

Article 78 provides that the military law may subject persons to "assigned residence or internment" where the occupier considers it necessary for imperative reasons of security. In the case of persons "definitely suspected of or engaged in hostile activities to the security of the state," Article 5 authorizes the occupier to "regard such persons as having forfeited rights of communication."

In assessing these repressive practices specifically permitted under the Geneva Convention during military occupation, the perspective of the late Judge Lauterpacht of the International Court of Justice should be kept in mind:

"The administration of the occupant is in no wise to be compared with ordinary administration, for it is distinctly and precisely military administration. In carrying it out, the occupant is totally independent of the constitution and the laws of the territory, since occupation is an aim of warfare, and the maintenance and safety of his forces and the purpose of war, stand in the foreground of his interest, and must be promoted under all circumstances and conditions."^{13/}

1. Criminal Procedure in the Occupied Territories

Consistent with Article 64 of the Geneva Convention, local courts in the occupied territories staffed by local Palestinian personnel, decide all civil and criminal cases according to pre-existing Jordanian law (which includes much mandatory law) or Egyptian military rules in the Gaza.^{14/} The Israeli presence makes itself known in the administration

of justice only in the operation of military courts, charged with responsibility for judging security offenses in accordance with the provisions of Article 66 of the Convention.^{15/}

The majority report alleges that the courts are "quasi-judicial," "summary" in nature, and deny defendants "due process safeguards." The rules of procedure for these courts, including the rules of evidence, are identical to those in force in Israel's domestic courts, which are modeled on English common law.^{16/} Trials in the territories are open to the public and the press and the accused has the right to counsel of his or her choice or by court appointment without cost.^{17/} The only exception to this rule is made pursuant to the express authority of Article 5 of the Geneva Convention, which, as stated above, empowers the military authorities to deny counsel during an interrogation period to persons "definitely suspected of or engaged in hostile activities to the security of the state." In Israeli law this period must be limited to 21 days.^{18/}

Other rights of the accused include the right to remain silent, to cross-examine witnesses, to bring witnesses and to a simultaneous translation into Arabic of all court proceedings.^{19/} The International Committee of the Red Cross is sent a report on the commencement of each trial, is invited to send its delegate to attend, and receives a report of the outcome of each trial.^{20/}

The tribunals are composed of two army officer members and the president, who must be a practicing lawyer or

-33-

university law professor. A person may be found guilty only upon unanimous decision of the court.^{21/} All orders of the military court can be appealed directly to the Israeli Supreme Court by writ of habeas corpus on grounds of violations of the Geneva Convention, abuse of discretion or denial of other fundamental rights.^{22/} The High Court is obliged to hear a case within 24 hours.^{23/} The government has announced plans to establish a regular appeals court in the territories in March, 1978.^{24/}

The majority further allege that the judicial system described above violates Article 4 of the Geneva Convention, yet Article 4 is concerned solely with the definition of a "protected person" for the purposes of the Convention. It contains no obligations whatsoever for occupiers.

Finally, it should be noted that Israel, as a matter of policy, has abolished the death penalty in the territories in a move unprecedented in the history of military occupation. Since 1967 not a single execution has been carried out.^{25/}

2. Administrative Detention

The legal provisions governing administrative detention, or detention without trial, are based on the Defense Regulations of 1945, which were originally promulgated in all of Mandatory Palestine, including the territories occupied by Israel in 1967, by the British Mandatory government. They were adopted by the Jordanians and Egyptians and were in force in 1948.^{26/} They remain in force by Proclamation of the Israeli Military Commander in 1967.^{27/}

The grounds for issuing an order for administrative detention under the Regulations is "to secure public safety, the maintenance of public order or the suppression of mutiny, rebellion, or riot." There are four levels of review and/or appeal against the issuance of an order, which must be reconsidered every six months.^{28/} The final appeal is to the Supreme Court of Israel by writ of habeas corpus.

Under Article 78 of the Geneva Convention, as discussed above, the detention of protected persons is permissible for security reasons. It provides:

"If the occupying power considers it necessary, for imperative reasons of security, to take safety measures concerning protected persons, it may, at the most, subject them to assigned residence or to internment."

Thus, both administrative detention and restricted residence practices, which the majority report includes as violations of undefined "due process safeguards...which might otherwise mitigate against the use of torture," are specifically authorized by the Geneva Convention.

In determining whether the cases of administrative detention earlier mentioned constituted an abuse of the occupier's discretion, it is essential to verify the total number of detainees in the territories. Hanna Nasir, the President of Bir Zeit University, told us that in Amman there were a total of approximately 100 detainees in the territories. Aharon Pinhassy, an Israeli attorney we spoke with who frequently represents Palestinian detainees and is a member of the Council for Israeli-Palestinian Peace, puts the number of detainees for 1977 at 30. Official Israeli

- 34 -

statistics put the number at 37 for 1975; 20 for 1973; and 40 as an average for each year since 1967. Based on a population in the occupied territories of approximately one million persons, a large number of which we were repeatedly told are engaged in active and underground resistance to the occupation, this number is incredibly small and provides convincing evidence that the military authorities limit the use of this practice to real security threats in which there is evidence that a person is an immediate and serious risk to security.

3. Confessions

The majority report alleges, based on an interview with Israeli attorney Lea Tsemel, that most confessions used in military court trials are involuntarily given and effectively uncorroborated.

Confessions are, of course, admissible evidence of a defendant's guilt in criminal cases in the occupied territories. In military courts, like their civil equivalents in Israel, the burden is on the prosecution to prove the confession voluntary, and the court cannot consider any statement by the accused unless convinced that it was voluntarily given.

An accused who alleges that a confession was coerced is entitled to an immediate hearing on that issue in which his or her interrogators may be confronted and cross-examined.^{29/}

In a hearing to determine the admissibility of a confession held by the military court in Nablus in Military Prosecutor v. Wallid Eatin-Dahals, the court suppressed the defendant's confession, noting that:

"Notwithstanding the overwhelming weight of the evidence of the prosecution, and although I am inclined to accept its version, the evidence of the defense has succeeded in raising a very slight misgiving in my mind that the accused might not have made this statement of his own free will, even though the reason was not the use of violence against him, but the very fact of his having, for a considerable time, been subject to severe prison conditions and to psychological pressure which he might not have been able to withstand. It is this slight doubt that tipped the balance in favour of the accused - that is, non-admission, as evidence of his statement to the police." ^{30/}

The case was then dismissed for lack of evidence.^{31/}

Moreover, denial of a defendant's motion to suppress his confession as involuntary is appealable as of right to the Supreme Court of Israel, which must decide whether the military court has a reasonable basis to conclude that a confession was not extracted by illegal means.^{32/} Even in cases where the prosecution does not attempt to introduce a confession at trial, for example where the prisoner is being administratively detained, the detainee has the right to petition the High Court for a restraining order against the Minister of Police to show cause why he should not investigate the allegations of abuse or the use of torture. Several such investigations have been ordered and completed.^{33/} In July 1977, a number of wardens in the Beersheba Prison

-35-

were put on trial before a disciplinary court for abusing prisoners. They were found guilty and sent to prison.^{34/}

In an incident in 1976 in which a prisoner was beaten to death, both the officer in charge and the soldiers involved were convicted of manslaughter and sentenced to prison.^{35/}

Attorney Lea Tsemel told the delegation that confessions used in court are written in Hebrew. Whether this is a translation of the defendant's original statement in Arabic was not made clear, but in any case, at the trial when the confession is introduced, the law requires that all proceedings be simultaneously translated into Arabic.^{16/}

If the accused perceives any inaccuracies, the court is then bound to hold a suppression hearing on his or her motion.

In support of her contention that "95 percent of all confessions" are involuntarily given, Attorney Tsemel told us that the vast majority of her clients tell her that their confessions were extracted by torture. What she did not say is that security suspects may have important interests in making such claims. First, having made an incriminating statement, an accused who wishes to seriously contest his or her guilt must maintain that it was obtained involuntarily. Second, an accused who confesses and implicates others without claiming that the confession was extracted by torture may stand to lose the respect of other prisoners, and may even be subjected to acts of revenge. In July 1977, for example, according to the Israeli State Attorney, authorities at Nablus Prison discovered that several prisoners were sitting

as a "court of inquiry" against their co-prisoners, beating and torturing them severely in an attempt to ascertain in what way and to what extent they had cooperated with the police."^{37/} In assessing the credibility of Ms. Tsemel's clients, surely these factors must be taken into consideration and evidence corroborating their allegations should be obtained before reaching an opinion on their validity.

Finally, Ms. Tsemel told the delegation that the rule requiring some corroborating evidence in addition to the defendant's statement, to sustain a conviction in the military courts, is meaningless because of the insubstantial nature of the corroboration evidence required. While the nature of such corroboration evidence may or may not be weak in some cases, this rule, like the procedural safeguards discussed above, does provide a measure of protection against abuses, and has resulted in acquittal in at least a small number of cases. In Israeli Military Government vs. Amira, for example, the defendant confessed that he had identified a policeman by entering a cafe and speaking to him to enable his accomplices to identify and later kill him. Despite the defendant's confession, he was acquitted since there was no other evidence of his act, the other people in the cafe at the time having denied seeing him there.

4. Conclusion

There is too much hard evidence in Israeli law and cases decided under it that the Israeli legal system

-36-

meets and surpasses minimum international standards with respect to its interplay with local law, the procedural safeguards it provides criminal defendants, and its limited use of administrative detention, to support the majority position that "the system of law itself was the most important factor which allowed the delegation to conclude that torture is officially sanctioned in Israel." The conclusion on this critical issue is surprising because it rests on the unsupported allegations of one Israeli attorney, Lea Tsemel, described by the majority as an "anti-Zionist," and which were denied on a point by point basis by Moshe Amar, an Israeli attorney in Haifa and member of the Knesset from the left-wing Mapam Party, who has represented Palestinians in the occupied territories, and by other Israeli attorneys and political figures with whom we spoke.

C. Allegations of Torture

If the allegations we heard from five former prisoners and an Israeli lawyer are true regarding the treatment of prisoners and the techniques used to extract confessions, they constitute serious violations of Article 31 of the Convention, which prohibits the use of "physical or moral coercion. . . to obtain information," and Article 32 which specifically prohibits the use of measures of such a character as to cause the physical suffering. . . of protected persons... including torture, corporal punishment, extermination...and any other measures of brutality."

At the outset, it should be made clear that the issue here is not whether suspects are ever subjected to ill treatment by interrogators or whether in isolated instances suspects are knocked about, blindfolded, stripped, humiliated, kept in solitary confinement or tricked into thinking that those prisoners who do not confess are threatened with a beating; for example, the use of a tape recorder in an adjacent room simulating the voice of a prisoner asking for mercy. Abuses of this sort have undoubtedly taken place as they do in all societies with which we are familiar. Israeli lawyers and politicians with whom we spoke candidly acknowledged this. They emphasized that such excesses are particularly endemic to a wartime situation marked by violent resistance to a military occupation where frequent explosions in crowded urban settings for which Palestinian organizations take credit, have resulted in numerous civilian deaths and injuries. In these situations, time is of the essence in gaining confessions which may implicate others not yet in custody.

To the extent that these abuses violate the Geneva Convention, they should be condemned as should such violations in all countries. The issue raised and decided in the majority report, however, is entirely different and much more serious; that is, whether it is the deliberate policy of the Israeli government to systematically commit atrocities against Palestinian prisoners in order to extract information from them. There was a split among the persons with whom we

-37-

spoke on this crucial issue. Lea Tsemel and the ex-prisoners contended that this was the case. Moshe Amar, a Haifa attorney, Mordecai Bentov, a former minister in the government, author of a book called The Binational State in 1949, and long-time advocate of Palestinian self-determination, and Ariah Naor, Secretary of the Likud Cabinet, all vehemently denied it.

It was on this contradictory evidence and an investigative piece in The Sunday Times in England that the majority concluded that torture is Israeli policy. In deciding whether these findings are based on the weight of the evidence, a number of criteria must be analysed, including the methodology of the investigation, the credibility of the persons interviewed, the consistency of available documentation with the allegations, and the position of the Red Cross which has responsibility for investigating prisoner welfare.

1. Methodology

The majority judged credibility of the persons interviewed, the adequacy of the legal system as described to the delegation by attorneys, and the results of other investigations, to arrive at its conclusions. It is submitted that this evidence cannot support a conclusion that torture is employed on a systematic and officially sanctioned level.

It is instructive in this regard to compare the methodology employed by Amnesty International in conducting such investigations. In 1970, Amnesty did an investigation

of the treatment of prisoners under interrogation in Israel. Amnesty interviewed four prisoners whose statements were virtually identical to those given to our delegation. Amnesty's conclusion was that "the serious nature of these allegations warrants immediate inquiry so that their truth can be tested."^{38/} The majority, incidentally, use this report by another "credible group" to buttress their own conclusions. Amnesty came to no conclusions on the existence of torture.

In contrast, Amnesty did come to conclusions in the report of its mission to investigate allegations of ill-treatment and torture of Israeli and Syrian prisoners of war during the 1973 conflict.^{39/} It found, for example, that a number of Israeli prisoners of war in Syria "suffered systematic torture during interrogation, especially in the form of electric shocks." One Syrian prisoner of war, the Report concluded, suffered "burning with cigarettes" during interrogation in Israel. Of special interest for present purposes is the nature of the investigation carried out before arriving at any conclusions, which it carefully qualified as not "definitive," "absolute," or "beyond reasonable doubt." Specifically, they interviewed each prisoner of war, obtained medical records from Israeli and Syrian sources both before and after the alleged incidents, performed their own medical examination and then determined whether the physical manifestations could have been caused only by the conduct alleged.

-38-

No medical reports were made available or were even requested by our delegation. We did not have a physician to examine the former prisoners, which made it impossible to determine the relationship between the injuries and the allegations.

2. Credibility

The delegation met with former prisoners at the offices of the Palestine Liberation Organization in Beirut and Amman, where the PLO had arranged interviews for us. It was decided by a majority of the delegation that for reasons inexplicable to this writer, "cross-examination type" questions would be inappropriate in these and all our interviews with Palestinians. The demeanor of the persons we interviewed was very good. Their stories were consistent with each other and were related with emotion and conviction. There are, however, factors which may cast doubt on credibility, which were not discussed nor considered by the delegation. In all the cases save one, the former prisoners had been released some time ago and had opportunities to consult one another before meeting with our delegation. Some of them had been together in prison. Others waited in the interview room and heard their colleagues interviewed by the delegation directly before them. As discussed in the preceding section, ex-prisoners may have important interests in claiming that torture has occurred. Aside from political motives (the desire to discredit the Israeli government), an accused, having once confessed, must allege that the

confession was involuntarily obtained because it is the only means of challenging it in court as well as the only means of explaining this breach to one's comrades in prison, who, as above noted, have been known to mete out punishment after holding "courts of inquiry" into these matters.^{40/} Furthermore, according to Israeli State Attorney Bach, some wounds have even been self-inflicted. On July 1, 1977, he related at a recent press conference, a prison warden noted cigarette burns on the arms of an administrative detainee. In a statement written in his own handwriting, the prisoner admitted that he had burned himself of his own accord so that he could claim that in spite of torture he did not disclose any information.^{41/}

The claims of torture that we heard were indeed horrifying, if true. There can be no excuse for gross physical abuse of the type described to us, but these claims have not been externally corroborated nor did the delegation make any serious attempt to examine evidence tending to show whether these claims were fabricated. Our interviews were conducted under circumstances that would have made it unlikely for any prisoner interviewed to claim that he was well treated. A recent newspaper account is illustrative. On December 26, 1966, the PLO announced through its official news agency, Wafa, the execution of the deputy head of the Ramallah education department, Samdi Al Qadi, as part of a campaign to "liquidate those who collaborate with Israel."

3. Documentation

The delegation did not attempt to corroborate any

of the allegations made by ex-prisoners, either with medical reports or with other documentation. That this practice could lead to serious factual errors and erroneous conclusions is shown by what has happened in the past in the investigation of similar charges made by ex-prisoners.

For example, one witness appearing before the Special Committee of Investigation, established by resolution of the U.N. General Assembly to examine the practice of the Israeli authorities affecting human rights in the territories, alleged that he had been castrated after his arrest in 1969. In investigating this allegation, the Israeli authorities produced two certified copies of medical certificates from Egyptian doctors, dated June 14, 1966 and July 28, 1966 respectively.^{42/} In the first certificate the doctor stated that on November 14, 1965 this person "had an operation performed to excise his left testicle and sperm duct following a tubercular infection."^{43/} The second certificate, from the Associate Professor of Surgery at Cairo University who examined the patient a month later, found that "an operation had been performed on the patient of excising the testicles and sperm ducts."^{44/} The Special Committee on this basis declined to draw a conclusion.^{45/}

In another case, an ex-prisoner told the Sunday Times that he had been tortured in June 1974 in numerous barbaric ways while under interrogation. In their investigation of this incident, Israeli authorities compiled a list of medical certificates beginning with the prisoner's

admission on April 23, 1974, when he complained he was suffering from hemorrhoids. Subsequent medical and dental examinations, conducted on June 11, July 4, August 8, and August 14, showed no new physical symptoms with the exception of a cut on the prisoner's right ankle. All these examinations were conducted during and subsequent to the time when the ex-prisoner alleged he was tortured, yet the medical reports showed no evidence of abuse and no such complaint was made at the time.^{46/}

The importance of these and other similarly documented cases is that they cast serious enough doubt on the validity of the statements we heard to justify some attempt by the delegation to document those statements positively before concluding that they were all accurate.

4. The Position of the International Committee of the Red Cross (ICRC)

Mr. Andre Tschiffeli, a Swiss national, was the head of the ICRC in Israel from 1967 to 1977. It was his responsibility to ensure that the treatment of prisoners in Israel and the occupied territories meets the standards contained in the Geneva Convention. To this end, the ICRC visits all prisoners, including administrative detainees, within fourteen days of arrest, without witnesses, arranges for its physicians to examine prisoners, receives copies of all medical reports,^{47/} inspects prison facilities, and attends judicial proceedings.^{48/}

In a recent interview with a reporter for the Jerusalem Post about torture allegations, Mr. Tschiffeli

-40-

gave his opinion: "There may be individual examples of ill treatment. But systematic torture, authorized and approved by the Israeli administration -- no, I do not believe that exists. We have no evidence of that."^{49/}

Surely the opinion of an objective and knowledgeable observer who has probably been the closest monitor of the treatment of Palestinian prisoners in the occupied territories should be afforded considerable weight, yet the majority either ignored or was unaware of his statements on the subject.

D. Access to Israeli Prisons and Denial of Torture Allegations by Israel

Unlike the advance preparation and personal contacts which smoothed the way for our investigation in Lebanon and Jordan, as well as the visit a few of us made to a kibbutz in Israel, no such advance contact was made with Israeli prison authorities. The request to visit prisons was first made after our arrival in Jerusalem one hour before the beginning of the Jewish Sabbath when a few members of the delegation knocked on the door of the Central Prison Administration and were told it was closed. Early the following week, three or four phone calls were made, admittedly with no success. This failure to notify the authorities in advance or to enlist the aid of our Israeli connections in the United States is all the more surprising since attorney Lea Tsemel in a letter dated weeks before our departure urged the delegation to make arrangements for

a prison visit in advance and provided a list of names and addresses for that purpose.

The attempt to gain entry to the Ramallah Prison described in the majority report consisted of two delegation members, without prior contact, approaching a guard outside the prison who could not speak English, and asking him for permission to tour the facility. He consulted what appeared to be an Army officer and then told us to contact the prison administration.

Nor are Israeli prisons the impenetrable bastions the majority report implies they are. Alan Dershowitz, a Harvard Law Professor, gained access to several prisons during the course of a recent investigation in Israel;^{50/} so did the Secretary General of Amnesty International during its investigation, as have numerous judges, prosecutors and defense attorneys.

The charge in the Majority Report that Israel has never issued an effective denial of torture allegations, which the majority report says supports its conclusion that torture is officially sanctioned is difficult to understand. There have been numerous and detailed denials of all of these charges from official and unofficial sources as a cursory perusal of the footnotes to this report will reveal. What makes the majority's assertion particularly surprising is that during the very week the delegation was in Jerusalem, the State Attorney, Gabriel Bach, held a two-hour press conference to answer charges of torture made by the Sunday

Times. A 60-page verbatim transcript of that conference was then made public.

E. Conclusion

The accusations contained in the majority report concerning the inadequacy of the Israeli legal system and the widespread, systematic and officially sanctioned use of torture in the territories are very serious indeed. If accurate, Israel would be in flagrant violation of basic provisions of the Geneva Convention. For this reason, particular care should have been taken in arriving at sweeping conclusions on this issue. Instead, the majority rushed to judgment without considering factors bearing on credibility, such as political or personal motivation and the non-neutral atmosphere in which ex-prisoners' statements were taken; without the independent corroboration of allegations that investigative organizations like Amnesty International always require; without weighing the fact that similar allegations in previous cases have been rebutted by documentary evidence; without making an independent examination of existing legal safeguards designed to prevent abuses; and without even referring to conclusions inconsistent with its own, such as those of the Red Cross.

For these reasons, the conclusions of the majority report on these issues must be considered at least premature and at most irresponsible.

III. DEPOPULATION, DEPORTATION, AND DENIAL OF FAMILY REUNION

A. Majority Report Allegations

The majority conclude that Israel has violated the Fourth Geneva Convention by (1) deporting Palestinian leaders from the West Bank, (2) denying to Palestinians who were not resident on the West Bank in 1967 the opportunity to return to work and to reunite their families, and (3) forcibly transferring residents of the Gaza Strip to other areas of occupied territory.

B. Deportations

Article 49 of the Fourth Geneva Convention prohibits all deportations of the inhabitants of an occupied territory. The legislative history of Article 49, which was an innovation in international law, as well as subsequent interpretations of it, reveal that its purpose was to prevent the deportation of innocent individuals and mass deportations of communities, as was done in World War II when millions of innocent persons were deported to hostile areas for placement in concentration and death camps. The Vice President of the International Committee of the Red Cross confirms this interpretation in a commentary on Article 49:

"It will suffice to mention that millions of human beings were torn from their homes, separated from their families and deported from their country, usually under inhumane conditions. These mass transfers took place for the greatest variety of reasons, mainly as a consequence of the formation of a forced labour service. The thought of the physical and mental suffering endured by these 'displaced persons,' among whom there were a great many women, children, old people and sick, can only lead to thankfulness for the prohibition embodied

in this paragraph, which is intended to forbid such hateful practices for all time."^{51/}

Although there is no basis of comparison between the deportations to Arab countries carried out by Israel, of individual Palestinians engaged at one level or another of resistance to the occupation and the deportations Article 49 was designed to prevent, nevertheless Israeli military conduct, based on Regulation 112 of the Defense (Emergency) Regulations of 1945, does violate Article 49. In assessing Israeli deportation policy and putting it in context, determining the number of such deportations and the persons against whom they are carried out are important.

Dr. Hanna Nasir, the President of Bir Zeit College, told our delegation he was deported in 1975 when he was "extremely apolitical." When we interviewed him in Amman 18 months later, however, he acknowledged his status as a member of the National Council of the Palestine Liberation Organization. He stated to us that approximately 1500 persons have been deported since 1967, but that no deportations had taken place for at least 12 months, since July 1976. The Israeli government, on the other hand, puts the total figure through 1973 at 80.^{52/} An Israeli lawyer, Aharon Pinhasy, whom we met in Jerusalem, said that deportations were relatively common in the period immediately following the 1967 war but have been rare after that and stopped altogether in mid 1976 because of "unfavorable publicity and protest" in Israel. Finally, a correspondent for Le Monde,

who visited the Middle East in 1972, reported that "a number of deportees including some very influential personalities, have been allowed to return home."^{53/} The only conclusion one can draw from the evidence is that deportations never occurred on a large scale, and have since diminished or stopped entirely.

C. Denial of Freedom to Reside in the Occupied Territories and Reasonable Reunion of Families

Inhabitants have no right under international law, including the Fourth Geneva Convention, to move about freely within occupied territory, nor to move to and from the territory.^{54/} Article 49 of the Convention, which the majority rely on to establish a "right to travel" does not deal with this subject. It regulates evacuations, deportations and other forced transfers exclusively. It is common for the occupier to prohibit travel beyond a certain distance from a person's domicile, except on passes granted by the occupation authorities.^{55/} During the Allied occupation of Germany following World War II, the military government went so far as to impound all mail, suspend telephone services, and confiscate radios, all on penalty of death.^{56/} These measures were enacted by the United States and her allies, at a time when Germany was no military threat and had no sympathetic states that could possibly aid it. The application of repressive measures of this kind, which no democratic society would tolerate, must be viewed with reference to the surrounding circumstances and realities,

-43-

keeping in mind that the sharp distinction between war and peace must be reflected in the legal regimes appropriate to each state.^{57/}

Considerably more travel by inhabitants of the occupied territories has occurred than the law requires, according to Israeli statistics. In the summer of 1968, a summer visits program began, under which residents of the areas were entitled to receive permits for friends and relatives living outside the areas. In the first summer, 16,000 visitors took advantage of the program. By 1972, 153,000 persons visited the occupied territories. Summer visitors were allowed complete freedom of movement in the areas, and in Israel itself.^{58/} In mid-1973, the program was expanded into a year-round program and in 1976, 467,067 Arabs visited the occupied territories.^{59/} In addition, residents of the areas are entitled to travel freely within the territories. Israeli figures for the year 1976 put the number of residents crossing to and from Jordan at 679,693.^{60/} In recognition of the fact that the 1967 war had separated thousands of West Bank and Gaza Strip residents from their families, a family reunion program was instituted in 1968. Under it, by 1973, 44,000 Palestinians had re-entered the areas and been granted permanent resident status.^{61/}

These statistics do not mean that the military government does not maintain control over the movement of persons it deems to be "security risks." It undoubtedly put the persons we interviewed or were told about in that category.

Specifically, we were told about two Palestinian teachers at Bir Zeit College. One, who was in Cairo during the 1967 war, allegedly had difficulties in obtaining a permit to enter the territories and is having difficulties keeping it current. The other allegedly had been denied permission to visit the West Bank at all after writing a book about the need for a junior college in the Galilee. We were not told what the first teacher was doing in Cairo, nor were we able to see the book the other teacher had written. We had been told, however, by Hanna Nasir, the President of Bir Zeit College and other faculty and students there that the resistance at Bir Zeit is active, that identification with the PLO is strong and that there have been frequent demonstrations.

Also on the West Bank, we met with the Khalil family and heard descriptions of their unsuccessful attempts at reunion with their children and the restrictions placed on their travel. The parents told us they were "on summer vacation" in Gaza at the outbreak of the 1948 War. This assertion was unquestioned by our delegation; however, it is open to some doubt that they were vacationing since Gaza was occupied at that time by the Egyptian army and served as the main staging area for invading armies from the South. The Khalils remain outspoken critics of the occupation and are strong Palestinian nationalists. One of their sons, whom we met at PLO headquarters in Amman, told us he had been captured in 1968 while attempting to infiltrate the West

-44-

Bank from Jordan without authorization, and held on several charges, among them membership in the PLO, an illegal organization under security regulations.^{62/} Another son of the Khalils we were told had been deported for reasons not explained to us.

Under the circumstances, it is not surprising that military authorities have categorized members of this family as security risks and restricted their right to travel freely in the case of the parents, or take up permanent residence in the territories in the case of the children. The solution to the problems of the Khalil family cannot be achieved within the context of any military occupation. This recognition, however, should not be confused with the question of whether this occupation violates prevailing international standards regarding travel and reunion of families during a military occupation, which it clearly does not.

D. Resettlement of the Gaza Strip Population

Article 49 of the Geneva Convention, on which the majority relies, prohibits "mass forcible transfers . . . from occupied territory to the territory of the occupying power or to that of any other country." Since we were never told by any source that resettlement of Gaza residents was forcible, or that it was to areas outside the territories, the majority, compelled to admit that what happened was that "the inhabitants are encouraged to resettle", have no basis to conclude that Israeli practices in this regard are even a technical violation of Article 49, which was a reaction to the Nazi practice of transferring millions of persons from

occupied Eastern Europe to concentration camps in Germany and elsewhere. Nor have they any basis for their assertion as to what Israeli goals are for the alleged "wholesale involuntary resettlement" which is the way they describe the encouragement to resettle outside an area the majority describe elsewhere as the most densely populated in the world.

Relocation of Gaza residents has taken place, but in quite different ways which are worthwhile summarizing. In 1948, the Gaza Strip was occupied by Egypt. During that occupation, which ended in 1967, residents were prohibited from traveling, working or emigrating to Egypt, a permanent nighttime curfew was in effect and unemployment averaged 41 per cent.^{63/} At the time Israel occupied the Gaza in 1967, there were some 210,000 refugees, 170,000 of them living in large camps without water, electricity or any other amenities.^{64/} The camps were run by the UN Relief and Work Agency (UNRWA) whose mandate, according to one representative, is to "care for refugees with shelter, relief services, social assistance, education and health care. We are restricted to the sites as they are. Elimination of the camps is not in our mandate."^{65/}

In 1971 Israel began building alternative housing for the residents within the municipal borders of existing towns on the Gaza Strip. Some of the new houses replaced refugee huts which were destroyed in the '67 - '70 period to allow better access and lighting for security patrols in the densely populated camps. Others were offered to the

-45-

largest families living in the most overcrowded huts.^{66/}

The new units stand on 250 square meter plots, are provided with running water, sewers and electricity, and are built at a cost of \$5,000 each. By 1978, units for 115,000 Palestinians will have been constructed. By 1975, 7,400 residents of the camps had overcome their initial apprehensions and had voluntarily moved from the camps into these new units, which are sold at \$800.00 each, as quickly as they are built. A waiting list closed at several thousand names.^{67/}

E. Conclusion

Of the practices alleged by the majority to constitute violations of Article 49, only in the area of deportations is Israeli practice outside the Geneva Convention. These violations, which were never substantial in light of the intent of Article 49, were, according to all accounts, discontinued in 1976.

No international obligations exist with respect to freedom of movement and reunion of families, although Israeli authorities have permitted substantial freedom of movement and reunion of families in the cases of persons who are not to their knowledge associated with active resistance to the occupation. Finally, there has been no "wholesale involuntary resettlement of the Gaza Strip," as the majority alleges. On the contrary, there is substantial evidence that what resettlement has occurred has been voluntary, resulted in improved living conditions, and has

been within the boundaries of the occupied territories. It is, therefore, consistent with the Geneva Convention.

-46-

IV. ISRAELI SETTLEMENTS IN THE OCCUPIED TERRITORIES

The title to the corresponding section of the majority report characterizes Israeli settlements in occupied territories as "Judaization of the Land." By using this term, the report attempts to create the impression that the settlements substantially change the demographic balance of the area. In point of fact, in all the areas occupied by Israel since 1967, 7,000 Jews have settled among a Palestinian population of over 1,000,000, or less than eight-tenths of one percent of the overall population.^{68/} During the same period, the Palestinian population increased from 955,400 to 1,134,000 or by more than 170,000 people. This process cannot properly be characterized as "Judaization." The very use of the word "Judaization" carries an anti-semitic overtone to some people.

Nevertheless, as the majority point out, the settlements do constitute a prima facie violation of Article 49 of the Geneva Convention which provides in part that "the occupying power shall not deport or transfer parts of its own civilian population into the territory it occupies." This provision was inserted, according to the late Judge Lauterpacht of the International Court of Justice, in 1949 "to cover cases of the occupier bringing in its nationals for the purpose of displacing the population of the occupied territory."^{69/} It was a reaction to Nazi policies of depopulation and massive transfer of its own civilian population

into Eastern Europe. It is therefore questionable whether this prohibition was intended to apply to situations, like the present settlements, which have displaced no Palestinian inhabitants and where the settlers have not been "transferred" by the occupying power, but have chosen voluntarily to settle there. On balance, however, since the language of the prohibition is cast in absolute terms, the Israeli settlements should be treated as at least technically illegal and unjustifiable.

The majority conclude, primarily based on discussions with Palestinian political figures and anti-Zionist Jews, that Israeli settlement policy, in addition to being illegal, is intended "to make any solution other than annexation of the occupied territories impossible," is indicative of Israel's expansionist nature and is an "obstacle to peace."

The first point to be made in this regard is that recent events have proven the majority's predictions concerning annexation to be mistaken. Whatever the political inadequacies of the proposals Prime Minister Begin has now made to President Sadat concerning the future government of the occupied territories, "self rule" or "civil autonomy" have been universally interpreted to mean, at the very least, an end to military occupation. These proposals, therefore, constitute movement in a direction away from annexation and not toward it.

The Begin proposals, which also call for established settlements to continue their existence even under Arab

-47-

jurisdiction, shed light on possible motives and objectives underlying the establishment of settlements which do not necessarily reflect "expansionist" tendencies. For example, the majority report mentions the Kafar Etzion settlement near Bethlehem as an example of unjustified "Judaization." Yet it fails to mention that the Kafar Etzion settlement was first founded in 1943 by the Religious Kibbutz Movement. During the first Arab-Israeli war, the kibbutz was overrun and most of its members killed. After 1967, this kibbutz was resettled by members of the same kibbutz movement, including many children of the original settlers massacred in 1948.^{70/} Similarly, in 1929 part of the centuries old Jewish community in Hebron was killed and the rest expelled. Two years later, 35 families returned. In 1936, all the families but one were killed.^{71/} After 1967 a Jewish community was again established in the vicinity of Hebron to replace those earlier destroyed. It is interesting to note that, prior to 1948, approximately 100,000 Jews lived in these territories, which were to have become a Palestinian State under the U.N. partition plan passed in 1947 and accepted by Israel.^{72/}

Again, the majority refer to the "new" Hebrew University and Hadassah Hospital on Mount Scopus in East Jerusalem giving the impression that this is yet another example of Israeli "expansionism." In fact, the Hebrew University and Hadassah Hospital on Mount Scopus were established in 1918,^{73/} and have remained in Israeli hands

ever since, pursuant to Article VIII, paragraph 2 of the 1949 Armistice Agreement between Israel and Jordan which permitted "the resumption of the normal functioning of the cultural and humanitarian institutions on Mount Scopus and free access thereto...." In practice, Jordan only permitted a small custodial force at these institutions and they became run down. After 1967 these facilities were reconstructed and upgraded. The Hadassah Hospital is now used by both Jewish and Palestinian residents of the area.

The point of these examples is that Israeli intentions and motives for establishing settlements or building facilities in occupied territories must be assessed in terms of the complex historical particularities of this region, including the desire to continue the former Jewish presence irrespective of who the sovereign may be. Simplistic generalizations about annexation and Zionist expansionism as obstacles to peace are no substitute for careful analysis, as recent events have amply demonstrated.

-48-

V. POLITICAL, SOCIAL AND ECONOMIC CONDITIONS

The majority report concludes that the Israeli occupation "has resulted in the violation of the human and political rights of the Palestinian people" by causing the "deterioration of health, educational, cultural and municipal facilities and services," and that resistance to the occupation has been met with "bloody repression" and interference with municipal governments. These allegations are discussed individually in the sections that follow, with the exception of those concerning education and imposition of curfews, which were discussed in the first section of this report under "Collective Punishment."

Prior to 1949, international law contained few, if any, references to these subjects. The Geneva Convention deals with them only marginally, Articles 55 and 56 imposing upon the occupier the duty to ensure food supplies and maintain health facilities, and Article 52 prohibiting "all measures aimed at creating unemployment. . . in order to induce [workers] to work for the occupying power."

A. Water Supplies

The majority report quotes Mr. Quiring of the Mennonite Relief Agency as saying that the villagers of Bardala, near Nablus, suffer from a water shortage attributable to the Israeli occupation. Similarly, Ms. Khalil is quoted as saying that the army has fenced off the water reservoir serving the village of El Birh, near Ramallah,

leaving the impression that the village was without water. According to Israeli sources, however, the water supply for the Ramallah - El Birh area is being augmented from the water supply serving Jerusalem to correct pre-1967 inadequacies, and repairs are being made in the water supply for the village of Bardala which recently broke down.^{74/}

Highlighting these two situations, the majority report ignores data showing that throughout the occupied territories the water supply has increased substantially beyond what was previously available during Jordanian administration. For example, before 1967, according to Israeli sources, the total amount of drinking water available in the area south of Jerusalem, including Bethlehem, Beit Jala, Beit Sahur and Hebron was 140 cu. m. per hour.^{75/} It is now 715 cu. m. per hour, as a result of new wells and pipelines installed by the Israeli government. The Mayor of Bethlehem, Elias Freij, told our delegation that water supplies in his city have quadrupled since 1967. Nablus now has an hourly supply of 350 cu. m. per hour in the autumn dry season, while prior to 1967 it had a flow of only 150 cu. m. per hour; the water supply in Tulkarm has doubled since 1967, and there has been improvement in the water supplies of scores of other villages in the occupied areas.^{76/} Thus, the majority report again metes out criticism based on selective charges that were simply accepted as true without any attempt at verifying their accuracy, without

-49-

reporting inconsistent information we were given, and without investigating whether such charges are representative of the situation for the entire West Bank.

B. Health Care

1. Hospitals and Training Facilities

The majority report accepts without comment the statement of Dr. Nazzal of the Masquid Hospital in Jerusalem that "there have been no new hospitals built on the West Bank since the beginning of the occupation." Yet when our delegation visited Elias Freij, the Mayor of Bethlehem, whom the majority correctly describe as a firm supporter of the PLO, he told us that there was a new hospital in Nablus. The majority not only chose to disbelieve Mayor Freij, but also failed even to report his statement. Israeli sources confirm that there is indeed a new 140 bed surgical hospital in Nablus, as well as new multi-million dollar hospital facilities in Gaza, and an expansion from 30 to 70 beds in the Jericho Hospital. Hospitals within Israel itself are also now available to Palestinian patients. One thousand Palestinians from the occupied territories use these facilities each year.^{22/} Mayor Freij went on to tell us that "We have more beds than in 1967. Medical services are better than in Jordanian times; this is true throughout the West Bank. In Ramallah they have a kidney machine."

Independent sources support these conclusions. A recent report by Dr. Franz Walther, representative of

the International Committee of the Red Cross who deals with health care in the territories, shows that while the population of the West Bank has increased by 12 percent since 1967, the number of surgical operations has increased by 85 percent. During the last ten years, dozens of new clinics were established and the number of new people examined in them rose by 70 percent. The report indicates that the Israelis have established two kidney dialysis departments, two eye clinics, two centers for expectant mothers, 170 clinics for blood and urine disease and 45 clinics for minor operations.^{28/}

Training facilities, according to Israeli sources, have also been increased substantially with the establishment of three new schools of practical nursing in Tulkarm, Hebron and Nablus, a school for graduate nursing in Ramallah and a school for midwives in Nablus.

2. Medical Personnel and Care

The majority report quotes Dr. Katbeh, a pediatrician in Ramallah, who complained about "the problem of inadequate medical personnel." Again, it fails to report the contradictory statement of Mayor Freij, although the Mayor is quoted liberally elsewhere for his political views. With respect to this issue, however, he admits that "the number of government doctors has increased sixfold since 1967. We have no problem getting doctors and specialists." Again, Israeli sources confirm this trend. Before 1967, the

-50-

ratio of physicians to population was 1:65,000. By 1973 the ratio had already been halved at 1:31,000.^{79/}

This increase in personnel has manifested itself in better health care delivery. Infant mortality has been reduced by over half--from 120 per 1,000 to 50 per 1,000, according to a report in The Times (London).^{80/} In May of 1976 a Special Committee of Medical Experts composed of representatives from Senegal, Indonesia and Rumania reported on medical conditions in the occupied territories for the World Health Organization. They concluded that "curative and Prophylactic medical assistance has improved thanks to the slow and steady progress made."^{81/} The Committee's findings were rejected by the Organization on the grounds that the countries had visited Israel individually on three separate occasions and not together. This kind of transparent political maneuver goes a long way toward explaining existing Israeli reluctance to cooperate with UN agency investigations of other kinds, including allegations of torture.

Substantially increased budget allocations have permitted these improvements in health care. In 1968 the per capita expenditure of the Government Health Services for the occupied areas was 17 Israeli pounds; by 1974 it had risen to 50 Israeli pounds.^{82/} After allowing for inflation, this represents an increase in expenditures of about 50 percent.

C. The Economy

The only evidence in the entire majority report to

sustain its conclusion that the economy in the territories has deteriorated during the occupation were statements by several Palestinian mayors and journalists that the burden of taxes was "crushing" and imposed a "heavy burden" on institutions and inhabitants in the area. On the other side are statements made to us by the Mayor of Bethlehem, Elias Freij, the results of independent investigation and Israeli data.

Referring to the West Bank, Mayor Freij told us:

"We have full employment. Few go to Israel to work. We have a shortage of skilled labor. The standard of living here is high--TV, running water, electricity. We use 300 cubic meters per hour of water. It was 60 in 1967."

The majority excluded these transcribed remarks from their report as well.

A reporter for the Los Angeles Times visiting the Gaza Strip in 1977 concluded that "living conditions are strikingly improved over ten years ago. The economy is surging upward. The Strip's gross national product has achieved a real growth of 14 percent a year; per capita income has increased 112 percent in the past seven years--more than double that of any neighboring Arab country."^{83/}

Supplementing these accounts are the official Israeli data. Per capita consumption rose by an annual average rate of 9 percent for the years 1967 through 1976.^{84/} Annual per capita income in agriculture for the occupied territories was five times greater than in 1966.^{85/} Total agricultural production rose from 188.3 million Israeli

-15-

pounds in 1968 to 1334.5 million Israeli pounds in 1976.^{86/} Between 1968 and 1975 tomato production in the Gaza Strip tripled, citrus production more than doubled, and in the West Bank wheat production increased 50 percent, banana production more than doubled, and poultry production more than tripled.^{87/} Comparing 1976 to 1967, six times as many families owned refrigerators in the West Bank and more than nine times as many in the Gaza Strip.^{88/} Employment rose from 135,000 persons in 1968 to 203,300 in 1976.^{89/} Unemployment in the West Bank fell from 13 percent in 1968 to 0.9 percent in 1974.^{90/}

It would be tedious to continue this recital of statistics. It should suffice to say that the majority conclusion that the economy of the territories is "deteriorating" under Israeli occupation because of high taxes goes against the weight of the evidence.

D. Political Activity

1. Demonstrations

The majority reports that the military government suppressed by force a massive demonstration against the occupation at Bir Zeit University in 1976. While Americans may be tempted to draw a parallel with suppression of student demonstrations against the Vietnam War in the '60's, the situations are not comparable because of the state of war existing throughout the area. Under these circumstances, such action by the military authorities does not violate

any international legal standards. During a military occupation, there is no international legal duty nor is it customary to allow any acts of political resistance at all. One leading authority summarizes the law as follows: "Public meetings of all kinds are subject to the control of the occupant. Normally, all political meetings as well as all other political activities, regardless of purpose, will be forbidden, although occasional exceptions have been recorded."^{91/} Under the Allied military occupation of Germany following World War II, for example, participation in "rioting or public disorder" was punishable by death.^{92/}

Free political expression is not an attainable goal within the context of a military occupation. The solution is to end the occupation and establish self rule, not to focus on inevitable, legal and relatively mild strictures on adverse political activity.

2. Municipal Governance

The majority conclude that "the ability of the elected officials of the West Bank to govern effectively has been seriously impaired" by the military government. This is probably true, but what the majority again fails to appreciate is that the territories are not self-governed and that Article 54 of the Geneva Convention permits the occupier to "remove public officials from their posts" completely, nor is there a duty to hold any municipal elections whatsoever. The fact that the military government held elections in a relatively free manner, as evidenced by

-52-

the fact that pro-PLO candidates for municipal council were permitted to run and win, is unprecedented.

In the final analysis, until Palestinians obtain self-rule, political friction between local officials who claim to support the PLO and military authorities will undoubtedly continue irrespective of the nature of the occupation. The solution to this problem is political; it is not furthered by spurious claims that Israeli practice, which is far advanced of what the Geneva Convention requires, constitutes an unspecified delinquency.

E. Conclusion

It is precisely in the areas of health care and economic welfare that the military government's performance as documented by hard data, is unimpeachable. Instead of either acknowledging this or deleting these areas from the scope of the report, the majority selects the statements of those it chooses to believe, ignores directly contradictory statements by the Mayor of Bethlehem who it categorizes elsewhere as a strong PLO supporter, and does not bother to verify if the statements it concludes are true are substantiated by either independent investigations or Israeli data which in fact, they do not.

In the areas of political protest and municipal government, the majority's allegations are probably accurate. But by failing to put the Israeli conduct in the political context of a military occupation in which such practices are entirely

legal, it is misleading and fosters the creation of false parallels.

-53-

CONCLUSION

The Majority Report is an indictment of Israeli practices in the occupied territories. It consists of a well-organized compilation of allegations, which were accepted by the majority at face value. Most of the charges we heard are reported faithfully, and their cumulative effect, if they are accurate and representative, would certainly make Israel an international outlaw. Like all indictments, however, it does not in itself furnish an adequate basis to reach conclusions. The fact that nine members of the National Lawyers Guild have done just that is disturbing.

The purpose of this minority report has been to subject these allegations to scrutiny. The conclusions of this writer are that the overwhelming majority of these allegations are either lacking in vital corroboration, documentation and verification, as in the case of torture; contradicted by the weight of the evidence, as in the case of the alleged inadequacy of the Israeli legal system and health, education, and welfare services in the territories; unrepresentative of overall Israeli practice, as in the case of incidents claimed to constitute "collective punishment"; put forward without regard to the degree, extent or context of the violation as in the cases of deportations and settlements; or do not constitute violations of any law applicable to military occupation as in the cases of curfews, administrative detention and suppression of hostile political

activity. Most seriously, important information gathered during interviews was deleted where it conflicted with the majority's conclusions. Abundant independent and Israeli data available and relevant to all the allegations was not even considered.

In short, these charges are unproven or defective and the National Lawyers Guild must not throw its weight behind them.

It is the opinion of this member that the Guild is not in a position to reach definitive conclusions on the question of violations of human rights in the occupied territories. Nor is it appropriate, if the membership considers such investigation important, to focus exclusively on Israeli conduct when far more serious and pervasive violations of human rights are rampant in surrounding countries.^{93/} There are, furthermore, too many other international legal issues where necessary information is available and the United States is directly involved, such as the U.S. embargo against Cuba, the Panama Canal Treaty, the Law of the Sea Treaty, decolonization of Puerto Rico, fulfillment of treaty obligations to American Indians, U.S. interference in the internal affairs of Latin American countries, and the imposition of sanctions against South Africa, for the Guild to become embroiled in this issue, which seriously divides its membership and risks its reputation.

Finally, with respect to Israel's relation to the territories, three points are critical. They were summarized

-75-

in a recent letter to me from Aharon Pinhas, an Israeli lawyer interviewed by the delegation and a strong advocate of both Jewish and Palestinian self determination. He said:

"I must remind you that you are dealing with a country which has been living in a state of siege since its establishment and particularly since 1967; that the roots of what often looks like paranoia and over-reaction are real; and that the only solution is not to improve but to end the occupation."

FOOTNOTES

- 1/ Lauterpacht, Oppenheim's International Law, 7th ed. (1954), p.413. Hereinafter referred to as Lauterpacht.
- 2/ Ibid.
- 3/ Shefi, "Protection of Human Rights in Areas Administered by Israel", 3 Israel Yearbook of Human Rights (1973) p. 346.
- 4/ Krivine, Jerusalem Post, October 28, 1977; Bonleau, Le Monde, January 9, 1977.
- 5/ Ibid. Krivine.
- 6/ Von Glahn, The Occupation of Enemy Territory (1957), p. 141. Hereinafter referred to as Von Glahn.
- 7/ Conrad, Die Welt, January 17, 1976.
- 8/ Facts about the Administered Areas. Israel Information Center, 1973; Washington Post, June 1, 1975; Chicago Daily News, October 6, 1977.
- 9/ Lawrence, Principles of International Law (7th ed), p. 416.
- 10/ Information Briefing, Israel Information Center, October 23, 1977.
- 11/ See also Stone, Legal Control of International Conflict (1954), pp 698-699.
- 12/ Ibid., pp 699-700.
- 13/ Lauterpacht, op.cit., p. 437.
- 14/ Proclamation of the Israeli Defense Forces Commander, June 7, 1967, Section 2.
- 15/ Security Provisions Order (1967), Chapter II, paragraphs 3, 7.
- 16/ Ibid., Chapter II, paragraph 9.
- 17/ Ibid., Chapter VII (3), Sections 2, 3, 10.
- 18/ Ibid., Chapter VII (6), Section 11.
- 19/ Ibid., Chapter II, paragraphs 11, 12, 18, 31, 35.
- 20/ Letter from Permanent Representative of Israel to the Secretary General of the United Nations, U.N. Doc. A/32/429.

-55-

- 21/ Ibid. Chapter II, paragraphs 4, 20.
- 22/ See Abu Hilu v. Government of Israel, 27 P.D. 2, 419 (1970).
- 23/ Transcript of Press Conference of State Attorney Gabriel Bach, July 29, 1977.
- 24/ Letter from Israeli Attorney Aharon Pinhassy, December 8, 1977.
- 25/ Shefi, op.cit., n.3, p.347.
- 26/ Proclamation of the Military Commander, No. 2 (Jordan), May 24, 1948.
- 27/ Order Concerning Military Instructions, Article 87, June, 1967.
- 28/ Ibid., Article 87(e).
- 29/ State Attorney Gabriel Bach, July 29, 1977, p. 8.
- 30/ Ibid.
- 31/ Ibid. See also Military Prosecutor v. Salik Mustafa Alidalaya, May 1977, where a confession was thrown out by the Military Court of Hebron on the basis that the accused was not given a routine medical examination at the time of her initial arrest.
- 32/ Op.cit., n.29, p.5.
- 33/ Ibid., p. 4.
- 34/ Ibid., p. 8.
- 35/ Krivine, "More Insight on Torture", Jerusalem Post, October 28, 1977.
- 36/ Order Concerning Security Instructions, section 12.
- 37/ Op.cit., n. 29, p.6.
- 38/ Press Statement from Amnesty International, April 1970, p. 4.
- 39/ Report of an Amnesty International Mission to Israel and the Syrian Arab Republic to Investigate Allegations of Ill Treatment and Torture (1974).
- 40/ Op.cit., n. 29, p. 15.
- 41/ Op.cit., n.29, p.11.

- 42/ Shefi, "Human Rights in Areas Administered by Israel", 3 Israel Yearbook of Human Rights, 1973, p. 337, 356.
- 43/ Ibid., p. 358.
- 44/ Ibid., p. 359.
- 45/ Ibid.
- 46/ "Israeli Reply", Sunday Times, August 2, 1977.
- 47/ Barak, "The observance of Human Rights in the Occupied Territories," (Manuscript to be published in 1978), p. 13.
- 48/ Letter from Permanent Representative of Israel to the Secretary General of the United Nations, U.N. Doc. A/12/429, December 9, 1977; The Observer (London), December 14, 1975.
- 49/ Tschiffeli Interview, Jerusalem Post, October 28, 1977.
- 50/ "Preventive Detention of Citizens During a National Emergency", 1 Israel Yearbook on Human Rights (1971), p. 245.
- 51/ Pictet, Commentary: Geneva Convention Relative to the Protection of Civilian Persons during Time of War (1958), p. 278-279.
- 52/ Shefi, op.cit., n. 42, p. 348.
- 53/ Rouleau, Le Monde, January 11, 1973.
- 54/ Von Glahn, op.cit., p. 141.
- 55/ Rolin, Le Droit Moderne de la Guerre (1958), pp. 376, 436-464.
- 56/ Military Government, Germany, Supreme Commander's Area of Control, Law No. 76: Posts, Telephones, Telegraphs and Radio. (1945).
- 57/ Lauterpacht, op.cit., p. 437.
- 58/ Facts About the Administered Areas, Israeli Information Center (1973), p. 22.
- 59/ Israeli Information Center Briefing, October 23, 1977.
- 60/ Facts, op.cit., n. 58.
- 61/ Ibid.
- 62/ 1 S.J.M.C. 371, June 10, 1968.
- 63/ Die Welt, January 18, 1976.

-95-

- 64/ Yogev, "Gaza Without Refugees," 55 New Middle East (1973), p. 3.
- 65/ Chicago Daily News, October 6, 1977.
- 66/ Weigert, They Will Never Look Back (1975), p.4.
- 67/ Washington Post, June 1, 1975.
- 68/ "Jewish Settlement in the Areas Administered by Israel," Consulate General of Israel in New York, October 1977, p. 3. It is unclear from this source whether the 7,000 figure includes housing in the Jerusalem area. Assuming that it does not, this would still not substantially change the demographic character of Jerusalem since even as early as 1967 the Jewish population of Jerusalem (196,000) was well over twice the size of the combined Moslem and Christian populations (68,000). See Sinai and Pollock, Editors, The Hashemite Kingdom of Jordan and the West Bank (1977), pp. 196-197.
- 69/ Lauterpacht, op.cit., p. 452.
- 70/ Allen, Imperialism and Nationalism in the Fertile Crescent, p. 388. Pollock and Sinai, op.cit. n. 68, p. 207.
- 71/ Ibid., p. 206.
- 72/ Allen, op.cit., p. 383.
- 73/ Ibid., pp 265 and 386.
- 74/ "The Development of Sources of Drinking Water in Judea and Samaria," Israeli Press Release, IIC/404/November 1977, p. 2.
- 75/ Ibid.
- 76/ Ibid.
- 77/ "The Health Services of Judea and Samaria," Department of Health, Military Headquarters, 1974, p. 42.
- 78/ Summary of Report, Detroit Jewish News, October 7, 1977, p. 7.
- 79/ Health Services, op. cit., p. 45.
- 80/ The Times (London), May 3, 1977.
- 81/ Information Briefing, Israel Information Center, 362/23.10.1977, p. 3.
- 82/ Health Services, op.cit., p.48.

- 83/ Chicago Daily News, October 6, 1977, (reprint of article by Hjal Torgenson for the Los Angeles Times)
- 84/ Information Briefing 362, op.cit., n.22(a), p. 1.
- 85/ Ibid., p.2.
- 86/ Ibid., p.3.
- 87/ Ibid., p.3.
- 88/ Ibid., p.4.
- 89/ Ibid., p.1.
- 90/ Pollock and Sinai, op.cit. p. 226.
- 91/ Von Glahn, The Occupation of Enemy Territory (1957), pp 140-141.
- 92/ Military Government; Supreme Commander's Area of Control Ordinance No. 1, Crimes and Offenses, 1945.
- 93/ See for example pages 290-315 of the Amnesty International Report 1977.

-57-

Terrorism - PLO Attack

March 13, 1978

CONGRESSIONAL RECORD—HOUSE

H19664 H1967

THE SENSELESS PALESTINIAN TERRORIST ATTACK

(Mr. FINDLEY asked was given permission to address the House for 1 minute and to revise and extend his remarks and include extraneous matter.)

Mr. FINDLEY. Mr. Speaker, the Palestinian terrorist attack near Tel Aviv last weekend which brought death to 33 Israelis and 9 Palestinians was properly described by President Carter as senseless. The vicious destruction of these innocent lives is a tragedy that heightens the pain and suffering of the people of Israel and of their friends around the world.

Responsibility for the terrorist attack

was claimed by Al Fatah, the guerrilla organization headed by Yasir Arafat. I met with Mr. Arafat in Damascus on January 5, 1978, and discussed with him many issues including the use of terrorism by the Palestine Liberation Organization.

A brief summary of the discussion follows:

ARAFAT. You are saying that terrorism is being used by the PLO—definitely not, not by the PLO.

CONGRESSIONAL. Not by the PLO?

ARAFAT. Definite, not by the PLO.

CONGRESSIONAL. Munich?

ARAFAT. Not by the PLO. Definitely.

C. By Palestinians, though.

A. By Palestinians, but not by the PLO.

C. But the PLO, in a formal sense and as an organization does not engage, and has not engaged in terrorism. Is that right?

A. Definite.

C. Is it your statement that the PLO is not responsible for any acts of terrorism?

A. Definite. Not to forget, I haven't voice. I haven't policemen. . . . Am I responsible for the Palestinian who is in Syria now? or Iraq? or even Egypt? I don't have jails. Give me a state, let me have jails, and then I will be responsible for that.

But now Al Fatah has been directly involved in a terrorist attack. Whether Mr. Arafat was involved in approving and directing this terrorist attack or whether the attack is an indication of his inability to control his own faction of the PLO is equally disturbing. If he himself was involved, he misled Members of Congress with his statements rejecting terrorism. This would rob Arafat of any credibility and destroy chances that other parties would ever again willingly negotiate with him. If he did not condone the attack, his apparent lack of control over Palestinians places in question his authority to negotiate for all of them and to commit them to terms he might accept at a conference table. At the very least Mr. Arafat should denounce the terrorist attack near Tel Aviv.

Let us all hope that this most recent attack does not lead to a large-scale Israeli retaliation against Palestinians not involved in this terrorist act which could only produce an endless round of strikes and counterstrikes, killing more innocents. I fear that such a sequence would render even more distant the prospects for peace that are already increasingly dismal. Only a peace supported by a majority of those directly involved, Israeli and Arab alike, including Palestinians, will provide the security and tranquility in the Middle East so desperately needed.

56.0

שפור

מקצבת

כ" באול השל"ט
12 בספטמבר 1979

18

324

אל : הקונסוליה הכללית, בוסטון

מאת: ארב"ל 3

הנדון: הכומר אליה חורי

1. הנדון יליד 1922, חושב ומאללה לטעבר. נעצר כ-1 סרץ 69 במסגרת חשיפת ההארגנות מח"ע מסוכנת של ארגון החזית העממית לשחרור פלסטין ובהיותו חשוד כמי שעמד בראש ההארגנות זו.
2. בחקירת עזרי הרשע עלה כי חלק מחברי ההארגנות ביצע פיגועים ב"סוטר-טל" בירושלים ובקונסוליה הבריטית בחודש מרואר 1969. כתוצאה מפיגועים אלה נהרגו חייל ואזרח ונחשפו 11 אנשים. כמו כן עלה כי בחלקם עברו אימונים בהכנת מטעני הבלה, הכנונו לבצע פיגועים במקומות נוספים הוכי אדם בירושלים. ברשות חברי הרשע נחשפו מסליות גדולות של חומרי הבלה נפץ ומטעני הבלה שנועדו לביצוע הפיגועים. הרשע כללה אנשים משכילים (כומר, רופא, עורך-דין, סטודנטים וכיו"ב) אשר קיימו מגעים עם מפקדת הארגון מחוץ לאזור, וכמו כן נצלו את מעמדם להעברה אפל"ח מחוץ לאזור ובחוף האזור, העברה הוראה ומכתבים ממפקדת הארגון ובין העברה כספים למימון פעילותם. צויין כי אחת הדרכים להעברה האפל"ח שנחשפה הייתה באמצעות תרומה מתוכן הוסלקו חומרי הבלה ונפצים.
3. בחקירתו הודה, כי העביר חומרי הבלה לחברי הרשע הנ"ל, אשר הוסלקו בחוף תרופות, כמו כן הודה בביצוע שדנאים עבור ההארגנות שכללו, בין היתר, הערת כספים לחברי ההארגנות בחבל עזה למימון פעולותיהם.
4. בהאריך 16 אפריל 69 עבר לגדס"ו לאחר שבקש לחבר מדגוננו. לאחר הבירור טרצון מהאזור הטיכו להתקבל אודותיו ידיעה ליתן לנו כמטיין פעילותו במסגרת ארגוני החבליים.
5. למהר צייין כי טענותיו כדבר עינויים שביכול עבר במקומה טערו משוללת כל יסוד. בתקט רצוי לציין מה בהעברה סמך בכתב חרו לאחר טערו ציין את היחס הטוב והערין והאדיב לו זכה במהלך הקירתו. (רצ"ב העתק ההעברה).
6. אנו מצטרפים על העיבוב שחל בהסמקה האינפורמציה ואשר נבע מכך שהמקורות מספקו לנו נאלצו לנבדד עסק בגבכי העבר כדי להעלותו.

ב ב ר כ ה,

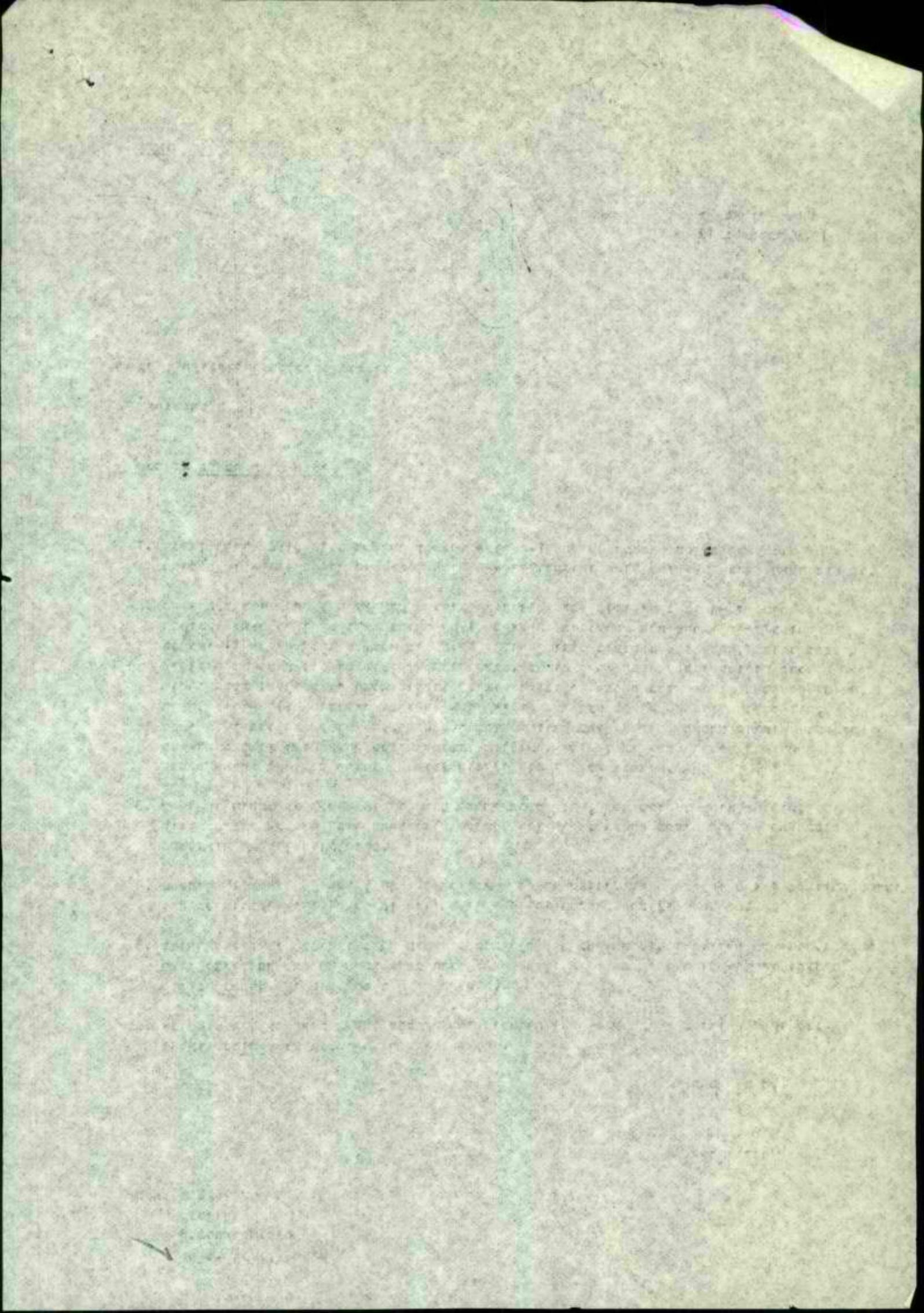
אלי ויינר

העת: סג"א

כנסיות

הסכנה/רפונטים

סר פ. גונן, טחיים ✓

תרגום מערבית

אל השלטונות הצבאיים הישראליים.

ידוע שכל אדם טועה ואין אדם אשר מובן בפני טעות בעולם הזה.
החסינות בפני טעות מיוחסת רק לאלוהים "יתעלה ויחרומם". כמו כן ידוע, שהחזרה
מעם הטעות הינה מעלה טובה.
אי לכך, ולאחר 23 ימים שאני נמצא בלכא ומאללה - במעצר לשם חקירה בעינייני
כסחון - אני חש שטובתי כלפי שלטונות הבטחון וכלפי עצמי גם כן. אני מודה בטעותי
זו ומדגיש שהמקמי הועלת רבה מנסיון המעצר במשך התקופה הזו. אני חייב לומר את
האמת שכל הרשויות הצבאיים והכסחוניים התייחסו אלי בעדינות במשך התקופה הזו
וגם בזמן החקירה, כל קציני המודיעין גם כן התייחסו אלי בעדינות.
היחס אלי היה טוב מאד.
חייב אני לומר, וגם זו אמת שאני מודה בנאמנות ובמיוחד לקצין ~~המודיעין~~
אשר חקר אותי במשך התקופה הזו גם יחסו אלי היה אדיב ופקח ביותר.

בכבוד רב
הכמר איליא ח'ורי

25.3.69

לכבוד המושל הצבאי בגדמ"ע

אני הממר איליא ח'ורי רועה העדה האנגליקנית הכי שומית הערבית ברמשללה,
אשר עזור עתה בכלא ראסללה סונה אליכם על סמך רצוני ובחירתתי בלבד ומבקש לצאת
את הארץ.

בכבוד רב
הכמר איליא ח'ורי

السلطات العسرية الاسرائيلية

تحسين وترتيب

ويؤيد من المسلم به ان كل ان كان يخطر
ولا يوجد ان من مصوم عن الخطأ في هذا الوهم
وان العظمة لله وحده عز وجل . وكذلك من الم
به ايضا ان الرجوع عن الخطأ هو فضيلة . وبناء
ذلك وبعد مرور ٢٢ يوماً على وجودي في جن
من الاعتقاد للتحقيق في مسائل امنية شحرت ا
كنت قد ارتكبت خطأ تجاه سلطات الاض ونجاه نف
ايضا وكذلك خاني اقر بخطائي هذا واوكد
استغفرت من تجرية الاعتقال كثيراً طيلة هذه ا
هذا ولا بد من قول الحق ان جميع السلطات
العسرية والاعنية قد عامتني طيلة هذه المدة
لطف وذكرك اثناء استجوابي فان جميع
المخاطر تحاموا بواجبهم معي بكل لطف ايضا
وان تعاملتي كانت منة عداً
ولا بد من من القول وقول الحق ايضا اني اقدم شكر
الله الخالق للسلطات السديرة التي قام بالتحقيق في

صحة هذه المدة وكانت معلومة
في غاية اللطف والذكاء أيضاً

وتفضلوا بقبول اهداء
السلامة

AG
CO